

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál sziveskedjenek minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldése fenn ne akadjon.

A parlament munkája.

Budapest, január 17.

A magyar király ma háromnegyed óra hosszáig tanácskozott Magyarország miniszterelnökével. Ez a párbeszéd kétségtelenül tanulságos, sőt kortörténelemnek beillő dokumentum lehetett; elképzelni is bajosan sikerülne valami izgatottabb szenzációt annál, mintha az embernek alkalom adódna arra, hogy egy függöny mögé bujva, végighallagassa azt, hogy az ország két legfelsőbb hatalmásságának mi a véleménye a közel jövő alapvető aktuális kérdéseiről? A meglévő viszonyok természetét, azokat az összetevőket, amelyekből a jövő irányát kijelölő eredő kirajzolódik, valószínűleg alaposan megismerné az ember. Ami azonban magát a jövőt illeti, ott a függöny mögött is aligha lett volna alkalmunk bizonyosat hallani. Egyetlen tény, amit a félhivatalosak is publikáltak, az, hogy ezen az audienzián „döntő elhatározás” nem történt. Egyébként azonban a félhivatalos jelen-

tések már magáról a kihallgatás tárgyáról is nagyon burkoltan és homályosan nyilatkoztak, azt adván elő, hogy Wekerle „a parlament munkarendjéről, a parlament által tárgyalandó javaslatokról és az általános politikai helyzetről tett jelentést a királynak.” Ezeknek a frázisoknak a köpönyege alá pedig — amint látható — sok minden befér.

Még is, azok közül a kérdések közül, amelyek a magyar parlament munkarendjén szerepelnek, könnyű kiválogatni, hogy melyek lehettek azok, amelyek ilyen hosszú ideig alkalmasak voltak arra, hogy a legfelsőbb személyiségeket foglalkoztassák. Az adóreformról, a kongruatörvényről, az annexió beczikkelyezéséről nem lehetett ilyen sokáig szó, mert ezek a magyar kormánynak nem okoznak nagyobb nehézségeket. Sőt még a létszámmelés sem lehetett ily beható tanácskozás témája, mert hiszen bizonyos nemzeti engedmények fejében ezen a ponton is könnyen hozható létre megegyezés. Megállapítható hát, hogy a bankkérdés lehetett a beszélgetés egyetlen témája.

A bankkérdésben a függetlenségi párt álláspontja egészen határozott. A bankközösség meghosszabbításába semmiképpen sem méhet bele, mert azt az engedékenységet, melyet a kvóta-kérdésben, a kiegyezésben tanúsított, nem ismételteti meg, különben nincsen az a

függetlenségi párti képviselő, aki választói előtt megjelenhetne. A kormány munkaterve és a függetlenségi párt álláspontja között sikerült érintkezési pontot teremteni. Az a maximum, melynek megszerzésére a kormány vállalkozhatott, és az a minimum, amelyet a függetlenségi párt elvei sérelme nélkül elfogadhat, megegyezik a kartelbank formájában. A kormány programjába fogadta a kartelbankot, melyben a kabinet minden tagja megegyezőleg megállapodott. Ezen az állásponton a kormánynak végre is ki kell erőszakolni valamilyen megoldást, mert a függetlenségi párt és a koalíció, mely eddig olyan készségesen elégitette ki a bécsi igényeket, elvárhatja, hogy kívánságát legelőbb ebben az egy kérdésben honorálják. Bécsből láthatják azt, hogy soha ez ideig olyan simán nem sikerült kielégíteni az állami háztartás szükségleteit, mint most, amikor a delegációban, képviselőházban szépszerivel szavazzák meg az ujonczjutalékot, a közös költségvetést, a külön magyar állami budget-t, oly annyira, hogy hosszú idők óta ez az első év, amikor indemnitás nélkül, rendes költségvetéssel kezdjük az évet Magyarországon. A kormányzásnak ez a sima, békés menete Bécs részéről is megér némi konzessziót.

Ha azután a magyar kormánynak sikerül Béccsel megállapodnia, az egé-

Akit kétszer temettek.

Írta: Váradi Antal.

(Utánnemés tölös.)

Junius hatodikán 1870-ben a Ferenczié-temploma volt a város érdeklődésének központja. Már nyolcz óra előtt csak a templomkapu kinyitását várva a gyalázatos, zord hideg és esés idő daczára ezek várakoztak az utcán, nézegetve a fekete bársonnyal bevont templomajtót s az afölött diszáló családi czimert, a Batthyányok családi czimerét.

Az egykori első magyar miniszterelnököt készülték eltemetni — másodszer.

Két nagy gyászlobogó lengett a templom homlokzatán, csaknem a földig érő fekete rojtja sepegte az alant állók fejét, míg végre megnyílt a templom s betódult a kegyeletes nép óriási tömege.

Dél felé kiderült az idő, s a tömeg nem kibebbedett. Nagy rendőri asszisztenciával, csoportonként becsatolták be a szent hamvakhoz zarándokolókat, a szépen feldiszitett templomba. Az oltárképet fekete bársony takarta, rajta fehér kereszt. Az oltár előtt állott Batthyány mellszobra. A templom tetejéről gazdag redőzetben függött alá a sok falszónyeg, mindegyiken a család és az ország czimere. A templom hajójának közepén állott a nagystilű ravatal. Rajta a kettős tömör koporsó, melynek belseje a régi, külső része réz, gazdag diszítéssel, aranyozva s rajta babérkoszorúval körítve az 1848-iki törvények könyve.

Seyderhelm, egykor a Batthyányok kertesze, küldötte a hatalmas babérkoszorút. Huszonhat hatalmas ezüst kandeláber sorakozik a katafalk körül, s négy réz-serpenyőben lángol a nafta, szomoru gyászponyva világosságát terjesztve szerteszét. A koporsót két arany és egy aczellékessel zárták le, az aczellékület a kapitányság vette át, az egyik aranykulcsot a városi levéltárba helyezték, a másikat az özvegynek adták át ünnepelesen. Gamperl, Pest város főpolgármestere vezette a küldöttséget, s Királyi Pál volt a küldöttség szónoka, átadván a mély gyászba öltözött grófnőnek a drága hamvakat rejtő érezkoporsó kulcsát. Könyezve vette át Batthyányné a kulcsot s az éppen látogatóban nála időző Horváth Mihály püspök vigasztaló szavaira esedesen zokogott.

A masszív aranykulcsokon a vértanu monogramja volt vésvé. Ma is a Batthyány grófok kinstárában őrzik.

Egész estig a Ferenczié öröködték a ravatal körül, s késő estig szünetlen-szakadatlan tolongott a nép, még pedig nemcsak a főváros népe, hanem ezerszámra beözönlő vidékiek is. Közbe-közbe megjelenik egy történelmi arez, a ravatalon nyugvónak személyes barátja, s esőndes imát mond a másodszer koporsóba tett magyar vértanu fölött.

Egyszerre nagy mozgás, kétfelé eszik a roppant tömeg, s utat nyit a katafalk felé siető gyászok asszonyoknak. A vértanu özvegye jön a szent hamvak fölött imádkozni...

... Mily más volt az első temetés...

„Ama bus nap estéjén — mondja az egy-

koru krónikás — melyet fővárosunk minden embere szívszorogások és néma izgalom között töltött el, Szántófy Antal, — akkor belvárosi lelkes, — a ferencziékhöz megy, hogy Dank Agáppal, a pesti főnökkel, — ki 1870-ben hunyt el Rómában, — tanácskozzék egy halott eltakarításáról. A tetem a Rókus-kórházban van, s ha onnan a közös sirba viszik, olvész minden nyoma. De mert ez a halott Batthyány Lajos, meg kell menteni, el kell rejteni a hamvakat. Dank Agáp jó hazafi, nemes lélek, a Batthyány-család pedig a ferencziékhöz egyik jöltevője. Pár óra múlva tehát a zárdafőnök karjában könyves szemekkel várja — egy másik szerzetessel — a halottat. Két gebe a Rókus-kórház legszegényesebb szekerén hozza Magyarország megölt miniszterelnökét. Az éj esőades, az utca néptelen. Akkortájt hamar lefeküdtek az emberek. Az álom akkor százszor jobb volt, mint az élet.

A hatvani-utcai bejárásnál vitték be a koporsót, s a Szűz Mária mellékoltára alatti kriptába helyezték. A temetési kíséret: két szerzetes és két kórházi szolgáló...

A guardián hosszan imádkozott a nagy halott fölött s másnap a koporsó födelét beszőgezve, megbízható kőművesekkel befalazták s az üreg nyílásához vörös márványkövet tettek, belső felén ezzel a fölirással: 1849. október 6-ikán az Urban elhunyt G. B. L. Áldás és béke hamvaira.

Es huszonnégy éven át pihent jeltelenül, a sirüreg belső felén rejlő fölirással a nagy vértanu, nem tudott róla senki, csak a család beavatott tagjai s a szerzetesek. A város-

szen mindegy, hogy a bankkérdést a többi programon levő javaslat előtt tárgyalják-e, vagy ezek után a javaslatok után? A kartelbank felállítása amugy is időhöz lesz kötve s ezért a közvélemény teljesen megnyugodhatik abban, hogy ha a kormány egyszerűen garanciát vállal azért, hogy Ausztriával megegyezett. Természetes azonban, hogy a kormánynak előbb meg kell egyeznie Ausztriával.

Mi a magunk részéről azt hisszük, hogy a választói reform, az adóreform, vagy az annexiós törvény nincsen is semmiféle összefüggésben a bankkérdéssel. Ezt a három javaslatot a függetlenségi párt és a többi koalíciós párt is kész elvben elfogadni, semmi szükség nincsen arra, hogy ez az elfogadás kapcsolatba hozassék a bankkérdéssel.

Főszempontja az országnak csak az lehet, hogy a kartelbank formájában kielégítő megoldás jöjjön létre. A törvény becikkelyezésének a dátuma azonban egészen mellékes.

Budapest, január 16.

A képviselőház hétfőn délelőtt tizenegy órakor ülést tart, amelyen a következő ülés napirendjét állapítják meg.

A függetlenségi párt értekezlete. Az ország függetlenségi és 48-as párt hétfőn, január 18-án, délután 5 órakor a függetlenségi párt Erzsébet-körúti körhelyiségében pártértekezletet tart, melynek tárgya az adójavaslatok és a megüresedett helyek betöltéséről való tanácskozás.

A horvátországi helyzet. Zágrábról jelentik: A horvát-szerb koalíció végrehajtó bizottsága ma délelőtt ülést tartott, melyből hivatalos kommunikét adtak ki. A kommuniké szerint a végrehajtó bizottság behatóan foglalkozott a politikai helyzettel. Konstatálták, hogy a koalíció beomlásáról terjesztett híresztelések merőben alaptalanok, mert a koalíció kebelében az összes kérdésekre vonatkozólag teljes az egyetértés, minek folytán a koalíció az eddigi küzdel-

ban az a hír volt elterjedve, hogy kivették a ferencvárosi temetőbe a többiekkel, Perényivel s még néhány vértanúval együtt, mások pedig azt beszélték, hogy az özvegy titokban elvitette vidékre.

1869-ben a város elhatározta, hogy a templomok kriptáit befalaztatja s megtiltja a további kriptába-temetkezést. Ekkor derült ki a titok. De egyuttal kiderült az is, hogy a vértanú iránt mindig érzett, de évtizedeken át csak titokban ápolt nemzeti kegyelet kítör és ünnepélyes, az országhoz méltó díszes ünnepi temetést követel a hantvaknak.

Igy határozták el a Batthyány-gyász-ünnepet.

Batthyány Lajost negyven éves korában ítélte halálra az önkény. Ebből a negyven esztendőből csak tizenkettőt szentelhetett a magyar közügynek, mert neveltetése nem arra irányult. Alapjában még magyarul sem tudott tökéletesen. Apja Batthyány Nep. János gróf hamar elhunyt, anyja pedig, mint egy az ünnepély napjaiban megjelent nekrológ írja: „fénytűzön tékozló asszony volt, aki nem törődött gyermekeivel”. Gróf Batthyány Lajos az iskolából egyenesen a katonaság kötelékébe lépett, nem törődve közügyvel, egyéb életpályával, mulattott és szórta a pénzt. Jó sorsa azonban tizennyolcz esztendősen Olaszországba vezérli. A művészetek csodatevő hazája, mely Himfy-dalokra hangolta Kisfaludy Sándort és a Honvagy csodaszép strófáit sugallta Kisfaludy Károlynak, megtérítette az ő szívet is. Egészen másképpen kezdett gondolkodni, érezni. Elő-

met közös erővel, tagjainak teljes egyetelműségével fogja folytatni. A horvát képviselők holnap Budapestre utaznak.

Nagyhatalmi tekintélyünk.

Irta: Mezei Ernő.

Ki nem örül neki, hogy a borus felhők mögül ismét a békének, az oly drága békének biztató napfényét látjuk előtörni? Ki nem örül neki, ha még oly drága is, tudniillik pénzbeli értékben, sok-sok milliónyi vételárban kifejezve. Ausztria-Magyarország már évtizedek óta háborítatlanul bírja Bosznia-Hercegovinát, de hogy továbbra békében szuverén urának mondhasssa magát, ezt bizony drágán meg kellett vásárolnia. Legalább reméljük, ez az eredmény immár nagyjában biztosítva van, ha nincs is még róla végleges kötés. Mihelyt Törökországgal, az első érdekelt és az annexió jogi módja által egyedül károsított féllel a megegyezés létrejött, monarchiánk nagyon nyugodtan viheti ügyét a hátralevő európai konferencia elé, amelyet ezután legfőleg a formai jóváhagyás illethet meg. Hiszen csak föl lehet tenni, hogy az európai döntéssel szemben azok a mondhatatlanul groteszk belgrádi mutatványok meg fognak szünni és mégsem áll be annak szüksége, hogy György trónörökös urfit anyai vásott lebujhóskodéseért az egész szerb népen keresztül kelljen megfelelő elpáholtatásban részesíteni. Ezt majd elvégezhetik a királyi konakban házilag. Bizvást örülünk hát a megfizetett békének, ha nincs is vele mit dicsekednünk. Jobb lett volna, ha Aehrenthal ur eleve szem előtt tartja a falstaffi mondást, hogy óvatosság a bátorság jobb fele. De kevésbé bátor, mint oktalan kezdése után az utólagos megmondolást sem vehetjük rossz néven. Ha egy pusztán czimbéli, merőben névleges változtatásért és pusztán a hebehurgyán exponált külső tekintélynek megvédése okából monarchiánknak óriási konflagrációkba kellett volna keverednie, európai háboruk minden kockázatát kellett volna elvái-

ször tünt föl az ifjui lélek előtt a hivatás eszméje. Követte is.

Anyja ezalatt folyton jobban és jobban tékozlóván, az ifju Lajos grófot nagykorúsították, s a vagyon az ő kezeibe ment át. Egyszerre dús gazdag lett, de nem tudott mindjárt kezdetben a nagy vagyonnal bánni. Ő is szórta a pénzt, bár ártatlanabb, naivabb módon. Így például tréfái közül följegyzik, hogy Bécsben egy álarozos bálon, melyen már-már türethetetlen volt a forróság, s mindenki csak a behős-négyes végét várta, hogy rohanjon a cukrászboltba frissítőkért, ő megvette az egész cukrászboltot s a kitűnő bécsiek káromkodva tapasztalták, hogy a rájuk mosolygó gyönyörű dolgokból és hűsítőkből semmit sem kapnak. Mikor a „heez” főfokra hágott, a gróf elavette magát és — ingyen megtraktálta az egész publikumot.

Volt azonban ennek az ifjunak a lelkében valami abból a nemes és mulhatatlan materiából, amely egy ideig esekély örömet találja az efféle ürességekben, de aztán megszomjuhozza a komolyat, a tartalmasat és igazat. Neurohr tanárhoz, ismerőséhez fordult tanácsért. A professzor jólelkű és komoly ember volt, aki azt tanácsolta neki, hogy lépjen ki a katonaságból és lépjen a politikai küzdőterre. Batthyány megfogadta a tanácsot, kviétált, nagy könyvtárt szerzett magának és tanult. Nem hiába. Látóköre szélesedett, új ideák és új ezélok lebegtek előtte, s nemsokára eljárt a megyegyűlésekre, s egy ízben tagja is volt egy küldöttségnek, amely a király elé járult a lengyelek érdekében segélyt kérendő. Nemso-

lálnia, úgy ez még szerencsés esetben is a história ítélőszéke előtt örökre szégyenletes bizonyosságot jelentett volna a mi külpolitikai vezetésünk teljesen képtelen voltáról.

Am ha a legnagyobb veszedelmet elkerültük volna is, bizonyos, hogy külpolitikánk számlája nagyon szegényesen fog zárulni és diplomáciai dolgaink intézőinek nehéz lesz az érette való felelősséget viselniök. Most is, amikor már a lábadozás édes zsongása fut át ereinken, megdöbbenve nézünk vissza a halálos veszedelmekre, amelyekbe monarchiánk belezuhanhatott volna. Mert csak most itélhetjük meg igazában, hogy évtizedekre visszanyúlóan milyen értéke, hatása és következése volt a mi Balkánpolitikánknak.

Látjuk a dolgok egész folyamatát áttekintve, hogy nemesak jelenlegi külügyminiszterünk tanusított nagyfoku rövidlátást, amikor egy hirtelen változott helyzet tényezőivel kellett számolnia. Tisztán láthatjuk, hogy alaposan rossz munkát végeztek és felette fogyatékosan értették feladatukat az okkupált tartományok biztosítása körül az ő jeles elődei is, akik pedig az alkotmányos testületek előtt folyton politikai sikerekre és messzeható erkölcsi eredményekre hivatkoztak. Sőt talán Aehrenthal valódi tévedése, számításának teljes elhibázottsága abban gyökerezett, hogy ő maga is optimista szemmel ítélte meg azt az eredményt, amelyet Kálnoky, Goluchowski és Kállay volt miniszterek politikai rendszere fölépített. Aehrenthal, úgy lehet, rég megkeményedett, szilárd talajnak nézte azt, ami bizony csak szétmálló agyagul és süppedékes ingoványul maradt reája. Ez persze legkevésbé sem szolgálhat mentségeül, sőt annál kétesebb világításba állítja diplomáciai hivatottságát. Ez éppen az osztrák bürokratikus nevelés és diplomatasablon öröksége.

Az összes akták le vannak már zárva arról, semmi bizonyosságra nem szorul, hogy külügyminiszterünk óriási botlást követett el, amikor Törökországot és a mai török kormányzatot oly felsőbbeséges módon ig-

kára megnősült. Gróf Zichy Károly leányát, Antóniát vette nőül, egy lélekben és szívből nemes gondolkodású fenkölt urleányt. Legendás alakja lett történetünknek, mint Batthyány özvegye. Méltán viselte ezt a nagy nevet, épp úgy, mint Damjanichné.

A fiatal gróf lelkére neje áldott befolyást gyakorolt. Elmentek utazni, bejárták Európát. Azután két helyet választott ki állandó tartózkodásra. A zordon évszakban Bécsben élt, az év háromnegyed részét Iker-várott töltötte. Uradalmait jókarba helyezte, selyemtenyészést és gyáripart üzött uradalmában s 1838-ban már szabadelvű követelek választása mellett küzdött a maga megvédésében. Nemsokára följött a diétára, s itt ellenzéki kört alakított néhány ifju lelkes mágnással, bálakat adott, melyekre konzervatívokat sohasem hívott meg. Tökéletesen megtanult már magyarul s mentől több helyen beszélt, annál népszerűbb lett s nemsokára úgynevezett „malleus”-a lett a Metternich-háznak. Már most télen sem ment többet föl Bécsbe, hanem Pestre jött s összeköttetésbe lépett Kossuthal. Lelkesen támogatta a Kossuthi védegyeleti eszméjét s az ellenzéki kör alakítását. Mindezekre a Kossuthi ragyogó tollát és esodálatos ékesszólását tartotta a legjobb eszköznek s maga is tőle telhetőleg hozzájárult az eszmék megvalósításához. Ekkor a jelszó az Apponyi György kanczellár „adminisztrátori rendszerének” megbuktatása volt, s a szabadelvűen gondolkodó mágnások és képviselők az adminisztrátorokban látták minden hazafias törekvésük legnagyobb ellenségeit. Ezek összetörésére a Kos-

norálta. Ha már Bécsnek bölcsei oly mulhatlannak tartották az annexiót, Aehrenthalnak kétségtelenül egy olyan megegyezési kísérlettel és olyan kárpótlási ajánlattal kellett volna kezdenie, amelyenre utóbb keserű tapasztalatok és keserves károsítások rákényszerítették. Bizonyára akkor olcsóbb áron is jutott volna a mai eredményhez. Hozzá az ifju-török uralom ebben saját megbeesültetésének, az iránta való őszinte rokonszenvnek biztos tanúságát láthatta volna. E helyett fölidézte a bojkott óriási kárait. Ez a rovás mindenképp Aehrenthal teherlapjára kerül. Meg kell látnunk, hogy majd a gyönyörű delegációs lanton milyen kísértő nótát fognak hozzája zengeni. Más lapra és más nótára tartozik azonban, hogyan juthatott az osztrák-magyar monarchia odáig, hogy legtorpébb szomszédai, a sarkai alatt vonag feregnepecskék, irányában a legvakmerőbb inzultusokra vetemedtek, hihetetlen kihívásokat vágtak, vágnak még most is szemébe. Mert a támadt bonyodalmak között ez volt az igazán meglepő mozzanat, amely hirtelen riktó világosságot vetett balkánhelyzetünknek végtelen gyengeségére, sőt keleti hivatásunknak teljes csődjére is. Oly állandó és félelmetes szövetségi kapcsolatok mellett, amilyenekkel külügyi politikánk dicsekszik, az Oroszországgal való tartós együttműködés és balkáni reformközösség után, amelyért annak idején Goluchowski szakállára is a legteljesebb delegációs glóriafény özönlött, mi magyarázza meg azt, hogy legközvetlenebb, ugyyszólván abszolút hatalomkörében is a mi monarchiánk a legközönségesebb, a különböző nagysági arányokkal elválhatlanul összetartozó tekintélynek híjával van. A duodecz szerb hazafiaknak éretlen és kulturálatlan volta erre nem magyarázat. Mentől éretlenebbek, annál mélysegebb respektaással vennék szívökre, hogy minden heugyességök a mi ágyuink lőtávolyába esik. Csak arra kell emlékeznünk, hogy valahányszor Bismarck Oroszország felsőbbségét Bulgária felett a mi igényeinkkel szem-

ben védelmébe vette, egyben vitathatlan tételnek jelentette ki, hogy viszont Szerbia föltétlenül és minden körülmény között a mi monarchiánk érdekkörébe tartozik. Látjuk most. Tartozik olyképp érdekkörünkbe, hogy bizony válságos fordulatnál a monarchia lábai között fesztelenül gáncsot vehet, amelyen csufosmód orra bukják.

Nos, örvendjünk a béke napjának győzelmes felragyogásán, de megláthatjuk mellette azt is, hogy Balkánhelyzetünknek oly repedése támadt, amelyet mentől hamarabb a világ előtt reparálnunk kell. Elpottyantunk a saját hatalmi körünk küszöbén, most egyszerűen föl is kell pattanunk, mert különben a monarchia politikáját a szánalmas neveltségességre hirtelen elborítani. Ennek a politikának a jövőben egészen más erkölcsi hatást kell gyakorolnia a Balkán népekre, mint aminőt eddigi eszközeinek és fogásainak évtizedes gyakorlataival elérhetett. Meggyőződhetünk róla, hogy az orosz entente-ok, kollektív lépések, osztozkodási szférák rendszerével a mi dicső nagyhatalmiságunk nemcsak hogy gyűlöletet, de egyenest megvetést aratott a Balkán népek körében. Sunyinak, gyáván leskelődőnek, alattomosnak zsákmányolónak itélik ezt a politikát. Hiszen hallottuk Milovanovics urtól, a szerb államférfiuság e kitünő mintaképétől a nagy mondást, hogy Oroszország félszázadon át vért ontott a Balkánon és szabadságot hozott népeinek, ellenben Ausztria orv-módon belopódzott a Balkánra és nyomban foglalással és zsákmányolással jelezte hatalma útját. Ennek a felfogásnak messze a multba nyulik gyökere. És ahogy Aehrenthal ur Törökország alkotmányos ujjaszülésétének nehézségeit, amelyek pedig minden művelt nép rokonszenvét keltették fel, használta fel arra, hogy lyukat üssön a berlini szerződés jogállapotán, bizony még jobban lefokozta tisztességünkkel együtt az erőnkben való hitet. Hogy ezt helyreállítsuk annyi vétség és mulasztás után, lehet nehéz, de annál sürgősebb feladat.

Wekerle a királynál.

— A helyzet nem változott. —

Budapest, január 16.

Az egész politikai világ nagy érdeklődéssel nézett Wekerle Sándor miniszterelnök mai bécsi utazásának eredménye elé. Bécsi utazásának — mint már megírtuk — különösen az volt a célja, hogy jelentést tegyen a királynak a parlamenti helyzetről. Jövő hétfőn összeül a magyar képviselőház s a kormány arra törekszik, hogy még a parlamenti ülészek megkezdése előtt tiszta helyzetet teremtsen. Most arról van szó, hogy a parlamenti munkaprogram sorrendjét úgy állapítsák meg, hogy a lappangó válság, amelyvel szemben áll a Wekerle-kabinet a bankkérdés napirendre hozatala óta, ne fajuljon akut válsággá. Ezidő szerint nem kell félni válság kitörésétől, mert a banktárgyalás valószínűleg több hétig fog elhúzódni s a kormány az adóreform tárgyalásával időt fog nyerni. A tegnap minisztertanács után így jellemezték a helyzetet s ma Bécsből is érkeznek ilyen jelentések. Másrészt azonban bizonyos körökben azt hangsúlyozzák, hogy nem válságról van most szó, hanem arról, hogy a függőben levő nagy kérdések elintézése előkészítessék. A miniszterelnök mai bécsi kihallgatása semmi egyebet nem jelent, mint újabb lépést a szükségszerű fejlemények útjára. Ha döntésről, vagy fordulatról lehetne beszélni, úgy az nem most, hanem valamivel későbbi időpontban következhetik be.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök különben ma reggel 6 óra 25 perckor érkezett titkára, dr. Bárczy István kíséretében Bécsbe. Egyszerre a bankgassei magyar minisztérium épületébe ment, ahol mindenekelőtt Vertessy Gézának, az ő felsége személye körüli minisztérium államtitkárának látogatását fogadta. Fél tíz óra felé a miniszterelnököt Roessler Maurice lovag belső titkos tanácsos, a külügyminisztérium újonnan kinevezett osztályfőnöke kereste föl, akivel egy teljes órán át tárgyalt.

Fél tízenegy órakor Schönbrunnba hajtott dr. Wekerle miniszterelnök, ahol a fel-

sűth fényes tolla és szava volt a legjobb eszköz, ezért esatlakoztak hozzá annyian kezdettől fogva. Ezernyolczszáznegyvenhétben két Batthyány, — Kázmér és Lajos — működtek legsikeresebben annak érdekében, hogy Kossuthot Pestvármegye egyik követővé választassák. „Sokan emlékeznek még” — ugymond az egykori följegyző, — „hogy a klasszikus arczéltű, nagyszakállu, érdekesen kopaszhomoloku gróf, mint vonult be a választók élén lóháton, vörös tollas kalaphan, köznemesi pitykés öltözetben, fekete gubában, gyönyörű ménen a fővárosba. Pedig a gróf modorában különben igazi büszke főúr volt...”

A többit mindenki tudja. Még csak azt kell megemlítenem, hogy a következő évben lefolyt nádorválasztáson István főherceg megválasztásának ellene volt. Ebből azt kovácsolták némelyek, hogy maga szeretne nádor lenni, holott ezében sem volt, s mikor később az új nádor hazafias törekvéseit látta, nem volt melegebb barátja és hivebb embere, mint éppen gróf Batthyány Lajos.

Mikor az első független felelős minisztérium megalakult, mindenki tudja, hogy ő lett a miniszterelnök. Mint ilyen roppant erőfeszítést fejtett ki, hogy a közvetítés, melyre vállalkozott, sikeres legyen. Hol Jellasi táborában, hol Bécsben — de eredménytelenül. A vége az lett, hogy az ellenség meggyanusította, az udvarnál pedig kegyvesztett lett. Idézem a krónikást, aki lapidáris stílusban sorolja fel „a roppant nehézségeket és a küzdelem bonyolódását.” — A képviselőházban interpellációkkal ostro-

molták, a Dráva felől pedig Jellasi serege közelgett. „Veszélyben volt a haza.” Az első minisztérium megbukott s a radikálisok Kossuth Lajost óhajtkák a kormány élére. István nádor azonban az új kormány alakításával gróf Batthyányt bizta meg. Ez be is mutatta az új névsort, — benne Ghyzzy Kálmán is — de ez a kormány nem léphetett életbe. Akkor történt, hogy a Bécsből királyi biztosként küldött gróf Lambertet az utcai nép a hajóhidon megölte. A kocza el volt vetve. Batthyány és Kossuth már eddig is ellenkeztek gyakran, de a királyi biztos ügyében teljesen meghasonlottak. Batthyány el akarta a királyi biztos fogadni, míg Kossuth törvénytelennek nyilvánította küldetését. Hallván a gróf a pesti vértettet, a pákozdi táborból nem tért vissza Pestre, hanem Bécsbe ment, ellensúlyozandó a kamarillát, mely ez utcai gyilkosságot Magyarország ellen annyira kiszákmányolá. De hiába, sem a kamarillát, sem Jellasihoz nem állíthatá meg útjában, s eképp reményt vesztve vonult falusi jószágára. Előbb egy nyílt levélben védte magát a pesti tulzók gyanúsításai ellen, aztán fegyvert fogva, a Vidoss József vasmegyei seregébe lépett Theodorovits tábornok ellen, de ott a lóról leesvén, harc-képtelenné vált.

Január 8-ikán Pesten fogták el, a gróf Károlyi Györgyné termeiben. Az ugynevezett „haditörvényszék” kérdéseire egyáltalán nem felelt. Még a gróf Latour megöletésében való részességgel is vádolták!...

Budáról aztán Laibachba szállították, s utközben a sárvári polgárok, de sőt a stájer

nép is Cilliben erőszakkal akarták kiszabadítani, de ő maga tiltakozott ellene.

Olmützbe vitték, s ott, mintán terhére semmi nagyobb dolgot nem láttak beigazolva, néhány évi börtönre ítélték. De herceg Schwartzenberg visszaküldte az ítéletet, hogy változtassák meg, még pedig halálos ítéletre, melynek megkegyelmezését ő maga fogja kérni a felségtől.

Eközben azonban a Neugebaudeba szállították, s Haynau, a teljhatalmu hóhér nem-hogy megkegyelmezett volna, de a halálos ítéletet rögtön végrehajtatni rendelte.

A többi közszájon forog. A kötéllhalál elől löszörpárnába rejtett törével mentette meg magát. Az ágyánál álló örök sem vettek észre semmit... Másnap kivégezték...

És második temetése a nemzeti kegyelet imponánsan megnyilatkozó tüntetése volt. „Öt negyedóraig tartott, — mondja az egyidejű referáda, — míg a nagyszerű menet a Nemzeti Színház előtt elvonult. Több volt száz lobogónál. A temetőbe háromnegyedhatkor értek. Ott a gyászmenet két élő falat képezett, s az egyházi szertartás után Barna Zsigmond főjegyző tartott ünnepi beszédet. A dalárdák Egressy Béni „Bucsnászó”-ját énekelték, s a koporsót koszorúkkal halmozták el, s mindenki áldást mondta a nagy halott hamvaira...”

Igy temették el őt kétszer. Vigasztalása legyen hamvainak, hogy nemzetét már százszor akarták eltemetni, de hála az égnek, sohasem sikerült!...

sége előtt külön kihallgatáson jelent meg. A miniszterelnök kihallgatása Schönbrunnban délelőtti tizenegy órakor ment végbe. A miniszterelnök ez alkalommal beható jelentést tett a parlamenti helyzetről, valamint a képviselőház munkaprogramjáról. A kihallgatás csaknem háromnegyed óráig tartott. *Döntés e kihallgatás alkalmával nem történt.* A félhivatalos jelentések nyomtatékosan hangsúlyozzák, hogy a miniszterelnök mai audienciájának egyáltalában nem volt különös jelentősége, mert Wekerle csupán a parlamenti munkarendről és az ezzel összefüggő javaslatokról, valamint az általános politikai helyzetről tett jelentést az uralkodónak, azonban oly messzemenő jelentősége az audienciának, amilyent annak tulajdonitanak, egyáltalában nem volt.

Közvetlenül Wekerle előtt báró Bierneth osztrák miniszterelnököt fogadta ő felsége kihallgatáson. A két miniszterelnök Schönbrunnban találkozott, ahol rövid eszmecsereét folytatott. Illetékes helyen azonban megállapítják, hogy a magyar miniszterelnök és az osztrák miniszterelnök mai legfelsőbb kihallgatása között semminemű összefüggés nincs. Schönbrunnból a miniszterelnök a külügyminisztériumba ment, ahol báró Achrenthal külügyminiszterrel tárgyalt. A tanácskozás a külügyekkel összefüggő parlamenti helyzetre vonatkozott. A miniszterelnöknek báró Schönaich közös hadügyminiszterrel való találkozása nem volt tervbe véve.

Amikor Wekerle Sándor miniszterelnök visszaérkezett, a magyar minisztériumban együtt lévő újságíróknak a következőket mondta:

— A bankkérdésben tárgyalni fogunk. Meg fogom látogatni a külügyminisztert, hogy a külső politikáról információt szerezzek magamnak.

Arra a kérdésre, hogy a királynál szóba került-e a bankkérdés, így válaszolt:

— Sokkal fontosabb dologról volt szó. Külpolitikai kérdésekről tárgyaltunk.

A bankkérdésre vonatkozó tárgyalásokat — félhivatalos jelentés szerint — előreláthatólag legközelebb megkezdik. Mint a „Budapesti Tudósító“-val illetékes helyről közlik, a magyar kormány a legközelebbi időben választ ad az osztrák kabinetnek a bankkérdésre vonatkozólag küldött jegyzékére, utána pedig a szakbizottságok megkezdik működésüket.

A bankkérdés tehát úgy áll, hogy a banktárgyalások a két kormány küldöttjei között nemsokára meg fognak indulni. A küldöttöket a magyar kormány, egy bécsi lap közlése szerint, írásbeli szoros utasítással látja el a tárgyalásokra nézve. Ezekben az utasításokban körvonaloztatnak a tisztázandó kérdések és a szakreferensek ezekben iparkodnak megállapodásokat létesíteni. A két kormány csak ezután fog a dolog érdemére nézve egymással tárgyalásokba bocsátkozni. A „N. W. Tagblatt“ azt írja, hogy Kossuth Ferenc e hónap vége felé fog ő felségénél audiencián megjelenni és ha őt betegsége még ekkor is akadályozná a megjelenésben, a bécsi lap híre szerint Kossuth helyett gróf Apponyi Albert fog a királynak menni. A magyar kormány tudvalevőleg a kartelbank alapján megy bele a tárgyalásokba és az osztrák kormánynak nem marad más hátra, mint mindjárt a tárgyalások elején nyilatkozni aziránt, elfogadja-e a kartelbankot tárgyalási alapul, vagy nem. A szituáció képe csak a nyilatkozat megtörténte után mehet nagyobb változáson keresztül, különösen akkor, ha az osztrák kormány válasza tagadó lesz. Hogy mi történik

ekkor, eziránt ma még korai volna találgatásokba bocsátkozni.

A miniszterelnök audienciájáról a „N. Fr. Pr.“ ezekkel a hírekkel egészen ellentétes információkat közöl mai esti lapjában, amikor ezeket írja:

Wekerle miniszterelnök mai kihallgatásán egyáltalában szó sem volt bankkérdésről és az ezzel kapcsolatosan küszöbön levő válságról terjesztett hírek teljesen alaptalanok. A magyar kormány végleges állásfoglalásáról ma még, amikor még csak a szakbizottságok sincsenek megalakítva, nem lehet szó. Sőt ellenkezőleg, magától értetődik, hogy a magyar kormánynak e tárgyalás folyamán többször fog alkalma nyílani, hogy álláspontját megvitatás tárgyává tesse. Végleges álláspontját bizonyára csak a szakbizottságok tárgyalásának befejezése, vagy megakadása után fogja kifejteni. Fontos dolog tehát, hogy ezt a tárgyalást bevégyék és lefolyását idegesség nélkül kísérik. Az a körülmény, hogy a függetlenségi párt vezerei, akik híveik teljes bizalmát bírják, ebben a tárgyalásban részt fognak venni és hogy semmi sem történhetik, amihez hozzájárulást nem adják, a kormány legtitelmentlenebb híveit is megnyugtathatja az iránt, hogy nem fog olyasmi történni, amit ők el nem fogadhatnának. A bankkérdésnek ez a nyugodtabb megítélése a magyar kormány nézete szerint azért is kívánatos, mert a bankkérdésről folyó tárgyalás befejezéseig vagy félbeszakításáig a képviselőháznak elég idő fog rendelkezésére állni, hogy más sürgős dolgokat elintézzon. Ezek közt van az adóreform elintézése, amelyre a kormány nagy súlyt vet és amelyet már teljesen előkészített, továbbá az unjonczjavaslat, amelyet már jövő hétfőn terjeszt a képviselőház elé. Mialatt a képviselőház ezekkel a javaslatokkal lesz elfoglalva, az alatt a választóreform és az annexió előkészítésére kiküldött bizottságoknak elég idejük lesz, hogy munkájukat befejezzék. Hogy a választóreform mikor kerül a képviselőház plénuma elé, ez lényegében attól függ, hogy a bankkérdésben hogyan alakulnak a dolgok. A választóreform elintézésén kívül a parlamentnek még a közös költségvetést is lehetőleg még tavaszkor el kell intéznie s ezért valószínű, hogy a delegációkat már márcziusban össze fogják hívni.

Ebből a jelentésből csak annyi tény, hogy az adójavaslatok és kongrua-javaslatok letárgyalatnak. Ezek tárgyalása is jóideig le fogja kötni a parlament idejét, addig, amíg a nagy elvi és politikai kérdésekben a helyzet nem tisztázódik. Ugyan ez áll a delegációk összehívására vonatkozólag is. A kormányok még nem is tárgyaltak a delegációk legközelebbi ülészakánák összehívásáról. Erről a tárgyalásról mindaddig nem is lehet szó, amíg a politikai viszonyok nem is tisztázódtak.

Az első délutáni órákban Wekerle miniszterelnök báró Rauch Pál horvátországi bánt fogadta, majd a délután folyamán báró Bierneth osztrák miniszterelnökkel tanácskozott. Délutáni 4 óra 40 perczkor Wekerle miniszterelnök báró Rauch Pál horvát bán társaságában visszautazott Budapestre, ahova este kilenc órakor érkezett meg. A holnapi napot a miniszterelnök daniosi birtokán fogja tölteni, ahonnan csak hétfőn tér vissza Budapestre, hogy a képviselőház tanácskozásán részt vegyen.

Budapest, január 16.

Tiltakozó nagygyűlés az adóreform ellen. Orosházáról, Páparól, Kecskemétről, Aradról, Balassagyarmatról, Szombathelyről számos kereskedő és iparos jelentette be az O. M. K. E. vezetőségének, hogy részt vesznek a vasárnapi tiltakozó nagygyűlésen. Eképp a nagygyűlés, mely eredetileg a főváros polgárságának tiltakozása akart lenni, jelentőségében megnő és kiszélesedik. Nagyszámmal fognak részt venni a gyűlésen a magántisztviselők, kereskedelmi alkalmazottak és utazók is, akiknek a nevében Zsengeri Manó szólal fel. Beszédet fog mondani dr. Vásonyi

Vilmos országgyűlési képviselő is. A nagygyűlést Hieronymi Károly, volt kereskedelmi miniszter pontban féltizenegy órakor délelőtt nyitja meg az újvárosháza közgyűlési termében.

KÜLFÖLD.

A dalmáciai horvát párt értekezlete. Spalatóból jelentik, hogy a dalmáciai „horvát párt“, Dalmácia legnagyobb politikai pártja, a kerületi elnökök és képviselők részvételével e hó 14-én értekezletet tartott, amelyen csaknem minden horvát országgyűlési és dalmát tartománygyűlési képviselő résztvett. Először is az olasz egyetem kérdéseivel foglalkoztak és elhatározták, hogy tiltakoznak a Triestben tervezett olasz egyetem föllátása ellen, másrészt követelik Laibachban egy szlovén egyetem föllátását és hogy a zágrábi egyetem reciprocitása elismertessék. Az értekezlet ezután a horvátországi viszonyokkal foglalkozott és tiltakozott báró Rauch bán alkotmányellenes kormányzása ellen, rokonérzését fejezte ki az üldözött szerbek iránt és bizalmat szavazott a horvát-szerb koalíciónak működéséért. Tiltakozott továbbá az értekezlet az osztrák kormánynak ama politikája ellen, hogy halogatja a dalmát tartománygyűlés összehívását, amivel megakasztja a dalmát viszonyok normális menetét s hátráltatja a nyelvkérdésnek és egyéb fontos kérdéseknek megoldását. A félhivatalos „Tribuná“-nak a dalmát nyelvkérdést illető közlései nyomán tiltakoznak Olaszországnak hivatalosan beavatkozása ellen. Majd Bosznia és Herzegovina annexiójáról tárgyaltak és követelték az annexált tartományoknak Horvát- és Dalmátországhoz való csatolását. Az értekezlet végül fölhatalmazta dr. Mihaljevic elnököt pártgyűlése egybehívására. — A zárai olasz körökben elterjedt hírek szerint Ziliotto és dr. Ghiglianovich olasz képviselők távirat útján azzal a kéréssel fordultak a dalmáciai olasz képviselőkhöz, hogy egyelőre ne tegyenek semmit a horvát nyelvű nyomtatványoknak a politikai hivatalokba való bevezetése ellen. A két képviselő közbenjárásának okát nem tudják ugyan, de azt hiszik, hogy Bécsből kaptak utasítást arra nézve, hogy egyelőre semmit se tegyenek, mert a horvát képviselők kívánságait úgy sem fogják teljesíteni teljes mértékükben.

Az elbocsátott alkirály. Az angol és amerikai követ ma Csing hercegnél lépéseket tettek Juan-sihkai elbocsátása miatt. Ez a lépés a diplomáciai kar többi tagjaitól függetlenül és a vejpupu megkérdezése nélkül, egyetértőleg a brit és amerikai kormánnyal történt. Az itteni diplomaták e kérdésről megosztott véleményen vannak.

A német munkáskamara-kérdés. A német birodalmi gyűlés mai ülésén folytatták a munkáskamara törvényjavaslat első olvasását. Dr. Hoeffel csodálatosnak tartja, hogy épp a szociáldemokrácia, amely a munkásérdek egyedüli védelmezőjének mondja magát, küzd a javaslat ellen. Szólv pártja is helyeselné a javaslatot, ha régebbi szociálpolitikai törvények a beléjük vetett reményeket igazolnák volna. Ennek dacára helyesli a kormány elhatározását a munkáskamara mellett. Behrens kijelenti, hogy pártja is osztja a polgári pártok egyértelmű rokonszenvét a javaslat iránt. Legien azon állítja, hogy valamennyi munkás ellenzője a javaslatnak, igaz. A keresztény nemzeti munkásság teljesen a paritásos munkáskamara mellett van. A hadsereg és tengerészet számára a munkáskamara föltétlenül kívánatos volna. A kereskedelmi alkalmazottak körében az az aggodalom hangzik fel, hogy e hivatási ág nem kap külön képviselőket. Kérem az államtitkárt, hogy erre vonatkozólag nyilatkozzék. Kularsky kijelenti, hogy a lengyelek megosztott véleményen vannak a javaslatot illetőleg, készek azonban a bizottságban együtt dolgozni. Potthoff kifejti, pártja a szociális béke támogatását egyik legfontosabb nemzeti feladatnak tartja és a javaslatot, mint ily irányú kísérletet üdvözi. Caspar belügyminiszteri igazgató kifejti, hogy az ilyfajta kamara létesítéséről most még nem lehet beszélni és meg kell várni a bizottsági tárgyalásokat. Szevering szociáldemokrata felszólalása után

a javaslatot 28 tagu bizottság elé utalják. A jövő őrés hétfőn lesz.

Megzáfolt forradalmi hír. Lisszabonból jelentik, hogy azok a hírek, amelyek szerint a monarchia ellen irányuló összeesküvéssel kapcsolatban számos letartóztatás történt és az eddigi helyőrséget megerősítették, minden alapot nélkülöz.

A francia tengerészeti miniszter lemondása. A tengerészeti miniszter lemondásáról Párisból a következőket jelentik: A tengerészeti miniszter lemondása arra vezetendő vissza, hogy a pénzügyminiszter ellenezte a tengerészet reformjára szükséges 8 millió frank hitelnek a költségvetésbe való beállítását, noha a miniszterelnök is támogatta azt a francia tengerészetben mutatkozó hiányok pótlása céljából. A tengerészeti miniszter lemondása létszágtelen bizonyossága a kormány kebelében támadt ellentétnek. Nyílt titok, hogy Briand és Caillon Clemenceau örökére vágyódnak és hol az egyik, hol a másik szeretné megbuktatni Clemenceaut. Ennek az áskálódásnak a hatása a kamarában is kezd mutatkozni. Beavatott körökben számolnak azzal a lehetőséggel, hogy Clemenceau legre is megunja ezt az örökös áskálódást és lemond, mint ahogy két hét előtt már el is volt tőkélve a lemondásra, mikor a halálbüntetés kérdésében véleményeltérések támadtak.

Cserépdarabok.

Komolyan kezdik tárgyalni a válság eshetőségét. Azt mondják, hogy van, de nincs, s ha nincs, hát lesz. Van válság, amennyiben rendelkezésre áll a hozzá való matéria, a robbantásra alkalmas anyag. De nincs válság, mert még gondolkodnak felőle hogy ha felrobban, kik vesznek el benne. Ha nincs, még lehet, hogyha valamely külső beavatkozás, vagy belső szenvedély ösztönzésére megfelelkeznek az óvatosságról, a cizélszerűségi szempontokról és robbantanak.

Legkevésbé azt a lehetőséget veszik számításba, hogy a kérdéseket, melyek miatt a válság elkövetkezésétől félnek, baj nélkül, békességgel oldhatják meg.

És talán, miután legkevésbé erre számítanak, éppen ez fog történni.

Mert az olyan válság, amelyikről korán hirdetik, hogy minden hozzávaló megvan, rendszerint úgy alakul, hogy amikor végre meg kellene jelennie, bereked és lemondja az előadást.

Nevezetes benne, hogy a képviselő urak, akiknek az egész saisonra bérletük van, legkevésbé haragusznak az ily előadás elmaradása miatt. Mivelhogy rájuk nézve az ilyen előadás nemcsak bérletszünetet, hanem a bérlet teljes megszűnését jelenti.

Mert a válság a mandátum gyilkosa, a hatalmi javak és isének üldözője.

*

A sok terv és akció között, amelyek a főváros és környékének az érdekében keletkeznek, találunk két sikló-tervet is: egyik a Svábhegyre menne, a másik a Vérmezőre indulna és a Szentháromságig haladna. A mérnöki hivatal az ilyen terveket helyesli, mert az a véleménye, hogy mindent, ami a közlekedési viszonyok előmozdítására irányul, támogatni kell. Ez pedig arra vonatkozik, a sikló azért jó, hogy gyorsabban emelkedjünk felfelé. De az is igaz, hogy a siklóval ugyancsak gyorsan esünk lefelé.

Mintha csak kapcsolatban lennének ezek a siklótervek a főváros munkaprogramjának a tervével. Mert velük egyidejűleg közlik, hogy a fővárosi tanács megcsinálta a munkaprogramot s ebben kétszázhatvan négy millió korona értékű közmunkát vett fel. Kimutatják, hogy néhány évvel ezelőtt,

amikor az első munkaprogramot csinálták, csak száznyolcvan milliót állapítottak meg. Azóta beütött a siklórendszer száznyolcvan millió kétszázhatvan négy millióra emelkedett. Am épp úgy sülyedünk is. A főváros kötvényeit 89.75-ös árfolyamon jegyzik, pedig legalább 93-as árfolyamon kellene értékesíteni. S maguk a közmunkák is olyanok, hogy csak gondolni is rájuk kolera. A közmunkák akkor látszanak meg, amikor az embereket bosszantják vele. Tudniillik, amikor lépten-nyomon felszaggatják a kövezetet de csak azért, hogy egy hónap múlva megint kezdjék és végén a publikum megtudja, hogy nem is a kövezetet akarták javítani, hanem a mélységben igazítottak valami esővet s a kövezet még rosszabb lett, mint amilyen volt s ezért majd később külön fogják felszedni. Közmunka akkor van, amikor a hó miatt már reagenteg károkat és életveszedelmeket szenved a lakosság s csak akkor kezd el eltakarítani, amikor már a nap olvasztja és félnek, hogy nem lesz mire kiadni a sok pénzt, hogyha az utolsó napokon hirtelen ki nem rendelik a munkások ezreit. Ekképen vagyunk vitálisabb, nagyobb fontosságú dolgokkal is. A nagy pótdadó fejében mi alig kapunk egyebet, mint a háziurak grasszállását, sötétséget az utcákon, nehéz ügykezelést, folyton repedező vízvezeteket, a közbiztonság züllesztését és adóvégrehajtot.

Ekképen, amíg a közmunkaköltség emelkedik, csak a közéletlenséget fokozza.

*

Méri Jónás Izsák György négy egynevéű dzsentelman, lefogott a rendőrség által és kihallgatása után konstatáltatott, hogy annyi szélhámoságot követett el, hogy ő maga se tudja mind felsorolni. Ily irányu működésében a harminczöt éves férfi csak három évre tekint vissza, de e három év alatt gyönyörűen megélt Budapesten szélhámoskodásból.

A szélhámoskodás abból állott, hogy mindenütt miniszteri tisztviselőnek adta ki magát és vállalkozott a minisztériumban lévő ügyek elintézésére, kérvények kijárására.

Elegánsan csinálta az ügyeket, beköltözött a kliensekhez és hogyha nem sikerült a dolog, továbbállott a koszt és lakás kifizetése és a pumpösszegek visszaadása nélkül.

Egészen szélhámos a pályája. Pedig se githetett volna magán. Ha valóban utána jár a vállalkozásoknak egészen jó keresetághoz juthatott volna. Ha kikutatja a szálakat, amelyek nyomán el kell indulni és a helyeket, ahol tapogatózni kell, akkor nagyon sokat elintézhetett volna és kijárhatott volna és mint közéletünk nagyja szerepelhetne a világ előtt.

Ugyis az a nézet van elterjedve a közudatban, hogy az elintézés és kijárások olyan korát éljük, aminő minálunk még sohasem volt. Vannak bejegyzett elintézők és kijárók, akik „felhajtókat” is tartanak, hogy üzletekhez juthassanak. Méri Jónás Izsák György, akinek határozott talentuma van, a közbejárásra szoruló megtalálásában egyoldalúságának lesz az áldozata. Mert ha egy uttal utána jár, hogy kiknek van szükségük felhajtókra, hát ilyen minőségben nagy szolgáltatásokat tehetett volna nekik és kellő részesedéshez juthatott volna.

De majd ha kiszabadul, jobban utána fog nézni. Mert saját kárán tanul a magyar, még ha Méri Jónás Izsák György is.

A balkáni események.

Budapest, január 16.

Konstantinápolyból ma az a szenzációs hírt érkezett, hogy Nikita fejedelem lemondott trónjáról Mirkó herceg javára. Az éj folyamán érkezett táviratok nem erősítik meg e hírt, amely valószínűleg szintén egyike azoknak a kacskáknak, amelyek oly gyakran szolgálták alapnélküli szenzációikkal a balkáni események folyamán. A valószínűtlenség már abból is következtethető, mert Nikita lemondása esetén nem Mirkó, hanem Daniló hercegre száll a montenegrói trón.

Szerbiából ismét kormányválságot jelentenek. A szkupstinában képviselt pártok nincsenek megelegetve a szerb politika mostani menetével, melyet nem tartanak elég erőteljesnek. A harcias párt Pasicsot szeretné látni a kormány élén, de ez heves ellentállásra tallalna az új radikális pártban, mely tudvalevőleg a legélesebb ellentétben áll Pasicscsal. A legvalószínűbb azonban, hogy a Velimirovics kormányt fogják rekonstruálni oly módon, hogy néhány tárczát olyan politikusokkal töltenek be, akik biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a jövő politikai irány megfelel a szkupstinában kifejezésre jutott politikai elveknek.

A szerb kormány külömben ismét vádakkal lépett a monarchia ellen. A nagyhatalmak ugyanis komolyan megintették a belgrádi kormányt, hogy provokáló magatartásával ne veszélyeztesse a békét. Mint rendszeren a szerbek most is azzal feleltek, hogy valóságos vádiratot terjesztettek a nagyhatalmak elé. Ennek dacára Belgrádban most békésebb hurokat kezdenek pengetni, mert remélik, hogy mégis valamely kompenzációkat kapnak.

Mai hireink a következők:

Egyezményünk Törökországgal

Pallavicini örgróf osztrák-magyar nagykövet ma délután több óra hosszat tanácskozott a nagyvezérrel, a külügyminiszterrel és a kereskedelmi miniszterrel. A tanácskozáson az osztrák-magyar-török egyezmény kilenc pontból álló jegyzőkönyv-tervezetét ad referandum elkészítette. A tervezetet a holnapi minisztertanács elé terjesztik, illetőleg felküldik a közös külügyminisztériumba.

Nikita lemondása?

Konstantinápolyból érkezett híradás szerint ott táviratot kaptak Cetinjéből, amely távirat szerint Nikita több nem fejedelem Montegrónak és helyette Mirkó herceg foglalta el a trónt.

Lapzárta előtt Cetinjéből érkezett távirat szerint teljesen valótlan az a hír, hogy Nikita fejedelem lemondott.

A rekompensációk.

Bécsből jelentik, hogy diplomáciai körökben tartja magát az a hír, hogy Szerbia bizonyos kárpótlást fog kapni Ausztria-Magyarországtól. E kárpótlás egy vasutépítési koncesszióból fog állani, melynél fogva Szerbia utat nyer az Adriai tengerhez. Azon utirány ugyanis, mely felé Szerbia most a tengert megközelítheti, még nem teljes. A hiányzó öt kilométernyi utvonalon, mely Barditétől a szerb határig húzódik, Ausztria-Magyarország vasutépítésre fog engedélyt adni Szerbiának, melynek ennek fejében le kell mondania a valjevo-usiczei tervezett vasutvonalról. Ausztria-Magyarország állítólag mári a Duna-Adria vasuterv felmerülésekor gondolt erre, hogy a duna-adriai vonal megvalósuljon, míg most kárpótlás formájában újból fölmerült.

A helyzet Szerbiában.

Miután a szkupstina a karácsonyi szünetek után ma újból összeült, a *Velimirovics-kormány* ismét beadta lemondását a királynak. Az ó- és új-radikálisok küldöttei ma Belgrádba érkeztek és tárgyalnak a szkupstina elnökével az új kormány megalakításáról. *Pasics* megbetegedett. Az a körülmény, hogy *Milovanovics* külügyminiszter az osztrák bojkott ellen foglalt állást, arra vezethető vissza, hogy a kormány még mindig reménykedik abban bizik, hogy Szerbia Ausztria-Magyarországtól valamiféle elégtételt fog kapni. A „Stampa” közlése szerint *James* angol egyetemi tanár a szerb nemzeti honvédelmi bizottságnak 260 aranydinárt küldött egy levél kíséretében, amelyben azt írja, hogy ezt az összeget fordítsák a németeknek Bosznia-Hercegovinából való kikergetésére.

Ujabb jelentések szerint Péter király a szkupstina elnökségével tanácskozott a kormányválság elintézésének módja fölött. Hír szerint *Joannovich* elnök kijelentette, hogy a szkupstina erősebb kormány megbízását kívánja. Az ifjuradikálisok erővesztését ellentételt fejtnek ki *Pasics* meghívása ellen, amiért is a miniszterelnökség legkomolyabb jeleitje *Protics* Sztóján, akinek *Pasics*on kívül a legnagyobb befolyása van az óradikális pártban és aki a külpolitika kérdéseiben mindenben *Pasics* nézetét vallja. *Protics* az óradikális párt „*Samoupravá*”-ba irt vezérezikkeit mindenkor azon követelés mellett foglalt állást, hogy Boszniának és Hercegovinának a szultán szuverenitása alatt és a nagyhatalmak garanciája mellett autonómiát kell nyerniük. Ezidő szerint a válság megoldásának legnagyobb nehézsége a belügyi tárcza betöltése, amelyre ugy az ó-, mint az ifjuradikálisok igényt tartanak. Ha a kérdésben megegyezés jön létre, egy a kabinet megalakulása még a nap folyamán megtörténne. Előreláthatólag dr. *Milovanovics* megtartja a külügyi tárczát. A pénzügyi tárczát *Pacsu* fogja átvenni. Ha a belpolitikai nehézségeket nem lehet elhárítani, úgy valószínű, hogy a válságot a *Velimirovics*-kormány rekonstrukciója útján fogják elintézni.

Milovanovics külügyminiszter kérésére a sajtóegyesület a holnapra tervezett nagy népgyűlésről lemondott amelyen tiltakozni akartak a zágrábi hazaárulási pör ellen. *Milovanovics*nak ezt az eljárását diplomáciai körökben kedvezően fogadják, mert annak bizonyosságát látják benne, hogy elejét akarja venni az osztrák-magyar monarchia ellen irányuló minden provokációnak. A lapok még mindig izgatnak, de a józanabb elemek kezdenek felülkerekedni és egyre általánosabbá válik az a vélemény, hogy Szerbiának a saját érdekében meg kell egyeznie az osztrák-magyar monarchiával. Noha még most is hallatszanak hangok, hogy a gazdasági engedményekkel nem lehet beérni és területiális kárpótlásra van szükség, azonban a boszniai autonómia követelése már elmúlt. A legnagyobb nehézség abban van, hogy a szkupstina állást foglalt az autonómia mellett és már most parlamenti válság nélkül erről a követelésről lemondani nem lehet.

Berlinből jelentik, hogy *Nikita* fejedelem lemondott a trónról másodszülött fia, *Mirko* herceg javára, de a hír még megerősítésre szorul. Egyébként a montenegrói esetleges trónváltás elé illetékes körökben egykedvűen néznek, mert annak komoly jelentősége nem lehet.

Ezzel szemben Rómában illetékes helyen koholtak mondják a fejedelem leköszönéséről szóló híreket. Cattaróban is alaptalannak tartják a *Nikita* fejedelem lemondásáról keringő híreket. Azt beszélnek, hogy a montenegrói fejedelem *Antivarin* át *Pétervárra* utazott. A „*Südslavische Correspondenz*”-nek a következőket jelentik Cettinjéből:

Az osztrák-magyar-török megegyezés következtében a fejedelem ellenségei felülkerekedtek és *Nikita* népszerűsége erősen megesappant. A fejedelem tudja ezt és intézkedéseket tett a saját oltalmára. Azzal vádolják *Nikita* fejedelmet, hogy titokban Béccsel tárgyal és ellenségei hangoztatják, hogy a kormánynak hivatalosan kell tárgyalnia s akkor az ország gazdasági előnyökre fog szert tenni.

Bosznia parlamentje.

A „*Zeit*” állítólag hiteles forrásból származó értesülések alapján közli a bosznia-hercegovinai tartománygyűlés megalakításának rendjét és a választás módját. E közlés szerint a választás felkezetek szerint külön-külön fog végbemenni és a tartománygyűlésben a katolikusok, mohamedánok és orthodoxok számaránya ez lesz 4:6:7. A kuriák 68 képviselőt választanak s ezek közül katolikus lesz 16, mohamedán 27, orthodox 28. A zsidók aligha fognak képviselést kapni, mivel 17—20.000 lélekre esik egy képviselő, a zsidók száma pedig összesen 8000, köztük 6000 spanyol zsidó van. A terv az, hogy az elnökségben mind a három felekezet képviselve legyen és a számítások szerint a tartománygyűlés többsége megbízható majoritása lesz a kormánynak. A legfőbb párt a bosznia-hercegovinai tartománygyűlésben a katolikusok pártja lesz, az ugynevezett horvát-párt, amely már régen sürgette a monarchiába való bekebelezést. A mohamedánok pártja két frakcióra oszlik, az egyik a szélső nacionalista szárny, amely a szerbekkel tart, noha nem szerb, a másik a jómodu és művelt mozlimok csoportja, amely mérsékelt konzervatív és a katolikusok irányában mindig barátságos viselkedést tanusított. Az orthodoxok is két csoportra oszlanak, amelyek csak nemzeti kérdésekben fognak együtt szavazni; az egyik a radikális töredék, amely többé-kevésbé forradalmi hajlandóságu, a másik mérsékelt, sőt inkább konzervatív és legnagyobb részt a szerb lakosságból kerül ki, amely a saját jófelfogott gazdasági érdekében híve az államközösségnek. Az új tartománygyűlés házszabályai a bécsi közélettanús házszabályainak mintájára fognak készülni és figyelemre méltó, hogy az osztrák 14. szakasz is megtalálja mását a bosznia-hercegovinai alkotmány rendelkezéseiben. A tartománygyűlést legfőbb kézzirattal fogják összehívni és még e nyáron fogja megnyitni az első ülészakot a bekebelezett tartományok országos kormányának főnöke. Az új tartománygyűlés helyétül a szerajevói város ház díszterme van kizemelve, de esetleg a szerajevói egysületi helyiségben fog először összülni a boszniai parlament.

Szerbia ismét vádol.

A szerb kormány a nagyhatalmak tiltakozására, amelyben felszóltak Szerbiának az osztrák-magyar monarchiával szemben tanusított kihívó magatartása ellen, az eddiginél is provokálóbb választ adott és felsorolta azokat a katonai intézkedéseket, amelyeket Ausztria-Magyarország a határ mentén tett és úgy tün-tette fel a dolgot, mintha azok a rendelkezések egyenesen Szerbia ellen történtek volna. A közismert tények egyrésztének elferdítése után arról mélyesen hallgat a szerb kormány válaszcjegyzéke, hogy Szerbia a határon csapatokat és hadiszereket halmozott föl s a külföldön jelentékeny mennyiségű hadi rendelkezést tett. Arra sem terjeszkedik ki a jegyzék, hogy Szerbia többször próbált fegyvereket és robbantó szereket a határon átesempészni, megszervezte a bandákat és a határ mentén osztrák területen zendülésre bujogatót, a Drina partján katonai barakkokat épített és a szerb partról a Duna, Száva és Drina mentén többször lövöldöztek át az osztrák-magyar határrégre, sőt csapatokra is. Természetesen egy szóval sem érinti a belgrádi kormány jegyzéke azt a súlyos nemzetközi jogsérelmet, hogy *Zimony* és *Belgrád* között a Száva hidján készülődéseket tett, amelyek a hid fölrobbantására voltak szánva és ezzel megszegte az Ausztria-Magyarország és Szerbia között létrejött vasuti egyezményt, holott a hid a nemzetközi jog oltalma alatt áll.

A krétai kérdés.

Az Idkam jelentése szerint a porta, miután a vidékről számos táviratot kapott, amelyek a Kréta-kérdésben a török állásponthoz való ragaszkodást domborítják ki, elrendelte, hogy a vidéki lapok tegyék közzé, hogy a porta teljes erejéből igyekszik Törökország szuverenitását főtartani, hogy a görög király és kormány semmiféle lépéseket az annexió ügyében nem tettek és hogy az összes erre vonatkozó híresztelések nem egyebek feltételeknél.

A szaloniki-i jogi főiskola hallgatói mára Kréta annexiója ellen népgyűlést hívtak egybe, amelyen határozati javaslatot fogadtak el, mely kifejtí, hogy Törökország nem mond le Krétáról. A határozatot táviratilag megküldték a kormánynak és a parlamentnek.

A krétai mohamedánok, kik eddig passzív álláspontot foglaltak el, a tettek mezejére léptek, a mi első sorban az ifju-török bizottság működésének az eredménye. Mindannyian kijelentik, hogy török alattvalók és nem engedik meg, hogy Törökország elveszítse Krétát.

A barátság vége.

Hír szerint a belgrádi „*Slovenski Jug*” és a montenegrói emigránsok között komoly félreértések támadtak, mert a belgrádi délszláv szövetség újból megkezdte a forradalmi propagandát a montenegrói fejedelem ellen. A „*Slovenski Jug*” többsége azért van elkeseredve *Nikita* fejedelem ellen, mert nem kegyelmezett meg a cettinjei bombapörben elítelt nacionalistáknak. Nem is annyira *Nikita* ellen fordul a délszláv nacionalisták haragja, mert a montenegrói fejedelem már-már hajlandó volt a megkegyelmezésre, hanem *Danilo* herceg ellen, aki megakadályozta az amnesztiát. Emiatt a forradalmár montenegrói emigránsok is boszut esküdtek *Danilo* herceg ellen és azzal vádolják, hogy német befolyás alatt van.

A török-bolgár tárgyalások.

A *Süddeutsche Reichskorrespondenz* jelenti, hogy Ausztria-Magyarország és a porta közötti alapvető megegyezés után a török-bolgár kiegyezés nem halasztható tovább. A most már legyőzött nehézségek folyamán a bolgár kormány nem tanusította Törökországgal szemben a megegyezéshez elégséges előzékenységet. Most azonban Bulgária saját érdekei követelik meg a mielőbbi békés tárgyalásokat. Ausztria-Magyarország jelentős példát adott, amide pénzügyi áldozatokat hoz oly megegyezés érdekében, amely sokkal csekélyebb mértékben idegen jogokba vágó, mint a bolgár szerzőmenyek. Bulgáriának rendeznie kell a keleti vasut birtokbavételének kérdését. Függetlenségét és királyát az ottomán birodalommal és a többi nagyhatalommal is el akarja ismertetni. Ezért számolnia kell a török kívánságokkal és tudja, hogy ezek nem csupán Törökország kívánságai, hanem, hogy az összes hatalmak Szófiától a jóakarata bizonyítékait várják. A Konstantinápolyval való gyors megegyezés előnye világosak s könnyen fel-foghatók.

A Turque azt állítja, hogy illetékes forrásból szerzett értesülése szerint Bulgária Kelet-Ruméliának egyik mohamedánoktól lakott vidékét át akarja engedni a portának kárpótlásul a követelt pénzüsszeg egy részéért. Ezzel egyidejűleg jelentik, hogy *Liapcev* kereskedelmi miniszter Konstantinápolyba utazik, hogy a portával a békés megegyezés módjai felett tanácskozzék. A minisztertanács felhatalmazta *Liapcevet*, hogy ajánljon fel Törökországnak százhusz millió frank kártérítést s előreláthatólag ilyen alapon létre fog jönni a megegyezés.

Török hadügyi reformok.

A juliusi változás óta hadügyi téren komoly tevékenységet fejtenek ki, habár egyelőre csak a szervezés terén, amennyiben számos törvényt és szabálytervezetet dolgoznak ki. Ezenfelül, amennyire a pénzügyi helyzet engedi, különböző megrendelésekkel egészítik ki a hadi anyagot. A fölmerülő szervezési tervek között van az a régi terv is, amely a 2., 3. és 4. (drinápolyi, szaloniki, erzerumi, stb.) hadtestkörlet két részre osztására vonatkozik. Erre a célra csupán a harmadik hadtestkerületnek van elég Nizam-gyalogsága. A két hadosztályból álló egy-egy hadtestre való felosztás szükségessé tenné a 2. és 4. körletben új nizam-hadosztály felállítását. A kettőosztást az új rezsim, habár valószínűleg nem egyhamar meg fogja való-sítani.

egy ilyen élotrajz. És mégis, sokszor van olyan eset, hogy a legmerőzöttebbnek látszó gyermek megjavult a jóságos nevelés hatása alatt. Husz-huszonöt rendbeli lopásért elítélt gyerekekből legjobb növendékeink lettek már. Ez egyébiránt a leghathatósabb bizonyíték arra nézve, micsoda eredményeket érhet el a helyesen vezetett patronage-mozgalom.

A dél-olaszországi földrengés.

— Messina jövője. —

Budapest, január 16.

Messinából most már ritkábban érkeznek a hírek. Mazza generális erélyes rendszabályokat hozott, melyvel főképpen a rablásoknak akar véget vetni. Itáliában napról-napra erősebb kifejezést talál az a vágy, hogy Messinát újra fölépítsék, amit a világszerte megindított akció is biztosít.

Részletes tudósításunk az alábbi:

Messina felépül.

Mazza generális vasövével tartja körülzárvá Messinát s a katonákon és olasz polgári tisztviselőknél kivül senkinek sem engedi meg a közeledést s csak nagyon kivételesen bocsátanak be néhány viszáterő menekültet, ha a hatóság előtt személyük ismeretes és garanciát nyújtanak arra, hogy a romok között csak saját vagyonukat akarják keresni.

Ennek dacára igen sok kíváncsi érkezik vonaton Messinába. Az ut egészen Romettaig teljesen normális, még semmi sem árulja el a rettenetes pusztulás színhelyének közellétét. Romettán tul azonban megkezdődik a rendkívüliség szaka. Itt már nem respektálják a vasuti osztályokat és fizető vendégeit s a kocsi megtelek katonákkal s vasuti munkásokkal, akik elég gyorsan megeselekedtek azt, hogy a szerencsétlenség után három helyen megromlott pálya rendbe jött. A vonat lassan halad a kijavított pályán, de Messina nincs is messze s alig félóra mulva a vonat odaér. A városba nem juthatunk be, de nem is akarunk. Majd nemsokára, ha a hullaszag teljesen eltűnik s ha már némi rend lesz, akkor ismét megtekinthetjük a szerencsétlenség színhelyét.

Messinát kétszer láttuk. Először, amikor a szárazföldi oldalról közelítettük meg, másodsor, amikor hajón elhagytuk. S mindenki, aki ezt látta, azt fogja mondani, hogy Messinának még a romjai is impozánsak. A tengerről tekintve, látni még egyes fassadokat s kiemelkedő tornyokat. Ma már sokkal vigasztalóbb a helyzet, mint volt nyolcz nap előtt, amikor füst és por telítette meg a levegőt. Ma a derűs napfényben már csak arra törekszenek lázas sietséggel az emberek, hogy a holtakat eltemessék, a romokat eltakarítsák s hogy az utat szabaddá tegyék — Messina jövőjére.

Miután Szciziliát Rómából kormányozzák, itt még nem tudják biztosan, hogy mi fog történni, de tudják azt, hogy mit szeretnének. S abban megegyezik minden szicziliainak óhajta, hogy az összes hetven ezer menekült térjen vissza Messinába, mihelyt lehetséges. Azt szerétnék, hogy jövő télre a romok helyén már új épületek emelkedjenek. Új katasztrófától senki sem fél. Csak a hatóságok élnek ezuttal bizonyos — előrelátással. A városnak egyes részeit ugyanis, ahol a tapasztalat szerint mindig legtöbbet szenvedtek a földrengéstől, nem engedik beépíteni s ott inkább kerteket helyeznek el. Azonkivül meg fogják tiltani magas házak építését és az eddigi rossz anyag felhasználását.

Messina jövőjének legbiztosabb záloga a kikötő. Az ósrégi, történelmi idő előtt kialakult kráter, amely a kikötőt képezi, már több mint kétezer év óta ismeretes minden tengerjáró nép előtt. Egész Szciziliának, de Olaszországnak is érdeke, hogy Messina tengeri kereskedelmét megmentse és hogy kikötőjében helyet adjon a tengeri kereskedelmet szolgáló hajóknak. Ezért töltötték be első sorban a tengerészeti hatóság hivatalát s hozták helyre a kikötőpartot, hogy a hajók nyugodtan kiköthessenek. A polgári, főleg jogi hatóságok pedig azon fáradoznak, hogy a bonyolult jogi viszonyokat rendbe hozzák s Messina részére különleges

jogi helyzetet statuáljanak. S ha az egész civilizált világon gyűjtött milliók nem jutnak „ezigány-utrá”, akkor Messina jövője biztosítva van.

A segélyakció.

Abból a nemes versenyből, mely most a világ minden részében megindult az olasz szerencsétlenség felségítése érdekében, a magyar társadalom teljes elismerésre méltó módon veszi ki a maga részét s bizonyos most már, hogy a részvét megnyilvánulása Magyarország részéről, a gyűjtött összeg nagyságát tekintve is, igen impozáns lesz. Az Országos Segítő-Bizottság akciója nagyban halad előre s e hó végére kétségtelenül hatalmas eredményről fog beszámolni.

Az olaszországi segélybizottság egyik védőjének, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek felkérésére gróf Batthyány Lajosné, Andrássy Ilona grófnő számos előkelő hölgy bevonásával elvállalta a five o'clock thee szervezésének munkálatait, ami bizonyára sokban hozzá fog járulni a mozgalom eredményességéhez. A tea február első napjaiban fog a Vigadó összes termeiben rendeztetni. Amint értesülünk, a rendezőség a tea jövedelméből a Resicán és Ajkán szerencsétlenül járt bányamunkások családjait is részesíteni kívánja.

A Park-Klub hangversenye folyó évi február hó 26-án lesz előkelő bel- és külföldi művészek közreműködésével. A jegyek 10 koronáért a meghívó előmutatása mellett az idegenforgalmi vállalat irodájában (Vigadó-tér 1.) kapható.

A tegnapi kimutatott 77.225 korona 33 fillérrel együtt a gyűjtés eredménye a mai napig összesen 101.214 korona 33 fillért tesz ki.

Erzsébet-rend az olasz királynénak.

Királyunk az olasz királynénak a szicziliani katasztrófa alkalmával kifejtett áldásos önfeláldozó tevékenységének elismeréséül az Erzsébet-rend nagykeresztjét adományozta. A rendjelet az uralkodó sajtókezü levele kíséretében fogják átadni a királynénak.

A vidék a károsultakért.

Pancsováról jelentik: A pancsovai állami főgimnázium ifjusága a délolaszországi földrengés szerencsétlenségi javára e hónap 23-án műkedvelői előadással egybekötött táncestet rendez, melyen Kisfaludynak a „Csalódások” című vigjátékát fogják előadni. A rendezőség élén Bielek Dezső főgimnáziumi tanár áll és nagy érdeklődés nyilvánul az ifjuság nemes vállalkozása iránt.

Kossuth Ferencznek, az olasz segítő-bizottság egyik védnökének felhívására Hevesmegyében is megindult a mozgalom a messinai károsultak részére való gyűjtésre. Szederkényi Nándor főispánnál megbeszélés volt a segítő-akció szervezéséről. Eger és Gyöngyös városok önállóan intézkednek, a vármegyei gyűjtést pedig az alispán vezeti, aki a gyűjtőveket a főszolgabírák útján közvetíti. A községekhez és a bizottsági tagokhoz felhívásokat bocsátottak ki, hogy a gyűjtést a lehető legszelebb körben propagálják. A vármegye 300 koronát ajánl meg a márciusi közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében, hogy a gyűjtést február 10-ig befejezzék.

Gróf Erdődy György adománya nem 100 korona, amint tévedésből a lapokban megjelent, hanem 1000 korona.

Ujvidékről jelentik: Ujvidék város törvényhatósága ma Balla Aladár főispán elnöklésével rendes közgyűlést tartott. A közgyűlés a dél-olaszországi szerencsétlenség javára 500 koronát szavazott meg, és a budapesti olasz főkonzulátusnak meleg részvételt fejezi ki. Balla főispán kezdeményezésére fővárosi művészek és művészek közreműködésével nagyszabású hangversenyt is rendeznek a délolaszországi károsultak javára. A rendezőbizottság elnöke Demetrovics Vladimir polgármester.

A kerületi tanács ülése.

A kerületi tanács ma a katasztrófa óta első ízben ült össze egy hajó fedelzetén. Résztvett 21 tanácsos. Trinchieri prefektus iránt élénk rokonszenvét fejezte ki az ülés. Buscemi tanár megható beszédet mondott, amelyben az egész civilizált világnak, az államfőknek és kormányoknak közöne-

tet mondott segítségükért. A közsérganács egyhangulag napirendet fogadott el, amelyben a királynak és királynénak, a parlamentnek, a kormánynak, az olasz városoknak, valamint az egész civilizált világnak, amely szolidáris volt a nemes támogatás gyakorlásában, továbbá az olaszoknak és külföldieknek, akik a mentési munkálatokban igazi hősiességgel tüntek ki, mély köszönetet mond. A napirend továbbá a közhivatalok mielőbbi visszaállítását óhajtja.

A Viktoria Lujza czirkáló, amely jelenleg Korfuban időzik, parancsot kapott, hogy Palermo-ba menjen, hogy ott a császár kezdeményezésére felállítandó barakkok építkezésénél segédkezzék.

Ujabb hírek.

A Corriere D'Italia jelenti Messinából: Tegnap este a katonák a romok alól egy hetven éves asszonyt mentettek ki, ki már olyan gyenge volt, hogy beszélni sem tudott. Az orvosok remélik, hogy életben marad.

EGYHÁZAK.

— (Országos katolikus papi értekezet.) A kissebenedi esperesi kerület egy fölhívást intézett a magyarországi latin és görög szertartású római katolikus papsághoz a kongrua-ügyben. A felhíváshoz fűzött magyarázat, mely a fölhívás intézőit világitja meg, többek között ezeket mondja:

A mellékelt felhívásban a végsőre határozottuk el magunkat. Tette szövegeztük Magyarország összes katolikus papságát avégből, hogy már egyszer maga is álljon talpra s mutasson némi érdeklődést a legfontosabb és legvitalisabb ügye iránt, amely a legközelebbi törvényhozási megoldásra vár, de amely megoldással a mi papi önértünk és az igazság kiáltó szava egyáltalán megalégedve nem lehet. Első sorban nekünk papoknak kell sikra szálalnunk, hogy ez a kongrua-ügy az igazság, a vilsonosság és a méltányosság alapjára tereltesse át azon nevétséges s szűkös jövedelmi keretből, a melyben a mostani kongrua-tervezet mozog.

Testvérek! Itt az ideje, hogy ébredjünk, hogy szervezkedjünk és sorompóba álljunk egytől-egyig igazainkért!

Tömörüljünk s lépünk ki már egyszer bátran a nagy nyilvánosság elé nyomorúságunkkal, sérelmeinkkel!

Papi méltóságunk, akadémiai képesítésünk s minden komoly gondolkodó által fontosnak elismert élethivatásunk nyomorult 1600—1900 korona közötti összegekben lett felbecsülve.

A képviselőház összejelésének első napjaiban testületileg össze kell jönnünk édes hazánk fő- és székvárosában. Ez okból kivétel nélkül mindegyikünk tartsa kötelességének résztvenni ezen a közös értekezleten, mintegy becsületbeli obligóval s tekintet nélkül arra, hogy egyes nagyobb javadalmaink egyénileg talán nem is remélhet kongrua-juk emelését, de a testvéri szeretettől mélyen áthatva, velünk együtt éreznek s teljes szívből azonosítják magukat e fontos ügygyel. Ott aztán kölcsönös egyetértéssel megállapodunk egy memorandumban s azzal kezünkben felkeressük imponáló monstre deputációban a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urat s egész nyíltsággal feltárjuk előtte helyzetünket, sérelmeinket s jogos igényeinket. Együttal minden kerületi papság oda is hason, hogy a képviselő urak pártkülönbség nélkül szintén legyenek szívesek e nagy napon hozzánk csatlakozni. Nehogy azonban ezen mozgalmunk félreértésekre szolgáltatasson alkalmat, előre is ki kell jelentenünk, hogy ezen itt kifejezett mozgalomnak nincs s nem is lehet más célja, mint tisztán a magyarországi latin és görög szertartású római katolikus alsó papság megélhetésének a biztosítása és előfeltételeinek a kiküzdése. Ez tehát tisztán zsebkérdés. És mint ilyen, távolról sem érinti püspökeink kanonikus jogait s egyházunk hierarchikus szervezetében rejülő ama diszciplínát, melynél fogva mi papok, főpásztoraink nélkül semmiféle egyházi és diszciplináris kérdésben nem vagyunk feljogosítva, mint testület, tanácskozással és konventikulumokat tartani. Hogy ezen mozgalmunk egy arra hivatott faktor kezében legyen összpontosítva, ez okból szeretettel kérjük az országos magyar katolikus nagygyűlés nagyérdemű vezetését, vegye kezébe haladéktalanul ezt a sürgős ügyet s diadalra juttassa azt, amiért évek óta oly lelkesen küzdött.

Itt említjük meg, hogy a hercegprímás ez évi első körlevélben közli papságával, hogy a kongrua kiegészítésére szolgáló alapba 81.760 koronát, az esztergomi főkáptalan pedig 30.800 koronát fog befizetni. Ezzel azonban megszűnik az régi állapot, amely szerint a hercegprímás a káplánok fizetésének kiegészítéséhez évi 20.000 koronával, a főkáptalan pedig a szegényebb plébánosok javadalmazásához évi 8000 koronával járult hozzá.

A SZEZÓN.

Éhes a föld. Az áldott jó magyar föld fiainak már nemcsak a veritékére, könyére, már a husára és a csontjára is éhes. A föld sebei: a bányák itt is, ott is megremegnek és számtalan emberélet, nyomorult, tengődő, tán a teljes jóllakást már megálmodni sem tudó emberélet roppan össze egy-egy ilyen remegésbe. Helyenkint nem sok. Tíz-husz bányász, néha legfőlebb ötven, istenem, és mindegyiknek csak egy élete volt, de ha összeszámítjuk az esztendő áldozatait, számuk az elemi csapások rettenetességeig megnövekszik. Így ezek az apró katasztrófák pedig nem vezetnek semmire. Tíz, husz, legfőlebb ötven vergődő élet, szép időközökbe, nyugalmasan beosztva, amint részletekben megsemmisül, ez legfőlebb megremegteti a közvéleményt és a kedves bányatulajdonosok nyújtható lelkiismeretét, egy kis borzongás, szenvedést és halált sejtető fuvalom, amely után letörüljük izzadt homlokunkat és azzal vége. Talán csak a rossz alvás, vagy valami emésztési zavar okozta.

Itt nálunk egyszerre kellett volna ezeknek a kis katasztrófáknak bekövetkezniök. Hogy tövestül felforgassák mindazt, amit mi munkásjólétnek csufolunk, hogy a közvélemény és a nagyurak belerendüljenek ebbe a halálordításba és egymáson követeljék és bevegék lelkiismeretlenségüket. Akkor talán nem bukkannának minduntalan elő végtelen, földalatti, nagy, fekete temetők és kereszt-karjakkal nem ölelnék magukhoz rongcs fiaikat. S akkor talán villanásszerűen az eszünkbe vágnának azok a szerencsétlenek is, akik, ha nem is a bányákban, de épp olyan piszkosan, olyan tüdőgyilkoló, eszotot maró levegőben és ugyanannyi veszedelem között a gyárakban, kis ipartelepeken, műhelyekben és műhelyeknek kinevezett odukban vergődik át életüket, akkor talán legalább tudomást vennék róla, ha hazafiatalanságunk árán is, hogy megint csak a nyugaton, de már a keleten is a bányák, a gyárak, a műhelyek a legmesszebbmenő emberi előrelátással, irgalommal és kötelességgel gondoskodnak munkásaik testéről és egészségéről. Nálunk valami káprázatos álomként hatna egy-egy nagy német, vagy angol gyár füstöt emésztő berendezkedése, a fürdők, öltözők s a munkáslakások, itt a csoda erejével hatna a tárnák gyors szellőzése s az emberi élet előrelátó biztosítása. Mi még ott tartunk, hogy ebben is a földet hibáztatjuk. Rámondjuk, hogy éhes. Pedig nem a föld az éhes, a nagyuraink a nagyon jóllakottak.

Mi is rontaná a becses étvágyukat? Akad-e egész életükben csak egyetlen olyan ólmos, hideg reggel, amelyen csak ezrednyi része is elszulhan szívük felett annak a letompított érzésnek, amely a maga kétségbeesett vadságával markol bele minden nap és mindennap újra azoknak a páriáknak a szívébe, akik leszállnak a földre, hogy a nagy, néma, fekete temetőkből nekik aranyat vájjanak. És amerre elkusznak ezek a páriák, amerre új lyukakat mélyítenek, talán éppen arra, vagy néhány araszsal felettük, avagy néhány araszsal alattuk megfojtott tüdejü, vagy elégett testü testvéreik várják őket, moztulatlanul, rétegenkint, részvét és szeretet nélkül. Melyik tudja azt, és az élők közt,

melyik tudja, hogy mikor lesz utolsó ölekezése a fekete halállal, mikor indul meg fölötté a sir sziklafala és lefekteti őt is szép sorjába a többi mellé.

Az a gyilkoló, bizonytalan érzés ott a föld alatt, az a nyomoruságból hősöket merítő rettenetes érzés mutatja a maga teljes borzalmasságában a bányát és annak üldözött férgeit. Az élet nagyjában mindenütt szép és az életet a legszükségesebb megélhetésért, a hetenkint egyszer való részletjóllakásért bármely pillanatban kockára tenni, mindenhol martiromság. De százszorosan és ezerszeresen az lent a forrongó, világosságot nem látott földméhében, a végtelen fekete temetőknél, ahol egy arasznyi előbbre kuszás nagyobb hőstett, mint belelovagolni az ellenség sortüzebe.

Ezt sohasem tudják, lidércnyomásként csak meg sem álmodhatják mindazok, akiknek a bánya aranyat önt az ölébe,

A nagy pusztulások, vagy tragédiák mindent leromboló őserzései szemből úgy is különös mód állanak szemből mindazok, akik távol estek a tragédiák esataterétől. Az újságok híradása nyomán, kiki egyéni fogékonysága és dispoziciója szerint, többekévesebb találó képet rakosgat össze maga elé részletenkint és fejezetenkint, sokszor apró semmiségek, ügyes megírási fordulatok a valóság teljes képét lerombolják, vagy másként színezik, a legtöbbször pedig az újabb impressziók olvasással, utánagondolkozással, eszmekepeseléssel, tehát bizonyos kifárasztó munkával járó hatása eltörpíti, szétfolytatja, meghazudtolja azt a monumentális érzést, amely a tragédiák esataterén minden érzékünkkel egyszerre fölvert borzalmak nyomán teljesen a hatalmába ejt. Az újságot átlapozom, vagy letehetem őt, ahol akarom, avagy adagokint veszem be a pusztulást, a tulzások számára mindenkor levonok néhány perzentet, s hogy például a messinai végítéletnél a tenger harsogott, az ég ontotta az esőt, a szél pedig sövített, mindez annyira közhely, hogy egyáltalán a közlemben sem fér.

De ha csak mozgófényképen látom is a pusztulás képét, a derékban kettétört fákat, a mintegy késsel kettémetszett cukorpalotákat, a romok alól kilógó csonka törzsöket és lábakat, ha látom a temetést, amint ott előtem hányják háromszoros rétegben a közös sirba az emberi testeket, akkor már egészen más kép alakult ki előttem, amely a maga félelmetességével teljesen elhalványítja a legművészebb leírásokat is. Itt már egyszerre levegős lesz a tragédia, hatása a látás fegyverével sokkalta közvetlenebb, de még mindig meg sem közelíti azt az igazi borzalmasságot, amely valamennyi érzékünket egyszerre rabbá ejti, aztán egyszerre semmivé szaggatja és elmos minden érzést, amely még bármilyen nagy fokozatosságot is befogadni képes lenne.

Azt hiszem, hogy a bányakatasztrófákról az igazgatósági üléseken valami ügyes titkár referál. Sima, mosolygósarcu fiatal ur, aki tizszer is meg szokta kölni vízbe mosni a kezét, ha valahogy véletlenül egy darabka szén bepiszkitotta rózsás körmeöskéit.

Miklós Jenő.

Az ajkai bányakatasztrófa.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, január 16.

Az ajkai bánya mellől ma szomorú menet indult meg a temető felé: a szerencsétlenül járt munkásokat hantolták el, akiket kenyeres pajtásuk ügyetlensége és vigyázatlansága ölt meg.

A bányából felhozott holttesteket a gépházban helyezték el, később azonban a gépház szűknek bizonyult és a holttesteket szekereken elszállították a körülbelül 1 km. távolyra levő bányatelep fáskamrájába. A tegnapi agnoszkálás alkalmával kitént, hogy Bódé 8, Ajka 5, Tósokberény 3, Ajkarendek 4, Borkut 6, Kislöd 5, Városlöd 2 és Mélykut 2 halottat gyászol eddig a munkások közül. Az agnoszkálás még a gépházban történt, ahonnan a holttesteket elszállították az alsó bányatelep egyik fáskamrájába, ahol sorjában szalmára fektették és mindegyiknek a mellére egy czedulát aggattak, amelyen rá volt írva a neve és a község, ahová való. A hozzátartozókat csak ma délután engedték be a fáskamrában fekvő holttestekhez, hogy azokat átvegyék, hazaszállítsák és eltemessék.

A szerencsétlen véget ért emberek nyugodt arcvonásokkal feküsznek sorban a földre szórt szalmán, csak egyiken-másikon mutatja egy-egy eltorzult vonás, hogy rettenetes lehetett az a küzdelem, amit ezek a szerencsétlenek a halállal vívtak. Ruhájuk azonban valamenynyitüknek el van szakadva. A menekülés közben dúló harcban szakították le egymásról, amint mindegyik a felvonó felé igyekezett. Leírhatatlan jelenetek játszódtak le. Az özvegyek ráborultak férjeik holttestére, kis fiuk és leányok hangosan jajveszékelve ismerték fel apjukat, egy öreg asszony kezét tördelve siratta egyetlen támaszát, aki szintén ott fektült a többi holttest között, hidegen, élettelenül, mereven. Az asszonyok magukkal hozott batyukból ruhákat szedtek elő. Férjeik rokonaik ünneplő ruháját hozták azokban. Ráadták a hideg holttestekre, betették az egyszerű fekete koporsóba, kocsira rakták és hazaszállították, hogy odahaza megadják nekik a végtisztességet. Különösen megható volt, amikor Meszlényiné meglátta férj holttestét. A szerencsétlen ember a felvonó és a fal közé akadt és a feje a szó legteljesebb értelmében egészen levált a testétől.

A temetésre Lányi Sándor ügyész ma délután megadta az engedelmet s a szerencsétlen áldozatokat holnap temetik el. Különösen nagy a részvét Sándor Ferencz főaknász iránt, aki valóságos hős módjára viselkedett. Mikor észrevette, hogy tűz ütött ki a bányában, bejárta az egész aknát és menekülésre hívta föl a munkásokat. Majd a feljáróhoz sietett, ahol minden erejével a tolongás eloszlatásán fáradozott s a főlzállásnál rendelkezett. Sándor a tizenegyedik főlzállásnál maga is főlzállt, fönt intézkedett, majd ismét a mélybe igyekezett, hogy a tolongásból baj ne származzék és épp akkor akart ismét főlzállani, mikor a felvonó a falak közé szorult. A füst őt is megfojtotta. Még csak hat hét óta volt a bánya szolgálatában, azelőtt a pécsi bányában dolgozott, 47 éves, nős ember volt, két kis gyermeket hagyott árvaságra.

A resiczai bányamunkások ma távirat útján értesítették Riethmüller Károly üzemvezetőt, hogy utnak indulnak szerencsétlenül járt társaik mentésére. Az üzemvezető szintén távirat útján köszönte meg a résztvevő ajánlkózást, minthogy azonban a mentési munka már befejeződött, a resiczaiak otthonmaradását kérte.

Wekerle Sándor miniszterelnök mai audienciáján jelentést tett a királynak a két bányaszerencsétlenségről. Az uralkodó sajnálatl vette tudomásul a jelentést és fölhívta a miniszterelnököt további jelentéstételre.

Ha sok a pénz!

3

Upton Sinclair „Metropolis“ című regénye talán már magyar fordításban is megjelent. Ha még nem jelent volna meg, bizonyosan meg fog jelenni. Megérdemli, hogy elolvassák, mert egy új Amerika képe bontakozik ki belőle.

Az általános vélekedés Amerikáról az, hogy munkás, aktív, haladó nép lakja; talán kissé túlereális, de azért megbecsüli a tudományt és a poézist. Népoktatása olyan, hogy a világon nincsen párja. S most ez az Upton Sinclair — ez a regényírőba bujt lángoló agitátor — azt mondja, hogy az Egyesült Államok sem kerülte el más népek sorsát; felső rétege rothadt és ez a kór halad le a nép felé.

A művészirónak ez a megállapítása csodálatosan megegyezik Rooseveltnek, ennek a praktikus embernek a vélekedésével. Az elnök ezt úgy fejezte ki, hogy az amerikai asszony nem akar többé gyermeket szülni. Ha a koldus Európa nem oltaná magából koldusait, az Egyesült Államok népessége fogyna. Már pedig a dekadenciának legbiztosabb jele, ha az asszony meddségre kárkoztatja magát.

Hátborzongatóan gyönyörű képet festett Upton Sinclair a „Metropolis“-ban arról a társaságról, melynek asszonyai nem akarnak szülni és melynek férfiai még ahoz is gyöngéik, hogy apák legyenek. Mit csinálnak hát ezek az emberek? Költik a pénzt, melyet apjuk, vagy nagyapjuk összekapart. „Költik“ — ez a szabatos kifejezés és ezen van a hangsúly — mert nem „élvezik“ a pénzt.

Mi úgy képzeljük a milliomosokat, hogy gyönyörűségüket a pénzen megszerezhető dolgokból meritik. Azt hisszük, hogy azért jó milliomosnak lenni, mert pénzért szép ruhákat lehet kapni és szép ruhában járni jó; pénzért elviszük az embert a világ minden tája felé és a világ tájait nézni jó; pénzért a legszebb asszonyok szerelmesek lesznek belénk és ha szép asszonyok szeretnek bennünket, az jó; pénzért embertársaink hajlongnak előttünk, tapsolnak bennünket, minket tartanak a világ legokosabbjainak, hizelegnek előttünk és minden jó, jó, jó; pénzért papok annyi misét mondanak lelki üdvünkért, hogy bizonyosan a mennyországba kell jutnunk és ezt előre tudni jó.

Nos, az amerikai nábobok mindezt nem élvezik, vagy már nem tudják élvezni. Ők csak a pénz elköltésében lelik gyönyörűségüket. Mindegy nekik, hogy mire költik, csak költik.

— Hát mit csinálnak? — mondja Desiené asszony — nincs semmi-semmi dolgom, hát csak kell valamit csinálnom. Hát költöm az uram pénzét. Négy fürdőkádam van; mindegyik száz-százezer dollárba kerül; van egy legyezőm: tizenhatezer dollár; ha ebédet adunk, egy-egy teríték ára: ötezer dollár; a képtárunk milliókba kerültek, még csak nem is láttam azokat a műremekeket. Miczi, kutyuskám, temetési költségei százötvenezer dollárra ruktak. S így szórom a pénzt, hogy el tudjak költeni legalább ötven milliót évente. S én mégis borzasztóan unom magam. Nem tudok aludni. A hálószobámban van egy halas tó; egész éjszaka a halak uszkalását nézem.

Nem lehet a „Metropolis“-ból kivonatot készíteni; oly nagyszerű, oly lebilincselő munka az, hogy letörni belőle nem lehet

semmit sem. Csak ha leül melléje az ember, akkor elevenedik meg, hiszen az csodás mesevilág, ahol a pénznek nincsen értéke és ahol egy tizenkét éves, csodaszép kisasszony így szól gavallérjaihoz:

— Nekem csak egy passzióm van: a falás. Minél többet főnni a gyomorba, ez a fő. Higyjék el

BUDAPEST

*

Farsangi elégiá.

I.

Ez hát a bál?...
Pardon! — nagy Karnevál!
Kacagnom kell magyot.
Ugy lépkedsz, mint a Nap- király,
Bár rongy a herméléd,
Lorgnónod csak ezelluloid,
S a jegyszédő a hived.
Fizetett had, mely térdet hait
Üdv már csak tőle száll:
O, ez a bál, a táncz-halál,
— Üdvöz' légy, Karnevál!

Ez hát a bál?...
Bolond, nagy Karnevál:
Hol van hát udvarod?
Nem érzed? Nem vagy már király!
Cserben hagyott a néped,
A cifra rongyot elveti:
A ronda, régi-szépét.
Hazug perczért, nem ont már vért,
Az Életé a bál!
O, ez a Bál, farsang-halál,
Haláloed, Karnevál! —

II.

Üres csörgetés ez a farsang. Testetlen polisinell-kosztümök keringése. Lankadó, magabahanyató bábútáncz. Hiába: a kedélyt, a kedvet, a fiatalságot nem lehet dróton rángatni. Ennyi, amennyit ezen a farsangon észrevettem, amennyit tapasztaltam. A prognosztikontól óvakodom. Ennyi éppen elég. Mért van ez, nem tudom. Az okok? Lehet, hogy gazdasági mizériáinkban rejlenek. De ez már régi. Ősz teóriák szakálát minek is borzasztanám? Mohos elvek czugos cipőben bizességét amúgy sem lehet megállítani. Más ez a fiatalság, egészen más, mint a mi időkben! — mondják élő ősapáink a művészetben, irodalomban, tudományban és egyebütt. És tényleg más, egészen más. A berugott ambíciók Fensterpromenádjától — Isten tudja! — tényleg nagyon messzire vetődöttünk el, fiatal magyarok, ifjú pestiek. Egy kiesít elment a kedvünk a dudáskodástól ebben a szép csárdában, talált, mert a csárdát untuk meg, vagy a törzsvendégeket: lehet. A népek nagy akarását elhozta hozzánk valami kősz szellő s a felszabadultak sóhaja beleszivárgott a lelünkbe... idők jele talán, hogy a rakoncátlan szívet az agy melankóliája nyomja el, hogy a tonkokba fojtott hejajuhaját helyett, keserű, kulturnosztalgias akkordok ékelődnek öreg atyánkfiaimknak mátkövetelő, holnapot tagadó, tegnapon merengő szimfóniájába. Mát van ez így! Az ásitó táncztermek unalmát, a cserben hagyott parkettek néptelenségét, mért nem magyarazzák meg ők? Ők az öreg-ifjak, az életjogosultak, a tapasztalat-akváriumok! Vagy arra várnak, amíg ők magyarazzák meg, a fiatalok, a vadak? Hogy aztán záfoghassanak? Hogy dugóhúzó észszel még erre a farsangantipátiára is a kozmopolitizmus és hazafiatlanság bélyegét süssék! Hogy bebizonyítsák, „miszerint“ ez csak egy nyugatmajmoló affektáció: cigánytradíciók nagyképi megvetése, ősi, magyar szalóntánczok brüszk visszautasítása, a hazai toalett és pipere ipar lelketlen halálra ítéltése és tudom is én, mi még. Szegény, jó bankfiuk, jogászok, medikusok és technikusok eljön még a ti időtök is, amikor rátok fog járni a rud, amiért hogy nem úgy szedegetitek a lábszá-

raitokat, amint azt apáitoktól tanultátok, mert kedélyetek, érzésvilágatok nem abban a tánczformában találja meg mondanivalóját, melyet az ósapa-koreográfusok előírtak és mert életetek, vágyaitok és minden, amit szomjaztok és éheztek más ritmusokban, más formában és más tartalomban keresi az ezéjét, mint a cigánybanda primitív ütemeiben és a kiszabott ünnepnepok rim és egyéb csilingelésében. El fog jönni ez a nap... Pedig én tudom, hogy ti is tudátok fiatalok lenni, fiatalok akár hogyan, fiatalok a magatök módja szerint, valahogyan, amint ma még nem tudtok azok lenni, melynek a módja csak sejtve borong, kóvályog benne-tek és amit sohasem fognak megérteni azok, akik, ha voltak is fiatalok, más idők fiataljai voltak, ma pedig már nem azok s a holnapnak még öregjei sem lehetnek.

Üres csörgetés ez a farsang.

III.

... És milyen szomorú táncz ez, a számok táncza. Mintha egy Beethoven gyászinduló bugna ki ezekből a statisztikai adatokból. A nyomorral csókolódzó bün farsangi keringője ez. Ennyi gyilkolás, ennyi rablás, ennyi és ennyi tolvajlás, mindannyi szomorú, véres, embert alázó tiltakozás a társadalmi rend ellen. Egy tizenkettő év fekete krónikája. Bünös bujkálások egy falat kenyérért, törvényhez vágódások egy darab nélkülözött rongyért, gyilkos karsuhanások az élet egy kóstolásnyi esemegéjeért. O, Karnevál!... Milyen stilszerű lenne az éhenhalás csörgő sapkában, az emberorzsás szines maskaradéban, a társadalom szimbólumának laktópánban való szügyönrugdalása. A kacagva, vihogva, keringőzve való bünberogyás, milyen szép lenne! És milyen undorító, amikor a sápadt, esontos, korgógyomru élet kitémolyog janczedudujából és szemérmetlen díszharmóniával oda áll a napsugarak zuhanva alá s a sallangok, ékszerék csillogásában, a taft, a selyem és zefir suhogásában megmutatja béna tagjait...

O, ez a Bál, farsang-halál,
Haláloed, Karnevál!

Relle Pál.

TÁVIRATOK.

Megtámadott német hajók.

Hamburg, január 16. A „Hamburgischer Korrespondenz“ szerint a német hajónak a libériai partok mentén történt lövete márt több hetes esemény. A libériai hadihajó a Maria Wörmann és Henriette Wörmann Lajókat lövöldözte. Az előbbi már az itteni kikötőben van. Nincs kétségbevonhatlanul megállapítva, vajjon éles lövések történtek-e, csupán annyi bizonyos, hogy a gőzösök nem rongálódtak meg.

A svéd trónbeszéd.

Stockholm, január 16. A parlament mai megnyitásánál a király trónbeszédet mondott, melyben kifejti, hogy a többi államokkal való viszony igen kielégítő, amit az idegen urakodó stockholmi látogatásai, valamint a királyi párnak a külföldi udvaroknál tett vizitjei bizonyítanak. A keleti és északi tenger ügyében létrejött egyezmények hozzájárulnak ezen a többi népekhez való jogviszonyhoz és egyben biztosítékát képezi a béke fennmaradásának. A készülő törvényjavaslatok sorában van a választójogi törvényjavaslat, továbbá a perrendtartás reformjáról szóló javaslat.

EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van

A szerkesztőség telefonja: 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Proudhon.

Budapest, január 16.

Juliusban lesz száz éve, hogy Pierre Joseph Proudhon Besanconban a napvilágot meglátta. Néhány nap múlva, január 19-én lesz 44 éve, hogy Passyban meghalt.

E napokban leplezték le halottasházán, Passyban, a születése századik évfordulójára emlékeztető márványtáblát. A tizenkilencedik század legnevezetesebb férfjának emlékét tisztelik meg ezzel.

Mint a szocializmus előharcosa, világhírre tett szert s nevét azok is emlegetik, akik rengeteg műveiből nem ismernek többek ennél az egy sornál: „La propriété c'est le vol“ (A tulajdon — lopás).

Ezt a mondást félszázad óta számtalanszor ismételték, idézték, variálták, félreértették. Sokan úgy magyarázzák, hogy a tulajdont szabad lopni. Ezért van annyi tolvaj a világon.

Van még egy nagyon tetszetős és meglehetősen elterjedt szentenciája: „La femme est la dé-solation du juste“ (A nő az igaz ember kétségbeesése). Majdnem ugy hangzik, mintha Salamontól eredne. És ezen nem is csodálkozhatunk, a mennyiben Proudhon jobban ismerte a bibliát a puritán anglikánusoknál és nyelvezete emlékeztetett a prófétákéra.

A nagy közönség e két mondásán kívül vajmi keveset ismer. Pedig sok okosat s mi több: sok igazat mondott.

Ezek közül való például:

„A gazdaság műveltség nélkül eldurvítja az embert és dolyfőssé teszi.“

Vajjon nem látjuk-e ezt most is naponként? Azzal a különbséggel, hogy sokan azt hiszik, hogy gazdagsággal már műveltséget is lehet vásárolni s a gazdagok dolyfősségét önértetnek, vagy eredetiségnek keresztelik el.

Ezeket is Proudhon mondja:

„Az ember élete szakadatlan háboru. Háboru a nyomor, háboru a természet, háboru a felebarátaink ellen, e szerint önmagunk ellen is.“

Továbbá:

„A munka a természet fukarsága ellen folytatott hadjárat.“

Vajjon Suttner Berta báróné e háborura is gondol, amikor az örök békét propagálja?

Vigasztalanul hangzik — mint a legtöbb — ez a kijelentése is:

„A mai társadalomban a nyomor párhuzamosan halad a gazdagsággal.“

Igen, az a nyomor, amelyet látunk, ismerünk! De mennyivel nagyobb még az eltitkolt nyomor. S nem a legkisebb az, mely a gazdagok palotájában ütött tanyát.

A közjó terén működők figyelmébe ajánlható:

„Amint magánérdekük érintetnek, rögtön hátat fordítanak a közjónak az emberek.“

Kemény szavak ezek is:

„A kormányok története a proletariátus martírológiuma.“

És a legelől idézetre emlékeztet:

„A tulajdonra való jog volt minden bajnak kezdete ezen a földön.“

Köteteket lehetne Proudhon hasonló mondásaival megtölteni. E kevésből is kitűnik, hogy gondolatait világos, szabatos formába öltöztette, mint mindazok a becsületes és valódi tudósok, akik nem szorultak arra, hogy gondolatbeli szegénységük szóáradatba burkolják.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár, Vasárnap, január 17. — Róm. kat.: C. 2. Jézus neve. — Prot.: C. 2. Antal. — Görög-oro-sz: jan. 4. B. 70. apost. — Zsidó: Teb. 24. — A nap két reggel 7 óra 44 perczkor, nyugszik d. u. 4 óra 36 perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 56 perczkor, nyugszik déli 12 óra 37 perczkor. A miniszterek nem fogadnak. Tiltakozó nagygyűlés az adóreform ellen. — A Képművészeti Társulat téli nemzetközi kiállítása nyitva 9—3-ig. Belépődíj 1 korona. (Utolsó nap.) — Halmi-kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — Az Uj Művészeti Szalon Kecskeméti-

utca 3. sz. nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Műhely kiállítása az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva egész nap. Belépődíj 20 fillér. — Rembrandt-kiállítás a Szépművészeti Múzeumban nyitva 10—2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum összes terei nyitva 10—2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum összes terei nyitva 9—12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma nyitva 10—1-ig. — A Történelmi Képesarnok nyitva 10-től fél 2-ig. — Az aquineumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 9—12-ig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 9—12-ig. — A többi múzeum és a nyilv. könyvtárak zárva.

NAPIREND. Naptár, Hétfő, január 18. — Róm. kat.: Piroksa vt. — Prot.: Piroksa. — Görög-oro-sz: Naxempt. — Zsidó: Teb. 24. — A nap két reggel 7 óra 43 perczkor, nyugszik d. u. 4 óra 38 perczkor. — A hold két éjjel 4 óra 8 perczkor, nyugszik d. u. 1 óra 9 perczkor. A miniszterek nem fogadnak.

Maroknyi rög.

* * *

Porhanyós, finom, gyöngyszemű rög, vagy sulyos, agyagos, fekete televény vagy akár kizsikkadt, kavicsos föld: nekem olyan mindegy volna, akármelyik öleli majd körül a koporsómat. Egyformán nehéz, vagy egyformán könnyű lesz rajta a hant, amely a gödörtaposó kapa nyomán megkoppan a fáján. Mihelyt hant lesz belőle, sötétnek és megrendítően alantásnak nézem a göröngyöt, akármilyen földből való. Amit most, a fiatalágom föllebbanásaiban nagyszerűnek és végtelennek látok, aminek az ő talaj-illata ma megérezget, mámorba ejt: a föld, azt rettenetesnek, piszkosnak, feketeinek látom, amikor a koporsómra boruló rög jut eszembe nekem. Egyformán véges, egyformán szorító minden föld, amelybe halálgödört ásnak. A vesztőhely pore épügy, mint a koronázási dombé, a marhalegelő csak annyira, mint Waterloo györöngye.

Tudom, az örök elpihenés gondolata sok embert kerget a rög felé. Bizó, ártatlan lelkek, akiket sokszor megkínzott az élet, akik a földben nem elmúlni, de megnyugodni, még pihenni vágyának, válogatnak a rögben, amely majd a halálra vált testüket magába fogadja. Keresnek sokáig nyugvóhelyet, firkézik: hol esik legjobban a pihenés, hol lesz a fekvés a leglágyabb, a legsimogatóbb. Oh, épp nem törődöm a hullaröggel, de megértem, amikor a viharvert, elfáradt testek áhítoznak utána, hogy könnyű legyen nekik a hant. Én meg tudom érteni, hogy a hazájukban nyugtot nem talált kivándoroltak, hazai földben akarnak nyugodni. Ha pedig már vissza nem mehetnek oda, ahonnan nyugalomra és keserűséggel távoztak, de ahová megengesztelődve vágyódnak vissza a végső nyugodóhelyük előtt, hazai földet, maroknyi honi rögöt akarnak a koporsójuk fölé. Szegény, itthon megkínzott, kivert amerikai magyarok rákosi földet kérnek a fejfájuk alá.

A haza pedig kegyelmes és jólelkű adakozó, amikor fejfarög kell a kint elpusztultjainak. A kérésüket is örömmel teljesíti. És alig jött meg a porth-amboy-i magyar pap szomorú, rögkérő levele, már megy a láda rákosi talaj az amerikai magyarok sírjára.

Az a láda szűz, rákosi föld most már robbog a nagy tenger felé. Víz megrokkant, kivert magyaroknak pihenő-párnát a fejük alá és víz magával keserű, nehéz igazságokat Amerika felé. Különös is nagyon az édes hazától, hogy fejfa alá, koporsó fölé milyen könnyen tud földet adni, de élőknek életet adó talajt nem tudott találni, amikor a kivándorlásba kergette a földéhes magyarokat. Mért is kellett azoknak a szegény, vágyakozó, lelkes magyaroknak áthajózni az Óceánon tundra? Akik olyan meghatóan megőrizték az otthon emlékét, akiknek a lelkében egy herógzódóit annak a nehéz, termő hazai talajnak az illata: hát mért kellett nekik átmenni az aranypányák felé, a kietlen népek felé? Mért nem volt föld. Mért, amikor még itthon kértek, akkor a haza nem tudott nekik földet adni. Amikor életre kel-

lett, akkor hiába akartak egy maroknyi rögöt, akkor nem volt. Amikor betevőjük nem volt és száraz kenyér-lakomában sem tudta őket részesíteni a haza, akkor hiába röpönt el az ajkukról a kérés. Aztán már nem is földet kértek. Megbékéltek azzal a csunya, vért forraló gondolattal, hogy a világ termőföldjéből nekik nem jut egy maroknyi föld, amelyből pedig nekik kellene élni vagy legalább nekik is kellene élni. Kezdték megszokni, hogy az ő földtúrászhoz szokott tenyerük nem kap többé ekét és az ő szántásra született markukból ki van csikarva a kasza. Nem kértek már földet, csak munkát, nehezét, kínzót, akármilyet, csak kenyeret lehessen vele szerezni, egy falat fagyott szalonnát maguknak, kenyér domóját a gyerekeknek, meleg levest az asszonynak. Munkáért koldultak, amelyért odakint csengő dollárokat fizetnek, jól megdolgozott, becsületes munkáért, a haza pedig nem tudott nekik adni. El nem tagolt, messze mezőkön viritott az élet, az ő számukra meg nem volt egy földczafat, egy székes talajrongy, egy sírhelynyi fekete föld, egy ládányi fajta rög. És ki kellett menni az itthon megélni nem tudó, idegenből hazavágyakozó magyaroknak a munka országába, ahol összegyűlnek mind a dolgozni akarók. Itt kellett nekik hagyni azt a földet, amelynek a levegője eltette őket, amelynek a földje az övék volt és amely még sem tudta táplálni őket.

Az én pogány, hitetlen koponyám nem tudja hinni, hogy a magyar föld puhább párnája lesz a szegény honfitaloknak, mintha a porth-amboy-i temető röge borítaná el a hantjukat. Az én durva, fiatal koponyám azt hiszi, hogy az a maroknyi rög sem tudja szebbé varázsolni ezt a sok vergődő életet, amelynek a megélői alatta porladoznak. Az én sivár, kietlen koponyám nem tud megilletődni a hazátlanok szomorú kegyeletén és csak a hazafelé vágyakozásukat, a honvágyuk fájdalmát és a hazátlan életük szomorúságát tudja megsajnálni. És az én kemény, magyar koponyám belesodródik a kétségbeesésbe, amikor visznek Amerikába egy maroknyi rögöt a halottaknak és nem tudnak adni az áhítozott, egy életet át megsiratott magyar földön egy kunyhónyi talajt az élőknek.

— Az „Egyetértés“ vasárnapja e héten kizárólag messinai képeket közöl. Szébbnél-szebb fölvételeink vannak a borzalmas katasztrófáról, arról a rémes pusztulásról, a melyhez fogható még nem történt a világon. Olvasóinknak kiegészítésül szolgálnak a képek azokhoz a leírásokhoz, amelyeket a föld-rengésről az „Egyetértés“-ben közöltünk. A szövegrészből kiemeljük Váradi Antal kitűnő írását.

— Személyi hírek. Gróf Széchenyi László és neje Vanderbilt Gladys, gyermekükkel több hetit tartózkodásra Cannesbe érkeztek. — Dr. Chorin Perencz főrendiházi tag három héttel ezelőtt visszagyulladásban megbetegedett, de állapota most már annyira javult, hogy a jövő hét vége felé újra megkezdheti tevékenységét.

— Az udvar Budapesten. A „Korrespondenz Wilhelm“ értesülése szerint a király a hó végén Budapestre érkezik, itt február elsején udvari-bál lesz, amelyen a felség is résztvenni szándékozik. A táncszétyen Mária Annunziata főhercegnasz szony képviselőben Augustia főhercegnaszony fogja azoknak a hölgyeknek és leányoknak bemutatását fogadni, kik az udvarnál még nincsenel bemutatva. Erre a bemutatásra gróf Apponyi La jóné született Scherr-Thoss Margit grófnő palotahölgnél lehet jelentkezni e hó 27-én és 29-én délután 3 és 5 óra között (Andrássy-ut 117.). Ak személyes megjelenésben akadályozva van, levélel vagy sürgönyileg is jelentkezhetik.

— Somoskeő házassága. Somoskeő Géza, az érdekes multu Somoskeő, ma megnősült. Itt Budapestén anyakönyvelő elé vezetve Kovács Ilonát,

Renata Mária főhercegnő esküvője. Saybuschban ma délelőtt tizenkét órakor ment végbe a főhercegi kastély kápolnájában Renata Mária főhercegnő és Hieronymus Radzivil herceg esküvője. Az oltár baloldalán a király képviseletében Ferenc Salvátor főherceg foglalt helyet. A menyasszony atyja, Károly István főherceg és Radzivil Domokos herceg, a vőlegény atyja vezették. A vőlegényt, aki fehér-kék lengyel egyenruhában jelent meg, Mária Terézia főhercegnő és Radzivil Domokosné hercegné vezette. Következtek a díszhölgyek: Erzsébet főhercegnő, a király unokája és Gabriella főhercegnő, Frigyes főherceg leánya, a menyasszony nővére és Eleonóra és Mechtilda főhercegnők, valamint Radzivil Izabella hercegnő, a vőlegény nővére. Az esketést Novák krakói püspök vezette, mire Podwin lelkész misét olvasott és a kastély káplánja ünnepi beszédet mondott. A saybuschi sokalegyesület énekara a Veni Creator adta elő. A vendégek ezután a földszinten levő ebédlőbe mentek, ahol a menyasszonynak üdvözlőket fejezték ki. A Radzivil herceg balticzei birtokán lakó parasztok népviseletben megjelent küldöttsége a hercegi család művészi díszlettel hozta ajándékul. A vendégek ezután a nagy fogadóteremben lakodalmi ebéchez ültek. — Az esküvőt követő lakomán Lipót Salvátor főherceg, a király képviselője felköszöntötte a mátkapárt. Radzivil Ferdinánd herceg francia nyelvű pohárköszöntőjében az uralkodót és az uralkodó családot ültette. Károly István főherceg a Radzivil hercegi család egészségére irította poharát. Az ifjú pár az esküvő után délvídekre utazott. Visszatérése után Balticzen fog állandóan lakni. Az esküvő alkalmából számos gratuláló távirat érkezett a többek között a királytól, Ferenc Ferdinánd főhercegtől, az uralkodóház több más tagjától, Pusyna bíborostól és Badeni Sanizló gróf tartományi marsalltól, ugyancsak a lengyel arisztokrácia számos tagjától. Merry del Val bíboros táviratban a pápa áldását tolmácsolta.

A Saskör diszlokómája. A belvárosi Saskör újonnan megválasztott száz tagja tiszteletére szombathat este diszlokómát rendezett, amely alkalommal a kör nagyterme zsúfolásig megtelt a tagokkal és vendégekkel. A második fogás után felállt a Polónyi-serleggel kezében Polónyi Géza, a kör elnöke, és meleg szóval politikai izű beszédben üdvözölte a tagokat és vendégeket. Utána dr. Neumann Árpád szíves szavakban üdvözölte az új lombokat az öreg Sas fáján. Végül még Hahóthy Sándor, Herceg Mihály és Krammer Miksa tartottak beszédet. Ezután a társaság még sokáig kedélyes hangulatban együtt maradt.

Megsértették a bolgár udvart. Különös béli afférról érkezik híradás Szófiából. Megmagyarázhatatlan figyelmen kívül hagyásában a bolgár királyi udvart nem hívták meg arra a bálra, amit az „Eudoxia” nevű jótékony-egyesület rendezett az ortodox-karácsonykor. Híresztelik, hogy ez a mellőzés szándékos volt és az udvaronog a diplomáciai kar között fennálló barátságatlan viszonyra vezethető vissza. Orosz körökben tagadják a szándékoságot és mindenért az ügyetlen rendező bizottságot okolják. Gondolható, hogy a dolog mily kínos feltűnést kelt a bolgárság összejáratásában. A sajtó egyrésze az orosz diplomáciát támadja, amely szerinte már másodikban igyekszik a bolgár népet a királyi házból elűzni; más lapok azzal nyugtatgatják a közvéleményt, hogy csupán sajnálatos félreértés történt.

A vartüzérség újjászervezése. A vartüzérségre vonatkozó, jelenleg is érvényben levő és még az 1892. évben kiadott szervezeti szabályzat, illetve a vartüzérség szervezete a közeljövőben újabb szervezeti határozmányok révén került szabályozás alá, hogy ennek a csapatnemnek hárszi eszközeiben az utóbbi évtizedekben végbement fejlődéshez képest szervezőszerűen lépés tartassék. Ehez képest többek között a léghajós- és világító-osztályokat vették fel ebbe a szervezeti határozmányba. Ez az újjászervezés azonban a jelenlegi elhelyezést csak annyiban érinti, hogy helyőrségváltozta-

tásra csupán a kiegészítő-testületeknél lesz szükség.

Fizetett terrorista merénylet. Csak Oroszországban történhetnek olyan dolgok, amelyekről az alábbi tudósításban lesz szó. Ha nem is ellenőrizhető a tudósításban foglalt dolog, de már az is jellemző, hogy ilyen hírek kerülnek forgalomba. Röviden már szóltunk arról, hogy Arzev nevű orosz forradalmár az orosz titkos rendőrség tudtával, hozzájárulásával, fizetségért követte el azokat a merényleteket, amelyek annakidején az egész világsajtót foglalkoztatták. Párisból erre vonatkozólag újabb hírek jelentek meg.

Az orosz forradalmi párt meglátta, hogy Arzev 1900 óta 37,000 rubel évi fizetést hozott az orosz titkos rendőrségtől. Arzevnek tulajdonítják az összes orosz terrorista merényleteket. A párisi lapok részleteket közölnek Arzev korábbi tevékenységéről, amelyek az orosz birodalmi dumában is a legnagyobb feltűnést keltő leleplezések tárgyát fogják képezni. Azt mondják, hogy a rendőrség fölhatalmazta Arzevet, hogy olyan merényleteket követeljen el, amilyeneket csak akar. A rendőrség csak azt kötötte ki, hogy a *csári családot és a Péterváron levő minisztereket nem szabad bántani.* Moszkvát illetően a rendőrség megbízása így szólt:

— Moszkvát ön egyenlővé teheti a föld színével.

A dumában a legközelebbi napokban várható közlések szerint Arzev a moszkvai titkos rendőrséget már napokkal a *Szergiusz* nagyherceg ellen elkövetett merénylet előtt értesítette a merénylet tervéről. A rendőrség pontosan tudta, hogy kit szemeltek ki arra, hogy a bombát a nagyherceg kosója alá dobja és az összeesküvés összes tagjait ismert, ennek ellenére azonban semmit sem tett, hogy a merényletet megakadályozza. Arzevet először már 1906-ban gyanúsították, amikor újabb időben ismét fölmerült ellene a gránát és az orosz terroristák kutatni kezdték, hogy Arzev állítólag üdülés céljából hová utazott; kitént, hogy Pétervárra ment, hol a rendőrség főnökénél megjelent, bevallott mindent és megnyerte a pétervári rendőrség támogatását. Párisban élő orosz forradalmárok azt állítják, hogy Arzevet, aki állítólag megszökött Párisból, a párisi orosz nagykövetségen rejtegetik.

Mikszáth Kálmán betegsége. Mikszáth Kálmán vasárnap óta nagybetegesen fekszik Reviczky-téri lakásán. A kitűnő író baját eleinte gasztrikus láznak tartották. Orvosai dr. Farkas László és dr. Demjánovics Emil azonban tüdőgyuladást állapítottak meg, mely eleinte hevesen, erős lázrohamokkal lépett fel. Tegnap óta a nagy beteg állapotában öröndetes javulás állott be és minden valószínűség szerint a krízis elmúlt. Mikszáth Kálmán — kinek hogyléte iránt minden oldalról élénk érdeklődés nyilvánul meg — ma töltötte be hatvanadik életévét.

Nagy vasúti szerencsétlenség Amerikában. Rettenetes vasúti katasztrófa hírére bozza a tengeralatti táviró Amerikából. Egy Denverből Kolorádó államból kellezett kábeltelegramm azt jelenti ugyanis, hogy a Denver Rio Grande vasut két gyorsított személyvonata egymásnak rohant nyílt pályán és összeütközött. Az összeütközés rettenetes volt. A szörnyű ütésben mind a két vonat gépe és eleje összezúzódott. A vonatok utasai közül tizenhárman meghalt és harmincz megsebesült. Az egymásra torlódtól romok meggyuladtak úgy, hogy alig lehetett alóluk a sebesülteket kivonszolni. A szerencsétlenség részleteiről közelebbi adatok még hiányoznak.

Wildenbruch Ernő halálához. Wildenbruch Ernőnek, a kiváló német dramairónak halálára vonatkozólag jelentik Berlinből, hogy az író szívujja ezelőtt két esztendővel támadt, amikor egy kerékpáros eldöntötte és kerékpárjával rajta keresztülment. Még ezelőtt két nappal is meglette rendes sétáját. A tegnapi szélütés után még félóráig vívódott a halállal és feleségének karjában halt meg. Halála előtt azt a kívánságát fejezte ki, hogy a weimári régi temetőben temessék el. Ezt a kívánságát teljesíteni fogják. Utolsó munkája az a költemény volt, amelyet a berlini sajtóegyesület bálja számára írt.

Katasztrófális gelatin-robbanás. Johannesburgból érkezett távirat hírül adja, hogy ott nagy szerencsétlenség történt. Eddig még ki nem derített okból egy tárnában zselatin robbant föl, aminek következtében hat benszüllött meghalt, kilencz fehér ember, valamint tizenöt benszüllött megsebesült.

Nyereménytárgyak kiállítása. A Petőfi-Ház sorsjátékának főbb nyereményei már ott pompáznak a fővárosi forgalmasabb utcák kirakataiban. A Kossuth Lajos-utca 4. és Rákóczi-ut 1. szám alatt ragyogó fényben diszlik a 25,000 koronás főnyeremény és a két 5000 koronás második nyeremény, megannyi az ékszművészet valóságos rmeke. A főnyeremény ékszerköllektől kiválik a 274 briliánstól ragyogó nyakék, diadém és a hatalmas briliáns kövű fülöngyű. A két második nyeremény szintén gyönyörű ékszerekből, szoba és asztaldíszekből, ezüst evőeszközökből áll. Ezek közül kimagaslik az a 12 személyes pompás asztalkészlet, amely több mint 100 darab szebbnél-szebb ezüst tárgyat számlál. A Petőfi-ház sorsjáték bizottsága azonkívül, hogy 2010 darab értékes nyereményt juttat sorsjegyvásárlóinak, még nagybecsű ajándékkal is szolgál azoknak, akik a sorsjegyei terjesztésében segítik. Már kikerült ugyanis a sajtó alól az a hatalmas díszkötet, mely a nyomda és könyvkötői technika egyik kiváló terméke. Ez a díszmű: *Petőfi Összes Kötetmennyei.* Különös becsű és értékessége abban áll, hogy ugyanabban az alakban és ugyanolyan nyomtatásban jelent meg, mint az 1847-iki nagy Petőfi-kiadás, amelyet a költő-király önmaga rendezett sajtó alá s amelyből a mai nemzedékre csak néhány féltve őrzött példány maradt. A kötethez, mely a Petőfi Társaság kiadása Endrődy Sándor irt előszót. A Petőfi Társaság mindazoknak, akik a Petőfi-ház egykoronás sorsjegyeiből legalább is 40 darabot megvesznek, vagy elhelyeznek, ajándékképpen küldi meg ezt az értékes díszkötetet, mely a könyvpiacozon 20 korona boltiárban kerül forgalomba. A sorsjáték hozása már márczius 6-án lesz. Sorsjegyek minden házában és bankban, valamint a sorsjáték irodájában: IX., Boráros-tér 2. egy koronáért kaphatók.

Sakkverseny. A VII. kerületi Barcsay-utcai állami főgimnázium ifjúsága által rendezett sakkverseny eredménye a következő: I. Hanz Nándor VIII. B. II. Décsi Oszvald VIII. B. III. Sebestyén Elemér VII. B. A jury tagjai voltak a tanári kar részéről: Skopál, Héber és Boros tanár urak, az ifjúság részéről pedig Csáki L., Friedrich L., Schwarz R., Schuchtar P. VIII. osztálybeli, Sándor A. és Strauszmann VII. osztálybeli tanulók. A tiszteletdíjakat ma, 17-én adja át dr. Cherven Flóris főigazgató a győzteseknek.

A Moltke-Harden-ügy. A berlini főügyészség befejezte a Moltke-Harden-pör terjedelmes ügyiratának tanulmányozását és valószínűleg február végével lesz az új tárgyalás. Megelőzőleg egy törvényszéki orvosi bizottság a liebenbergi kastélyban meg fogja vizsgálni Eulenburg herceget, vajjon megidézhető-e a tárgyalásra és ha úgy találja, hogy a herceg nem utazhatik Berlinbe, akkor a törvényszék a kastélyban fogja kihallgatni Eulenburg herceget.

Házasság. Diszes esküvő volt ma, szombaton délben a belvárosi plébánia-templomban: dr. Klobovich Imre, a Magyar Földhitelintézet tisztviselője vezette oltárhoz néhai Kaszinsky Árpádnak, a Pestú Házai Első Takarékpénztár volt tisztviselőjének és özvegyének, szül. Rezy Irénnek leányát, Terikét.

Káposztássy József, török-zentmiklési állatorvos ma délben vezette oltárhoz az erzsébetvárosi templomban Strósz Szeréknét, Strósz István fővárosi tisztviselő nővérét díszes násznép jelenlétében.

Moritz Gusztáv Beney Amuskával január 31-én a beszteterei római katolikus templomban tartja házassági egybekelését.

Kammer Ellát eljegyezte Löwy Gyula Budapest, Széna Sándor m. kir. állatorvos Nagysomkúton eljegyezte öz. Kamu Bertheldné leányát, Rizát Pozsonyban.

Nászajándékok, jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

Feloszlatott városi tanács. Eszékről jön a távirati hír, hogy a kormány feloszlatta Száva-Bród szabad királyi város községát, elmozdította Zefir Marac polgármestert és Radnic Ágost szenátort nevezte ki kormánybiztosnak. A községválasztást törvényesen megállapított határidőn belül kell megtartani.

— **A turini küldöttség emlékünnepe.** Czepléd-
ről jelentik, hogy a turini 100-as küldöttség vá-
lasztmánya elhatározta, hogy azon esemény 32-ik
évfordulóját, amikor száz czeplédi polgár felkereste
Kossuth Lajost baraccsoni magányában, hogy fel-
ajánlja neki Czepléd város mandátumát, e hónap
24-én, vasárnap megünnepeli. Az ünnepelés hajnal-
ban 48 ágyulövessel kezdődik, 9 órakor ünnepies
istentisztelet lesz a czeplédi ev. ref. templomban.
Az ünnepélyt a városháza közgyűlési termében
tartják meg, ahol a ref. tanítói dalkör énekeket
ad elő és Takács József ref. lelkész emlékbeszédet
mond. Az ünnepélyt ének fejezi be. Délben 1 óra-
kor a Népkör egyleti helyiségében közönség lesz. A
választmány egyben elhatározta, hogy a turini
100-as küldöttség jelenleg 37 tagból álló létszámá-
nak tervbe vett 100-ra való kiegészítését elejti,
mert a 37 élő tag elegendő arra, hogy a turini lá-
togatáshoz fűződő hazafias lelkesedést fejlessze és
ébredtartsa.

— **A pozsonyi Petőfi-szobor.** Pozsonyban az ott
felállítandó Petőfi-szobor alapja javára a pozsonyi
Toldy-kör ma ünnepséget tart, amelyre a Petőfi-
társaság részéről Váradi Antal és Lampérth Géza,
a szakolczai Gvadányi-kör, a szakolczai zeneked-
velő egyesület kiküldöttei, Czobory Károly polgármes-
ter, karmester vezetésével Pozsonyba megérkeztek.
A vendégeket a Toldy-kör irodalmi bizottsága ün-
nepiesen fogadta.

— **Felolvasó-est.** A budapesti Dávid Ferencz-
Egyesület ma délután a Koltár-utcai unitárius
templomban felolvasó-ülést tartott. Dr. József
Miklós esperes bevezető imája után dr. Nagy
György orsz. képviselő tartott felolvasást „Jézus
és a XX. század” cím alatt. Felolvasásában az
evangéliumból, az egyházatyák írásaiból ismerteti
Jézus tanításainak szociális vonatkozásait. Köz-
reműködtek még az ünnepélyen Kordin Mariska
énekművész és ifj. Odry Lehel énekművész, azon-
kívül Krausz Gusztáv és Krausz Ervin orgonajá-
tékkukkal.

— **A bestiális apa.** Ily cím alatt már a teg-
napi számunkban is megemlékeztünk arról a
rettenetes gyilkosságról, mely még mindig élén-
ken foglalkoztatja Nagyvárad közönségét. A
gyermekgyilkos minden megbánás nélkül adja
elő bűnét, amelyet most csak azzal igyekszik eny-
híteni, hogy magát is meg akarta ölni, de nem
sikerült és ezután az volt a szándéka, hogy ön-
ként jelenti fel magát. Tetteire, saját vallomása
szerin, régebben készült. Vasárnap tökélt el ma-
gát arra, hogy gyermekét megöli. Hétfőn este hét
óra felé gyermekét, akit megelőzőleg megfürdetett
és felöltöztette az ágyba fektetett, közvetlen közel-
ből a forgópisztolyjal fűbelőtte. A gyermek vé-
res hullóját belesavarta az ágylepedőbe és a
két párnáról lehuzott véres huzatba. Azután fel-
vitte a padlásra, ahol egy köteg szalma alá rej-
tette. A földes padozatu szobában levő vérnyo-
mokat eltüntette. Ezenközben ő is öngyilkos akart
lenni, de nem volt golyója. Miután öngyilkossága
nem sikerült, kedden reggel gyalog kiment Ko-
mádiba, hogy ott lakó három nagynénjétöl bu-
csuzzék. Az volt a szándéka, hogy visszajön is-
mét Nagyváradra, hogy itt a rendőrségen önként
jelentkezzék. Komádiban két nagynénjét meg is
kereste. De miután ezektől hallotta, hogy a
csendőrok már keresik, megmondotta, mit köve-
tett el és ekkor a községhezára indult, hogy ön-
ként jelentkezzen. Ez a gyilkos vallomása. Teg-
nap este kihallgatása után beengedték hozzá fele-
ségét, aki kétségbeesetten vetette szemére a bű-
nös embernek rémtettét. A gyilkos közömbösen
hallgatta az asszony rettenetes vergődését. Aranyi

Gábert tegnap délután átkísérték a kir. ügyész-
ség fogházába.

— **Öngyilkos gyáros.** Gustrov berlini zongora-
gyáros tegnap reggel gyárát felgyújtotta, azután
öngyilkos lett. A tüzoltóság az öngyilkos gyárost
hat szurással mellében, a padlason holtan ta-
lalta. Eleinte azt hitték, hogy a gyárost talán
idegen gyújtogatók gyilkolták meg, utóbb azonban
a körülményekből kiderült, hogy öngyilkosságról
lehet csak szó. Gustrov ugyanis az utóbbi időben
anyagi zavarokkal küzdött; a gyár üzletmenete
napról-napra hanyatlott. Oriási váltóadósságok
terhelték a szerencsétlen embert, aki a gyújtoga-
tás révén a biztosítási összegekkel szándékozott
anyagi helyzetén könnyíteni. A gyújtogatás után
azonban megrémült a következményektől s ekkor
követte el az öngyilkosságot.

— **A szivtelen orvos bűnhődése.** Mulatságos
kis eseményről adnak hírt párisi lapok. Ha a hír
esetleg nem is felel meg a valóságnak, de minden-
esetre jól van kitalálva. Páris egyik külvárosában
a minap egy kiváló orvost hívtak egy szegény be-
teg asszonyhoz. Az asszony valami belső bajban
szenvedett, amelyet csakis operációval lehetett
megszüntetni. Ezért fordultak a híres sebészhez,
az orvos azonban kijelentette, hogy addig nem
nyul a beteghez, míg a férje meg nem fizeti az
operációért járó kétszáz frankot. Hiába volt min-
den könyörgés és hivatkozás a család szegénységére,
az orvos kéréseketlen maradt. Félőrai hasztalan
tárgyalás után, a beteg asszony elszaladt a szoms-
zédhoz és mehozta a kívánt összeget. Most már
semmi sem állta útját a műtétnek. Az orvos ki-
tűnően végezte munkáját s a beteg megkönnyeb-
bülten halálkodott. Mikor az orvos elbueszott
betegétől s föl akarta venni drága prémes téli ka-
bátját, észrevette, hogy eltűnt. Kérdőre vonta a
házigazdát, aki töredelmesen megvallotta neki,
hogy elvitte a szomszédhoz és kétszáz frankért zá-
logba csapta. A kétszáz frankot pedig odaadta a
doktor urnak. Dermesztő hideg volt, a hőmérő tiz-
fok zérus alá süllyedt és az orvosnak nem volt mit
mást tennie, mint visszaadni a honoráriumot,
hogy a télikabátját kiválthassa vele. A szomszéd
azonban még tíz frank kölcsönjait követelt, amit
szintén meg kellett a doktornak fizetni.

— **Gyújtogató gyilkos.** Moletia községben —
— így jelenti ezt egy Brünnből érkezett távirati
tudósítás — tegnapelőtt hajnalban borzalmas
rablógyilkosság történt. Bucher Anna 82 éves
asszony albérlésben lakott egy paraszteszék
egyik szobájában. Reggel a házigazda arra éb-
redt, hogy a szomszéd szobában lángok csapnak
fel időnként. Zörgetett az ajtón, majd amikor
nem kapott feleletet, betört az ajtót. Rémülten
dőbönt vissza. Szomszédnője ágya lánggal
égett. A parasztember nem vesztette el lélekje-
lenlétét és rögtön oltáshoz látott. Az öreg ass-
zony azonban nem adott életjelet. Csak amikor
közelebb jött hozzá, akkor vette észre, hogy az
asszony teste rettenetesen össze van zúzva és
minden valószínűség szerint előbb a gyilkos
végzett vele. A nyomozás igazolta gyanúját. Ki-
derült, hogy a rablógyilkos előbb kifosztotta ál-
dozatát s több ezer forintot tartalmazó ridikuját
magával vitte, előzőleg azonban megfojtotta és
hogy bűnére rá ne jöjjenek, felgyújtotta ágyát. A
gyilkosság elkövetésével egy többször büntetett
tolvajt gyanúsítanak.

— **Detektív-kronika.** Fröhlich János hírlapíró
heti folyóiratának tizenhatodik száma ma jelent
meg és tizenkét fillérért kapható minden tőzsdé-
ben. A füzetben egy nagyon érdekes nyomozási
történet van, amely a szicíliai földrengés területén
játsszódik le.

— **Letartóztatott szélhámós.** A főkapitánysá-
gon ma délután letartóztatott egy fiatal embert, aki
annyi szélhámosságot követett el, hogy ő maga sem
tudja mind elősorolni. Ez a szélhámós Méri (Jó-
nás) Izsák György rajzoló, most harminczöt eszten-
dős és Balassagyarmaton született. Körülbelül há-
rom esztendő óta már nincs semmi keresete s abból
élt, még pedig igen jól, hogy rászedte embertár-
sait. Hol a fővárosban, hol pedig vidéken tűnt föl
valahol s ahová a lábát betette, kárát vallotta va-
laki. Rendszerint albérlésben lakott. Kereskedelmi
miniszteri mérnöknek adta ki magát s házigazdá-
jával elhitette, hogy vagyonos ember és igen szé-
leskörű összeköttetése van, a minisztériumban pe-
dig mindent ki tud vinni, amit csak akar. Nagyon
természetes, hogy ha csak tehette, olyan házigazdát
választott ki, akiről feltehető, hogy van valami
ügyes-bajos dolga a minisztériumban. Biztos föl-
lépésével mindenkit meglepett. Ki nem fogyott
az ígéretéből, aminek fejében aztán pénzt esalt
ki, azonkívül lakásért és ellátásért sohasem fizetett
egy krajczárt sem. A mikor aztán látta, hogy vé-
gére jár a becsülete, akkor elköltözött, még mielőtt
leleplezték volna. A házigazdájának rendszeren azt
mondta, hogy azért változtat olyan gyakran lakást,
mert valójában van a feleségétől és nem akarja,
hogy kézbesítsék neki a válókeresetet. Méri-Jónás
sok kereskedőjeget is megkárosított. Egyik helyen
irógépet vett hitelbe s eladta. Egy budapesti keres-
kedőtől zongorát vásárolt, azt is elkótyavetyélte.
E mellett az ismerőseit is megsarcolta, akitől
pénzt nem kaphatott, ruhát és más egyebet kért. A
szélhámós ellen többen tettek följelentést.

— **Gázmérgezés.** Felhőzi Mária huszonhat-
éves cseléd báró Purcell Arnold ügyvédnél szol-
gált, a Rákóczi-ut 29. száma alatt. A leány tegnap
este, amikor lefeküdt, nyitva felejtette a gázcsapot
s reggel eszméletlenül találták a konyhában. A
mentők térítették magához és gazdájának óhajta-
sára otthagyták a lakásban, mert a bárók magukra
vállalták az ápolást.

— **Finita la komédia.** A hatodik kerületi
kapitányságra ma délelőtt a rendőrök bekísérték
egy toprongyos csavargót, akin meglátszott, hogy
bizony nagyon keserves sorsa lehet. A csavargó el-
mondotta, hogy Milcsuh Mihály a neve. Már régóta
jár munkátalanul, mert beteg. A rendőrorvos meg-
vizsgálta és konstataulta, hogy bélhurutja van. A
rendőrök erre a mentőket hívták és a kórházba
akarták vitetni. Közben azonban a csavargó ott a
kapitányságon nagyon rosszul lett s rövid szenved-
és után meghalt. A rendőrség a holttestet a tör-
vényészeki orvostani intézetbe vitette.

— **A mérges krumpli.** Tóth Julia tizenkilenc-
éves munkásleány tegnap rosszul lett a Ráday-ut-
czában levő dohánygyárban s a mentők beszállították
az István-kórházba. Ott elmondta, hogy egy
kifőzöben krumplifőzeléket vásárolt, azt megetté
és nyomban rosszul lett. A rendőrség vizsgálatot
indított az ügyben. Tóth Julia állapota nagyon
súlyos.

— **Zavargás a Köztemető-uton.** A sztrájkoló
kovácssegédek közül hatan megtámadták tegnap a
Köztemető-uton két dolgozó társukat.

— **Agyonverünk benneteket!** — kiáltották; —
ha rögtön abba nem hagyjátok a munkát.

Inzultáltak is a két embert, akik rendőrért
kiabáltak. Több rendőr sietett oda, mire a ková-
csok futásnak eredtek. Kettejükét sikerült elfogni.
Ezek: Steyer Jakab és Paesay István. Magánosok
ellen való erőszak vétsége címén letartóztatták
őket.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsolés esz, köszvény és
egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban olommal zárt
(plombírt) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-
készítmény kerendő.

**Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs.
és kir. udvari szállító által**

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Videki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek.
A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és véd-
jeggyel ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmúlhatatlan háziszor mindama gyomorhajóknál, me-
lyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott kel-
kezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kerendő
eredeti dobozokban 2 kor.

**Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs.
és kir. udvari szállító által**

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Videki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek.
A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és véd-
jeggyel ellátott készítményeket kérni.

— **A Nemzeti Kaszinó közgyűlése.** A Nemzeti Kaszinó e hó 31-én, vasárnap délelőtt 11 órakor Kossuth Lajos-utca 5. számú palotája nagyszobájában tartja rendes évi közgyűlését.

— **Goldmark szülőháza.** Goldmark Károly szülőházát emléktáblával öhajítja megjelölni szülővárosa, Keszthely. Hogy ez a megemlékezés a nagy zeneszerzőhöz méltó legyen, az előkészítő bizottság elhatározta, hogy az ünnepet országos jellegű teszi. E célból érintkezésbe lépett Fodor Izó budapesti zenetanárral, a m. kir. Operaház tagjával s fölkérte őt az ünnepség rendezésében való részvételre. Valószínű, hogy maga Goldmark is jelen lesz a leleplezésen s odavárják gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi minisztert is. A leleplező ünnepséget májusban akarják megtartani.

— **Egy Árpád-kori templom sorsa.** Egyik ungvári lapban a következő közlemény jelent meg:

„A radvánczi Árpád-korabeli templom, mely ezer éven át dacolt az idő viharával, most nagyon szomorú állapotban van. Attól lehet félni, hogy rövid idő alatt összeomlik és végkép az enyészeté lesz. A görög-katolikus hívek rendszeresen csak a karácsonyi istentiszteleteken jelennek meg a régi templomban, melyet ilyen alkalommal *Neviczky* Konstantin radvánczi g. kath. lelkész kérelmére *Benkő* József ungvári apátplébános mindig át szokott engedni. Ez idén szintén átengedte, azonban kijelentette, hogy a felelősséget nem vállalja, mert a régi templom falai már oly rosszak, hogy minden pillanatban össze roskadhatnak. A Műemlékek Országos Bizottsága, mely tud a radvánczi Árpád-kori templom létezéséről, gondozásba vehetné az elhanyagolt épületet, hogy hivatásához híven sértetlen állapotban megőrizze a jövő nemzedék számára.”

Ezzel szemben a szintén Ungvárt megjelenő „Ung” a templom helyére és keletkezésének idejére nézve kifogásokat, illetőleg helyreigazításokat tesz. Eszerint a híres r. kath. templom nem *Radvánczon*, hanem *Gerényben* van. A kereszténységnek Magyarországon való elterjedéséből viszont az állapítható meg, hogy a templom hét-nyolcezred évszázad régebb semmiesetre nem lehet. A Műemlékek Orsz. Bizottságának pedig nemcsak tudomása van a templomról, hanem minden tekintetben élénken érdeklődik felőle. A templom alaprajza, hosszúsági és keresztmetszete, híres freskói mind megvannak hű utánzatban gyűjteményében és a falaképek felfedezésének és magának az egész templomnak ma már egész irodalma van. Hisz a templomról már 1879-ben tesz említést az „Archeologiai Értesítő”. Most *Benkő* József apát jelentésére a vármegye alispánja értesítette a Műemlékek Orsz. Bizottságát, hogy eme becses épület megmentése végett a szükséges intézkedéseket megteltesse.

— **A féltékenység nyomorultjai.** Kegyetlen gyilkosság tartja izgatottságban a fehérmegyei Baracs község lakóit. Egy féltékeny férj meggyilkolt egy ártatlan embert, akiről azt hitte, hogy feleségének szeretője. *Brüll* József baracsi kőművesegéd esütörtökön éjjel hazatérve lakására, feleségét nem találta otthon. Az asszony ugyanis félve férjétől, aki éjjelenként hazatérve, nem egy ízben bántalmazta — szüleivel keresett menedéket. *Brüll*, aki régóta abban a feltevésben élt, hogy felesége *Weigerding* József baracsi gazdával folytat viszonyt, azt gondolta, hogy az asszonyt most tetten éri és mindkettőjükön boszút áll. Egy baltát és egy konyhakést véve magához, elment *Weigerding* lakására és bezörgetve az ablakon, követelte, hogy feleségét bocsássa ki. *Weigerding*, hogy *Brüll* gyanúját csozlassa, kinyitott az ajtót. *Brüll* most nekitámadt *Weigerding*nek, de ez kicsavarta kezéből a halálos csapásra emelt fejszét. *Brüll* most a konyhakést rántotta elő és azt teljes erejével *Weigerding* hasába szurta. A szerencsétlen ember összeesett és pár percnyi kínlódás után meghalt. *Brüll* Józsefet a csendőri letartóztatták és bekísérték a székesfehérvári kir. ügyészség fogházába.

— **A „Közbiztonság” című rendőri hetilap vasárnapi száma igen változatos tartalommal jelent meg.** Cikküket irtak: *Finkegy* Ferenc egyetemi magántanár, *Gegus* Dániel rendőrkapitány, *Moskovits* Mór ügyvéd, *Miskolczy* László rendőrkapitány, *Molnár* Béla jegyző, *Székelly* Vladimír rendőrfogalmazó. A székesfehérvári rablógyilkosság történetét maga *Simon* Sándor székesfehérvári főkapitány ismerteti.

— **Kigyuladt a kátránytartó.** Veszedelemes tűz keletkezett ma reggel Ujpesten, a *Kohn* és *Friedle* kenőcsgyárban, amely a *Viola-utca* 12. száma alatt van. Ismeretlen okból kigyuladt egy kátránytartó, amely iszonyu büzzel és füsttel égett. A tűzörség szerencsére gyorsan elfojtotta a tüzet.

— **A keskeny sir.** A „Münchener Neuesten Nachrichten” botrányos esetről ad hírt, amely San Christianaban (Tirol) történt a községi orvos hűgának temetésén. A sir keskeny volt és nem lehetett leboosítani a koporsót, a sírásók tehát, ahelyett, hogy szerszámaikkal kitágították volna a sirt, beütötték a koporsó oldalfalját s aztán erőnek erejével beszorították a szűk sírba a koporsót, sőt még rá is tapostak. Mindez a pap jelenlétében történt, aki folytatta imáját. A községi orvos és a jelenvoltak az eset miatt panaszt tettek.

— **Lopás a vonaton.** Križko Dohus bányagazgató feljelentést tett a rendőrségen, hogy *Déva* és *Budapest* között a gyorsvonaton ellopták a pénztárcáját, amelyben 1400 korona volt százkoronás és huszkoronás bankjegyekben. Az utazó tolvajt nyomozza a rendőrség.

— **A Szt.-Lukácsfürdőben** száz tényleges szolgálatban álló katonatiszt részére szabad fürdő- és orvosi gyógykezelés iránt fennálló alapítványi helyet a lefolyt 1908. évben negyvenkét cs. és kir. közös hadseregbeli és harminczhét magyar királyi honvédségi főtiszt vette igénybe. A Szt.-Lukácsfürdői szabadhelyek adományozásának joga a cs. és kir. közös hadsereg tisztjeit illetőleg a cs. és kir. közös hadügyminisztert, a m. kir. honvédség tisztjeit illetőleg pedig a m. kir. honvédelmi minisztert illeti meg. A fürdőhasználatra és az orvosi gyógykezelés igénybevételére jogosító igazolványokat a m. kir. honvédelmi miniszter állítja ki.

— **Halálozás.** *Sipos* Bélát, a „Debreczeni Esti Hírlap” szerkesztőjét ma temették el nagy részvét mellett. A temetésen az összes cigányzenekarok, valamint a színházi zenekar és énekkar is közreműködött. A sírnál *Thán* Gyula szerkesztő a debreczeni újságírók, *Szathmáry* Zoltán szerkesztő a vidéki hírlapírók szövetsége és *Zilahy* Gyula színházgázda a bohém kollégák nevében beszélt a sír előtt.

Olteányi Pál pápai kamarás, prépost nyolcezredkorában ma meghalt Szegeden.

— **Farsang a Rivierán.** Az Idegenforgalmi Vállalat hatodik rivierai társasutazása igen élvezetesnek ígérkezik, mert az olasz és francia Riviera látogatottsága február közepén éri el tetőpontját és a nizzai karnevál legérdekesebb napjai a program keretében szerepelnek. A társaság február hó 6-án indul Budapestről és Velence, Milánó, Genova megtekintése után a farsangi ünnepségek legmozgalmasabb napjaira érkezik az örök tavasz verőfényes hazájába, Nizzába. Részletes prospektus díjtalanul kapható a magy. kir. államasutak Menetjegyirodájában (Budapest, IV., Vigadó-tér 1).

x **Kávé- és teabevásárlásainál** osztrák ezéget ne részesítsen előnyben. *Fratteli* Deisinger funnei ezég általánosan nagy raktárt tart Budapesten a királyi bérpalotában.

x **Bob-hashajtó a legkelelemesebb, 10 fillér.**

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronahereczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Kötött kabátok és figarók** legjobb ajándék *Rösler*nál Budapest, V., Harminezad-utca és József-tér sarkán.

x **Szolgálatot** vélünk teljesíteni, ha felhívjuk t. olvasóink figyelmét *Guttermuth* János (Baross-tér 23.) mai hirdetésére. E fogspezialista szájpaddás nélküli fogsorokat, a természetes fogaktól meg nem különböztethető módon, 10 évi szavatosság mellett készíti.

x **Csekély szépséghibával valódi perzsaszőnyegek**, áron alul 30 százalékkal beszerezhetők Stein alkalmi szőnyegraktárában, Budapest, IV., Ferenziektér 9. sz.

x **„Ki akar egyéves önkéntes lenni”** ez. hirdetésre felhívjuk az olvasó szíves figyelmét.

Tokaji Bortermelők Társasága R.-T.

TOKAJ.

Ajánlja tisztán kezelt, hamisítatlan zamatos tokaji szamorodni és aszaborait.

20 palack 0.7 literes (3 éves) 1904. évi tokaji szamorodni bor 28 korona.
10 palack 0.5 literes 1901. évi 2 puttonos édes tokaji aszabor 30 korona.

Ingyen ládában, bérmentvo vasuti állomásra.

Budapesti vezérképviselet:
SZILÁGYI MIKLÓS I., Városmajor-utca 7. sz.
Telefonszám: 157-82.

A csempészet művészete.

„Az emberek nagyjában és egészében becsületesebbek lettek”, mondta *Bismarck* egyik beszédében, amikor a német képviselőházban a vámról és a vámpolitikáról tárgyaltak, de hozzátette, hogy ez az asszonyokról nem mondható egész terjedelmében úgy, mint a férfiakról. Az asszonyok nagyon szeretnek csempészni s ha ezt nem kicsinyes nyereségvágyból teszik, akkor vagy azért, mert nem ismerik kötelességeiket úgy az állammal szemben, mint a férfiak, vagy mert lelkük inkább hajlik a romantika felé.

Bár a nép jogérzékének kifejlődése folytán a csempészet is csökkent, mindannak dacára a határon lakók még manapság is előszeretettel üzik ezt a foglalkozást. Persze a vámőrök is résen vannak s mivel a csempészek fogásait meglehetősen ismerik, ez a foglalkozás meglehetősen veszélyes. A vámőrök ébersége azonban nem ejti kétségbe a csempészt, mert újabb és újabb cseleket eszelve ki s ügyességét felhasználva, megtéveszteni igyekszik azokat. A csempészek úgy vasuton, mint az országúton üzik foglalkozásukat. Figyeljünk meg egy párt ilyen csempészfogást a vasuton.

Amint a határra ér a vonat s az utasoknak holmiakat át kell vizsgáltatniuk, akkor a csempész vagy már elrejtette a holmiját, vagy a vámőr figyelmét másfelé terelve, csonon. Leginkább drágaköveket, dohányt, brüsszeli csipkéket és hasonló drágaságokat szoktak elrejtetni. A hölgyek ebben különösen nagy mesterek. A drágaköveket keztyűik ujjaiban helyezik el. Az ékszereszek, kik rendszeren nagyobb mennyiségű ékszer hordának maguknál, brüsszebeket készítettek s a bőr mégé van bevarrva az ékszer. Egy ilyen határszéli vasuti állomáson megtörtént egyszer, hogy egy urat megszólított a vámőr, hogy nincs-e nála dohány. Az illető magából kikelve tiltakozott, de alig hogy elindult, visszahívták, mert lyukas hátsó zsebéből a cigarettákat kihullottak s ez elárulta. Ilyen eset azonban meglehetősen ritkán történik; a vámőr nem mer mindenkit alapos kutatásnak alávetni, mivel fél, hogy az illető igazat mond; nincs szándéka csempészni s a dologból botrány lehet.

Mint láttuk, a csempészet a vasuton elég könnyű és elég kényelmes. Nem úgy van ez azonban az országúton. Itt sokszor a csempészek a legmeredekebb sziklakat mászák meg nehéz terhükkel éjszaka a legvatagabb küldben és zuhogó esőben. Sokszor még így is a vámőrök zsákmánya lesz a holmi, vagy kénytelenek eldobálni, nehogy megbüntessék őket. A leggyafurtabb cseleket találják ki, hogy a vámőrök figyelmét eltereljék, főleg olyankor, ha marhaesordát akarnak a határon átcsempészni. Ilyen esetben az állatok száját bekötözik, hogy lármát ne üthessenek s az éj homályában járatlan, titkos utakon igyekeznek a csordát átjuttatni a másik országba. Némelykor, hogy dolgukban még bizonyosabban legyenek, elküldenek valakit a vámőrökhöz, aki elpanaszolja, hogy megverték őt a csempészek, mivel megtudta a titkukat; hogy holnap éjjel a hegynek a kelet felé eső völgyszakadékaiban keresztül akarják a csempészek keresztül hozni rakományaikat. A vámőrök már tudják, hogy ez csak esel s nem is a keleti, hanem a nyugati hasadékokban várják a csempészeket. A legnagyobb zivatarban lesik őket egész éjjel, azok pedig vígan nevetnek a tenyerükbe, mivel időközben ők is megtudták, hogy a vámőrök hol várják őket s tényleg azon az uton jönnek, amelyet elárultak. Hogy a csempészet nehezen szüntethető meg, annak okai a vámőrök maguk is. Bizony ők is inkább teszik a szepet egy-egy esinos menyecskeknek, mint hogy záporban, fagyban, a hegytetőkön mászkáljanak. A csempészek ezt a gyöngéjüket is felhasználják s hölgyekkel szövetkeznek, akik a vámőrrel kacérkodnak addig, míg ezinkosaik portékájukat áthozzák a határon. Hogy a csempészek mennyi furfanggal és mily elmésen dolgoznak, azt látni fogjuk az alább következő két esetből.

A német határra néhány darab sűrű érkeztet, ezekért természetesen nagyon kevés vámot kellett fizetni. A csomagolásnál azonban egy kis balaszt történt, mivel az egyik vámőr egy ilyen sűrűvet elrejtett s az eltörött. Vizsgálgatták, nézegették, hogyan lehetne szeríteni a bajt; de mindjárt feltűnt, hogy a kövattával volt töltve. Tovább kutattak, a vattát kihúzták s legnagyobb esodálkozásra, a sűrű drága aranyórát tartalmazott. Akkor már a többi követ sem küldték el megvizsgálatlanul.

Hasonló eset történt akkor is, amikor gyermekjátéknak szánt falovacsáká sacharinnal voltak kitéve. Tudnivaló, hogy Németországban a sacharinnal igen nagy vámot vetettek ki. Sokszor nagyon érdekes és neveltető egy-egy csempész felsülése. Ilyen a következő eset is.

Egy fiatal házaspár Párisban és Brüsszelben töltötte mézes heteit s haza jöve, természetesen alá kellett magát vetni a megvizsgálásnak. A vámőr a nagyobb csomagokat átvizsgálta, de úgy látszik, az asszony kis táskája figyelmét vagy elkerülte, vagy nem sejtett benne megvámolni valót. Ekkor a férjnek egy gondolata támadt; tudta, hogy a felesége azon kis táskában őrzi a toalette ezikkéit s kívánsai volt, milyen arcot fog csinálni neje, ha egy idegen férfi rejtgetett ezikkéi között kutat. Szólt a vámőrnek, hogy vizsgálja meg azt is, mivel nagy a gyanúja, hogy csempészt holmi van benne. A vámőr felszólította az asszonyt, hogy a csomagot bontsa fel. Az asszony elszápadt, majd sírni kezdett s kislélt, hogy a csomag brüsszeli csipkével van tele. A férj bankkódása a rosszul elsült tréfa után persze késő volt, mert a bírságot bizony csak le kellett fizetnie.

Bizony nagy nehézségekbe ütközik a vámok őrizete most is; de hát mi lesz akkor, ha a csempészet léghajlékon fog történni fenn a magasban.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Glosszák az operetterői.

III.

Az első ur nagyot ásított:

— Ez nem olyan fontos dolog.

— Én csak annyit tudok, hogy például a festészetben már végbement ez az igéret-földjére való hosszú utazás és éppen ellenkező irányban szeli az állomásokat, mint amerre a zenei fejlődés botorkál: a czél az abszolút szín, a „dingliche“ megábrázolása alól felmentve. S ha a szobrászok közül még mindig csak Rodin és, fájdalom, a Rodin-csemeték érzik a befejezetlenség kifejező voltát, Adyt már mégsem röhögik ki, a vers líbre-ról már kezdenek a kávéházakban is diskurálni. És a dráma, amelynek kereteibe utóvégre az opera és operette is belefér, a közismert poétikai ballasztokkal már felszámolóban van és ezt tessék a neuraszténias érzékenységünknek megköszönni. Olyan kicsi kis nőnek, mint Yvette Guilbert, kellett észrevennie és megírnia: mennyire inkompatibilis a szerző és a színész; milyen vásári automatává pofozza a diktátor-dramáiró a színészi zsenit; automatává: amely az író szent és sérthetetlen szövegait estéről-estére kipotyogtatja magából. És ennek a kicsi nőnek kellett lelepleznie azt a pompás gondolatot: vajjon nem rázná-e fel a színház és közönség behalzsamozott individualizmusát, ha a színész minden előzetes bemagolás nélkül menne a színpadra s a maga megismerése, hangulata és impressziói szerint élne végig egy drámát, minden dramaturgiai fikció nélkül? Mert hiszen — mondja a kis Yvette — az életet husz perc alatt is le lehet vetkőztetni, nem kell hozzá négy unalmas felvonás.

— És te adsz valamit az ilyen hőborokra? — kérdezte gunyosan az első.

— Én tudom, hogy a dolog nyers egy kicsit; de azt már te se vonhatod kétségbe, hogy nem a tragikum, mint olyan, mint egy ötórási illusztráció, mint egy kiuvált és megfésült Eiffel-torony az, ami végigcsirógatja a lelket; hanem az a meghatározatlan valami, az a döbbenet rémület, hogy nagy történések történtek lent a színpadon: meghalványult egy ezerfényű szín; elkezdett egy lihegő szó; összehullt egy érzelmi palota s ezzel bizonyisten több történet, mint az egész harminczéves háboruban. Amikor Melisande leejti a rózsáit, hallván, hogy Pelleas elmegy és nem jön vissza soha; amikor Pippa egy halálos táncba csókolja bele az életét; amikor Shaw észrevételei a nagy Caesarral, hogy kopasz és köszvényes, ebben az egy mozdulásban, egy árnyékban, egy gondolat-átsuhanásban igazán nem lehet valami különöset találni és mégis: ez az élet. Szerelmi drámákat élünk meg, amikhez nem kell a perfekt házasságtörés, mint lendítő esemény; amikhez nincs szükség a kiábrándulásra, mint tizenötöstendős pszichikai folyamatra; amiknél felesleges a dialógus is mint tisztázási módszer; nem kell semmi, csak egy pillanat kell, amely alatt felszakadnak az élet irtózatossá mélységei. Hiszen — hogy poétikus legyek — a metafizikai csillaghullásnak igazi drámaiságát sem abban a megismerésben érzem, hogy talán egy egész nagy ember-, állat- és növényvilág pusztul el az errom előtt, hanem abban a szomorú, halk megbukásban érzem, abban a szelid, könnyű ivben, abban a bucsútlan, gögös távozásban, amelyvel végigsimogatja a horizontot egy forró augusztusi éjszakám. Ez már romantika, tudom, de kifejezhetem a dolgot szárazon is: a realitások, mint engesztelhetetlen realitások az artiztikum mérlegén megmértettek és könnyűnek találhatók és helyükbe új szépségek perdülnek.

— Te csak általánosságokat tudsz felhozni — dörmögött a rideg Mefisztó.

— Dehogy, fiam. Az olyan apróságok, mint hogy Maeterlinck a növények intelligenciájáról merete megírni a huszadik század legremekesebb írását; hogy Párisban már szelvényben járják a voguet, a döcögős walzer, a fura boston és az alakatlan Salome-vonag-

lások egy bájos leszármazottját, hogy a nyakkendőnk és az asszonyi kalapok — hiába — egész új, meleg és puha színekkel szépitik meg az utcáinkat, ilyen apróságok is valami újfajta rendnek és szellemnek sóprik az utját.

— És mi köze mindennek az operetthez? — csapott le rá az első elvtárs.

A szónok kiitta a feketéjét, maga elé nézett, azután a kérdezőre:

— Az a köze van, hogy az eljövendő társadalomban, ahol — és ezt minden szociálpolitikai lelkesedés nélkül mondom — talán a nemesércek sem lesznek olyan tulságos egyenlőtlenül megosztva; ahol elesendesülnek az élet részeg ritmusai, ott a neuraszténia is elveszíti betegség-karakterét és a neuraszténia szó csakis az überbaut: a nagy átfogó idegérzékenységet fogja jelenteni. És így a realitások sem lesznek többé irreálisok és nem kapkod irreálitások után senki, hogyha művészi gyönyörökre jön gusztusa. A legérdekesebb a dologban: hogy a művészetek intim metamorfózisa már meglehetősen előrehaladt stádiumban van; az anyaságuk a hetedik hónapját jegyzi.

— És a zene...

— Épp azért bünös és konzervatív, édes fiam, a mai zene, mert abszolút nem a holnapé; hanem csak a jelen romjain élőködik; a jelen Walpurgis-éjébe buvik; azaz: tulságosan ebből a káromkodva haldokló világból való, amikor kezét csókol annak a buta realizmusnak, amelynek minden más művészet már régesrég felmondta a lakást. S az a szomorú: hogy a „modern“ zene fanatikusai nem is álmodják, hogy lekéstek egy stációval és még hátrább vannak, mint a mádi izraelita.

— Egyszóval: a Hollandi lány és a Van, de nincs, csak ezekben van a jövő zenéjéből?

— Dehogy kérlek. Az a mi tragédiánk, hogy van egy komoly zenénk, amely elintézt ügy és volna operett-muzsikánk, amelyik szégyenkezik és szerényen azt suttogja: oh, kérem, ne tessék engem félreérteni: én csak operette vagyok. A mai operette: egy csunya üzleti vállalkozás, amelyben minden ideginknek, minden melódiának, minden értéknek a pénztárnál van a kulcsa.

— Nos, akkor?

— Hanem, kedves barátom, a tavaszszai hallottam én Kölnben valamit: a Debussy Pelleas és Melisandéját, ami azóta már minden butorkereskedőnek a kisujjában ül, hallottam ezt a muzsikát és azóta be vagyok rugva. Mit tudnak nálunk az ő művészetéről! Modernkedő bankfiúk vágják ki vele a rezt és néha egy-egy ambiciozus kritikus megveregeti in effigie a vállait. Ki tudja róla, hogy irt egy zenei glosszát Dante Gabriel Rosetti, a nagy praerafaelista egy költeményéhez; melódia-sorozatot a Verlaing Ariettes-jeiről; megcsinálta a muzsikális pendant-ját a Mellarmé és Baudelaire-verseinek — egyszóval: dolgokat formált, amikről tíz év múlva hasonlóképpen fognak emlékezni! Ma még szemrehányásokat tesznek neki, hogy Rameaut és Mozartot plagizálja, hogy eleven-zenész, hogy troubadour-költő és nem is sejtik, hogy az ő ódes gobelínéből, síró szívekből és meleg, kék szemekből kicsókolt zenéjében egy új élet varázskeringője dobog.

— De mégis, mondj valami pozitív dolgot erről a zenei felfogásról?

— Pozitív dolgot? Ezt az egyet nem tehetem. Csak azt tudom, hogy ez operette és opera megszépül benne; csak azt érzem, hogy itt valami soha nem hallott látomások tekintenek be a szívembe és tudom, hogy mindez: az életnek, az én szegény, álmos, meghalt életemnek a muzsikája; kis gyerekeknek, szüzeknek és szerelmeseknek ebből kellene valami csudafinom tejet kiszűrni és ezzel kellene elaltatni az öregeket.

Most már kipirult az arca, a szeme lobogott és végtelen nagy szomorúságok könyölgöltek ki a szavaiba. Az első ur riadtan, félve nézett rá, aztán megrázta magát és azt mondta:

— Lehet, hogy igazad van.

És csöngtetett a fizetőpincérnek.

Kósa Miklós.

(*) Operaház. „Hunyadi László“ mai előadásáról több okból érdemes megemlékeznünk. Első és főérdekessége volt az új Szilágyi Erzsébet. Ezt a nagy és nehéz szerepet ezuttal énekelte először Sebeők Sári. Kétszeres súlylával nehezedett ez a szerep a fiatal művésznőre, mert Krammer Teréz grandiózus alakításának emlékével kellett megküzdenie. De annál nagyobb értéke és jelentősége van annak a fényes sikernek, amelyet ma este aratott. Szép, csengő organuma és művészi éneke pompásan érvényesült egész este, különösen pedig meglepett mindenkit virtuóz koloraturája, amelyet a La Grange-áriában kifejtett. Az ária után, sőt közben is valóságos tapsvihár tört ki a nézőtérén, felvonások után pedig számtalanszor kellett a művésznőnek a függöny előtt megjelennie. Lelkes ünneplésben részesült Sándor Erzi is, aki Párisból való visszatérte után ma énekelte először Gara Mária-t, ugyiszintén Arányi, aki szebben és hatásosabban énekelte a czimszerepet, mint bármikor és ezzel mindnyájunk örömeire bebizonyította, hogy betegsége csöppet sem ártott a hangjának. Erdős Cilleje, Payer Margit Mátyása és Várady Garája együttes dícséretet érdemel.

(*) Lucretia Borgia. Hugó Viktor romantikája elevenedett ma föl a Nemzeti Színházban. Evekig tartó pihentetés után föllevenítették a „Lucretia Borgia“-t. Annak idejében igen nagy hatása volt a darabnak nálunk is, a külföldön is, világszerte. Nagy művészek és művésznők próbálták ki erejüket a darab szerepein, győzelmet győzelemre halmozván. Azóta az érdeklődés a darab iránt megesappant, még pedig erősen. Talán éppen ezért halászta ki a Nemzeti Színház igazgatósága porlepte könyvtárából. Csodáljuk, hogy éppen a Nemzeti Színház igazgatósága nem tudja azt, amit mindenki tud, hogy ez a romantika már régen túlélte magát és ebben a formában minden valószínűség szerint soha sem fog föllevenedni többé. De miután eddig a színházban semmi sem sikerült, talán éppen azért tesznek kísérletet olyan irányú darabban, melynek igazán mélyen járó hatása nem is lehet. Ugy látszik, a Nemzeti Színház most hajlászsa a népszerűtlenséget. Ebben már is elég nagy rekordot ért el. A közönségnek nem is volt bizalma a mai estéhez. A nézőtérnek még negyed-része sem telt meg. Aki ott volt — pedig József főherceg és Augustá főhercegnő is jelen voltak az udvari páholyban — alighanem megbánták, hogy ott voltak. Jászai Mari a czimszerepben művésztének erejével játszott ugyan, de partnere, Rajnai, valóságos farsangi komédiásnak bizonyult. Nincsen vidéki színpad, mely ilyen Gennarot kibocsájtana a közönség elé. Ami kezdetlegesség és szánalmas erőlködés csak elképzelhető színész játékában, azt mind produkálta Rajnai. Játéka és beszéde egyaránt nem bírja el a kritika mértékét. Ezek után csak azt jegyezzük meg fel, hogy játékközben a nézőtérén valaki rosszul lett. Elhiszszük neki. (L.)

(*) Fráter Loránd második dalestéje. Fráter Loránd decemberi hangversenyéről annyian szorultak ki, hogy egy újabb dalest rendezése vált szükségessé. Az országos hírű kitűnő dalköltő engedve nagyszámu tisztelői szeretetreméltó unszolásának, egy második dalest rendezését határozta el, melynek idejét február 3-ára állapította meg. Fráter Loránd ez alkalommal hárfakisérettel kurucz dalokat, a modern zeneszerzők még kéziratban lévő új dalait és a saját legújabb kompozícióit fogja énekelni. Itt említjük meg, hogy Fráter Loránd tegnapelőtt Debreczenben, ma pedig Egerben hangversenyzett óriási sikerrel, lelkes ünneplés mellett.

(*) Mentők estélye az Urániában. L. Lenkey Hedvig, a Nemzeti Színház kiváló művésznője közreműködésével január 25-én délután 4 órakor az Uránia-színházban előadást rendeznek a mentők javára. A művésznő gyermekmeséket mond, vetített képekkel illusztrálva a szöveget. Az előadáson megjelennek József főherceg és Augustá főhercegnő is gyermekeikkel együtt. Főúri társadalmunknak is számos tagja bejelentette már megjelenését. A főváros gyermek- és mentőbarátainak támogatását ezuton kéri a mentők.

(*) A „Nyugat“-nak, Ignó, Osváth Ernő és Fenyő Miksa kitűnő folyóiratának január 16-iki száma a szokott és előkelő tartalommal jelent meg. Az új szám élén Schöpflin Aladárnak a „fiatal“ Gyulai-iról írott, bravurosán finom cikke jelent meg, amelyet Ady Endre négy szép verse, Fröhlichné Kaffka Margit novellája, Laczkó Géza, Halvany Lajos, Kerl Pál cikkei, Füst Milán, Kosztolányi Dezső és Balás Béla versei követnek. A „Figyelő“ rovatba ezúttal Elek Artur, Ady Endre, Hegedűs Gyula, Füst Milán, Tóth Árpád, Csáth Géza, Lengyel Menyhért és Balás Béla írtak. A „Nyugat“ előfizetési ára egy évre 20 korona, félévre 10 korona. A kiadóhivatal VII., Akácfa-utca 5. sz. alatt van.

(*) Izrael — másodszer, A Vigaszínházban az „Izrael“-nek, Bernstein Henri szenzációs sikerű színművének mai, második előadására is az összes jegyeket már kora délelőtt elkapkodták. Az izgalmas érdeklődésnek megfelelő az előadás lefolyása is amennyiben ez egész sorozata volt a zajos ovációknak, amelyekkel a főszereplőket elhalmozták.

(*) Színész-növendékek vizsgálja. A Királyszínházban ma délután Rákosi Szidi növendékei vizsgáltak egy ilyen produkcióra alkalmatlan darabban, az Ember tragédiájában. Ádám és Lucifer alakítása nem növendékeknek való. Az egész vonalon főként a szorgalom érdemel dicséretet, annak a megjegyzésével, hogy az ilyen produkciók alapján nem szabad megbírálni a jövő színészeit. A dresszúrától legjobban elütöttek Kovács, Lánca, Molnár Rózsi, Rajnai Margit. Nagyon ügyes színésznek lesz Pál Erzsébet, aki ma Hippát játszotta.

(*) Petőfi-est. A Budapesti Katolikus Kör Herczeg Ferenc, a Petőfi Társaság elnökének részvételével január 20-án, szerdán este nyolc órakor a Petőfi-ház javára táncszal egybekötött Petőfi-estét rendez. Közreműködik Jászai Mari, M. Szóyer Ilonka, Ferenczy József dr. és Szendy Árpád.

(*) Színházaink műsora. Az Operaházban holnap, vasárnap, Burrián Károly szász királyi kamarai-énekes fellépésével „Siegfried“ kerül színre. A cím szerepet Burrián adja, ki ez alkalommal több hónapra bucsút vesz a budapesti közönségtől. Hétfőn nincs előadás. Kedden Puccini „Manon Lescaut“jának előadását ismétlik meg. Szerdán az Operaház és a Nemzeti Színház nyugdíjintézete javára a „Troubadour“ és a „Táncszínek“ kerül színre. Csütörtökön először adják ebben az idényben „Hoffmann meséi“-t. Pénteken „Carmen“ van műsoron. Szombaton az „Istenek alkonya“ kerül színre. Vasárnap bérleten kívül „Rigoletto“-t adják.

A Nemzeti Színházban „A falusi verebek“, Gárdonyi Géza rendkívül sikerű vígjátéka, amelynek tegnapi előadása is utolsó helyig megtelt nézőtér előtt folyt le, három estén szerepel a jövő hét műsora: holnap, vasárnap, szerdán és a jövő vasárnapon. Hétfőn mérsékelt helyárak mellett kerül színre Maeterlinck regényes színműve: Monna Vanna. Kedden a Cyrano de Bergerac-ot adják elő, csütörtökön pedig a Titok kerül színre. Pénteken 32-ik előadását őrzi meg az Előeműlt harangok. Szombaton új betanulással és szereposztással és dr. Hevesi Sándor új jelenetelésével adja elő Shakespeare remekművét, Antonius és Cleopatrát, amely 1899 óta nem szerepelt a műsoron. A délutáni előadások során holnapra az Ember tragédiája, jövő vasárnapra pedig Stuart Mária van kitűzve, az utóbbi cím szerepét Jászai Mari fogja játszani.

Magyar Színház a Várszínházban. Mialatt Sarah Bernhardt a Magyar Színházban vendégszerepel, a Magyar Színház társulata eljátszsa két legnagyobb sikerű darabját a Várszínházban. Pénteken a szenzációs sikerű „Forradalmi nász“-t fogják a várbelieknek bemutatni, szombaton pedig az újra színpadra alkalmazott „Hamlet“ kerül színre, mindkét darab természetesen abban a szereposztásban, amelyben a Magyar Színházban nagy sikerrel kivívta. Jegy erre a két előadásra váltható már a Várszínház pénztáránál és a Bárd-féle jegyirodáknál.

A Királyszínházban a „Táncos huszárok“ minden este zsufolt házat vonzanak. Rajna és

Szirmai operettje eddigi 10 előadásával fényesen megerősítette azt az osztatlan nagy sikert, amelyet a bemutatón aratott. A darab iránt olyan általánosan nagy az érdeklődés minden irányban, hogy az igazgatóság új darabról egyáltalában nem tartja szükségesnek gondoskodni. Az operett zenéje, amelynek egyes számai minden előadáson ötször is megismételtetik, már elérte a legnépszerűbb zene sorsát: az összes katonazenekarok és cigányzenekarok mindenütt játszzák. A darabban minden előadásban a közkedveltségnek örvendő együttes, az élén Petrás Sárival, Eötvös Gittával, T. Harmath Ilonával, Gáborral, Németh-el, Papírral, Szirmaival és Csizsérrel játszsa a szerepeket. Holnap, vasárnap délután és a rákövetkező héten vasárnap délután dr. Kacsóh Pongrácz daljátéka, a „Mary Ann“ kerül színre, a szokott rendes esti helyárakkal.

A Vigaszínház jövő heti műsorában az „Izrael“ kerül színre holnap, vasárnap, azután pedig hétfőn, szerdán, pénteken és a következő vasárnap, a „Király“-t pedig kedden, csütörtökön és szombaton ismétlik. Holnap, vasárnap délután a „Tatárjárás“-t, szombaton, 23-án délután pedig az Országos Színészegyesület színészközlője rendez vizsga-előadást, amelynek keretében a „Delovai nábob leánya“-t, Herczeg Ferenc színművét adják elő.

Az Uránia Színházban ritka nagy érdeklődés kíséri Tornay Cecile „Szíriának hazája“ című darabját, melyet a színház vezetősége a messinai földrengés alkalmából felújított. Ez alkalomból a Szíriáról szóló darabot új képekkel és mozgófényképekkel is felszerelte, melyek a borzalmas földrengés legapróbb részleteit is megörökítik. Az összeműlt városokról, a lakosság nyomoráról, az élek és holtak felkutatásáról, a nyomor enyhítéséről stb. remek jelenetek váltják fel egymást. A kitűnő szerző gyönyörű szöveget írt a képek és mozgókép magyarázására. Jövő hét csütörtökön kerül színre először Faragó Jenő „Bohémia“ című újdonsága, mely a bohém-világ legérdekesebb alakjait s azoknak tipikus életét mutatja be.

Gyermekszínház. B. Grohmann nagyszerű énekes és táncos újdonsága „Az édes anyaszív, vagy koldusleány a menyországból“ még mindig uralja a Gyermekszínház műsorát s oly nagy vonzerővel bír, hogy már több előadásra tömeges előjegyzés történt. Feld Mátyás 7 képből álló énekes és táncos varázsszeregéből „Hüvelyk Matyi“-ből már javában folynak a próbák. Az előadás 4 órakor kezdődik.

(*) A „Sigurd“ szerzője meghalt. Reyer Ernő zeneszerző tegnap Toulon mellett levő kastélyában 84 éves korában néhány napi betegkedés után elhunyt. Kiválóbb művei: a „Salambo“ és „Sigurd“ operák, azönkívül megírta a „Sakuntala“ ballelet, a „Szobor“ és „Herostrates“ című operákat, továbbá több karéneket.

(*) „Dal egy Jenőről“ címmel hangulatos cabaré-dal jelent meg Szegő Jenő zeneművész kiadásában (Erzsébet-körút 58.) H. I. Róberttől. A dal jó szövege és kedves melódiája révén már is népszerűségnek örvend a cabaré-dalok kedvelői között. Ára 1 korona 80 fillér.

(*) Az öngyilkosok klubja. Világszerte híres szenzációval vezette be tegnap új programját a Royal-Orfeum. A különös és nagy érdekességek ritka nagy sikerével került színre Stevenson igazgató drámája. „Az öngyilkosok klubja“, amely a szenzáció szárnyán járta be az egész világot s most is lázban tartja Berlin színházi közönségét. Az élet-halálba benő kártváják izgalmas darabját a Royal-Orfeum nagyszerű kiállításban, új díszletekkel hozta színre és az előadás, valamint a dráma magával ragadta a közönséget, amely lelkes tetszéssel méltányolta az új vezetés legfrissebb sikerét. Az újdonságok sorában foglal helyet „A Bika-szálló“ című énekes bohóság is, valamint tömörkedő vídám jelenés, tréfa, móka, szatíra, csupa bohókás ötlet és csupa népszerűsége termelt melódiá. Magyar szerzők pompás darabjain kívül az igazgatóság megszerezte előadásra a párisi, londoni, berlini és bécsi vídám színpadok java újdonságait, operetteket, bohózatokat és vaudevilleket. A fényes sikerű új műsor vasárnap kétszer kerül színre, délután mérsékelt, este rendes helyárakkal.

(*) Hangverseny-naptár. A Liszt Ferenc-téri zenepalotában holnap, délután 3 és fél órakor lesz Popper David vezetésével az Akadémiai Zenekar hetfői harmadik zenekari hangversenyének nyilvános főpróbája. Szendy „Költeményei“-nek előadását elhalasztották; e helyett Antalffy Zsuzsanna Dezső ur fogja orgonán játszani Bach c-moll fantáziáját és saját szerzeményi

Intermezzóját. A műsört Mendelssohn „Hebridák“-nyitánya, Beethoven nyolcadik szimfóniája és Guilmont orgona-szimfóniája egészítik ki.

A Budai Zenekadémia a budai Vigadó nagytermében szerdán, a hó 20-án Scantner Zsigmond vezetésével, Haselbeck Olga, Ney Bernát operanékesek és Raschowsky Sándor zongoraművész közreműködésével első egyesületét rendezti.

Nyílttér.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

Természetes forró-meleg kénos forrástó

a Thermál szálloda földszintjén, iszapborogatások, kő- és kádfürdők a nagyszálló földszintjén. Gondos pensio. A téli fürdőövedra vonatkozó felvilágosítás végett forduljon a budai

Szent-Lukácsfürdő igazgatóságához.

Jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra, ügyvédi és bírói vizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. ERŐS VILMOS jogi szemináriuma

Budapest, VII. ker., Wesselényi-utca 18. szám. Fióktintézet: Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 14. szám.

TELEFON 118-57. TELEFON 118-57.

Dr. HARMAT GYULA

Tüdőbajosok rendelő-intézete

inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. szám

Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőmetsesedés kitűnő eredm. nyelvel gyógyítanak inhalációkkal és szorom

Rendel 11-12 és 2-4 óráig

A „Vasárnapi Ujság“-ban most folyik Mikszáth Kálmán

„A fekete város“

című regénye. Most belépő előzetek, (ha fél évre fizetnek elő) a regénynek eddig megjelent részét és a

„Karácsony“

című értékes díszalbumot ingyen kapják. Előfizetési ár negyedévre 4.— kor. fél évre 8.— kor. Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal. BUDAPEST, IV., Egyetem-utca 4. szám.

Serravallo

China-bora vassal

Hygieniai kiállítás Bécs, 1906. legmagasabb kitüntetés. Erőeltőzser gyengeségekben szenvedőknek, vérszegényeknek és üdülőknek. Étvágyat gerjesztő, ideget erősítő, vért javító szer. Kitűnő ízű. Több mint 5000 orvos ajánlat. SERRAVALLO J. Trieste-Barcola. Kapható a gyógyszerárakban 1/3 literes üveg 2 K. 60 fill. 1 literes üveg 4 K. 80 fill.

Herczeg Ferencz

A királyné futárja című regényének a közlését most kezdi meg az Uj Idők. Évnegyedre 4.— korona. Mutatványszámot küld az Uj Idők kiadóhivatala Budapest, Andrássy-ut 10. szám.

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert elsőrangú uri szabó-termek, szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többszöri próbával prima munka.

Téli kabátot . . 35 frtért

Smoking-öltönyt 35 .

Frakk-öltönyt . 46 .

Prima-öltönyt . 30 .

IV., Belváros,

Magyar-u. 8.

I. emelet,

Kossuth Lajos-u. mellett

FŐVÁROS.

Az új munkaprogramm.

Kétszázhatvanegymillió közmunkákra.

Budapest, január 16.

A főváros tanácsa ma állapította meg a közmunkákat illető új munkaprogrammot. Néhány esztendője, az első program alkalmával száznál is több milliót állapított meg a tanács erre a célra. A második programmban már kétszázhatvanegymillióra emelkedett a szükséglet, ma pedig kétszázhatvanegymillió korona értékű közmunkákat tettek föl a munkaprogrammba.

A programmon kívül a jövedelmezőséget is megállapította a tanács. Ezek szerint, ha sikerül a fővárosnak kötvényeit kilenczvenháromez árfolyamon értékesíteni, ma a tőzsdén 89.75-ös árfolyamon jegyzik, akkor is két millió kétszáz ezer korona marad fedezetlenül, amit a költségvetésből, vagyis az adópénzből kell majd fedezni.

A tanács által megállapított újabb munkaprogramm ez:

A zuglói, tiszvárszéki, józsefvárosi és még szükséges templomokra 3.350.000 korona, csatornaépítésre 13.500.000, árokszabályozásra 4.140.000, a soroksári Dunai rendezésével kapcsolatban vízierő felhasználásával épített harmadik elektromos telepre husz millió, a légszuszogó megváltása és ezzel kapcsolatban egy koncentrikus gyár építésére 30 millió korona, vízvezeték beruházásokra 14.463.000 korona, kisajátításokra és szabályozásokra tizenegymillió korona, a Mária Terézia és a Forgách kaszárnyák kihelyezésére és az Andrássy kaszárnya kibővítésére 5.000.000 korona, az Omnibusz vállalat megváltására 2.228.000 korona, a fogaskerekű megváltására és átalakítására 343.000 korona, köztisztasági nagyobb beruházásokra, gépekre és az automobil üzem fokozatos bevezetésére két millió korona, a fuvartelep kibővítésére 756.000 korona, szemétfuvartelep megváltása és szeméttisztító létesítésére nyolcz millió korona, az ártézi fürdő építésére 3.500.000 korona, Sárosfürdőre 4.600.000 korona, Rudasfürdőre 1.700.000 korona, új központi városházra kilencz millió, börtön építésére husz millió korona, II. kerületi elüljárásig épület 500.000 korona, VII. kerületi elüljárásig épület 700.000 korona, iskolaépítés harmincz millió korona, budai színház 800.000, munkáslakások tíz millió, közigazgatási és állatvásártéri beruházás 7.000.000 korona, vásárosarnoki beruházás 5.800.000 korona, nyílt piacok 600.000 korona, állategészségügyi telep 250.000 korona, vegyszeti és élelmiszevizsgáló intézet 500.000 korona, fa- és tutaj-kikötő 600.000 korona, központi szegényház öt millió korona, új leányárvaház 650.000 korona, szeretetház 600.000 korona, József fiúárvaház kibővítése 80.000 korona, Mayer-árvaház kibővítése 60.000 korona, tanoncz-otthon 100.000 korona, négy népóthon 2.600.000 korona, özevgy nők menedékháza 200.000 korona, két új Dunafürdő 60.000 korona, tiszoltóság beruházások 1.900.000 korona, szükséglakások, menedékházak és népszállók két millió korona, fiók fertőtlenítő intézet 735.000 korona, László-kórház területén megfigyelő pavillon építése 1.235.000 korona, Margit-kórház kibővítése 2.062.000 korona, János-kórházal kapcsolatos tüdőbajos kórház és szanatórium 4.700.000 korona, ugyanott elmebeteg-megfigyelő pavillon 1.200.000 korona, Gellért-kórház területén új pavillon 1.165.000 korona, István-kórház területén orbánczos pavillon 708.000 korona, új Rókus-kórház építése 17.400.000 korona, gyűjtőkórház 1.840.000 korona. A beruházások összege tehát 261.515.000 korona. Ezenkívül 2.485.000 korona kell a tíz millió koronás függő kölcsönből már teljesített közmunkákra. Az egész szükséglet kétszázhatvanegymillió korona.

A jövedelmezőségi kimutatás alapján a tanács azt vette, hogy a 4 százalékos kötvényeket 93-as árfolyamon lehet értékesíteni, vagyis a kölcsön 4.64 százalékos lesz. A kétszázhatvanegymillió korona fedezésére tehát évenként 12.549.000 korona kell. Ezzel szemben a tanács a következő fedezetet mutatta ki:

Az elektromos-vállalat 1.500.000 korona, a gáz 4.051.263, a vízmű 770.000, az omnibusz 95.000, a fogaskerekű 14.000, vásári, vásárosarnoki, állategészségügyi berendezések és tutaj-kikötő jövedelmezősége 822.000, a fürdők 597.000, a központi város háza több bevétele 223.000, a bérházak 5 százalékos jövedelme 1.125.000, a munkáslakásoké 500.000, megtakarított iskolabérek 600.000 korona. Az összes jövedelem 10.327.263 korona.

A fedezetlenül maradt hiány tehát 2.221.737 korona, amit a költségvetésből kell fedezni. A ta-

nács bízik abban, hogy a büdzsé meg fogja bírni az emelkedést, mert a föltszabaduló telkekkel emelkedik a főváros cselekvő vagyona.

(A fővárosi lakásmizéria. Dr. Bródy Ernő országgyűlési képviselő szombat este a Demokrata Körben felolvasást tartott a budapesti lakáskérdésről. A felolvasó mindenképp foglalkozik a budapesti lakáskérdésnek az újabb időben való történetével. Miután az építkezési viszonyokat megvilágította, áttért a lakásvizonyok ismertetésére. Azokból a statisztikai adatokból, amelyeket a fővárosi statisztikai hivatal 1906 május 12-én felvett és amelyek még ez ideig nem kerültek nyilvánosságra. A lakásvizonyoknak a közegészségügyi állapotokkal való szoros összefüggése kétségtelen. Személyenyeket mutat be a felolvasó dr. Bród Miksának, a kerületi betegsegélyező pénztár orvosának egy munkálataiból, amelyben 1604 beteg munkás lakásának megvizsgálásáról számol be. Ez a munkát rémes adatokat tartalmaz. De nemcsak a legszegényebb néposztály van ilyen nyomorban, hanem hasonló helyzetben vannak a középsorsu rétegek is. Budapesten a munkás, a középsorsu polgár és az építővállalkozó egyforma rossz helyzetben van. A zsúfolt lakások betegségek csirák hordják magukba és a ragályok terjesztői. Budapestet a természet pazarul ruházta fel és a főváros arra volna hivatva, hogy mint fürdő-város specialitás legyen a világ városok között s az összes nagyvárosok mintaképe legyen. Ahol a természet oly bőkezűen bánt a várossal, ott az emberi munkának nem szabad megengedni azt, hogy ezek az előnyök veszendőbe menjenek. A megjelent közönség mindvégig a legnagyobb figyelemmel hallgatta dr. Bródy Ernő érdekes fejtegetéseit s végül lelkesen megjelenezte a felolvasót. Azután a körtagok és vendégek lakomához ültek. A vacsoránál dr. Leitner Adolf orsz. képviselő köszöntötte dr. Bárczy István polgármestert, mire a polgármester emelkedett szólásra. Dr. Bródy Ernő egészségére emelte poharát. Beszéltek még dr. Vázsonyi Vilmos, dr. Bródy Ernő és mások. A társaság éjfélutánig maradt együtt.

(Villamos iparvasut. A főváros mérnöki hivatala a kelenföldi állomást a dunai téli kikötővel s az ott létesült ipartelepekkel összekötő Andor-utazat egy iparvasut építése céljából tíz öl szélességben kihasította és terveket dolgozott ki ennek a körülbelül egy kilométer hosszú utvonálnak a kiépítésére. A tervek szerint az ut a szükséges feltöltésekkel és hidakkal 164.000 koronába fog kerülni. Tekintettel azonban arra, hogy ennél az összegnél az idei költségvetésben nem történt gondoskodás, a munka végrehajtása póthitelt igényel. Magát az iparvasutat a kereskedelmi kormány fogja kiépíteni és tekintettel a közelkövő katonai löportárakra, a vasut villamos üzemű lesz.

(Útcák rendezése. A főváros mérnöki hivatala a II. kerület Málna-utca aszfaltburkolásának terveit, amelyeknek kivitele 1300 koronába és a VIII. kerület Tánics-utca aszfaltburkolásának terveit, amelyeknek kivitele 12.000 koronába kerül, bemutatta a tanácsnak, továbbá bemutatta a mérnöki hivatal a tanácsnak az Országház utca az Üllői-ut és Kőbányai-ut között fekvő rész boulevard-szerű rendezésére vonatkozó terveket. A munkát a tervek szerint 457.000 korona költséget igényel.

(Az ipartörvény revíziója. A főváros tanácsa ma délelőtt dr. Déri Ferenc tanácsjegyző előadása alapján foglalkozott a kiküldött vegyes bizottságnak az ipartörvény revíziójára vonatkozó előterjesztésével és az előterjesztést teljes egészében magáévá tette.

(Ismét egy sikló. Egy vállalkozó Budán, a Vérmezőtől a Szentháromság-terig, a gránitlépcső beföldésével, siklót akar építeni. A gránitlépcső azért továbbra is megmaradna. Az érdekelt háztulajdonosok tiltakoztak a terv ellen, mert a sikló építése megzavarná a kilátást. A mérnöki hivatal a tervet jónak, a fölhozott kifogásokat pedig alaptalanoknak találta. A közlekedés fejlesztését és tökéletesítését mindenáron előmozdítandónak tartja.

(Új park. A mérnöki hivatal a Krisztinakörut és a Várkő-utca találkozásánál, ahol most pusztá terület van, parkot szándékozik létesíteni s a terveket már bemutatta a tanácsnak. A park 5000 koronába kerül.

Mulatságok.

Protestáns bál.

— Saját tudósítónktól. —

Ma este folyt le a farsang egyik legjellemzőbb elite-bálja, a protestáns-bál a Vigadó összes termeiben. A mai bál különben jubileum volt. Az országos érdeklődés mellett lefolyt mulatság ezuttal negyveneszer ismétlődött meg és ez évben az Országos Protestáns Áraegylet számára fordítják a befolyó jövedelmet. A mai bál, amelynek az alábbi névsor szerint ugyancsak hatalmas publikuma volt, igen fényes keretekben folyt le. A fényárban uszó imponáns lépcsőházat s a gyönyörű termetek délszaki növényekkel díszítették fel. Különösen szép volt a bálányák estrade-ja. A lépcsőön Pestvármegye díszbe öltözött hajdúi állottak sorfalat.

A női táncrend kedves emléke lesz a bálzó leányoknak. Izléses olvasójegy, amelyre a bál egyik résztvevője, Kovács Berta festett izléses képecskéket. A zenét Bachó István vezetése alatt álló honvédzenekar, a csárdáshoz pedig Radics Béla kitűnő cigánybandája szolgáltatta. A bált az utóbbi nyitotta meg „Ezt a kerék erdőt járom én” kezdetű csárdással. A bálányák és a hozzájuk tartozók fél tíz órakor gyülekeztek és együtt vonultak be szebbnél-szebb tojlettben a nagyterembe. A bál fővédőségét gróf Bánffy György v. b. t. királyi főajtónálló vállalta el. A rendezés körül pálezi Horváth Zoltán gazda és dr. Tóth Dezső pénztárnok fáradoztak. A bálányai tisztet a következő hölgyek vállalták el:

Bálányák: Apáthy Árpádné, Baksa Lászlóné, Ballagi Gézáné, báró Bánffy Györgyné, br. Bánffy Zoltánné, Barkassy Kálmánné, Turony-Biedermann Ottóné, Boronkay Jenőné, Cseh Ervinné, Csiky Kálmánné, báró Dániel Ernőné, gróf Degenfeld-Schomburg Lajosné, Fejérváry Gézáné, gróf Haller Györgyné, pálezi Horváth Istvánné, pálezi Horváth Zoltánné, báró Kemény Árpádné, Lánzy Leoné, László Elemérné, gróf Degenfeld Anna, gróf Lónyay Sándorné, Lónyay Sándorné, Magyar-Kossa Sámuelné, Mélnert Ernőné, Miskolczy Imréné, Orth Ambrusné, báji Patay Gyuláné, Payer Imréné, szabóesi Polyák Béláné, báró Prónay Gáborné, gróf Ráday Gedeonné, Simonsits Andorné, Szent-Iványi Parkasné, Szilassy Aladárné, Szilassy Istvánné, Szőke Lajosné.

Előkelőségek: gróf Bánffy György, v. b. t. t., Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, gróf Bánffy Miklós, gróf Teleki László, gróf Bethlen István, gróf Bethlen Adám, gróf Teleki Tibor, gróf Lónyay Gábor, gróf Uchritz-Amadé Emil, Lánzy Leó, Molnár Viktor, Sztéryni József, Tóth János, Mezőssy Béla, Láng Lajos, Laskary Gyula, Benedek János, Chermel Gyula, Horthy Béla, Kovács Ernő, Lisznyay-Damó Tihamév, báró Solymossy Ödön, Haggenmacher Róbert, Gregersen Nils, dr. Petri Mór, stb. stb.

Ásszonyok: Artner Kálmánné, Azary Ákosné, Almásy-Balogh Lorántné, Birly Béláné, Bárdossy Jenőné, Benedek Bánosné, Baditz Ottóné, Boehkor Károlyné, Csikó Jenőné, Csikay Károlyné, Csaszny Valénné, Dobránszky Péterné, Dillmond Frigyesné, Döcsy Lajosné, Eckhardt Oskárné, szajoli Fejér Aladárné, Fabricius Béláné, dr. Fröhlich Izidorné, Geduly Elekáné, Graeff Jenőné, Györgyi Kálmánné, Gőnczy Béláné, Holtscher Pálné, Kranitzky Istvánné, Hirsch Gyuláné, Jeszenszky Sándorné, Joanovich Sándorné, Jalsoviczky Gézáné, Jendrysek Klára, Kurucz Károlyné, Kazy Lászlóné, özv. Kapy Jenőné, Kossuth Árpádné, Kiss Antalné (Keeskemét), Kiss Károlyné, Ladányi Lászlóné, Lamprecht Ferencné, Márkus Dezsőné, Maróthy Gyuláné, özv. Miklóssy Ferencné, özv. Madarassy Istvánné, Majláth Jánosné, Markóssy Béláné, Morzsányi Józsefné, Nyáry Jánosné, Nagy Sándorné, Ordódy Pálné, Okolicsányi Gyuláné, Pekár Imréné, Polgár Mária, Popiel Dénésné, Regőczy-Nagy Andorné, Rajágh Lajosné, Rudolfi Mórné, Rissich Antalné, hundi Szabó Lászlóné, Somogyi Pálné, Saxlehner Andrásné, Strasser Gyuláné, Szontágh Felixné, Szóts Parkasné, Szádeczky Lajosné (Kolozsvár), Szádeczky Istvánné, Szontágh Béláné, Szibenliszt Gyuláné, Urbán Alajosné, Knutskó Ferencné, Zobel Lajosné, Zsoldos Ferencné, Zaleszky Jenőné, Zeltner Vilmosné.

Leányok: Ádám Erzsike, Ballagi Ilonka és Margit, Baksa Terike, Birly Margit, Boytho Emmy, Bánó Pálné, Bárdossy Margit, Baditz Alexa, Boehkor Viola, Csikay Livia, Csaszny Macea, Csiky Etike, Dillmond Mizi, Eckhardt Mizi, Fejérváry Livia, Fröhlich Ilona, Fedtér Elza, Fabricius Médy, Gregersen Asztrid, György Margit és Laura, Gőnczy Margit, pálezi Horváth Jolánka (Örkény), pálezi Horváth Ilonka, Kranitzky Ilonka, Hirsch Mizi, Jeszenszky Margit, Joanovits Judit, Irsay N., Jalsoviczky Iránke, Ivánka Margit és Ili, Kiss Izzi (Keeskemét), Kovács Bertuska (T. Szántó), Kurucz Margit, Kazy Livia, Kisszky Ilonka, Kossuth Ilona, Ladányi Lenke, Lamprecht Lóla és Mariska, Luczenbacher Edith, Maróti Gizzi, Madarassy Böske, Magyar-Kossa Anikó, Magyar-Kossa Mili, Markóssy Berta, Máté Ilona (Keeskemét), Nyáry Margitka, Okolicsányi Maresa, Popiel Aranka, Regőczy Nagy Lili, Rajágh Irénke, Somogyi Rózi, Sanska Mariska, Strasser Grete, Sik Hernin, Simonffy Lóni, Szabó Gizuczi, Szontágh Aneci, Szőke Bizi, Szádeczky Mariska (Kolozsvár), Szentkirályi Erzsike, Szilassy Ida és Porezi, iglói Szontágh Alieze, Szibenliszt Erna, Tarnóczy Adrienne, Vnutzkó Ilus, Zobel Margit, Zeltner Jolán, Kiss Margit, Maloschik Böske, Seböld Irénke, Székács Erzi, Morzsányi Ella, Rudolf Aranka.

**** Az Építész-bál rendezőbizottsága ma este tartotta meg ismerkedési estélyét a Drechsler-vendéglő emeleti kábitermében, amelyen a diszelnökség és az elnökség teljes számban jelent meg. Nagy örömet kellett az elnökségnek az a jelentése, hogy *Szterényi József* államtitkár megígérte a bálon való részvételét. Az idei Építész-bál rendezőbizottsága mindent megtett arra nézve, hogy helyét az elite-bálok között megállja. Megnyerte bálaanyakul: Hauszmann Alajosné, Gelléri Mórné, Korb Florisné, Gaul Károlyné, Palóczy Antalné, Wellisch Gyuláné, Kausser Gyuláné, Vágfalvi Quittner Zsigmondné, dr. Hülli Rezsóné, bagosi Pucher Istvánné, Wellisch Alfrédné, Bloch Leoné, Thék Endréné, Zsolnay Miklósné, Jakabffy Ferenczné, Grünwald Mórné, Ziegler Gézané, Schiffer Miksáné, Wagner Marzellné, Walla Józsefné, arényi Ulmann Gyuláné, Horváth Antalné, Grieger Gyuláné asszonyokat, akik egész udvarukkal fognak résztvenni a bálon.**

**** A Kereskedelmi-bál előkészítő-bizottsága maróthi Fürst László elnöke alatt tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy a bált, mint minden évben a farsang legkedveltebb mulatságainak egyike szorgalmazni, ez idén február 27-én tartják meg a Royal-szálloda nagytermében. A bál tiszta jövedelmét ez évben is több jótékony célú kereskedelmi egyesület, üzveg-, árva- és keresztnélküli tagjait segítő alapjai javára fordítják. Már ezen körülmény, de még inkább ama közkeletűség, melyben ezen mulatság a fővárosi előkelő társadalmában részesül, ez idén is biztosítja annak a legszebb erkölcsi és anyagi sikerét. A bál iroda V. Hold-utca 15. sz. alatt van, hol minden felvilágosítással készségesen szolgálnak.**

**** Művészestély a kalabriai menekültek javára.** Fényes sikerű tombola-estély folyt le tegnap este a délszlországi menekültek javára a Riviera-kávéházban. Egy sereg művész- és íróember állt össze, mint: Póna József, Margó és Pongrácz, Lányi Zsigmond szobrászok, Zöldi Márton, Adler József és Makovszky Ferenc műépítész és sok előkelő cég, akik a tombola ezújlaira értékes tárgyakat toboroztak össze. Az estély, melynek sikerében Kovács Zsigmondnak, a Riviera-kávéház tulajdonosának nagy része van, jelentős summát eredményezett a nemes célra.

**** A Budapesti Üveges Kereskedőegyesület Öngyűlöző Köre** részben saját pénztára javára és egyesületének szegényebb tagjai gyermekeinek felruházására ma este a VI.—VII. kerületi kör dísztermében, VI., Andrásy-ut 39. sikerült táncvigalmat tartott.

Farsangi naptár:

Január	16.	Protészán-bál a Vigadóban. Szolid lumpok estélye a Drechsler-palota termében. A Keresk. Alkalmazottak bálja a Royalban.
"	21.	Budai Tornász-bál a budai Vigadóban.
"	23.	Medikus-bál a Royalban. Építész-bál a Vigadóban. A Magyar Tisztviselők Országos Egyesületének Cabaret- és táncestélye VIII., Eszterházy-u. 4. A Terézvárosi Kaszinó Művész-estélye Andrásy-ut 39.
"	24.	Posta- és távirat-bál a Vigadóban.
"	30.	Bölcsész-bál a Royalban. Keresztény-szocialisták bálja a Vigadóban. Tűzoltók bálja a Terézvárosi Kaszinóban. Drogista Ifjak Egyesülete táncestélye a Katolikus Körben. Fővárosi Sport Kör bálja a Royalban. Házfelügyelők bálja a Guttenberg Otthonban. A Fővárosi Torna Klub estélye Andrásy-ut 67.
Február	1.	Bölcsész-bál a Vigadóban. Balatoni bál a Tisztviselők Egyesületében. V. ker. áll. főreáliskola volt iskolatársainak bálja a Royalban.
"	2.	Artisták vásárja a Vigadóban.
"	5.	Katolikus bál a Royalban.
"	6.	Ekszeresek bálja a Royalban. Caudemus-bál a Kálh. Körben. Hivatalszolgá-bál a Royalban (10. sz. kapu.) Széchenyi-bál a Vigadóban.
"	7.	Gazdasszonyok Álarcos bálja a Vigadóban.
"	9.	Technikus-bál.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Országos Alkohollelenez Egyesület Kolozsvári csoportjának e hó 17-én, délután öt órakor az egyetem bölcsészeti karjának II. termében előadást tart. Tárgy: dr. *Buday Árpád*: Az alkohol élyezése a klasszikus népeknél. (Veitett képekkel.)

(—) A Művészet és Művelődés Magyar Nők Körének ismeretterjesztő szakosztálya hétfőn, 18-án délután hat órakor saját klubhelyiségében (Vigadó) folytatja a családokérdésről szóló előadást, mely mult hétfőn is nagy érdeklődést és élénk vitát keltett. Előadó ismét *Rosenberg Augusta* egyetemi alelnök. Kedden, 19-én délután öt órakor ugyanott *Perczelné-Kozma Flóra* szakosztályi elnök a filozófia történelmében végigvonuló theizmus eszméjét ismerteti röviden, özv. *Bogyay Kálmán* pedig *Maeterlinck*: „A háboru új istenei” című eszmefuttatását mutatja be saját fordításában.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Budapesti Ügyvédi Kamara az adójavaslatok ellen. A Budapesti Ügyvédi Kamara választmánya ma este az adójavaslatok ügyében értekezletet tartott. Az értekezletre meghívták azon ügyvédképviseleket is, akiknek Budapesten van ügyvédi irodájuk. Az értekezleten Szivák Imre, a kamara elnöke elnökölt. Üdvözölte a megjelenteket, majd dr. *Özsterreicher Samu* előadó terjesztette elő előadói tervezetét, mely különösen a javaslat azon intézkedése ellen irányul, mely a szabad foglalkozásoknál az irodát és a lakást, ha együtt van, egy azon adó-alap alá vonja. A kamarai értekezlet előkészítésére kiküldött az értekezlet egy szűkebbkörű előkészítő bizottságot, mely csütörtökön fog ülésezni.

§ Lövöldöző sofför. A mult év augusztus 22-én este *Petráss Sári*, a Király Színház tagja automobilján Rákos-Szent-Mihályról a fővárosba igyekezett. Az automobil a Hungária-körut és Tárnok-utca sarkán egy utazgerek sárral megdöbölt a az egyik rög *Petráss Sárít* a szemé alatt el is találta. *Kiss Ernő* sofför visszafordult az automobiljal, hogy a fiut elfogja, de nem tudta. Mikor utját a főváros felé újra folytatni akarta, *Puskás András* kocsis sértő szavakkal támadt a sofförre, akin ostarával kétszer végig is vágott. A vezető nagy haragjában leszállt az automobilról és revolverét elővéve, rálött a kocsisra, akit a nyakán talált a golyó. Harminez napnál tovább fektült sebével a kocsis, akinek a nyakából még mindig nem tudták a golyót eltávolítani. Az eset miatt *Kiss Ernő* súlyos testi sértés büntetével vádolva a törvényszék elé került, mely *Janniczky bíró* elnöklésével ma foglalkozott az ügygel. A vádlott azt mondotta, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert csak ijesztésképen lött. A bíróság tanuképen kihallgatta *Petráss Sárít* is. Az általános kérdésekre elmondotta, hogy huszonegy éves és a Király Színház tagja. Azután elmondotta, hogy öt kemény röggel megdöbte a szemé alatt egy gyerek és a sofför megfordult a géppel, hogy elfogja. Ez azonban nem sikerült. Hogy a kocsis és a sofför között szóváltás lett volna, arról nem tud, de azt látta, hogy a kocsis az ostarral kétszer a sofför felé vágott és az egyik csapás a vállán el is találta. Hogy ezélovza lött-e a sofför, azt nem tudja. *Petráss Irén* volt a következő tanu, *Petráss Sárinak* 11 éves huga, aki néjével megegyezően adta elő az esetet. *Puskás Andás* kocsis kijelentette, hogy a vádlott megbüntetését nem kívánja. Azután a bíróság *Mimich Károly* törvényszéki orvosszakértőt hallgatta ki *Puskás sérülési* dolgában. A bíróság a vádlott soffört súlyos testi sértés büntette miatt egy évi börtönrre ítélte. Az ítélet ellen a vádlott és védője felebeztek.

§ A daktiloszkópia mint bizonyíték. A budapesti büntetőtörvényszék ma délelött *Thold bíró* elnöklésével egy lopás és közokirathamisítási ügyet tárgyal, amelyen a daktiloszkópia volt az egyetlen bizonyíték. Ugyanis a mult év november havában *Fleisschl Vilmos* né lakásából eltűnt egy 1301 koronáról szóló postatakarékpénztári könyv. A gyanu *Pintér Józsefné* házmesternére és a nála lakott *Kósa Zsófiára* esett. A detektívek tényleg találtak is ott nagy összeg pénz. A vizsgálat folyamán igénybe vették a legújabb rendőri nyomozási tudományt: a daktiloszkópiát s ennek segítségével megállapították, hogy a szekrényen levő ujjlenyomatok, valamint a postatakarékpénztári könyvön talált ujjlenyomatok *Pintérné* és *Kósa Zsófia* ujjával azonosak. Ez alapon mindkettőt lopás és közokirathamisítás címűen helyezték vád alá. A mai tárgyaláson nem lehetett semmi pozitív bizonyítékot produkálni a vádlottak bűnösége mellett. Csú-

pán csak az ujjlenyomatok azonossága lett volna az egyetlen bizonyíték. *Pintérné* és *Kósa Zsófia* ezzel szemben vallották, hogy jóval a lopás után a rendőrségnél tényleg kezibe adták nekik a takarékpénztári könyvet és így nem volna csodálatos, ha az ujjlenyomatok az övéikkel azonosak volnának. A bíróság mindkét vádlottat felmentette a vád alól és kimondotta, hogy a daktiloszkópia mint egyedüli bizonyíték nem szolgálhat marasztaló ítélet alapjául. Az ítélet jogerős.

§ Bárdék panasza. A „Magyarország” mult évi augusztus 7. számában „A színházjegyiroda ügye” cím alatt egy cikk jelent meg, melyben a cikkíró azon nézetének adott kifejezést, hogy a Bárd Ferenc és Testvére cézget a pályázathól ki kell zárni, mert eddig is *Tisza Istvánnak* tett kor-tesszolgálat fejében bírták a jegyirodát. Kifejtette továbbá, hogy Bárdéknak sok piszkos ügye van *Nebenführer* belügyminiszteri számtanácsossal és másokkal. A cikk miatt Bárd Mór és Ferenc sajtótépert indítottak annak írója, *Somogyi Gyula* hírlapíró ellen. Ma tárgyalta *Thold bíró* elnöklésével a budapesti büntetőtörvényszék ezt az ügyet, amelyen a vádlott hírlapíró *dr. Dobos László* ügyvéd védte és Bárdékat pedig *Zboray Miklós* ügyvéd képviselte. A bíróság a vádlottak képviselőjének meghallgatása után elrendelte a valódiság bizonyítását, de csupán arra a tényre, hogy vajjon Bárdék *Krammer Teréz* operaeékesnőtől 10.000 korona provizórt kértek-e *Nebenführer* számtanácsos megvesztegetésére. A bíróság e czézből a tárgyalást el-popolta és a legközelebbi tárgyalásra *Krammer Teréz* operaeékesnőt is megidézi.

SPORT.

() A MAC. tiszteletbeli tagjai. Szép kitüntetés érte a főiskolai sportok két kiváló munkását: gróf *Csáky Istvánt* és *Moór Jenőt*. A *Műegyetemi Athletikai és Football Club* ugyanis tiszteletbeli tagjaiul választotta őket. Gróf *Csáky*, mint a MAFC. ifjúsági elnöke, mint aktiv versenyző érdemelte ki a megtiszteltetést. *Moór Jenő* elismert lelke és vezére a főiskolai sportéletnek, amelynek jóformán megeremtóje volt. Maga a MAFC. leg-újabb szervezetét köszönheti neki. Jelenleg az új műegyetem testnevelési ügyének rendszerezésén fáradozik. Eddig az ifjúság sorából csak *Lindner*, *Emót* érte ez a kitüntetés.

() A Fővárosi Vivó Klub jubiláris versenye. Pénteken és ma este volt a FVC. 25 éves jubileumi versenye. A Teréz-köruti klubhelyiséget egészen megtöltötte az érdeklődők nagy serege. A péntek esti megnyitón *dr. Gerenday György*, a MASz. alelnöke és e versenyen is képviselője köszöntötte a jubiláns egyesületet, míg *Hajós Zsigmond* a FVC. elnöke a MSz. kiküldöttéit: *dr. Gerendayt* és *Werkner Lajost* üdvözölte. Pénteken este a tör- és kardminősítések történtek meg. Tizennyolecan vettek részt a törminősítésben.

A törminősítés eredménye: 1. *dr. Földes D.* (FVC.) 9.84. 2. *Pfeiffer I.* (Prága) 9.31. 3. *Schenker Z.* főhadnagy 9.30. 4. *Payzs P.* (MAC.) 9.21.

A kardminősítés a következő eredményt mutatta: 1. *Krenesey Géza* (MAC.). 2. *Léhner Arthur* (FVC.). 3. *Mészáros Ervin* (MAC.). 4. *Dr. Földes Dezső* (FVC.).

A törvívás döntőjébe belekerültek a következők: 1. *Földes*, 2. *Schrenker*, 3. *Payzs*, 4. *Pfeiffer*, 5. *Léhner*, 6. *Garay*.

() Magyarország főiskolai birkózó bajnokságai. A Főiskolai Sport Szövetség, miként a mult évben, az 1908—1909-iki iskolai évben is a *Debreczeni Akadémiai Athleta Clubot* bízza meg Magyarország főiskolai birkózó bajnokságainak megrendezésével. A DAAC. már ki is irta a versenyt február 14-ére. A feltételek teljesen a mult évek, mégis azzal a különbséggel, hogy az idén mind a három súlysoport bajnoksága kiíratott. A nevezések február 8-áig küldendők a debreczeni kollégiumba a DAAC. czímére.

Nagy szénmegtakarítás

érhető el szén, kocsz, fa vagy bármiféle más tüzelő-anyagnál a

KYL—KOL (törvényileg védve) kémiai preparátum alkalmazása által. Nagy meleg-et ad és a tüzelőanyag salakmentesen ég el. Kapható 30 filléres csomagokban minden fűszer-, festék- és drogeriaüzletben.

30 fill. csomag 1 és fél mázsa szenet takarít meg. KYL-KOL vállalat Budapest, VI. kerület, Andrásy-ut 83. szám. 26878. Képviselek kerestetnek.

WIKUS TÁTRA TEJCSOKOLÁDÉ

KÖZGAZDASÁG.

A posta új elnökgazgatója. A Szalay Péter államtitkár halálával megüresedett posta és távirada elnökgazgatói állást *Follért* Károly posta és távirada főigazgatóval töltik be. A kinevezés — mint értesülünk — a legközelebbi napokban megtörténik.

Kerületi szövetkezeti értekezletek. A „Hangya” kötelékébe tartozó fogyasztási és értékesítő szövetkezetek legutóbb ismét három helyen tartottak kerületi szövetkezeti értekezletet, amelyek célja a szövetkezeti élet fejlődését gátló akadályok megvitatása és elhárítása volt. Az első értekezlet *Kálon*, Heves vármegyében volt, amelyet Mezey Illés káli szövetkezeti elnök készített elő. A vitában részt vett csaknem minden szövetkezet kiküldöttje. Ennek végeztével Dobrovolszky Gyula, a „Hangya” áruosztályának főnöke adott részletes felvilágosításokat az áruszállításra, árumegrendelésre s más egyéb gyakorlati kérdésekre. A több mint 250 főből álló tagjai az értekezletnek állandó érdeklődéssel kísérték a szakszerű tanácsokat. Másnap *Balassagyarmaton* az Ipartestület dísztermében volt szövetkezeti értekezlet, amelyen mintegy 40 szövetkezetnek 180 kiküldöttje vett részt. A szövetkezeti kiküldöttek által felhozott panaszok túlnyomó részben a szövetkezetek túl magas adóterhére, a vasúti szállítási mizériákra és a pénzügyi hatóságoknak a szövetkezetekkel szemben tapasztalható ellenséges orvületére vonatkoztak. A harmadik szövetkezeti értekezlet *Léván* volt. Mintegy 40 szövetkezetnek 120 kiküldöttje vett azon részt. A legközelebbi kerületi szövetkezeti értekezlet e hó 28., 29., 30-án Szolnokon, Nagyváradon és Békéscsabán lesz, melyek iránt már is általános az érdeklődés a szövetkezetek körében.

Az adóreform. A mai nap az adóreformé. A képviselőházi tárgyalást megelőzőleg felvonulnak a gazdasági körök s a mai nap folyamán tartandó gyűléseiken összegezik álláspontjukat az adóreformmal szemben. A vasárnapra összehívott budapesti nagygyűlésen kívül a vidéken is tartanak ugyanabban az időben az adóreform ügyében tiltakozó gyűléseket az iparosok és kereskedők. Alsó-Fehér-, Hunyad- és Kisküküllő vármegyék kereskedői és iparosai Gyulafehérvárott gyűléseznek az adókérdésben. Nagyszabású gyűlések lesznek még a napokban Kolozsvárott és Nagybecskerekben is. Az egyes gazdasági érdekképviseletek már mind felterjesztették kívánásait a kormányhoz és a törvényhozáshoz. Így az ország kereskedelmi és iparkamarái együttes kérvénnyel fordulnak a képviselőházhoz az adójavaslatok módosítása végett. A terjedelmes kérvényt tíz pontba foglalja a kamarák módosítási kívánásait. A bevezetésben megemlíti a kérvény, hogy bár a törvénytervezet eredeti rendelkezéseit több irányban módosították a képviselőház pénzügyi bizottságának ülésén, de a módosítások még korántsem elégitik ki a kereskedők és iparosok kívánásait. A kérvényben előadott kívánások a következők: 1. A kereseti adó maximális bevételének legfeljebb 26 millió koronában való kontingentálása. 2. A kereseti adó kulcsának 5 százalékról 3 százalékra való leszállítása. 3. A kereseti adó alapjának az előző három év átlaga alapján való megállapítása. 4. Az adóalapból úgy a kereseti, mint a jövedelmi adónál, az összes állami, törvényhatósági és községi adóknak s pótlékoknak a levonása. 5. A minimális adóalap kiszámításánál a kisebb százalék szorzókénti alkalmazása irassék elő a magas lakbérű városokban s ugyanez az eljárás alkalmazassék, ha a foglalkozás természete, vagy nagy gyermeklétszám, vagy albérlők, ágyarajrók, kosztosok, elszegényedett rokonok eltartása teszi a nagyobb, vagyis drágább lakást szükségessé. 6. A szolgálati viszonyban levők

(köz- és magántisztviselők) adóalapjának megállapításánál a lakbér ezután se vétessenek adóalapul. 7. Az előző év vesztesége ne csak ipari részvénytársaságoknál, hanem minden részvénytársaságnál levonásba legyen hozható a jövedelemadó alapjából. 8. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóalapja ne emeltesse mesterségesen indokolatlan levonási tilalmakkal, vagyis engedtesse meg a következő levonások: a) az új részvények után az üzletév kezdetétől a befizetés napjáig a részvényesek által tényleg befizetett kamatok, ha az új részvényesek az alaptőkefölmenelés esztendőjének osztlékában részesednek; b) azon összegek, amelyeket a vállalatok az intézetek kebelében kizárólag alkalmaztaik javára létesített jótékony alapoknak vagy intézményeknek juttatnak; c) az üzleti év végéig lejárt időszakokra eső passzív vagy leszámított kamatok. 9. A jövedelemadó skálája kis- és középjövedelmeknél azonosra teendő az osztrák jövedelemadó skálájával. 10. A tőke- és járadékadó 10 százalékos kulcsa szállittassék le az eredetileg kilátásba vett 5 százalékra. A kereskedelmi kamarák ezeket a kívánásokat részletesen okolják meg a kérvényben s kéri, hogy azokat az adótörvényjavaslatok tárgyalása alkalmával vegye figyelembe a képviselőház.

Pénzügyi körökben szintén már régóta nyugtalanság tapasztalható a tervbe vett adóreform miatt, amely körülménnyel számolva, a „Magyarországi Pénzügyi Bizottság Szövetsége” nemrégiben országos értekezletre hívta össze a hazai pénzügyi köröket. Az egyedüli kedvező rendelkezés, melyet a pénzügyi bizottság a javaslatok tartalmából, a tőkekamatadó exorbitáns kulcsának felére való leszállítása volt, amit azonban a pénzügyi bizottság elejtett. Helyette a bizottság a pénzügyi köröket megelégedésével a pénzügyi bizottságok beleértésével 8 százaléknál nagyobb kamat szedése esetén az intézet 15 százalékos adókulcsal sújtassék, szigorította olyformán, hogy már a bankkamatlábat 3 százalékkal, akár csak egy ügylet után szedő intézet, mint uzsorás 50 százalékkal fölemelt adóval sújtassék. Erről a rendelkezésről annak indokolása azt mondja, hogy az uzsorások számának csökkentésére vétették fel. A pénzügyi körök felfogása szerint is joggal üdözendő uzsorát az említett rendelkezés nem fogja megátolni, azt az egyet igenis el lehet majd érni vele, hogy rosszhiszemű adósok majd feljelentik az intézet, minek következtében a pénzügyi közegek derűre-borúra átkutatják az összes könyveket, bizalmatlanságukkal megfélemlítik az intézetet és egyes üzletek vexatórius ellenőrzésével megbénítják az egész hitelforgalmat. A pénzügyi körökben létezők akkor veszélyeztetését látják, hogy most sorra fordulnak a képviselőház tagjaihoz, hogy a vidék egyedüli gazdasági tényezőit ilyen rendszabályokkal ne károsítsák.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői véggyűlés a következő fizetési képtelenségeket közli: Glasner Lajos kereskedő, Budapest; Pál Kálmán kereskedő, Nyiregyháza; Greiner Gyuláné született Deutsch Klára női kalapkészítő, Budapest; Adanja Mj. Dávid konfekció-üzlet, Belgrád; Hirschfeld Miklós kereskedő, Kisujszállítás; Gara Dávid droguista, Budapest; Frank Mavre, Djakovár.

A tőzsdéről. Az értéktőzsde mintha csak visszaesett volna hirhédh lethargiájába. Mintha a legközönségesebb uborkaszegon lenne, olyan unott az üzleti élet. A hangulat a délelőtti folyamán ugyan még szilárd volt, csak a déli tőzsdén a bécsi realizálások következtében gyengült meg. Az egyes értékek árfolyama a nemzetközi piacon csekély változással ugyanaz maradt, mint ami tegnap volt, csak a magyar hitelrészvények és az államvasút részvényeinek mutatkozik másfél koronás ellanybulás. A helyi piacon a Magyar kereskedelmi részvény és a Polgári serfőző részvényben fordult elő kötés, míg a Salgótarjáni kötés nélkül javult néhány koronával. A járadékpiacra egy-két kötés

volt, öt fillérral alacsonyabb árfolyamok mellett a magyar koronajáradék kötvényekben. — A gabona-tőzsde sem volt különb. Mindazonáltal itt remény van a helyzet javulására. Eddig ugyanis a lisztüzlet gyenge irányzata heteken keresztül visszatartotta a vásárlásoktól a malmokat. Néhány nap óta azonban kissé megjavult a helyzet s a malmoknak sikerült nagyobb mennyiségű lisztet eladni. Ennek természetes következménye az, hogy a malmok buzát fognak vásárolni, ami által a gabonaüzlet forgalma élénkül. A mai gabona-tőzsdén, dacára a kedvezőtlen amerikai jelentéseknek, a határidőüzlet árai emelkedtek s az egész forgalom a szilárdság jegyében bonyolódott le. Ámbár a készbuza ára 5 fillérral olcsóbb lett, mégis a forgalomnak szűnet nélkül való élénksége a külföldi alacsonyabb jegyzések hatására teljesen felszivta, úgy hogy az irányzat mitsem veszített szilárdságából.

Ipari tanfolyamok a technológián. Az iparmuzeumban most nyitva levő gép- és szerszám-kiváltással kapcsolatban a m. kir. technológiai iparmuzeum a következő tanfolyamokat tartja fenn: 1. A galvanizálásból összesen hat tanfolyamot 6—6 napi időtartammal. 2. Elektromotorkezelő tanfolyam, ugyanúgy mint 1. tétel alatt. 3. Acetylén- és egyéb gázheggesztési tanfolyamok összesen hat tanfolyama egyenként négy napi időtartammal. Egy-egy tanfolyamra tíz személyt vesz fel a muzeum igazgatósága. A tanfolyamok kezdetéről a jelentkezés szerint pótlólag küld a muzeum az érdekelteknek értesítést. 4. Azonkívül kitanítja a muzeum igazgatósága az érdeklő iparosokat egyes különleges gépek kezelésére pl. a cipészek és szabók gomblyukvarró- és egyetemes kádárgép stb. gépek kezelésére.

A szilveszteri sztrájk utójátéka. Megemlékeztünk annak idején arról, hogy a *Fővárosi Malom-egyesület* — mely a sztrájkban a kollektív szerződés megszegését látta — válszított bíróság döntését kérte ki a malommunkások eljárásának előbírálására. A válszított bíróság beható tanácskozás után kimondotta, hogy a munkások eljárása sérelmes a malmokra nézve. Ehhez a döntéshez hozzájárultak a munkások képviselői is, hogy a munkásokra nézve kedvező kollektív-szerződést megmunkáshessék. A kollektív-szerződés egyik pontja értelmében ugyanis abban az esetben, ha a válszított bíróság a munkaadók és a munkások részéről egyaránt három-három, megegyezni nem tudnak, a kollektív-szerződés érvényét veszti. Ez a körülmény magyarázza meg a munkások képviselőinek meglátását, viszont a munkaadók képviselői is megelégedtek azzal, hogy a válszított bíróság sérelmesnek nyilvánítsa a munkások eljárását s nem akartak a kollektív-szerződés fölbontásával esetleg sztrájkot provokálni. A *Fővárosi Malom-egyesület* válszított bíróságot kérő panaszában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a december 31-iki sztrájk nem volt általános s e mellett a malommunkások a többi szakszervezet hozzájárulása előtt oly hirtelenül hagyták abba a munkát, hogy ezzel könnyen pótolhatatlan kárt okozhattak volna munkaadóknak. A munkaadók képviselői, dr. *Hegedüs Loránt*, *Klein Gyula* és *Székely Ferencz* fogadtatták, hogy a malomtulajdonosok azért hagadták el a rájuk nézve jelentékeny anyagi áldozattal járó kollektív-szerződést, melynek értelmében a malommunkásoknak teljes heti bér jár redukált üzem esetén is, hogy a sztrájk ellen biztosítva legyenek s e helyett az ő munkásaik előbb kezdtek meg a sztrájkot, mint más szakmák munkásai. Ezzel szemben a munkások képviselői, dr. *Szende Pál*, dr. *Székely Aladár* és dr. *Zigány Zoltán* azt vitatták, hogy a malommunkások csak a pártvezetésre engedelmessé váltak, amikor nyomban az általános sztrájk elrendelése után abbahagyták a munkát. Hosszabb tanácskozás után, amelyet egy ízben föl is függesztettek, a munkások képviselői engedtek és hozzájárultak a munkások eljárását elítélő döntéshez. Az érdekes határozat szövege ez:

I. A válszított bíróság kimondja, hogy a malommunkások, valamint a fuvarozók szakszerveüle-

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatra valódi áldás gyomorbetegségeknél és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt teljesen
rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

tételekkel eljárása, amelyvel a december 31-iki szármalékával a malmosok iránt való köteles szerződéses hűséget figyelmen kívül hagyják s nem jártak el a malmosok érdekei iránt a köteles gondossággal, a Fővárosi Malomegyesületre, mint szerződő félre nézve sérelmes.

II. Ezt a sérelmet a választott bíróság nem minősíti oly fokúknak, amely a szerződés felbontására alapul szolgálhatna, ennél fogva a szerződés érvényben marad.

III. A január elseji pénteki napra a nem dolgozó munkásoknak munkabér nem jár, ki vannak véve azok a fuvaros-munkások, akiket a kérdéses napon a malomban foglalkoztattak, ezeknek a pénteki egész napra a munkabér megítéltek.

Főszámoló könyvkereskedő-cég. A Magyar Könyvkereskedő Rt., mely 1907-ben alakult 70,000 korona alaptőkével, kimondotta a Főszámolást, miután 1908-ban csak 1.434 korona nyereséget tudott elérni. Főszámolók lettek: dr. Popper Tódor, dr. Lukács József és Hegedűs Sándor.

Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár igazgatósága jóváhagyta a takarékpénztárnak 1908-ik évi vagyommérlegét, mely az előző évről átközött nyereségmaradványul együtt 2.237.457 K S. fill. tiszta nyereséget tüntet ki és elhatározta, hogy a folyó évi február 6-ára egybehívandó közgyűlésnek — úgy mint a múlt évben — részvényenként 116 korona osztaléknak kifizetését fogja indítványozni.

Pusztuló szövetséget. A Soroksár és Vidéki Takarékpénztár M. Sz. tudvalevőleg már régebben elhatározta főszámolását. A megválasztott főszámoló bizottság most a szövetséget tagjait február 1-ére rendkívüli gyűlésre hívta össze, melyen kimondják a szövetséget cézének törlését.

Vasuti kedvezmény a kisipari gép- és szerszám-kiállítás megtekintésére. A budapesti kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelmiügyi miniszter a m. kir. Technológiai Iparmúzeumban 1908. december 20-án megnyitott és 1909. március 31-én bezáró kisipari gép- és szerszám-kiállítás megtekintésének megkönnyítésére az érdektelt iparosoknak vasuti utazási kedvezményt nyújtott. A kedvezményt a kiállítás megtekintésére legalább 10 főből álló csoportokban Budapestre és vissza utazó iparosok, iparossegédek és tanoncok, beleértve az önállóan valamely iparral foglalkozó, vagy iparos segédek gyanánt alkalmazottakat, de az iparosok nejeinek és más női hozzátartozóinak kizárásával vehetik igénybe. Érvényes a m. kir. államvasutakon és a kezelésük alatt álló helyi érdekű vasutakon, a lakóhelyükhöz legközelebb fekvő vasuti állomásra Budapestre és vissza, a szomszédos forgalmu viszonylatok kivételével. Akik a kedvezményt igénybe óhajtják venni, azok forduljanak a budapesti kereskedelmi és iparkamarához, amely a kedvezményre jogosító igazolványokat az érdekeltek részére kiállítja. Minden egyes igazolványért 50 fillért kell bélyegeket beletölteni.

Drágul a kávé! A kávéárak az összes irányadó piacokon az utóbbi napokban erősen emelkedtek. Az oka ennek tisztára spekulatív üzelmekre vezethető vissza, mert a múlt évi kávétermelést másfél százkal nagyobbra becsülik a megelőzőnél. Két nap alatt két és félkoronát emelkedtek az árak 50 kilogrammonként. Ami igen jelentékenynek mondható. Remélhetőleg csak muló természetű bajról van szó.

Felvilágosítások az orosz-lengyel kivitelről. Mautner Emil, az Országos Iparügyiület oroszországi megbízottja, az exportra törekvő kiválóbb iparosainkkal való személyes érintkezés céljából néhány napra Budapestre érkezett. Nevezett ezúton értesíti az érdekelteket, hogy hétfőn, a hónap 18-án délelőtt 11—1 óra között az Országos Iparügyiület helyiségében az orosz-lengyelországi exportviszonyok bármely részletkérdésére nézve szívesen ad felvilágosítást minden érdeklődő honi iparosnak és kereskedőnek. Akik pedig csak levélben fordulhatnak hozzá, azok sziveskedjenek kérdéseiket írásba foglalva ugyancsak az Iparügyiülethez czímezve küldjék be.

A pozsonyi zománccedénygyár kibővítése. Az „Austria” zománccedénygyár, mely tudvalevően megvásárolta a pozsonyi-ligetfalusi „Vesta”-gyárat, azéget „Austria-Hungaria zománccsedénygyár r. t.”-ra fogja megváltoztatni. A pozsonyi gyárat berendezik öntött zománccedények gyártására is.

A Fonciére 1908-ban. Múlt évben a Fonciére Pesti biztosító intézet életbiztosítási osztályánál 5293 ajánlat 21.483.710 korona biztosítási tőkére és 12.149 korona járadékra nyújtott be; 4696 kötvény 18.849.560 korona tőkéről és 12.749 korona járadékról állítottat ki. A díjbevétel 4.813.485 korona 46 fillére rug. Haláleset 270 jelenetetett

be 999.030 korona összegről. Egyszersmind utalunk ama különös kedvezményekre, melyeket ezen hazai intézet (Alapítva 1864-ben 3 millió korona részvényitőkével; nyereség- és díjtartalékaik és évi díjbevételei körülbelül 42 millió korona) az életbiztosításnál nyújt: 1. Hadszolgálat díjpótlék nélkül 20.000 korona határáig a biztosított tőke felére a közös hadsereg és honvédség védkötelezettjeire nézve, 30.000 korona erejéig népfelkelőkre nézve. (hivatászerű katonáknak mérsékelt díjpótlék mellett). 2. Feltételek értelmében a biztosítás érvényének megtámadhatatlansága még az esetben is, ha a biztosított párba, vagy öngyilkosság folytán halt el, vagy ha utólag kitérnek, hogy a biztosított a biztosítás alapjául szolgáló ajánlatban lényeges körülményekre nézve tévedett. 3. 1, 3 vagy 5 évi nyereségfelosztással egybekötött biztosításokat eszközöl. 4. A biztosításnak 3 évi fennállása után a biztosításra jutányos feltételek mellett a) kölcsönt ad, vagy azt b) visszavásárolja, vagy c) minden további díjfizetés nélkül kiházasítási biztosításoknál tőkésítést eszközöl, anélkül, hogy a félnek utóbbiért folyamodnia kellene.

Villamos áramokkal való trágyázás. Érdekes kísérleteket végeztek most a m. kir. Mezőgazdasági Múzeum laboratóriumában, melyely a villamosáramnak óriási hatása a növényzet fejlődésére, valamint a villamos áramokkal való trágyázás sikere is kétségtelenül beigazolást nyer. A kísérletkor december 24-én elvetett buza a villamos áramoknak kitéve máig 330 mm.-nyire nőtt meg, míg ezen áramoknak ki nem tett csak 200 mm.-t mutat. Hogy a növény a levegőből a villamoságot tényleg átveszi, arról szemmel láthatólag is meggyőzőté az érdeklődőket a kísérletek, melyeket midőn sötétben teljesítettek, az elektromozás közben a buzaszálak hegyein fénypontok jelentek meg. A villamoság utján eszközölt trágyázás, amely nem más, mint a füstnek villamoság utján való lecsapása, még fontos szerepet lesz hivatva a termelés körül, melyet gyakorlatban a szakértők szerint a legprimitívebben akként lehetne eszközölni, hogy a gazda eléget mindenféle giz-gazt egy, hogy abból nagy füstöt kapjon, amivel egyfelől elzárt csupán alul nyitott s tovaördülő alkotmányt tölt meg s ebben a füstöt villamosággal lecsapja s ott hol ez a földdel érintkezik, ez utóbbi azt mohón magához vonzza s a lecsapódott korom trágyázza azt.

A magyar biztosításügy története. 1808-ban alakult meg Komáromban az első magyar biztosító-társulat; tehát már éppen száz éves multra tekinthet vissza a magyar biztosítás-ügy. A múlt évi százéves évfordulót megünneplendő, még 1908 februárjában egy 2000 koronás pályázatot hirdetett a magyar biztosításügy történetének megírására a Trieszti Általános Biztosító Rt. A pályázati határidő december 31-én lejárt, azonban a pályázat meddő maradt, mert egy munka sem érkezett be. Ami nem is csoda. A munka megírására egy év nem is elég, mert egyenesen csak eredeti kutatások alapján dolgozhatnak az író, miután e nembe vágó forrásmunkánk alig van. Az aránylag kicsi pályadíj ekkora munkára serkenteni biz kevés közgazdást fog.

A The Mutual Életbiztosító Társaság közlése 1908. évre szóló nyereségkimutatását azon kötvények után, melyek már az új amerikai biztosítási törvény és az új biztosítási módokat, valamint tabellák szerint állították ki. Ezen első éves nyeresémények, kor és táblázatok szerinti eltérésekkel, az egész évi díjnak 10 $\frac{1}{2}$ —13 $\frac{1}{2}$ százalékát teszik ki a múlt évi 9 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ százalékkal szemben. A második éves nyeresémények az évi díjnak 11 $\frac{1}{2}$ —14 $\frac{1}{2}$ százalékát teszik ki, ugyancsak kor és táblázatok szerinti eltérésekkel. Ezen egyszerű számok mögött a legfinnyesebb eredmények rejtőznek, melyek valaha az életbiztosítás terén elértettek.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Maláta tápsör különlegesség

Hercules-sör

Mosch B. képv. Budapest, Király-u. 99. Árj. ingyen.

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Legajánlhatóbb beszerzési források
Budapestben.

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bombongyár, teafütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstöltbárány gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27—08. Kelti Export. É. állítás naponta 17.000 pár Allan. 24. munkás.

Biztosítás.

Ass curazioni Generali (Trieszti ált. biztosító-társaság)
A szult 1831-ben. Részvényitőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint finellátási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítmány-, betöréssel lopás elleni és üvegbiztosítások. — Léghiztosítás a Magyar Jég- és vízöntőbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvényitőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvényitőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42.
Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölesző Részvénytársaság. Befizetett részvényitőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorszátek főeljárású helye: VI., Andrássy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. kor., Jozsef-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Gazdasági gép

Legfinomabb újkori találmány a szabadalm. **kassakiverő** (kalapáló) gép, mely a kaszát 5 peroz alatt a legteljesebben kielezi. Munkája gyors, egyenletes, a kaszát kiméli s kivált nagyobb gazdaságokban jelentékeny pénz- és időbeli megtakarítást jelent. Ára 40 korona. Egyedüli elárúsító: **Reichmann Sándor** Budapest, VII., Dembinszky-utca 46. szám.

Víz- és légszuszszervezetek és csatornázás.

Pizurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádogos műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszusz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszekrék, vizeldék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegviz-gyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összekötéssel vagy saját tűzhellyel. Ambergi légszuszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házbán. Telefon 20—83.

Magyar-Siemens-Schuckert-művek

villamosági részvénytársaság Budapest, V., Lipót-körút 5. Gyár: Pozsonyban. Telefonszám 211. és 212. Távíratcím: Siemenschuckert. Kössz: Villamosvilágítási és erőátviteli központi telepekek és berendezések. Villamos vasutakat. Bányavasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozóáramu generátorokat és motorokat, vezetékananyagot, kábeleket, iv- és izzólámpákat, kapcsolókészülékeket, biztosítókat, wattószámológát (Schuckert-rendszer), vezetékerendezéseket központi telepekhez való bekapcsolásra. Világító testeket. Ivlampaszeket. **Különlegességek:** Felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos bánya fűrógépek, villamos berendezések, mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Egész. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületben a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fénvűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemárúk.

Szenágy, Hoffmann és Társa selyemárúháza IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenágy cég van, tisztelettel kérjük, selyemárúházuinknak szülő b. rendeléményeknél a pontos címünkre szives kírását, Széi tsv, Hoffmann és Társa selyemárúház” kizárolag IV., Bécsi-utca 4.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, január 16.

A készáru-piaczon ma is kedvtelen volt a hangulat. Csekély kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak és különösen az üzlet kezdetén sehogyssem voltak hajlandók még tegnapi árakat sem fizetni. Később valamivel jobb vételkedv volt ugyan észlelhető, a forgalom azonban mégis szűk keretben mozgott és mindössze alig 5000 q buza kelt el, eleinte 10 fillérrel olcsóbb, később változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 26.10 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 24.60 korona, 75 kilós raktárúruért. Egyéb gabonaneműek közül rozs és zab változatlan, árpa és tengeri forgalom nélkül nyugodt. A határidőpiaczon a mai üzlet több, mint egy czenttel alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, eleinte hol felfelé, hol lefelé ingadoztak a jegyzések, később azonban javult vételkedvre szállt az irányzat és meglehetősen emelkedtek az árfolyamok. A tegnapi záruláshoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 6 fillérrel, az októberi buza szintén 6 fillérrel, az áprilisi rozs 2 fillérrel, az áprilisi zab szintén 2 fillérrel javult, az októberi rozs és a májusi tengeri pedig teljesen változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	24.90—25.30	79	25.45—25.90
"	76	24.90—25.30	80	25.60—26.00
"	77	25.10—25.50	81	25.85—26.15
"	78	24.35—24.70	82	—
Fejérmegyei uj	75	24.70—25.00	79	25.25—25.65
"	76	24.70—25.00	80	25.40—25.75
"	77	24.90—25.25	81	—
"	78	25.05—25.35	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	25.15—25.45
"	75	—	79	25.35—25.75
"	76	24.80—25.10	80	25.50—25.85
"	77	25.00—25.30	81	—
Bácskai uj	74	—	78	25.25—25.70
"	75	—	79	25.45—25.90
"	76	24.90—25.30	80	25.60—26.00
"	77	25.10—25.50	81	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	19.80—20.00
" közepminőségű uj	—	—	—	19.70—19.80
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	16.40—16.60
" II. rendű	—	—	—	15.90—16.50
Köles	—	—	—	—
Zab I. rendű	—	—	—	17.35—17.80
" II. rendű	—	—	—	17.05—17.35
Tengeri belföldi uj	—	—	—	13.75—13.95
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piaczon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 100 q 80 k 26.10 K, 200 q 79 k 25.80 K, 100 q 78 k 26 K, 100 q 78 k 25.60 K, 150 q 76 k 25 K felső.
Pestvidéki: 100 q 76 k 25.40 K.
Erdélyi: 150 q 78 k 25.55 K.
Bácskai: 400 q 76 k 25.55 K.
Raktárúru: 1000 q 77.6 k 25.80 K, 1300 q 77 k 25.70 K, 1550 q 76 k 25.20 K, 100 q 75 k 24.60 K.
Rozs: 500 q 19.50 K kpf par., 500 q 19.50 K, 800 q 19.40 K kpf par.
Zab: 100 q 17.35 K kpf.

A határidőpiaczon kötöttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:	
Buza áprilisra	12.44—12.47—12.42—12.51
Buza októberre	10.69—10.70—10.67—10.75
Rozs áprilisra	9.90—9.98
Rozs októberre	8.96—8.98
Zab áprilisra	8.49—8.50—8.46—8.49
Tengeri májusra	7.22—7.23—7.21—7.23

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.50—12.51
1909. októbert buza	10.72—10.73
1909. áprilisi rozs	9.95—9.96
1909. októberi rozs	8.96—8.97
1909. áprilisi zab	8.48—8.49
1909. májusi tengeri	7.24—7.25

Budapesti gabonaforgalom.
1909. január 14-től 1909. január 15-ig.

	Erkezett	Elszállított	méter mázsá
Buza	7397	—	—
Rozs	360	—	—
Árpa	1750	309	—
Zab	969	—	—
Tengeri	657	300	—
Liszt	812	11386	—
Korpa	—	3043	—

Ertéktőzsde.

A mai előtőzsde kezdetben nyugodt volt, mert a külföldi tőzsdékről változatlan jelentés érkezett. Az üzlet további folyama alatt az irány a bécsi arbitrázs vásárlásai folytán szilárdabb mederbe terelődött és a vezetőértékek egy-két koronával drágább jegyzéshez jutottak. A zárulat kisebb árhullámzások után a beállott üzleti esendire némileg gyengült. A helyi piaczon a Közuti vasuti részvény eleinte tartott volt, végül realizációk következtében 3—4 koronával esökkent. Kötés volt még a Salgótarjáni köszénbánya részvényekben, változatlan árfolyamok mellett. A déli tőzsdén javult berlini jegyzésekre barátságos volt a hangulat. A forgalomba került értékek többszöri megadózások után tartott irányzattal zárultak. A készáru-piaczon, a Kereskedelmi pvt. 2—3 K-val olcsóbb, a Kőbányai polgári söröző 5 K-val drágább áron kelt el. A járadék-piacz nyugodt, tartott.

Előtőzsde nyugodt.

Előfordult kötések: Osztrák hitelrészvény 629.25—631. Magyar hitelrészvény 727.50—728.50. Déli vasut 103.25—103.50. Rimamurányi vasmű 524—525. Közuti vaspálya 584—581. Salgótarjáni köszénbánya r.-t. 580—581 K.

Déli tőzsde tartott.

Előfordult kötések: Osztrák hitelrészvény 628.75—630. Magyar hitelrészvény 726—727.50. Osztrák-magyar államvasut 675.70—676. Rimamurányi vasmű 524—524.25. Közuti vaspálya 581—584.50. Városi villamos-vasut 262.75. Magyar koronajáradék 91.20 K.

Forgalomba került továbbá: Kereskedelmi r.-t. 576. Polgári söröző 349½—350. Közuti v. 1898. évi kib. 565 K.

Az utótőzsde nyugodt.

Kötöttetett: Osztrák hitelrészvény 629.50—630.50. Államvasut 677.25—678.50. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 629.50. Államvasut 678 K.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, január 16. (Saját tudósítónktól.) A mai heti tőzsdén eleinte ugylátszott, mintha az irányzat még jobban el akarja lanyhulni, mert a szokatlanul enyhe időjárás és az amerikai tőzsdék jelentékenyen hanyatlott árjegyzése nyomasztólág hatottak és a konzum az eddiginél is szigorubbantartózkodott a vásárlástól. Ha ilyen körülmények között buza csak 15 fillérrel állott alacsonyabban a mult heti záróárfolyamoknál, az abban a körülményben leli magyarázatát, hogy az eladók is a lehető legnagyobb tartózkodást mutatták. Egyáltalán nem fordult elő említésre méltó kötés. Rozs irányzata is lanyhult, amennyiben 20 fillérrel volt olcsóbb, semmint szombaton. Árnyaga nagyobb üzlet fejlődött ki árpában, morvaországi malátagyárosok, sőt a helyi konzum is szívesen vásárolt jobb minőségű árut. Eladott 4000 mm. morvaországi urasági áru 10 K, Steinitzből. Takarmányárúk irányzata lanyha, tengeri 10, zab 10—15 fillért vesztett árából.

Jegyztetett buza: tiszavidéki 13.10—13.40, marosi és bánáti 13.10—13.40, mesoni és győri 12.50—12.90, tőtfelvidéki 12.35—12.90, déli vasuti 12.50—12.90, marchfeldi 12.20—12.55.

Rozs: tőtfelvidéki 10.10—10.30, csepeli 10.05—10.20, pestmegyei 10.15—10.30, déli vasuti 10.05—10.25, különféle magyar 10.05—10.25, osztrák 9.95—10.15.

Árpa: morvaországi 9.20—10.35, marchfeldi 8.40—9, bécsvidéki 9—9.30, tőtfelvidéki 8.10—9.80, csepeli 7.80—8.40, középdunai állomások 8.20—8.80, déli vasuti 8.40—9.40, északmagyarországi 7.60—9.10, tiszavidéki 7.60—8.50.

Magyar tengeri 7.35—7.60, Cinquantin 8.85—9.40. Magyar zab minőség szerint 8.80—9.30, válogatott

9.30—9.70, cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 8.80—9. Lisztben egészen jelentéktelen volt a forgalom és az irányzat lanyha, buzaliszt 20, rozsliszt 30 fillérrel olcsóbb lett. Takarmányliszt gyöngült, ellenben korpa ára jöltartott.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, január 16. Az a körülmény, hogy Ausztria-Magyarország és Szerbia között közvetlen tárgyalások fognak megindulni, megerősítette a tőzsdét a politikai helyzet békés felfogásával és az árfolyamok újabb megszilárdítására ösztönözte. A bányáértékeket ma is elhanyagolták, ellenben a török dohányrészvények, Fez-részvények, a keleti vasutak részvényei és egyes építő-részvények s bankértékek emelkedtek. A déli vasut részvényei csökkentek. Orosz járadék kissé javult. Az irányzat az előtőzsde végéig barátságos volt. A déli tőzsdén azonban az irányzat kedvetlen berlini jelentésekre kissé gyengébb lett. A további forgalomban vezető értékek kedvetlen irányzatnál alig változtak.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel 630.50, Bankgyesület 515.50, Államvasut 677, Déli vasut 102.25, Alpési prágai 2385. Dohányrészvény 335, Leykam 480, Bécsi építkezési társaság 151.50, Török sorsjegy 164 K.

1 órakor jegyeztek:

Osztrák hitel 629.50, Magyar hitel 728, Anglo 297.50, Bankgyesület 515.75, Földhitelintézet 1055, Landerbank 434.50, Union 5332, Államvasut 676, Déli vasut 101.50, Dunagőzhajózás 940, Alpési 633.50, Rimamurányi 523.50, Orosz járadék 97, Török sorsjegy 184, Leykam 481.75 K.

Bécs, január 16. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 110.—. Tiszai és szeg. köcs. sorsjegy 140.50, Magyar hitelbank részvény 727.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rimamurányi 525.25, Magyar csukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 340.—, Magyar koronajáradék 91.10, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.95, Magyar nyer.-k. sorsjegy 187.—, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —, Magyar Jelzálogbank 412.— Magyar keresk. bank —.

Bécs, január 16. (Osztrák értékek zárulata.) 4.2 százalékos papír-járadék 94.20, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.70, 1860-as sorsjegy 154.—, Osztrák hitelsorsjegy 464.—, Angol-osztrák bankrészvény 291.75, Bécsi Bankverein 516.—, Osztrák-magyar bank 1740, Déli vasut 101.25, Dunagőzhajózási társ. 935.—, Dohány részv. 332.50, Cs. k. arany (vert) 11.36, Német bankv. 117.07, Osztr. Lloyd 420.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.30—97.60, Osztr. koronajáradék 94.40, 1864-es sorsj. 264.—, Osztrák hitelintézeti részvény 629.50, Union-Bank 533.25, Osztrák Landerbank 434.75, Osztrák-magyar államvasut 678.—, Elbevolgyi vasut 447.—, Alpési részvény 634.40, 20 frankos 19.10, Londoni váltóár 239.80, Lipótkohó 418.—, Töröksorsjegy 183.70.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, január 16. A hét végén az üzleti stagnáció uralkodott éppugy, mint a hét előző napjain. Gyengítő hatással voltak a düszseldorfri szén- és vaspiacziólról érkezett kedvezőtlen jelentések, amelyeknek nyomában a bányáértékek piacán könnyű csökkenések állottak be. Egyébként az árfolyam ingadozás teljesen jelentéktelen volt, de többnyire lemorzsolódások állottak be, különösen gőzhajós és villamossági részvényekben, valamint a vasuti részvények piacán, ahol Déli Vasut- és Baltimore-részvények gyengülésre hajlottak, utóbbiak nyereségrealizációkra. A további folyamatban az összstatus majdnem változatlan maradt. Zárlat felé bányarészvények az ipari értékek kedvező diszpozíciójára szabad forgalomban ismét emelkedtek, ami az összirányzatra is jó hatással volt. Zárlat szilárdult. A készpénzpiac iparértékei szilárdak voltak. Magánleszámlítási kamatláb 2 és fél %, napi pénz 2 és fél százalék.

Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjára, dék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.10, osztrák hitelrészvény 198.60, Déli vasut 17.90, orosz bankjegyek 214.50, 4 százalékos új orosz kölcsön 76.70, Disconto Commandit 181.40, Dinamitruszt 156.80, Harpeni 195.25, Unifikált török járadék 93.80, 4.2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar arany-járadék 93.—, Magyar koronajáradék 91.60, Osztrák-magyar államvasut 145.50, Bécsi váltóár 85.35, Olasz járadék —, Ait. villamossági Edison 222.60, Gelsenkircheni 190.—, Laurakohó 200. 0. Szilárd.

Frankfurt. (Zárlat.) január 16. 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.10, Osztrák hitelintézeti részvény 198.80, Osztrák-magyar

szén,

koks, briket, antracit

összes gazdasági, ipari és házi célokra.

Telefon: Detail 26-27, 75-26. Engros 164.

RADNAY KÁROLY

BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 78.

Sürgőnyczím:

ANTRACIT

BUDAPEST.

Államvasut. 145.40, Északnyugati vasut —, Bústi-
radai vasut —, Londoni váltóár 204.77, Bécsi Bank-
verein 184 —, Villamos részvény —, 3 százalékos
magy. aranykölcsön —, 4.2 százalékos ezüstjára-
dék 97.95, Osztrák koronajáradék 94.65, Magyar korona-
járadék 91.60, Osztrák-magyar bank 125.30, Déli vasut
részvény 17.90, Elbévölgyi vasut —, Bécsi váltóár
853.60, Párisi váltóár 81.50, Union bankrészvény —,
Alpesi bankrészvény —, Szilárd.

Hamburg. (Zárlat) január 16. 4.2 százalékos ezüst-
járadék 97.40, 1860, sorsjegy —, Déli vasut 18.10,
4 százalékos aranyjáradék 98.25, Osztrák hitelrészvény
199 —, Osztrák-magyar államvasut 144.90, Olasz jára-
dék 104 —, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93 —,
Nyugodt.

London. január 16. Angol consol 83 1/2.
Paris. (Zárlat) január 16. 3 százalékos Francia já-
radék 96.67, Osztr. aranyjáradék 98.30, Magyar arany-
járadék 92.60, 3 százalékos Olasz járadék 103.15, Déli
vasut elsőbbségi kötv. 277 —, 5 százalékos marokkói
járadék 515 —, 4 százalékos spanyol járadék 99.10,
4 százalékos unifikált török jár. 94.25, Török sorsjegy
175 —, Török dohányrészvény 358 —, Osztrák földhitel-
intézet 1117 —, Osztr. Länderbank 474 —, Magyar jel-
zálogbank —, Banque de Paris 1538, Banque Otto-
mane 711 —, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut
—, Hartmann gépgyár 494 —, Urikányi község 154
Váltó Amsterdamba (rövid) 207.87, Váltó német piacokra
(rövid) 122.56, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Bel-
giumra (rövid) 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó
Spanyolra (rövid) 1/2, Csek Londonra 251.10, Magán-
kamatlab 2 1/2 Tartott.

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK.

Kőbányai sertéspiac.

Január 16-án. Fiatal nehéz (páronként 320 kilo-
grammon felüli súlyban) 120—122 fillér. Fiatal közép
(páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban)
122—123 fillér. Könnyű (páronként 250 kilogrammig)
122—123 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.)
121—123 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.) 122—
123 fillér. Sertéslétszám: 1909. évi január hó 14. nap-
ján volt készlet 22829 darab, — 1909. jan. hó 15-én fel-
hajtattott 47 drb; — 1909. január hó 15-én elszállítat-
tott 131 drb, — 1909. jan. hó 16. napjára maradt kész-
letben 22743 drb. A hírtörtételek irányzata: kel-
lemesebb.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székessővárosi állatvásár és közbiztosítási igazga-
tósága.) Jan. 16-án. Előző napi eladatlán maradvány
595 drb. Mai felhajtás 273 drb sertés, összesen 868 drb
sertés. Eladott 645 drb sertés. Mai maradvány 223
drb sertés. Kibevitt árak jegyzetelték: Zsirsörtés:
Öreg I. rendű 350 kilogrammon felüli létsúlyban 92—
96 fillér. II-rérendű 280—350 kilogrammig 88—92 fillér,
fiatal nehéz 300 kilogrammon felüli létsúlyban 114—
116 fillér. Arak minden levonás nélkül kilo-
grammonként, elősúlyban értendők. A vásár irányzata
lányha. Az árak változatlanok.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

VIZÁLLÁS.

jan. 15. jan. 16.		m é t e r		jan. 15. jan. 16.		m é t e r	
Inn	Schärding	0.48	0.10	Tisza	M.-Sziget	0.12	0.10
Duna	Passau	1.24	0.69		Tekeháza	0.02	0.02
	Linz	1.40	1.93		V.-Nemény	0.24	0.56
	Bécs	1.08	1.98		Tokaj	0.54	0.20
	Pozsony	0.10	0.05		Tiszafüred	0.20	0.46
	Komárom	0.68	0.52		Szolnok	0.44	0.04
	Budapest	0.20	0.20		Csongrád	0.94	0.91
	P.ks	1.04	0.55		Szeged	0.81	0.83
	Mohács	0.77	1.43		T.-Becse	1.20	1.18
	Gombos	0.02	0.50		Titel	0.50	0.46
	Ujvidek	0.72	1.81	Óndova	Hóór	0.83	0.85
	Pannosva	0.53	0.75	Taposy	Bárta	0.20	0.23
	Orsova	0.29	0.84	Bodrog	Ludmicsa	0.44	0.43
Morva	Moravafalu	0.39	0.24		Salo	1.26	1.27
Vág	Zsóna	0.08	0.23		Hernád	0.22	0.19
	Trenosin	0.02	0.03		Berettyó	0.45	0.15
	Szered	0.34	0.45		B.-Ujfalu	0.11	0.14
Rába	Szt.-Gothárd	0.60	0.50		Körös	0. —	0.89
	Sárvár	0.14	0.14		N.-Várad	0.08	0.24
	Győr	1.18	1.17		Bélenyes	0.40	0.20
Dráva	Varnad	0.84	0. —		Tenke	0.14	0.84
	Zákány	1.17	1.19		Gurabonc	0.31	0.81
	Báres	0.20	0. —		Borosjenő	0.44	0.50
	Eszék	0.16	0.14		Békes	0.02	0.18
Mura	M.-Szerdah.	0.08	0.06		Gyoma	0.08	0.18
Száva	Zágráb	0.10	0.04	Maros	Gy.-Fehérvár	0. —	0.06
	Sziget	0.04	0.90		Banyoska	0.04	0.16
	Mitrovicza	1.86	1.10		Soborsin	0. —	0.25
	Dees	0.33	0.22		Arad	1.20	1.56
	Szatmár	0.35	0.28		Makó	0.45	0.26
	Kraszna N. Majtény	0.90	0.80		K.-Kostély	0.20	0.00
	Latorczamunkács	0.10	0.12		Kiszto	0.16	0.02
	Laboroz Homonna	0.05	0. —		Temesvár	0.85	0.84
	Ung Perecseny	0. —	0. —		Becskerek	0.88	2.10

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 16. —

Kinevezések. A belügyminiszter Vajna Miklós nyugdíjazott vármegyei főjegyzőt határszéli rendőrkapitányává a VII. fizetési osztály 3. fokozatába, Suci Áron es. es kir. főhadnagy hadbíró határszéli rendőrségfőigazgatóvá, Neumann Simon belügyminiszteri fizetés nélküli segédtitkár határrendőrségi hivatali segédtitkárát nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Kihut János szabadvai törvényszéki és dr. Tornágyi Lambert topoljai járásbírói jegyzőket; a kecskeméti törvényszék elnöke Kis Gergely antalfalvai járásbírói hivatalozgatóját kérésére a kecskeméti törvényszékhez; a náramarosszigeti pénzügyigazgatóság pedig Nemlaha István m.-szigeti és Tumul István felsővisi díjas adóhivatali gyakorlókat kölcsönösen áthelyezte.

Alapszabályjavajavítások és látványozások. A földművelésügyi miniszter „a derezeni gazdákör”, a „nyáradkarsóni gazdák szövetsége” és a „vadasdi gazdákör” és a „Zólyomvármegyei gazdasági egyesület” módosított alapszabályait benyújtási záradékkal ellátta; azonkívül a belügyminiszter az „Irsai polgári kör”, a satoraljai helyi „Malbisek Arumim” szegényeket ruházó egyesület, a „Kisholdogasszony és környéke aggharozos egyetemen”, a „Vésztői általános népkör”, a „taápszentmiklósi katolikus kör” és a Temesváron megalakult „Humnia” helygyűjtő-szövetség alapszabályait látványozta.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Goldberger Samu Hündl és kiskoru Gara Zoltán vöröshalmi lakosok Györgyre, Schamann Emil pécsi lakos saját, valamint László, Sándor, Róza, Béla és Mária nevű kiskoru gyermekei Csokonaira, kiskoru Neuwohner Regina, Olga, Frida, Ilona, Erzsébet, László és Tivadar budapesti lakosok Halmosra, kiskoru Fekete Péter szászregeni lakos Veszprémre, Kolompár Kálmán szá-

badkai lakos, valamint Kolompár Kálmán, Ernő, Aranka és Teréz nevű kiskoru gyermekei Halmosra, Tometits László máslányi lakos, valamint Mária és Julianna nevű kiskoru gyermekei Mészárosra, Hliva János Emil budapesti lakos Hunfalvira, Klein Salamou radnótfaji lakos Kálnaira, kiskoru Duszkovits József ungvári lakos Hegyre, kiskoru Bruszt Nándor és László budapesti lakosok családi nevének Balázsa karrá átválttatását megengedte.

Pályázatok. A szombathelyi törvényszék elnö-
kéhez a németújvári járásbírósnál megüresedett bí-
róági végrehajtói állásra két hét alatt; a földművelés-
ügyi miniszterhez a földtani intézetnél betöltendő se-
gédjegyzői állásra február 10-éig; a fiumei tengeré-
szeti hatóságához pályázati állásra február hó végéig;
a szombathelyi pénzügyigazgatósághoz a körmenői adó-
hivatalnál betöltendő ellenőri állásra két hét alatt;
ugyanoda a németújvári adóhivatalnál megüresedett
adósztári állásra két hét alatt; a nagykanizsai törvény-
szék elnökéhez inokai állásra négy hét alatt; a kaszai
m. kir. posta- és táviratigazgatósághoz Tiszadorognán
(Borsodmegye) betöltendő postai ügynöki állásra ja-
nuár hó 29-éig lehet a folyamodványokat benyújtani.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Föld-
művelésügyi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt inkább csak az
északkeleti és északnyugati részekben volt kisebb-nagyobb
mennyiségű csapadék. A hőmérséklet alig változott és
országosra átlag 6 C°-kal magasabb a normálisnál;
maximuma Cokvenicán 12 C° és minimuma Rozsnyón
-6 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és helyenkint csapadék
várható.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmér- séklet	
						max.	min.
A.-Szlátina	62.2	0.4	E	2	4	14	2
Ungvár	60.2	2.0	E	2	2	12	5
Késmárk	59.0	1.0	N	0	0	1	2
Losoncz	60.9	2.0	N	0	0	4	4
Ogyalla	58.2	3.0	N	0	4	2	4
Budapest	59.5	4.4	N	4	3	7	3
Hérsény	56.2	1.8	N	3	4	6	0
Keszthely	56.7	2.0	N	4	3	0	1
Pécs	54.0	2.8	N	4	0	7	1
Zágráb	58.1	1.8	NE	0	4	2	1
Fiume	57.2	6.4	N	0	4	7	6
Szeged	58.2	1.9	N	4	4	2	1
Debrecen	—	1.9	N	0	6	4	1
Nagyvárad	56.3	2.8	N	0	1	18	4
Kolozsvár	56.5	0.8	N	0	4	1	0
Nagyzeben	56.5	0.6	NW	0	4	1	3
Szatmár	—	0.2	N	0	4	—	4
Eger	—	1.4	NW	0	0	—	3
Arvavárja	—	1.0	NW	0	2	—	1
Selmeczbánya	—	1.0	NW	0	3	—	2
Komárom	—	0.0	NW	0	0	—	0
Magyar-Ovár	—	2.6	NW	0	0	—	5
Sopron	—	3.1	NW	0	4	—	3
Eszék	—	0.6	E	0	4	29	5
Cikvenica	—	7.4	E	0	4	—	8
Debrecen	—	1.1	E	0	4	—	3
Kecskemét	—	2.4	E	0	4	—	2
Orosháza	—	2.2	E	0	4	—	1
Arad	—	1.5	NE	1	4	—	4
Zsombolya	—	1.6	N	0	4	—	4
Veszecz	—	3.4	E	0	4	—	7
Orsova	—	1.3	E	0	3	—	2

Budapesti értéktőzsde.		Mai záró árfolyam		Mai záró árfolyam		Mai záró árfolyam	
	Pérez Ár		Pérez Ár		Pérez Ár		Pérez Ár
Államadósság							
Magyar aranyjáradék	110	110.74	Magyar aranykölcsön	100	100.00	Magyar aranykölcsön	100
Koronajáradék	91.20	91.80	Magyar korona- járadék	91.60	91.60	Magyar korona- járadék	91.60
1864. évi nyereménykölcsön	184	185	1864. évi nyereménykölcsön	184	185	1864. évi nyereménykölcsön	184
Szlavon reg. kötv.	98	99	Szlavon reg. kötv.	98	99	Szlavon reg. kötv.	98
Magyar földhitelintézet	98	99	Magyar földhitelintézet	98	99	Magyar földhitelintézet	98
Horv.-Szlavon	98	99	Horv.-Szlavon	98	99	Horv.-Szlavon	98
Fizmai és szegedi nyer.-kölcs.	98	99	Fizmai és szegedi nyer.-kölcs.	98	99	Fizmai és szegedi nyer.-kölcs.	98
Egyesített járad. papírban	98	99	Egyesített járad. papírban	98	99	Egyesített járad. papírban	98
ezüstben	98	99	ezüstben	98	99	ezüstben	98
Osztrák aranyjáradék	114.50	115.25	Osztrák aranyjáradék	114.50	115.25	Osztrák aranyjáradék	114.50
koronajáradék	94.50	95	koronajáradék	94.50	95	koronajáradék	94.50
allamsj. 1860. évb.	192	195	allamsj. 1860. évb.	192	195	allamsj. 1860. évb.	192
1864. 200 K. n. é.	263	267	1864. 200 K. n. é.	263	267	1864. 200 K. n. é.	263
1864. 100 K. n. é.	263	267	1864. 100 K. n. é.	263	267	1864. 100 K. n. é.	263
Bpest sz. f. köles. adómen.	90	91	Bpest sz. f. köles. adómen.	90	91	Bpest sz. f. köles. adómen.	90
Temes-bégar. szab. köles.	90	91	Temes-bégar. szab. köles.	90	91	Temes-bégar. szab. köles.	90
Záloglevelek, elsőbbségek.							
Magyar aranykölcsön	97.50	98.50	Magyar aranykölcsön	97.50	98.50	Magyar aranykölcsön	97.50
Hazai bank r. t. kamat kötv.	99	100	Hazai bank r. t. kamat kötv.	99	100	Hazai bank r. t. kamat kötv.	99
Kispest. orsz. földhitelint.	100	101	Kispest. orsz. földhitelint.	100	101	Kispest. orsz. földhitelint.	100
M. agr. és járadék. sz. kötv.	98	99	M. agr. és járadék. sz. kötv.	98	99	M. agr. és járadék. sz. kötv.	98
Magyar aranykölcsön	97.50	98.50	Magyar aranykölcsön	97.50	98.50	Magyar aranykölcsön	97.50
M. alt. takpt. r. t.	92.25	93.25	M. alt. takpt. r. t.	92.25	93.25	M. alt. takpt. r. t.	92.25
Magyar földhitelintézet	92.50	93.50	Magyar földhitelintézet	92.50	93.50	Magyar földhitelintézet	92.50
Magy. helyi ér. vas. kötv. 50/2 évre	84	85	Magy. helyi ér. vas. kötv. 50/2 évre	84	85	Magy. helyi ér. vas. kötv. 50/2 évre	84
Magyar jelzáloghitelbank	98	99	Magyar jelzáloghitelbank	98	99	Magyar jelzáloghitelbank	98
M. jelzáloghitb. közs. kötv.	99	100	M. jelzáloghitb. közs. kötv.	99	100	M. jelzáloghitb. közs. kötv.	99
nyer. kötv.	116	117	nyer. kötv.	116	117	nyer. kötv.	116
konv. nyk. 100 K	120	122	konv. nyk. 100 K	120	122	konv. nyk. 100 K	120
nyer. kötv. 100 K	94	96	nyer. kötv. 100 K	94	96	nyer. kötv. 100 K	94
Magyar orsz. központi takp.	98	99	Magyar orsz. központi takp.	98	99	Magyar orsz. központi takp.	98
Magyar takp. közp. jelz.	99	100	Magyar takp. közp. jelz.	99	100	Magyar takp. közp. jelz.	99
Magy. helyi ér. vas. kötv. 50/2 évre	84	85	Magy. helyi ér. vas. kötv. 50/2 évre	84	85	Magy. helyi ér. vas. kötv. 50/2 évre	84
Osztrák-magyar bank	97	98	Osztrák-magyar bank	97	98	Osztrák-magyar bank	97
Pesti hazai takp. közs. kötv.	93	94	Pesti hazai takp. közs. kötv.	93	94	Pesti hazai takp. közs. kötv.	93
zaloglev.	92	93	zaloglev.	92	93	zaloglev.	92
100 K n. é. nyer. k.	103						

Az okszerű hajápolást egybe kell kapcsolni egy jó, kipróbált hajnövesztő szerrel és óvakodjunk a reklámosan kidicsért értéktelen és többnyire ártalmas vizektől. Egyedüli kipróbált és kitűnő voltánál fogva elimert szer a mi gumónk, melynek

„IPE”

a neve, ez egy szenzációt keltő hajnövesztő-szer, amilyent Európában még nem láttak. Egy csomag „Ipe”-gumóból minden gyermek tud magának két liter „Ipe”-hajvizet előállítani. A hatása csodás és mindenki azt mondja rá: „Egy szer próbáltam, mindig használok.”

Az „Ipe”-gumó nem engedi a haj ősülését egész a késő korig, a haj kihullása megszűnik és tartós kezelés mellett a haj új, buja tenyésztésnek indul! Már az első mosás után nyer a frizura, a haj illatossá lesz és pompás tömörségűvé válik. A korpa rögtön eltűnik.

LEGJOBB

még a leggyöngédebb szőke hajnak is az „Ipe”-gumó. 1 nagy csomag „Ipe”-gumót küldünk mindenhol 4 koronáért, 1 fél csomagot 2 koronáért. Tessék azonnal megrendelni az összeg beküldése mellett (levélbélyegeken is lehet) vagy utánvétellel. — Gondot kell fordítani

a HAJ NÖVÉSÉRE!

A test és arc bőrének ápolására föltétlenül enyhe, még a leggyöngédebb bőrre is ártalmatlan szappanra van szükség. Csakis a mi

„OJA”

szappanunk kölcsönöz a bőrnek viruló színt, lágy-ságot és simaságot, melyben mindenki gyönyörködik. A bőr minden tisztátalansága, minők: pórsenések-szeplők, vörösség, paraziták, ráncok stb.

okvetlenül eltűnnek az „OJA”-szappan használata folytán. „OJA”-tól a legkérgesebb kéz is elegáns, gyöngéddé és finomná válik. A pórusok megtisztulnak és a túlságos izzadás csakhamar megszűnik. Rövid használat után be fogja Ön látni, hogy az „OJA”

nélkülözhetetlen

1 egész doboz „OJA”-csodaszappan K 2.—, 1 kis doboz K 1.—. Tessék azonnal megrendelni az összeg beküldése mellett (levélbélyegeken is lehet) vagy utánvétellel. „OJA” az egyetlen jó szer

a bőr ápolására!

Ajánljuk továbbá hírneves specialitásainkat:

RIORET, perui szappangyökér, garantálva elsimítja fiatalosan üdév és vakító fehérré teszi. **Eredeti csomag K 5.—.** Mintacsomag K 2.—.

INCARNAT halvány arcoknak gyöngéd, rózsás lehetet kölcsönöz. Teljesen fölismertethetetlen. **Nem kendőző-szer!** 1 doboz K 2.—, 1/2 doboz K 1.—

Kaliforniai „OJA”-crème, előállítva Clajtonia Virginiából (a tavasz szépsége), nincs benne sem zsiradék, sem semmiféle festőanyag s reggel és este használándó, előzetesen „OJA”-szappannal való mosás után. „OJA”-crème a legdurvább, vörös és felpattogzott bőrt nyomban bársonypuhaságra változtatja. 1 eredeti doboz Kaliforniai „OJA”-crème K 3.—, 1/2 doboz Kaliforniai „OJA”-crème K 2.—.

Kaliforniai „OJA”-puder az „OJA”-crème vagy az „OJA”-szappannal való mosás után használatik. Az „OJA”-pudernek előnye, hogy abszolte láthatatlan és hogy mentes minden fémanyagoktól. A bőr az „OJA”-puder használata után nagyon gyöngéd és üde lesz. **Ily meglepő hatású pudert Európában eddig még nem ismertek!** Kaliforniai „OJA”-puder 1 eredeti doboz K 5.—. Kaliforniai „OJA”-puder 1 mintadoboz K 2.—. (Fehér, rózsaszín, vagy crème).

Amerikai „OJA”-körömfény a körömöknek nyomban gyönyörű zománcos fényt kölcsönöz, mely 8 napnál tovább is eltart. Egy doboz K 2.—, 1/2 doboz K 1.—.

Szállítás naponta az összeg beküldése vagy utánvétel mellett az

„OJA” első amerikai illatszer-palotából

WIEN, I., PETERSPLATZ 11.

PRÁGA, OBSTGASSE 9.

Budapesten kapható a cégeknél: **Thallmayer és Seitz**, V., Zrínyi-utca 3., **Dr. Egger Leo és Egger J.** gyógyszerész, VI., Váci-körút 17., **Molnár és Moser**, drogueria, IV., Koronaherceg-utca 11., **Török József**, Király-utca.

Neu Samu és Fia

szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintézet

Vác.

Gyárt: mindennemű fa- és vastalicskát, kő- és kézkocsit, szerszámokat, emelőgépeket, kettős áttétellel tártatúrészasztalokat, acéti és locomobilfeszendőket stb. stb.

Állandó nagy raktár. Kérjen ajánlatot!

Fűthető fürdőkád. körmelegítő kályhával, kádak 12 K-tól fejjebb, jégszekrények és háztartási cikkek nagy választékban.

LEFKOVICS ADOLF Vasselenyi-utca 51/E Erzsébet-körút és Hársfa-utca között Árjegyzék bérmentve.

KWIZDA-FÉLE FLUID

Kégy-védőjegy. Turista-fluid.

Egész üveg ára K 2.— Fél üveg ára K 1.20 **Kwizda-féle Fluid** Valódián kapható a gyógyszerárakban. — **Főárusok:** **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12., **Andrácsy-u. 98.**

Az „Egyetértés Vasárnapjában”
megjelent clichék
mérsékelt áron kaphatók az
Egyetértés kiadóhivatalában Bpest, VI., Eötvös-u. 32.

DIESEL-motorral
a tényleges löerő
óránként csak **1 fillérbe**
kerül.
Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készségesen szolgál a
Fegyver- és Gépgyár R.-t.
BUDAPESTEN.

BERLINI VIKTORIA
Általános biztosító részvénytársaság.
Alapítva 1853-ban. Alapítva 1853-ban.

Tőzsdés állomány 1907. december 31-én:	K. 1,776.134.314.—
Összes vagyon 1907. december 31-én:	K. 776.631.973.—
Bevétel az 1907. évben:	K. 155.704.650.—
Nyerés az 1907. évben:	K. 53.272.370.—

Különös előnyök:
Megtámadhatatlanság: A kötvény egy évi fennállás után semmiféle alapon sem támadható meg.
Párbaj vagy öngyilkosság: Az első évben a teljes díjtartalék, ennek eltételével pedig az egész biztosítási összeg fizetetik ki halál esetében.
Világ kötvény: A biztosított minden külön pótfizetés nélkül kezdettől fogva tartozkodhat és utazhat az egész földön.
A biztosítás megszűnésének kizárása: Három évi fennállás után a biztosítás nem válhat érvénytelenné.
Legmagasabb kölcsön- és visszavásárlási érték 3 évi fennállás után.
Megszűnt biztosítók érvénybe helyezhetők 6 hónapon belül orvosi vizsgálat nélkül.
Háború biztosítás teljesen költségmentes.
Nyerésrészvétel: A tiszta nyereség 20%-a biztosítottaknak szavatolatik. Az 1907. életről 30.546.381. korona utaltatik át a biztosítottaknak, mint nyereségrészvétel. Már 1878. óta az összes díjbeküldések 30%-val emelkedő osztalék fizetetik ki.
Példa: 10.000 korona életről és halál esetére szóló biztosítás 25 évi időtartamra egy 30 éves egyének csupán 6000 koronájába kerül.
Rövid, világos biztosítási feltételek fentartások nélkül.

Ügyes képviselőket alkalmazunk.
 Igazgatóság Magyarország és a Kelet részére
Budapesten, V., Széchenyi-utca 1. szám.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1909. január 17-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.
Az ember tragédiája.

Drámai költemény 5 szakaszban.
Irtta: Madách Imre. Színpadalkalmazta: Paulay Ede. Zenéjét szerzőzte: Erkel Gyula. A „Marsallal” átiratát szerzőlte: Szabados Károly.

Személyek:
Az Ur: V. Molnár R.
Rafael: F. Dömjtén R.
Gábor: Vizvári M.
Mihály: Gyenes
Ludifer: Bákó
Adám: S. Fáy Sz.
Eva: Mihályi
Föld szelleme: Horváth
Christos: Horváth
Catalus: Szeceyay
Aggertnek: Szeceyay

Kezdeté 1/2 3 órakor.

Este rendez helyárakkal.

Falusi veretek.

Köznap történet 3 felvonásban.
Irtta: Gárdonyi Géza.

Személyek:
A bíró: Gyenes
Erzsi, a huga: D. Ligeti J.
Veron néni: Rákosi Sz.
Bendi, kisbíró: Szóka
Zsófia Jani: Rézsahegyi
Terza, anyja: Demjén M.
Panni: Molnár R.
Jópal Máté: Gál
Sáriwvy, földesúr: Dezső
Zsigorics orvos: Horváth
Zsigoricsné: Helvay L.
Beria, a leányuk: Vizvári M.
Kapitány: Páltes
Kerkes kulesár: Ahonyi
Vicza, cseléd: Kezseri I.

Kezdeté 1/2 3 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.
Hogyan mlatunk.

Kezdeté 4 órakor.

Este rendez helyárakkal.

A szirének hazája.

Kezdeté 1/2 3 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Burján Károly felleptével:
Siegfried.

A „Nibelung gyűrűje” című zenedráma-trilógiának második része. 3 felv. Zenéjét és szövegét írta: Wagner R. Ford. Raab A.

Személyek:
Siegfried: Burján
Mime: Béri
A vándor (Wotan): Szomera
Alberich: Balnoki
Fafner: Venczell
Brünhilde: Vasquezné
Erdei madár hangja: M. Szojyer I.
Erda: Fedorné

Kezdeté 1/2 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

A sasfők.

Dráma öt felvonásban. Irtta: Edmond Rostand. Fordította: Ahrányi Emil.

Személyek:
Reichstadi herceg: Törzs
Metternich: Rátay
Gentz: Thurcozy
Obenaus: Czobor
Altásé: Vándory
Dietrichstein: Dobi
Flambeau: Körmeny
A szabo: Z. Molnár
Bombelles: Penyvesy
Ormesier: Szrossy
Az orvos: Boross
Tiburoc: Papp
Mária Lujza: Forrai R.
Teréz: T. Halmy M.
Féhercegnő: Mészáros G.
Camerata grófnő: Polgar I.
Elszler Fanny: Somló

Kezdeté 1/2 3 órakor.

Este rendez helyárakkal.

Forradalmi nász.

Színmű három felvonásban. Irtta: Sophus Michaelis. Fordította: Homonnai Albert.

Személyek:
Montaloup: Vágó
Davout ezredes: Papp
Marc-Arron: Csontos
Jean Laque: Körmeny
Tréssailles: Tarnai
Du Barlas: László
Jerome: Réthey
Prosper: Rátkai
Copin abbé: Penyvesy
Alaine de l'Estolle: Forgács R.
Leontine: Forrai R.

Kezdeté 1/2 3 órakor.

SZERDÁN, FEBRUÁR 10-ÉN, ROYALTEREM

Friedmann

Ignác zongoraművész 2-ik és utolsó hangversenye

Jegyek: 10, 6, 4, 2 kor. Kizárólag Mery Bélánál Andrassy-ut 12.

Szerdán, 1909. január hó 27-én a Royal-teremben

Csehvonós

négyes 2-ik és utolsó kamarastélya (bárlot 3. sz.)

Jegyek: 10, 6, 4 és 2 kor. Mery Bélánál Andrassy-ut 12.

Csütörtökön, január hó 21-én este fél 8 órakor a székes-fővárosi Vigadó nagytermében

KUBELIK

Jan hegedűművész egyetlen hangversenye.

Jegyek á 10, 8, 6 és 4 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben Váci-u. 20. kaphatók.

Pénteken, február 5-én este fél 8 órakor a Royal-teremben a

Svärdström

négyes bucsu

dalestélya.

Jegyek á 10, 8, 6 és 4 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben Váci-u. 20. sz. kaphatók.

Hétfőn, február 8-án, este 1/2 8 órakor a székes-fővárosi vigadó nagytermében

SAUER

EMIL zongoraművész egyetlen zongoraestélya.

Jegyek á 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben Váci-u. 20. sz. kaphatók.

Pénteken, január 22-én este fél 8 órakor a Royal-teremben 3-ik Trió-estély

HUBAY-POPPER Godovsky Lipót

zongoraművész közreműködésével.

Jegyek á 10, 8, 6, 4 és 3 koronáért a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben Váci-u. 20 kaphatók.

HAGGENMACHER SZT.GELLÉRTSÖR

CSAPOLÁSA:

- Egyed Gy., I. Krisztina-tér 1.
- Wehrmann B., I. Fehérvári-út.
- Borovszky L., II. Pálffy-tér.
- Kubancz V., II. Budai vigadó.
- Derer J., III. Zsigmond-u. (Lukács-fürdő mellett).
- Göttler L., IV. Veres Pálné-u. 2.
- Nemcsák M., V. Lipót-körút 11.
- Schneider L., V. Lipót-körút 2.
- Wagner V., VI. Andrassy-út 44.
- Jahn Edéné, VII. Király-utca 59.
- Hlatky S., VII. Aréna-út 19.
- Tachtler Gy., VIII. József-körút 50.
- Waschata és Diósi, VIII. József-körút 46.
- Mertl I., IX. Üllői-út 111.

DELI

Étterem és kávéház.

a dunaparti korzón (Wurm-utca sarkán), az ujonnan átalakított étteremben naponta **FIVE O'CLOCK.**

Délután és este a **KRAUSE** művészkvartett hangversenyt rendez.

A fényesen berendezett emeleti díszterem estélyek rendezésére kiválóan alkalmas.

A meleg és hideg ételeknek házhoz szállítása, alkalmi ebédek és estélyek rendezése, úgy mint eddig, a legpontosabban és ízletesen eszközöltetnek.

DELI étterem és kávéház Mária Valéria-u. 12.

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszer-különlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál

HATSCHEK N.
Csakis: Bpest, Károly-körút 6.
Árjegyzék titoktartással ingyen.

Szőnyeg-ujdonság!

200-300 nagyatérben nyírt Jacquard szőnyeg, tartós minőségben 5 fti 80 krórt.

Rosenberg & Qitt
101 évet, szőnyeg- és tapéták nagy áruház

Budapest, VI., Király-u. 32, saroküzlet

Csak január végéig

230 selejtes

valódi perzsa szőnyeg

kis és nagy darabok, ebédő, szalon-szőnyegek, átvétők, futók stb. főleg csak szépséghibákkal

30% az áron alul
eladatnak nagyban és kicsinyben.
Szigoruan szabott árak.

STEIN

Csak Ferencziek-tere 9.
Kossuth Lajos-utca sarkán.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.

Ma **2 nagy előadás!**

A délutáni **Péter-matiné** kezdeté 4 órakor. Mérsékelt helyárakkal. Péter fellép. Esti 8 órakor:

a fényes januári műsor!
! PÉTER !

a világszöda emberi csimpánz felleptével.

Jegyelővétél 10-1, 3-6-ig a nappali pénztárnál. Előzetes jelentés: csütörtökön 21-én, szombaton 23-án, vasárnap 24-én **Péter-matiné.**

CZIMBALMOT

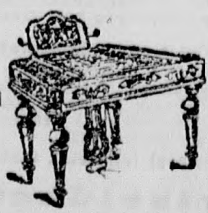
ne vegyen, míg **REMÉNYI MIHÁLY**

legjobb **czimbalom** árjegyzékét át nem olvasta, melyet **Reményi czimbalom** osztálya küld ingyen és bérmentve,

Budapestről! KIRÁLY-UTCZA 58.
Telefon 87-81.

Hang mint a zongoráé. Kivétel a legjobb stílusokban.

10 évi kezesség! OLCSÓ ÁRAK.

Hull a haja? Használja a **Petroleum-hajszeszt.**
Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszékhely Budapest, VIII., József-körút 80. Gara Géza és Tsa drogéria. — Tessék árjegyzékét kérni.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1909. január 17-én.

VIGSZÍNHÁZ.

Este rendes helyarákkal.

Izrael.

Színmű három felvonásos an. Irta: Bernstein Henry. — Fordította: Cholnoky Viktor.

Személyek:

Agnes hercegasszony P. Gazsi M.
Thibaut herceg Tanay
Gutlieb Justín Fenyvesi
Silvian pátor Hegedus
De Grégenoy gróf Szeremy
De Sallaz gróf Tapolczay
De Maave mári Vendrei
De Jouvins Gilbert Tihanyi
De Morice gróf Baassa
De Manve Hector Sarkadi
Hurst Reginald Bardi
Lajos, komornyik Gyöző
Inas Kassay

Kezdeté 1/2 8 órakor.

Délután mérsékelt helyárák.

Tatárjárás.

Operette 3 felvonásban. Irta: Bakonyi Károly. Zenejét Gábor Andor, verseire szerz. Kálmán I.

Személyek:

Lohonyay Vendrey
Treszke, leánya Komlóssy L.
Riza báróné Keleti J.
Imredy Fenyvesi
Lőrentey Hegeaus
Elekes, hadnagy Vámos
Wallerstein Sarkadi
Magyaróssy Kónai Berta
Virág, strazsamester Balassa
Turi, szászvezető Tihanyi
Suták, közhírszár Na y
Kempelen Gy. 625
Gerő, intéző Tapolczay
Idike Dallos J.
Bence, bérengazda Szeremy
Szeftü Bandi Bardi

Kezdeté 3 órakor.

Kedden január 19-én — Royalterem

Unique „Soirée Théatrale“ de Cora

LAPARCERIE

du Theatre de l'Odéon et compagnie des Theatres Palais-Royal, Gymnase et Athénée de Paris.

Jegyek: 10, 6, 4, 2 kor. kizárólag MÉRÝ BÉLÁNÁL Andrassy-ut 12. szám.

Csütörtökön, január 28., Royal-teremben

Gerhardt

Elena 2-ik és utolsó dalstélye.

Jegyek 10, 6, 4 és 2 koronáért kizárólag Méry Bélánál, Andrassy-ut 12. szám.

Szerdán, márczius 3-án este 1/2 8 órakor a fővárosi vígadó nagytermében

a világhírű opera- és dalénekesnő

Sembrich

Marcella, egyetlen dalstélye.

Jegyek á 15, 10, 8, 6, 4 és 3 kor-ért a „Harmonia“ zenemű és zongorakereskedésben, Váci-u. 20. sz. kaphatók.

Szerdán január 20. Royalterem

Culp Julia

2-dik és bucsudalstélye.

Jegyek 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért kizárólag csakis Méry Bélánál, Andrassy-ut 12. szám.

FOGAK

és fogsorokat szapadlás nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitűnő 10 évi szavatosság mellett készít

Guttermuth János
műfog specialista
Budapest, VII., Baross-ter 22. l. em. jobbra 3.

Kérem a névre és az ajtószámra figyelni, mert ketten vagyunk e házban. — Erkezéskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék.

FOLIES CAPRICE

Ignatóság: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/2 8 órakor.

„SZABADSÁGON“

(Cabaret) betanította Trebitsch Sándor. előadja az egész személyzet. — Továbbá;

„Corpus delicti“, és Scheiden thut web...“

Nappali pénztár délelőtt 9—1 óráig és délután 3—6 óráig. Az 1-36 emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc-atrakciók. — Kezdeté fél 12 órakor.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE.

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-87.

Minden este 9 1/2 órakor

a teljesen új januári műsor.

Orfeum a kabaréban. (Nagy variété-paródia.)

30 attrakció. — Nemzetközi artista-szemle. Nagy Péter, a majomkirály. (A csimpánz, mint perfect gentleman.) Turchányi Olga. — Szegedi Erzsé. — Dr. Szalay. — Virág stb. Jan. 12-től: Byron Nelly, a Centraltheater volt tagja. Jegyek: 6, 5, 4 és 3 koronáért az összes jegyárúhelyeken. Bővebbet a plakátok.

EDISON

Mozgófénykép Vállalat VI., Nagymező-utca 21.

Telefon 64-20.

Első előadás hétköznap d. n. 5 órakor.

Vasár- és ünnepnapokon d. n. 3 órakor.

Utolsó előadás kezdete 11 órakor.

Szenzációs újdonság!

Műsoron kívül: páratlan hatású ének és zene mozgófénykép a világ legelsőrangú művészei közreműködésével.

Minden órában változó műsor.

Helyárák: Páholy 1 K., I. hely 60 fill., II. hely 40 fill., III. hely 20 fill., Gyermeknek félár.

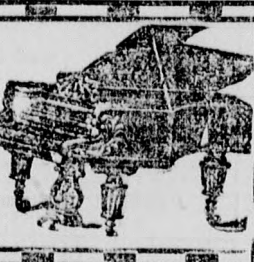
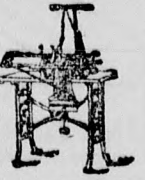
Mozgófénykép-vállalat tulajdonosok figyelmébe
Megjelent 150.000 méter újdonságot tartalmazó legújabb kép- (film) árjegyzékünk. Kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon 64-20.

Magyar Styria Kötőgépgyár

BUDAPEST.

A legjobb és leghíresebb kötőgépek

szabadalmazott zárrakkal ellátva. Teljes tanítás ingyen. Árjegyzék bérmentve. Fől József Lajos cégvezető, iroda és elárulószobálya Csengery-u. 54 e

Kovács Gyula

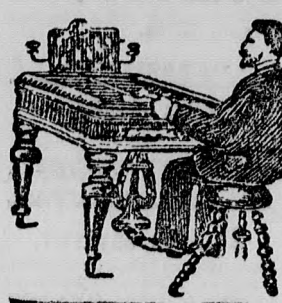
zongoratermei Budapest, (Gresham-palota) V., Ferenc József-ter 5-6. Telefon 110-80.

A legszebb ajándék

egy hangszer, melyet legjobban és legelőszobban csak a WAGNER a „Hangszerkirály“ né. Budapest, József-körút 13. szám a. vásárolhat. Önkéntes iskola minden hangszerhez mellékelve lesz. Ne küldjük pénzünket külföldre. — Kicszerelés megengedve. Telefon 67-86. szám.

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletzetese és legmesszebbmenő jótállást kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedű, fuvolák, citrák, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kitértve elismert jó munkáért.

Árjegyzékét ingyen küldi **Mogyoróssy Gyula** m. kir. szabadalm. hangszergyára Bpest, VIII., Bákózi-ut 71. Telefon 58-20.

Szabadalmi-védjegy-és mintaoltalom

kiszekélyése az összes kulturálamban. okl. gép-színésnök, hitos szab. ügyvivő Budapest, VI., Andrassy-ut 51. szám.

THE GRESHAM

Életbiztosító Társaság Londonban.

ALAPITTATOTT 1848.

Magyarországi Igazgatóság Budapest.

V., Ferenc József-ter 5-6. (saját palotában.)

Elfogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham

ötvenyfeltételei kiválóan liberálisak.

Magyarországi igazgatótanács:

Gróf Andrassy Géza v. b. t. t. országgy. képvis., elnök.
Batthyány Tivadar gróf országgyűlési képviselő.
Benkovszky Sándor gróf országgyűlési képviselő.
Dr. Gerenday György kincstári jogügyi főtanácsos.
Karátsony Jenő gróf v. b. t. t. országgy. képviselő.
Boglári Simon Jakab a budapesti tőzsde alelnöke.

Igazgatók: Beckelt A. Reginald Sohuk Iózeset

Vagyonállás 1907. december 31-én 265,857,564.35 K
Érvényben levő bizto-ítások — 600,000 000.—
Biztosított feleknek kifizetett — 564,528.6+5.95
Magyar értékek. elhelyeztet díjtartalék 27,436 086.10

Ismeri ön már a RICHTER VINCZE-féle

haj- és szakállnövesztő = kenőcsöt? =

Utolérhetően hatású hajhullás és kopás-képződés ellen és erőteljes bajsznöves előidézésére Egy tégely ára használati utasítással 3 kor.

Shampon (hajmosó por) a legjobb fej tisztító szer.

Egy csomagára 50 fillér. — 70 fillérlevélbelyeg ellen bérmentve küldetik. — Elismert legjobb készítmények. — Naponta szétkúldás a világ minden részébe. Ausztria és Magyarországra utánvétellel, a többi államokba készpénz ellenében.

RICHTER VINCZE specialista hajápoló szerekben

WIEN 9/4. Sobieskygasse No. 22. :: Bécsi raktár: MOLL A. gyógyszerháza, I., Tuchlauben No. 9.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1909. január 17-én.

IRÁLY SZINHÁZ.

Délután rendez helyarákkal:

Mary-Ann.

Szövegét egy angol regényből írta: Hájó Sándor. Zenejét Gabor Andor versére szerezte: Kacsóh Pongrácz.

Személyek:

Lancelot Páter
 Mary-Ann Harmath I.
 Mrs. Leadbetter Marosi A.
 Lady St. wben Orley Fl.
 Alice Kosáry E.
 Lord Leafles Csizser
 Parrot Papir
 Kitty Lotán I.
 Priddy Csizsorné
 Betti Saári R.
 Jetti Négyesi E.
 Netti Solyomán

Kezdeté 3 órákor.

Este rendez helyarákkal.

Tánczos huszárok.

Operett három felvonásban. Írta: Hajna Ferencz. Zenejét Szép Ernő versére szerezte: Szirmai Albert.

Személyek:

Hubert Egon herceg Gabor
 Von Füegen Szirmai
 Von Saarburg Csizsorné
 Von Dennenitz Sarosi
 Von Staebelberg Margitay
 Heilbrück Smai
 Camisus Wolf Papir
 Herma, neje Erdei B.
 Thea, leánya Petráss S.
 Proksch Libor Németh
 Ede, a fia Ötvös G.
 Dürenstein Sárány
 Dürensteiné Németh
 Hertha, leányuk T. Harmath I.
 Dr. Froelcker Resko

Kezdeté 1/2 3 órákor.

VARSZINHÁZ.

Nincs előadás.

FŐVÁROSI GYERMEK-SZINHÁZ.

VI., Révai-utca 18. szám.

Az édes anyaszív.

vagy: koldusleány a menyországhan. — Látványos tündérregge dalokkal és táncokkal 6 képpben. Írta: B. Grohmann. Fordította: Keller Gyula.

Személyek:

Özv. Huberó Füzessi A.
 Eifrude Feld R.
 Jancsi Herczeg J.
 Annuska Kiss R.
 A kísértés Krausz I.
 Tünder Heszidus E.
 Udvari Bolond Kövessy
 Mók-mek szabó Aranykői
 Szolganó Csillag
 A ruszlekiismeret Kovács H.
 Szakács Haász R.

Kezdeté 4 órákor.

APOLLÓ-PROJEKTOGRÁF

Népszínház-utca 1-3. szám. Telefon 63-39.

A bohóc leánya.

— Gyermeksztrájk. — Vasfűjű veterán. — Hazasság unalomból. — Megvadított kutya.

Elmegek a templom mellett (Éneklő kép.) Előadja Pintér Imre. — Sevillai boszorkány. — Asszony ne dolgozzék. — Gyujtogatók. — Miért van haboru.

Dánia festői hegyvidéke. Kezdeté 5 órákor, vasár- és ünnepe napokon 3 órákor.

Fővárosi Cabaret

Telefon 115-34. Üllői-ut 46. Telefon 115-84. Villamos közlekedés minden irányban.

Teljesen új műsor.

Naponta fellépnek: Andorfi Péter, rendező és kórnagy, Fekete Irén, Balla Tussai, Sziklai Blanka, Tóth Mariska, Mezei Panni, Fejér Dezső, Ernyei Emil, Roland Robert, Kovács Andor stb. Báltaszék Lajos conferentier, Bihari Zoltán karmester.

Naponta 2 bohózat. Egy színpadi tréfa. 20 magánzám. Az előadás kezdete 9 óra. Bővebbet a falragaszok.

ROYAL ORFEUM

VI. Váci-körút 3. TELEFON 110-22

Ma, vasárnap, január 17-én
 2 előadás, d. u. fél 4 órákor mérs. helyárrakkal,
 este 8 órákor rendez helyárrakkal.

Ujdonságok
Az öngyilkosok klubja
 Berlin szenzációja

A Biha-szálló A harisnyakötő
A VÖRÖS LÁMPA

Az AGY két képe
 Sok móka, szatíra, tréfa, paródia.

A téliértükörtermében Royal Cabaret és táncatrakciók reggeli 5 óráig.

Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a hét összes előadásaira. A délutáni előadásra mérsékelt áron.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 68. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté 8 órákor. Ma és mindennap Ujdonság.

Szerelmi fészék. Bohózat 1 felv. Írták: Glinger és Taussig. Ford.: Steinhardt. Ezt megelőző:

Zsiga nem akar! Családi idill 1 felvonásban. Írták: Glinger és Taussig. Fordította: Steinhardt.

Továbbá Steinhardt, Gyárfás, Nedics Hatália és Pápay, teljesen új magánzámakkal, valamint: Flóra, hölgy quartett, W. Collin's, bifonteri moderne fellépte. Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 68. szám és özv. Kontiné dohánykültönlegességi áruádjában. Andrássy-ut 29. sz. A remek téli kertben reggeli zene és tánc.

Vasárnap délután mezeiket helyárra előadás fél négy órai kezdettel. STEINHARDT felépte.

Szabadalom értékesítés.

Theodorovic Wasa mérnök Wien-i lakos

az 5308 számú

és „Önműködő ismétlő löfegyver“

című magyar szabadalom tulajdonosa magyar szabadalmának gyakorlatbavétele céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres. A szabadalom tulajdonosa hajlandó szabadalmát esetleg el is adni, gyártási engedélyeket adni, vagy más a szabadalom kivételére vonatkozó megfelelő javaslatokat elfogadni. Bővebb felvilágosítással szolgálna

Szabadalmakat értékesítő vállalat Pásztor

czég Budapest VII., Erzsébet-körút 17.

A Franklin-Társulat kiadásában legújabbán megjelent:

A végrehajtási törvényt

módosító és kiegészítő 1903. évi XLI. t. cz. magyarázata.

„A végrehajtási törvény magyarázata“ című munkája kiegészítésére írta

Dr. Impling Konrád, igazságügyi államtitkár.

Ára 2 korona.

Kapható

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál

Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám

valamint minden könyvkereskedésben.

LAUSER L.-féle turista-tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer tyukszem, szemölcs és a talp, valamint a sarok bőrkeményedései, továbbá mindennemű bőrszarvasodás ellen. A hatáért jótállás vállaltatik.

E tapasz csak egy nagygyűben létezik és pedig darabonként 120 kor. Mindig határozottan LAUSER-féle turista-tapasz körszám. Központi szék: raktár: SCHWENK L. Gyógysz. Meidling-Bécs Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz mellétes vételegygyel és alifással el van látva, azért lá erre ügyelni kell. Egy doboz ára 1 kor. 20 fill., vidékre 1 kor. 65 fill. előzetes beküldése mellett bérmentve.

Magyarországi főraktár:

Török József gyógyszer. Budapest, Király-utca 12. sz. Andrássy-ut 26.

KI AKAR egyéves ÖNKÉNTES LENNI?

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészítégre és foglalkozásra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot.

Aki már sor alatt volt, elkészt.

Születési év okvetlen közlendő.

Értesítőt ingyen és bérmentve küld:

Járossy Lajos, a Lőblau-féle katonai előkészítő tanf. igazg. tulajdonosa Debreczen.

Az intézet állami felügyelet alatt áll.

Metrostyle-Thomodist Pianola!

a legfokéletebb zongorázó-készülék A sáison ujdonsága:

Pianola-Piano.

Ebben egyesítettett egy kitünő pianino és a pianola az összes újításokkal. Kézzel is játszható, mint a közönséges zongorák vagy a beépített pianola segélyével.

Egyedüli képviselő Magyarországon:

CHMEL J. és FIA es. és kir. udv. zongoragyáros

Budapest, Gizella-ter, Haas-palota.

Ugyanott a világ legjobb zongorái, mint Bösendorfer, Bechstein, Chickering, Schiedmayer, Rönisch, Gürs, Proksch, Wirth stb. egyedüli képviselője.

„VALUTA“ erszény

egy darab bőrből készítve, ára 1 korona kizárólag

„Székely“ VII/9. Rákóczi-ut 4. Árlegyék ingyen.

böröndösnel

Árlegyék ingyen.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintajelölmezt megszerez a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

PASZTOR (bej. cég)

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 17. sz.

Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

RÓZSATEJ

Kitünő telnt-ápolószert 2.- kor. fiatalos udeseget kölcsönöz a bőrnek, balzsamszappan hozzá 60 fillér.

OSAN kitünő fog-ápoló szájjív 1 kor. 76 fill. Fogpor 88 fill.

TANNINGENE

legjobb hajfestőszer 5 korona. Hetekig megmarad, és nem engedi festéket. Sötétszőkere, barnára és feketére.

ANTON J. CZERNY, Wien, XVIII., Carl Ludwigstr. 6, I., Wallfischg. 5

Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

GUMMI

Eredeti francia gyarmány para, selyemgummi és habhólyagok

puccsai 120, 2, 3, 4, 6, 10 koronák. Egy korona beküldése után franko és bérmentve küldök 5 db. legfinomabb minőségű gummit, diszkrét mellé.

NEUMAYER LIPÓT Budapest, gummárú különlegességek

VI. Váci-körút 3 sz., Auertóház

Heti műsor:

1909. január hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszínház	Vígyszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Hangversenyek
18 Hétfő	—	Monna Vanna	Mary-Ann	Israel	Hamlet	Tánczos huszárok	A szírenek hazája	Vigadó: Knote Wagner-esté ye Zongoraját: Akadémiai zenekar
19 Kedd	Manon Lescaut	Cyrano de Bergerac	—	A király	Forradalmi nász	Tánczos huszárok	A szírenek hazája	Royal: Laparcerie színi-estélye
20 Szerda	Troubadour Táncszíndarabok	A falusi verobek	—	Israel	A szerencse fia	Tánczos huszárok	A szírenek hazája	Royal: Gulo Julia Katolikus kör: Petőfi-est
21 Csütörtök	Hoffmann meséi	A titok	Lucretia Borgia	A király	La Sorciere	Tánczos huszárok	Bohémia	Vigadó: K belik Jan
22 Péntek	Çarmen	Elnémult harangok	—	Israel	L'Aiglon	Tánczos huszárok	Bohémia	Royal: Hubay-Pepper trio
23 Szombat	{d. u. este	Istenek alkonya	Antonius és Cleopatra	—	A dolovai nádor leánya	Tánczos huszárok	Az Országos Szín- művészeti Akadémia előadása	—
24 Vasárnap	{d. u. este	Rigolettó Táncgyűgyelög	A falusi verobek	—	A tanítónő	A csaszár katonái	Mary-Ann	Royal: Postás hangverseny
			tuart Mária	—	Israel	Forradalmi nász	Tánczos huszárok	

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYGYÜRÜK,
NÁSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK**

**A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN**

ÉKSZERESZ-ÉS MŰÖRÁS-
üzletében szerezhetők be.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Katzky Lajos

építelműlakatos-mester

Zephir szab. ajtócsukók és elsőrendű tüzhelyek mintá-
raktára

TELEFON 22 - 73

**Budapest, VI. ker.,
Liszt Ferenc-tér 14.**

**SZIVÓ GÁZ
BENZIN
MOTOROK ÉS
LOKOMO-
BILOK**

**BRÜNN-KÖNIGSFELDI
MOTOROK**

= EGYED =
ÁRUSÍTÓ **ABELES EMIL** BUDAPEST
V. VACI-UT 14.

TELEFON 98-32 / SÜRGŐN/GIM-BARSEL

Legjobb... Legjobb... Legjobb...
PAP, LAN PAP, LAN PAP, LAN

Összeszoknato vaságy kivethető
matracozzal 10 fnt.

Sodronyágybetétek méret
szerint 5 frtól feljebb.

Gichner János ágynemű, réz- és
vasbitor-gyáros,

sző veg, függöny, pokrócz, terítő stb. nagy választék.

Budapest, Erzsébet-körút 20.

Fióküzlet: Rákóczi (Kerepesi)-ut 86. sz.
Gyár: VII., Kertész-utca 7. és 9. szám.

Árjegyzéket bárkinek
ingyen és bérmentve
:: küldök. ::

Meg nem felelő árut
kicsérélem vagy a pénzt
viszazadom.

Rollerlák darabja 1 fnt
50 kr.-tól felj.

**30 forint.
Varrógépek**

egy új valódi csa-
ládi Singer varró-
gép. zarszekrény-
nyel 5 évi jótállással
csakis

SINGER A.
műgépésznel

Bpest, főútlelet Akáofa-u. 55.

Mindennemü varrógépek javitá-
sát a legjutányosabb árban el-
vállalom. Árjegyzék ingyen.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szer-
zett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSÝ

v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyag-
bajt, sebeket, bujakort (syphilis), borbajokat, elgyengült
férfierőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbjait, ideg-
és hágerinczbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 4-9-ig és este 7-8-ig.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyssiker.

**MESES
AJÁNDÉKOT AD
A BAZÁR
A DIVATLAPOK KIRALYA
KÉRJEN EGY MUTATVÁNYT
A KIADÓBÓL**

BUDAPEST, DOHÁNYU 16

STAHL FERENCZ

zongoraterme

Budapest, IV., Sütő-utca 6. szám.

Stingl Testvérek
világhírű bécsi cs.
és kir. udvari zon-
gora-gyárának
dus raktára.

UJDONSÁG!

„Planophon“ önműködő zongora. A világ
legrövidebb zongorája. 136 cm. hosszú,
7 oktávval, szárnyhanggal.

Hangolások és javítások szakszerűleg végeztetnek.

Rendkívül fontos tudnivaló a petróleumfogyasztó közönségnek!

Van szerencsém köztudomásra hozni, hogy **Budapest, VI., Király-utca 54. szám alatt**

„HUNGARIA PETRÓLEUM-ÁRUHÁZ“

KOVÁCS ÁKOS petróleum-különlegességi üzletet nyitottam!!
törvényszéki bejegyzett cégem alatt

Áruházamban kizárólag csakis legfinomabb minőségű, viztisza, teljesen robbanásmentes, kétszerfinomított „HUNGARIA“ biztonsági petróleumot árulok, ezidőig a következő árban: 1 liter „HUNGARIA“ petróleum üzlethelyiségemben kimérve 22 fillér, 3 liter „HUNGARIA“ petróleum kényelmesen kezelhető, ólomzárrel ellátott, köleskannákban (kannákért betét nem fizetendő) bérmentesen házhoz szállítva 70 fillér.

Méltóztassék vállalatom iránt teljes bizalommal lenni, viszont magam is azon leszek, hogy ama bizalmat pontos és figyelmes kiszolgálás által kiérdemeljem. — Teljes tisztelettel

Hungaria Petróleum-Áruház Kovács Ákos

Telefon 115-90.

Budapest, VI. kerület, Király-utca 54. szám.

Telefon 115-90.

BRÁZAY SÓSBORSZESZ

A LEGJOBB

NÉLKÖLÖZ-
HETETLEN
HÁZISZER.
—
KAPHATÓ
MINDENÜTT.

ÓVAKODJUNK ERTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

Hirdetések felvételnek a kiadóban, VI., Eötvös-utca 32. sz.

Belépési felhívás

az általunk alakított 25 darab, évi 3 húzában játszó

Pesti Hazai Első Takarékpénztári sorsjegycsoportba.

Ezen sorsjegycsoport 25 tagból áll s 36 havi időtartamra alakult. Minden tag havonta 3 kor 95 fillér fizet be. A sorsjegycsoport tartama alatt a 25 darab sorsjegyre teljesen ingyen játszik, a kihúzott nyeremények egy huszonötödének részese és a 36 hónap lejártá után minden tag 1 drb Pesti Hazai Első Takarékpénztári sorsjegyet kap, melyre még 67 évig játszik. Az első részlet beküldése ellenében megküldjük a 25 drb Pesti Hazai Első Takarékpénztári sorsjegyről szóló sorozat és számot tartalmazó részvételi ívet azonnali játékkal. Pesti Hazai Első Takarékpénztári sorsjegyekre 90 korona előleget adunk.

Részletfizetésre is kapható.

Általános Bank Részvénytársaság BUDAPEST, VII.,
Erzsébet-körút 39.

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —

Írta: RICHARD DALLAS.

— Rögtön oda megyek hozzá — szoltam és kértem Milest, kísérjen el, Littellnek nem szoltam semmit, mert nem találtam helyenvalónak, hogy ő is jöjjön.

— En is önökkel megyek — szolt Littell és mivel észrevette habozásomat, magyarázatképpen hozzá tette — hiszen tudja, én vagyok a védője.

Ezre nem tudtam mit válaszolni. Ha oda óhajtott menni, jögezime volt hozzá és csak fejbőlintással intettem igent s mindnyájan eltávoztunk.

— Az ajtó előtt vár a kócsi — szolt Miles — nincs veszteni való időnk. — Beszálltunk és erős üggetéssel a börtönhöz hajtottunk.

Mikor már egy jó darabot haladtunk így, Littell mintegy véletlenül Mileshez fordult:

— Nos — kérdezte tőle — felfedezett már valamit?

A detektív kissé habozott, majd egyszerűen csak annyit mondott:

— Igen.

— De aligha találta meg az emberét? — kérdezte tovább Littell.

Ismét habozott kis ideig a detektív, de azért így felelt:

— De igen.

Átkulcsoltam az ablakkeretet és minden tagomban reszketve hátra támaszkodtam az ülésen; mikor aztán Littell újból beszélni akart, megfogtam a karját. Ő megfordult és egy pillanatig rám tekintett olyan pillanattal, mely szinte szánuakozó volt és ismét Miles felé fordult:

— Ki az? — kérdezte tőle.

— Most nem! most nem! — mondtam én szinte nyögve, Mileshez fordulva. — Nekem kell elmondani; engedje át nekem.

— Helyes — felelte Miles.

Littell pedig egy kutató pillantást vetve még ránk, nyugodtan félre fordult és kinézett az ablakon. Vajjon félelmet, vagy lelkiismereti furdalást érzett-e, nem lehetett észrevenni nála. Zárkózott volt nagyon.

Alig, hogy megérkeztünk a rabkórházba, azonnal abba a szobába vezettek, amelyben Winters feküdt. Ez a szoba semmi sem különbözött a többi fogházok házi szobáktól; tiszta volt, de üres és rideg — kimondhatatlan szomorú tartózkodó hely. Egyetlen egy rácsos ablak volt, amelyen sárga redőny becsúszott be tompa világosságot. A szoba egyik sarkában állt egy keskeny ágy, melyben Winters feküdt. Rettentően le volt soványodva, az arca sápadt, a szemei lezárva s én már attól féltem, hogy későn érkezünk. Áthaladtam a szobán és oda léptem az ágyához. Littell követett engem. Az ablaknál az orvos állott és halkán beszélgetett az ápolónővel. Kérdőleg néztem rájuk s az orvos reám nézett.

— Ha még valami mondani valója van — vélekedett a doktor — jó lenne ha most mindjárt szólna; már nem bírja sokáig. Azonban semmi olyan mondani valóm nem volt, amiért érdemes lett volna a haldoklót pihenéséből felzavarni. Tehát nyugodtan vártam. Egyszerre Winters felnyitotta szemeit, zavartan körülnézett s végül rajtam pihent meg a tekintete.

— Megismer engem? — kérdeztem tőle. Mig hallható hangon suttozta:

— Igen.

— Mit tehetek az érdekében? — kérdeztem én. Az ajkai mozogtak s úgy gondoltam, hogy Littell nevét sugta. Ránéztem Littellre. Az ágy fejénél állt, a tartása merev, halvány, arca pedig olyan kifejezést öltött,

mely nagy fájdalomra mutatott. Nem nézett rám, a szemei folyvást az ágyon csüggtek; ebben a pillanatban a szobában rá nézve csak Winters létezett. Megérintettem a karját.

— Önnel akar beszélni — szoltam hozzá.

Nem látszott érteni a szavaimat, amíg csak meg nem ismételttem, ekkor egészen közel lépett Wintershez s egész lassan és értetően így szolt:

— En vagyok Littell; velem akar beszélni?

Hangjának csendülésére Winters az arca nézett; amint megismerte, elmosolyodott és nagy erőlködéssel így szolt:

— Meg szeretném önnel köszönni, hogy védett engem és meg szeretném mondani, hogy nem vagyok bübös!

— Tudom — felelte Littell rekedten és mindig is tudtam. Azután önmagával való rövid harez után folytatta gyengéd, beczözó hangon:

— Önnel nagy igazságtalanság történt, ön szenvedett, de bátran elviselte és most már vége.

Amint Winters ezeket a szavakat hallotta, az arca kiderült, kissé felegyenesedett és a beszélő felé fordulva mindkét kezét gyenge mozdulattal odanyújtotta. Littell megragadta és térdre borult úgy, hogy arca érintette a haldokló arcát.

En lehajtott fejjel álltam és így vártam a végét. Egy kis idő múlva felemelkedett Littell, gyengéden kivonta a kezét, amely egybe volt kulcsolva a halottéval, lassan leeresztette őket, aztán gyengéd mozdulattal, melyben végtelen megható, bocsánat után való kérés volt, visszasímitotta a szép, selymes haját, mely Winters nedves homlokába csüngött. És lehajtott fejjel állt a csendes alak előtt.

(Folyt. köv.)

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

Szőrme-kabátok	30 K-tól	1 lüster berakott alj	10-15 K.
Szőrme-boák	5 >	1 taftt berakott alj	25-30 >
Toll-boák	10 >	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 >
Flanel-pongyolák	5 >	1 gyermek-gallér	6 >
Női costümök	20 >	1 cloth alsó-szoknya	3 >
Női felöltők	12 >	1 mosó pongyola	5 >

Nagyban és kicsinyben, olcsóbban, mint bárhol az országban.

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és baletsz alsók, pamuttrörlőkzök, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonok, delenek selymek, lüsterok olcsóbban, mint bárhol Budapesten. Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból.

HERCEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám **Szabott árak!**
Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

Meghívó.

Az „Ercsi és vidéke takarékpénztára” évi rendes közgyűlését

1909. évi február hó 14-én délelőtt 11 órakor tartja az intézet helyiségében, amely közgyűlésre a t. részvényeseket ezennel meghívja

az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. A mérleg előterjesztése.
3. Az osztalék megállapítása, a nyereség felosztása s a felmentvény megadása.
4. Az 1909. évi tiszta nyereség felosztására határozathozatal.
5. Egy felügyelő-bizottsági tagnak 3 évre, egy pótfelügyelőnek 1 évre leendő megválasztása.
6. Netáni indítványok.

Figyelmeztetés. Minden részvényes, aki a közgyűlésre megérkezni szeretne, részvényeit szelvényekkel együtt, a közgyűlés előtt elismervény mellett az intézet pénztárába tartozik letenni.

Megjegyezzük, hogy az igazgatósági, felügyelő-bizottsági jelentések, a mérleg, a nyereség- és veszteség-számla az intézet helyiségében közszemlére ki van téve és a t. részvényesek által hivatalos óra alatt bekinthető.

Ercsi, 1909. január hó 9-én.

Az igazgatóság.

Mérleg 1908. év december hó 31.

Vagyont: Pénztárkészlet K 9780.96, Váltókölessen (Ebből jelz. híz. 160.862 K) K 314399.06, Jelzálogkölessen K 73708.13, Előlegkölessen K 312, Kötélvezénykölessen K 19531.12, Érték-papírok K 3892.59, Kamatkövetelés K 4920.60, Előrevezetett visszlezámitolási kamat K 194.70, Pólyó számlán K 1968.75, Intézet ház K 13500.—, Egyéb követelés K 60.— Összesen: K 643056.91.

Teljes: Alapítók K 100000.—, Tartalékalap K 50563.03, Különtartalékalap K 478.59, Nyugdíj alap K 894.26, Betét tökéletes kamattal K 408794.29, Önszegélyű betét tökéletes kamattal K 9962.26, Előrevezetett kamatok K 5686.—, Visszlezámitolás K 41578.—, Fel nem vett osztalék K 224.—, Nyereség K 7796.49. Összesen: K 643056.91.

Veszteség- és nyereség-számla.

Veszteség: Tökéletesített betétkamat K 29263.04, Kifizetett betétkamat K 943.30, Tiszti fizetés és lakber K 4950.—, Kezelési költségek K 819.53, Alapok kamata K 1147.40, 10% tőke kamattal K 1993.12, Háza költség K 5326.93, Visszlezámitolási kamat K 2738.53, Törlesztési költségek kamattal K 9443.96, Állami és egyéb adók K 1799.13, Jótékonyozás K 18.50, Leírás az intézet ház értékeiből K 2000.—, Jutalom K 250.—, Bányagdíj és illeték K 32.50, Nyereség K 7796.49. Összesen: K 63709.65.

Nyereség: Nyereség áthozat K 1943.32, Kamatok K 3307.82, Házberjövdelem K 16120.40, Értékpapír kamat (osztalék) K 118.—, Elhelyezett tőkekamat (70% adómentes) K 2011.—, Összesen: K 33709.65.

Össztorgalom.

Bevétel: Pénztármaradvány K 12489.33, Váltó K 137433.59, Betét K 208986.25, Jelzálog K 5028.30, Kezelés K 137.—, Váltókamat K 3304.02, Jelzálogkamat K 5687.34, Előlegkamat K 11.49, Késedelmi kamat 72.53, Készlet K 323.50, Heti törlesztés K 12156.18, Heti törlesztés kamattal K 1811.37, Önszegély K 8791.40, Elhelyezett tőke kamat K 20.11, Tartalék alap K 26.72, Pólyó számla K 6623.42, Házberjövdelem K 16120.40, Értékpapír kamat K 118.—, Visszlezámitolás K 2001.29.—, Bányagdíj és illeték 180.60, Háza költség K 15.—, Ingatlan K 24000.—, Összesen: K 2189372.76

Kiadás: Betét K 224649.42, Betétkamat K 943.30, Váltó K 145439.63, Jelzálog K 2450.—, Előleg K 100.—, Kezelés K 1140.38, Heti törlesztés K 18394.—, Visszlezámitolás K 21633.—, Visszlezámitolási kamat K 2341.83, Folyószámla 65018.48 10%/-os tőke kamattal K 1993.12, Bányagdíj és illeték K 202.90, Önszegély K 5962.27, Háza költség K 5341.53, Jutalom K 250.—, Jutalék K 1354.14, Jótékonyozás K 18.50, Tiszti fizetés K 4450.—, Kamat visszterítés K 2250, Osztalék K 4040.—, Állami és egyéb adók K 1799.13, Leírás K 2169.—, Törlesztési költségek K 149121.64, Törlesztési költségek kamata K 3643.06, Lakber K 500.—, Intézet ház K 2000.—, Pénztármaradvány K 9780.96. Összesen: K 2189372.76.

Ercsi, 1908. december hó 31-én.

Varga Sándor Dr. Dömötör József Szépán József
pénztárnok igazgató ügykezelő

Hemmer Mátyás, Seidlák Viktor Bayer János
felügy. biz. tag. felügy. biz. elnök felügy. biz. tag.

Kalap-Király

A legelégánsabb őszi újdonságok megérkeztek s a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk rájuk a gyártmányu 4, 5 és 6 kor. kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasaltatnak. Különös gondot fordítunk műhelyünkben Hársfa-u. 33. n. kalapok átalakítására.

Szigorúan szabott árak! Eszkü-ut 6. (Klotild-palota.)

Becsés partfogásáért eszedünk **Osztermann és Stern** kalapos-mester.

Hol vásároljunk?

Porcellán-háznál

Budapest, Baross-tér 4.

Áram bámulatos olcsók.

Legújabb vasáskék üveg, porcellán lámpa, zománc edény egész konyhaborandókat, mannyaszerzői, kolongyó, ábrázoló ajándékok. Minden vidék megrendelőinek igában áll az áru kiküldésére és nem telés esetén saját költségére visszaküldés.

Étkezőkészlet 6 személyre, rokokó, finom porcellán, csak 3.50

Étkezőkészlet 6 személyre, teljesen mo jern faon, festve és aranyozégylyel beégetve 6.50

Étkezőkészlet teljesen 6 személyre, rokokó-stílus, díszes festés, elsőrendű minőség 7.95

Étkezőkészlet 6 személyre, rondkívül díszes rokokó-stílus, □ pccsenyétál, elegáns festéssel 10.—

Legolcsóbb és legnagyobb választék csakis elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben

díszesen festve, dusan aranyozott rokokó-faon kétszer égetve, finom minőségű porcellán árai:

2 ovál levelestál 2 mártás alja
2 nagy pccsenyétál 2 nagykanál
2 kis pccsenyétál 2 kiskanál
2 nagy teáztál 2 sótartó
2 kis tézstál 12 mély tányér
2 főzeléktál 36 lapos tányér
2 smátátál 12 kis tányér
2 mártástál

25

FORINT.

Azonkívül vannak készletek egészen 100 forintig.

Étkező 12 személyre, rokokó-stílus, kisebb összeállítás, 42 drb., díszes festéssel s beégetve 12.50

Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stílus 9.25

Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetett ous aranyozással, rokokó-stílus szép festéssel 4.—

6 személyes likörkészlet, festett és beégetett aranyozással 7.75

6 személyes bor-s., sörös., vagy vizes készlet festett és beégetett aranyozással 1.75

1 tejes angol díszes, nagy, valódi masjorka mosdókészlet 4.50

Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mély, lapos 8 és 10 1.50

Vizes vagy boros pohár 5 és 0.6

1 asztali lámpa ernyővel, díszes 1.50

6 személyes finom üveggészlet vésott, elegáns mintával

6 vizes pohár 6 pezsgős pohár
6 boros pohár 1 vizes kanocs
6 likörös pohár 1 boros butella
6 sörös pohár 1 likör-üveg

6 50

kr

1 zománczott kávéáradó csak 85

Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás.

Takács Ferencz
Budapest, VIII., Baross-tér 4. szám
Rákóczi-ut végén.

Ezen szabadalmazott ágy tömörrészekkel, rézdiszszel, erős aczélsodronybetéttel 32 kor.

Réz függönyrudak, teljes készlet 4.50 K.
Rézágy sodronybetéttel 80 K. Rézágy-csiszolás és javítás 17 K. Vaskeretes ágybetét, erős minőségű 11.50 K. Fakeretű 7.50 K. Kárpitozott matracok minden kivitelben. Vas- és rézbutorokat legolcsóbban szállít.

PROHÁSZKA JÁNOS gyáros
VI., Gróf Zichy Jenő-u. 46.
(Volt Uj-utca.)

Magy. kir. államvasutak Budapest-jobbparti üzletvezetőség 1897/I. 909. sz.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETÉS.

(darabolt kavics-szállításra.)

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége által 126/909. szám alatt hirdett a „Közszállítási Értesítő” 1909. évi január hó 8-án első számában, valamint más lapokban is megjelent „Versenytárgyalási hirdetés” 170.000 m3. baazlt vagy trachyt kövekből készitendő darabolt kavics szállítására, ezennel hatályon kívül helyeztetik és helyette következő új versenytárgyalási hirdetés tétetik közzé.

A magyar királyi államvasutak alulírott üzletvezetősége az 1909., 1910. és 1911. években szükséges 170.000 m3 darabolt kavics szállításának biztosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az egyévi megközelítő szükséglet, mely a tényleges szükséglethez képest 10 százalékkal felemelhető vagy 10 százalékkal lejjebbithető, kitessen.

az 1909-ik évben	70.000
„ 1910. „	60.000 és
„ 1911. „	40.000

Összesen tehát 170.000 m3-nyi

memnyiséget. Az erre vonatkozó ajánlatok 1909. évi január hó 30. déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség I. általános osztályában (VIII. Kerpesi-ut 3. sz. I. em. 38. sz. a.) adandók át, a bánatpénz pedig ugyanott a gyűjtőpénztárnál 1909. évi január hó 29-én déli 12 óráig teendő le.

Részletes pályázati feltételek és az ajánlati úrlap valamennyi üzletvezetőségnél megtekinthető, alulírt üzletvezetőség általános osztályában pedig azok díjmentesen megszereshetők.

Budapest, 1909. évi január hó 14-én.

M. kir. államvasutak

Denzin-, nyersolaj-, és szivogáz-motorok

Motoros cséplő-készletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kezvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant motor- és gépgyárainak

magyarországi egyedürsítói:

Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferencz József-tér 6. sz.
(Gresham-palota.)

Boldogtalan és szánsalomraméltó

ember az, aki javakorában, amikor legjobban és legtöbbet tudna dolgozni, alkotni és élvezni, vesztí el életerejét, akinek idegei kimerültek és kétségbeesés s fájdalom lesznek állandó kísérő társai, aki nem ura többé akaratának, hanem játékszere az egész szervezetét uraló beteges, kimerültségi állapotnak. Sajnos, tulsokan vannak manapság az ilyen emberek, akiknek legtöbbje be sem tud számolni pontosan arról, hogy tulajdonképpen mi a baja. Azt érzi, hogy beteg, hogy idő előtt gyenge, terhére van az élet, a munka, a környezet, nincs megelégedve magával, sorsával és a világgal. Ezek mellett gyakorta általános gyengeség és kimerülés, törődöttség, álmatlanság, étvágytalanság, fejfőrcs és hátszagegatás, izgatottság, nagy-

mérvű szívdobogás, vomitálás, székszorulás, elbőfőzés, bénultadás stb. tünetek is gyötrik őt. Nagyon gyakran megesik, hogy csusz, ischias, zsába, görösös és hűdéses állapotok is következnek utána. Általános a tudat, hogy ezen bajok ellen a legbiztosabb segítség a villamos gyógy mód megfelelő használata. Ennélfogva megfizethetetlen szolgáltatokat van hivatva teljesíteni a szenvedő emberiségre a Modern Villamos Gyógy módról szóló könyv, mely ezen állapotok gyógyításáról ad kimerítő felvilágosítást s melyet kívánatra INGYEN és bérmentve küld meg zárt borítékban mindenkinek az

„ELEKTRO VITALIZER“ orv. rendelő-intézet, Bpest, Károly-körút 2., félem. 10.

Szelevény egy nyolc könyvre

Az ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet

Budapest, IV., Károly-körút 2. félem. 3.
Kérem részemre díjtalanul, portómentesen, zárt borítékban elküldeni a

„Modern Villamos Gyógy módról“

szóló művet { férfiak } részére. (A nem kívánt
nők } kötet törölendő.)

Név:

Cím:

Kiss Károlyné, Nagyhídvég, u. p. Poroszló, Heves-
megye 1908. december 16. Tisztelt Doktor Ur!
Boldognak érzem magamat, hogy egészségemről érte-
sülhetem. Nem is tudom, hogy is kezdjek bele a nagy
örömtől, mikép halálom meg nagy jószágot, jó tanácsot,
melyvel ugyszólván a sir szelén segítségemre jött s
megmentett. Huszonöt évig szenvedtem, minden el-
képzelhető fájdalmat, minden orvosságot megpróbáltam,
melyet ajánlottak, de mind hiába volt. Végre arra az
elhatározásra jöttem, hogy az Elektro-Vitalizer készülé-
ket is megpróbálom és ennek a csodás készüléknek
köszönhetem, hogy most már csupa öröm és jókedv
az élet, mely azelőtt kín és gyötrelm volt. A jó Isten
aldja meg önt kedves Doktor Ur, ezt a leveletem
pedig bátran közreadhatja, mert én mindenkinek csakis
ezt a gyógy módot fogom ajánlani.

Inhalatorium,

pneumatikus kamara,
pöstyéni iszapkura,
villamos szénsavas
forró légfürdők

Dr. PAJOR új vizgyógyintézete
és szanatoriumában
Budapest, VIII., Vas-utca 17.
Bejárók és benlakóknak.

KÉZIMUNKA GOBELINEK,

hímzőanyagok és szövetek szabott
gyári arakban. Kérjen nagy képes
árjegyzéket és kiválasztási küde-
ményt.

BÉRCZI D. SÁNDOR

női kézimunka-nagyiparos
most VI. ker., Dessewffy-utca 5. szám.
(Váci-körút sarokház mellett, villamos megálló) saját áruházában,
Magyarország legnagyobb kézimunka-üzlete.

Biztos gyógyulást keresőknek

kik bármely

nemi betegségben szenvednek

mint hűgyeső és hólyagbajok, hűgyesőszűkítések, vizeleti
zavarok, éjjeli magömlések, sebék és bujakóros bántalmak
(siphilis) az önfertőzés utóbjáiként fellépő idegbajok,
korallérő elgyengülés, bármily bőrkütesek stb.,
nőknel fehérfojyas, méhbajok alapos, gyors és gyö-
keres gyógyítására szigorúan tudományos és lel-
kiismeretes gyógy módjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai

hírneves szakorvosi rendelő-intézetét

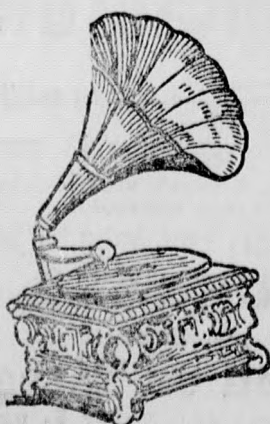
Budapest, VI., Andrassy-ut 24.

Rendelés naponta 10-4-ig és este 7-8-ig. Idült hűgyeső és
hólyagbajok vizsgálata Villamos hűgyesőtükrök segítségével.
Videkiek levelekre kimerítő választ és szakzerű tanácsot
nyernek, gyógyszerékéről gondoskodva lesz. Titoktartás
biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Gramofon
Hegedűk
Czimbalom
Forgatható és ön-
működő hangszerek

Kétoldalu hanglemezek
Fuvola
Rézfúvóhangszerek

Mielőtt

részletfizetésre

bármilyen hangszert vásárolna, saját
érdekében cselekszik, ha bekeri

IVÁN és VÁRI

áruházának

Budapest, Váci-utca 22.

nagy képes

főárjegyzékét.

Szállítunk: Vadászfegyvereket, re-
volvereket, fényképező készülé-
keket szintén kedvező részlet-
törlesztésre.

Gramofon lemezekből megjelent újdonságok
kiválóan sikerültek.

Lemez műsor jegyzéket azonnal
küldünk.

Képek és műlapokból nagy választék.

AZ ÉN UJSÁGOM

o o KÉPES HETILAP GYERMEKEK SZÁMÁRA. o o

o o o Szerkeszti: PÓSA LAJOS. o o o

AZ ÉN UJSÁGOM, melyet Pósa Lajos, a
magyar gyermekhad Pósa bácsija szerkeszt, rég-
óta nyújt örömet a hőkömembereknek. Vasárnap
reggel, ha bekopog vele a postás, az apró olvasó,
mihelyt forgatni kezdi, az aranyarkantyus vité-
zek lépnek be a gyermekszoba ajtaján. Az ÉN
UJSÁGOM-nak január elsejével új évfolyama in-
dul meg. Az ÉN UJSÁGOM kiadóhivatala szíve-
sen küld mutatványszámot. Az előfizetési díj ne-
gyedévenkint 2 korona 50 Btér, félfévre 5 korona,
egész évre 10 korona. Januárban minden előfizető
ingyen kapja AZ ÉN UJSÁGOM képes naptárát,
amely szórakoztat, tanít, lelkesít. A naptárnak kü-
lönösen népszerű része a rejtvénypályázat, amely-
nek megfejtői között 25 értékes pályadíjat sorsol-
nak ki. Előfizetni lehet AZ ÉN UJSÁGOM ki-
adóhivatalában, SINGER ÉS WOLFNERNÉL,
Budapesten, VI., Andrassy-ut 10.

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR

nyereménykötvényeinek kényelmes fizetési módok mellett való beszerezhetésére vonatkozó

TERVEZETÜNK:

Abból a megezőfolthatatlanul helyes feltevésből indulva ki, hogy a Pesti Hazai Takarékpénztár nyereménykötvényei a legmegbízhatóbb befektetési értékek a legolesőbb és legszebb játéktérrel bíró sorsjegyek közé tartoznak, elhatároztuk azoknak úgy készpénzért, valamint kényelmes havi befizetésre való árusítását

a legelőnyösebb feltételek mellett.

Készpénzért való vásárlásnál egy sorsjegynek ára ^{a mai árfolyam alapján} **103 K.**
Havi törlesztés mellett egy sorsjegy **24 havi 5 korona.**
 két " **24 " 10 "**
 öt " **24 " 25 "**

Legalább két sorsjegy vételénél az utolsó, azaz a 24-ik részlet összegének a felét elengedjük. Az első 5—10—25 korona beküldése ellenében kiszolgáltatjuk a sorsjegyek sorozatával és számával ellátott hivatalos okmányt, melynek alapján a vevő az **összes előnyök kizárólagos élvezetében lép.** Ezen előnyök közé tartoznak első sorban a nyeresési esélyek.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár nyereménykötvényeinek évente 3-szor van húzása u. m.: február 5-én, június 5-én és október 5-én 600.000, 300.000 és 300.000 koronás fő- és számos jelentékeny melléknyereménnyel.

MINDEN SORSJEGYNEK NYERENIE KELL.

A legkisebb nyeremény 105 koronától 125 koronáig emelkedik. A legkisebb nyereménnyel kihuzott sorsjegyért egy nyereményjegy jár, melynek értéke 25 kor.

Utolsó sorban említjük azt a nem csekély valószínűséggel bíró eredményt, amely a **Pesti Hazai Takarékpénztár nyereménykötvényének árfolyam emelkedésével** várható. Ezen sorsjegyek tudvaleg 142 koronával lettek kibocsájtva és árfolyamuk még a kibocsájtás előtt 175 koronáig emelkedett.

A jelenlegi alacsony árfolyam jelentékeny emelkedést érhet el.
Ezen ajánlatunk csak február hó 5-éig érvényes.

A sorsjegyek emelkedése esetén azonban fentartjuk magunknak a jogot, feltételeinket módosítani. A megrendelések legzélszerűbben postautalványon eszközöndök.

MERCUR VALTÓÜZLETI R.-TÁRSASÁG BUDAPEST, V. KERÜLET, FÜRDŐ-UTCZA 3. SZ.

Fráter Loránd

»Columbia« felvételek Fráter Lorándtól.
Hangversenylemezek: Kétoldaluak 25 cm. átmérővel. Minden gépre alkalmazhatók.

Ára csakis készpénzfizetés ellenében K 4.50.

Czigányzenekar-kísérett: ifj. Berkes Béla. Műdalokat zongorán a szerzők kísérik.		Szeptember végén (zongora-kísérett) Székács Aladár	Haragszik a kislány, ha azt mondják Jaj édes anyám engedjen el a bálba Meghalok én nemcsakára Liba, liba, liba
D 3336	Hívlak akkor is, ha nem jössz (zenekar-kísérett) Fráter L.	D 3246	Rég elhúzták az esteli harangot (zongora-kísérett) Székács A.
D 3237	Viszi a víz (zongora-kísérett) Tarnay	D 3254	Mért nem száll le (zongora-kís.) Székács A.
D 3237	Tele van a város akácfa virággal (zenekar-kísérett) Fráter L.		Szentmiklósi posta (zongora-kís.) Székács A.
D 3238	Turi Balog Marcsa (zongora-kísérett) Fráter L.	A következő lemezek mindkét oldalán a kísérett ifj. Berkes Béla ciszantzenekarral.	
D 3238	Ott, ahol Maros víz (zenekar-kís.) Fráter L.		Mit susog a fehér akác Hazafelő most jönnek a huszárok
D 3239	Reggel este (zongora-kísérett) (Székács A.)	D 3258	Én voltam a nagyarosi halász
D 3239	Várlak, várlak karom reszket (zenekar-kísérett) Fráter L.	D 3259	Titkos kérdés keletkezik Elment a tyúk a vásárra
D 3239	Akít én szeretek (zongora-kís.) Székács A.		Este későn ne járj hozzám
D 3238	Koporsómra, ha meghalok (zongora-kísérett) Székács A.	D 3400	Sír a madár, sír a száraz ágon Udvaromon nyiladozik Rongyos csárda két oldalán ajtó
D 3238	Krasznahorka bülszke vára (zenekar-kísérett) (özv. gróf Andrássy Tivadarné)	D 3402	Mi füstölög ott a síkon távolban Zimberi, Zombori szép asszony Boszegőtem Tarnócára bajtárnak
D 3248	Egy készpénzfizetés (zongora-kís.) Székács A.		
	Erdőn (zongora-kísérett) Székács Aladár	D 3406	Én voltam a nagyarosi halász
		D 3411	Csárdás Ha látom a forogtog elejét
		D 3440	De kitudnám panaszolni magamat Tonta, penna, kalamár's papiros Korosmarosné nekem halat
		D 3441	Gazd uram adja ki a bérem Minden szita rosta kerek Édes anyám rózsafája
		D 3390	Ki vágyom a temetőbe Hát a keszeg mit eszik Nincs a földön olyan édes érzelem
		D 3445	Pántlikás kalapom Lányok, lányok, geryeszegi lányok Őszi rózsá, fehér őszi rózsá
		D 3240	Élmegek ablakod előtt Gyöngye a nád Szász szál Gyertyát

Hogy Fráter-lemezeim élvezetét mindenki számára lehetővé tegyem, elhatároztam, hogy az itt ábrázolt és ismertetett beszélőgépet hat darab tetszés szerinti kétoldalu Fráter-lemezzel együtt hatvan koronáért szállítom. Ezen ár csakis készpénzfizetés ellenében érhető.

Legömbölyített sarku satinfából készült díszes szekrény: nagysága 30x27x13 cm.
Kitűnő szerkezet, egyszeri felhúzással 1 1/2 nagy lemezt játszik le.
Konikus és felhajtható hangkar, teljesen nikkelezve.
Lemeztányér, átmérője 22 cm. nikkelezett keret-fogalattal.
Színes virágtölcsér, átmérője 33 cm.
Hangdoboz, „Perfection” tiszta visszaadó képességgel.

Óriási műsor elsőrendű művész felvételekből: Takacs Mihály, Környei Béla, Ney David, Rózsa S, Lajos Baumann, Gyartas, Göndör sibtől. Cigányzene felvételek: Berkes Béla, Toll János és Nyári Rudolt, Honvéd és katonazenekarok. Külföldi művész felvételek. Csakis készpénzfizetés ellenében K 4.50. Liebner Zsigmond, a Columbia beszélőgép és hanglemez-gyár, Magyarország vezérképviselője Budapest, V. kerület, Nagykorona-utca 14/11. szám.

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Salvány-utca 6-C. 28

Intelligens
középkorú urú, aki a családi háztartás minden ágában teljes jártassággal bír, házvezetői állást keres. Cím: a kiadóhivatalban. 5704

Magán építőiparosiskola előkészítő építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagi József műépítész igazgató, Budapest, VII., ker. Baross-ter 17. szám. 29110

Azonnali pénz
előleggel beraktározunk bútort, kocsikat, varrógépeket, autómobil és kereskedelmi árut, száraz raktárainkban „utólagos díjzáróval” s igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-ter 18. Telefon 97-66.

12 drb Makart-fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinét, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 150 a legjobb kivitelben Herz fényképszó, Budapest, Rákóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Temetkezési
állalkozók, intézetek, egyéletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. E. 46.

Ha meglepő és praktikus alkalmi ajándékok akarunk szert tenni, akkor Kohn Ede és Tsa utoda, Budapest, Város-ház-utca 6. (volt Granátos-utca) cözghez forduljunk. E régi szolid cég-nél előnyösen szerezhetünk be arany-, ezüst- és ékszerárut. 29505

BENZINMOTOROK
15-25 lóerőig műhelyünkben gyártatjuk, valamint új motorok is, jótállással és kedvező üzemi feltételek mellett kaphatók.

Kallai motortelepén
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használható gépészeti készletek és orlomalmok is kaphatók.

Parlament
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíróiskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1868-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-ter 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czinare vizsgáljuk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezetektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át. 28944

Pénzszekrények
és amerikai írodabútorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegény-ház-ter 5. szám.

Saját gyártmányú vas- és rézbútorok
Rézagy --- frt 45.-
Vasagy matraczezel --- 8.50
Gyermekágy --- 11.50
Sodronyágy-betét --- 3.50
Vas- és rézbútorok gyártásában.
WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. sz.
TELEFON 57-91.

Órák, ékszerek
banknál törleszhető csekély részletre is kapható áremelés nélkül
Kerekes Testvérek,
ékszerészek,
VII., Király-utca 27., II. em.

Zálogcédulát
ingókról is, brillantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és röpléget veszek. Kérésre ékszerész, Budapest, VII., Király-utca 65. szám. Telefonszám 95-48.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.
Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐ-UT 123.
Telefon 62-80.

Elsőrendű vadonatúj Singer női varrógépet
27 forintért karika-hajót 40 forintért, centrálbont 45 forintért, iparosgépeket igen olcsón s évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. Krausz Henrik varrógépgyári raktára Budapest, IV., Veress Pálné-u. 40. fidesz 6. Vizonteladóknek arendum

Fajebek,
remek állatok, a legnagyobb óriástól a legkisebb törpéig minden fajban nyersen és idomítva, óriás szentbarnáthegy, ujjfundlandi, doggok, orosz és angol agarak, kopók, vérebek, pointer, setter és német vizslák, ratter, fox-terrier, borz-ebek, mopsz, majom, setyem- és szalon-pincsik, spitzek, törpe félfilős ebcsék stb. — Nevelésre és idomításra elfogadunk, cseréket és vételt eszközünk. Elővadások, ragadozók vétele és eladása, angora macskák, óriás nyulak, baromfi, óriás ludak, kacskák, pulykák, pávák, gyöngytyukok és tyukfajok, remek díszgalambok, méhek, kaptárak, gépek és eszközök. Árjegyzékeket bérmentve küld a Telepvezetőség Tar. (Hevesmegye). 5706

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámviteli államszámvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma. Bpest, IV., Magyar-utca 3., III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel. 661

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát,
planinót,
czimbalmot,
hegedüt
Készpénzbeni áron a legújabb rendszerű
bankhitel
utján kizárólag csak
REMÉNYI
nagy magyar hangszertelepén
Prospektus és árjegyzék ingyen. 649
Budapest, Király-u. 58.

Modern urasági bútorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, úri szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítő, csillárok, vas- és rézbútorokban.
GROSZ SÁNDOR és Társa
Budapest, Liszt Ferenc-ter 8. szám, ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban állandó nagy raktár
LAUB LIPÓT
BUDAPEST, 648
Liszt Ferenc-ter 17. sz

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsíró- oktatás. Ingyenes gépirás-tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gabelsberger gyorsíró- és gépiró-iskolában havonta új magyar, német gyorsírói, gépirási, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és dűszmunkák elkészítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” szepírasi osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szepírás- oktatás. Mersékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kerjen tájékoztatót. 262

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági, örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, szemléket, lakások, üzletek feltűnés nélküli megfigyelését s eltűnt személyek és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel- és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6, I. 15. Telefon 103-52. 28587

VARRÓGÉPEK
családi és ipari cze-lőkre jótállással 12 frttól feljebb minden díj kaphatók

Habán Alajos
műgépszó
Budapest, Izabella-ter 3.
Kérjen árjegyzéket

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.
SINGER JAKAB
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám
Izabella-utca sarok.

Elsőrendű SINGER varrógépeket
nagyban eredeti gyártáson 75 koronától feljebb és minden árfelemelés nélkül havi 8-10 kor. részletfizetésre szállítunk 10 évi jótállással.

Láng Jakab és Fia
varrógép és kerékpár nagykereskedők, Budapest, József-körút 41 sz. Hóküzetek Baross-ter 4. szám és Budán: Margit-körút 6. sz. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Ügynökökkel nem dolgozunk.

INGYEN! Sérvkötő,
múlábak, műkezek, műfüzők, támgépek, egyenestartók, hashótfőkről és az összes betegápolási cikkéről szóló nagy képes árjegyzékünket bérmentve ingyen és bérmentve zárt borítékban küldjük.
UNIVERSALIS SÉRVKÖTŐK
páratlanok, kis gummi nyomlap-pal legnagyobb sérv is elzárható.
SÉRVKÖTŐK
egyoldala 4-14, két old. 8-23, gummból 8-12 korona.
Gummiharisnyak, hashótkötők
mérték szerint készítettnek.
Magyar Orvosi Műszertár
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rökus-kórházzal szemben.) Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Réthy
név látható a valódi példetefü ezukorka minden egyes darabkáján. 26796

Szép, egészségem
1 éves leánygyermekemet örökbe adnám. — Cím: Molnár Jánosné, Kékesé, u. p. Kisvárdá. 5702

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736
SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest,
Sip-utca 8. szám.

PENZ
kölesön sorsjegyekre és érték-papírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre.
Erszéhet sorsjegyre 6.50 K.
József sorsjegyre 7.50 K.
Magyar v. i. 22.- K.
Bazilika 16.- K.
Olasz v. i. 30.- K.
Osztr. v. i. 40.- K.
Hazai 90.- K.
Konvertált Jelz. 105.- K.
stb. stb.
A kölesön 2 koronánál kezdődő apró részletekben törleszhető. — Ha sorsjegyet már zálogban vannak, úgy a letétjegy beküldése elegendő a kölesőnt a fenti összegre felemeljük azonnallal intézés és legolcsóbb kamattal
JELZÁLOG kölesönök
minden nemet a legszolidabb alapon és legelőnyösebb feltételek mellett közvetítünk előleg nélkül.
BEIFELD BANKHÁZ
Bpest, Károly-körút 1 Alapított 1874-ben

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalon-berendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, réz- és mahagoni bútorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bürger-nitúrák eladása s vétele
Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. I. em. Kázinó-utca sarok. 262

+ Soványág +
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek koblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorhajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kitüntette: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Forrártár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/I.

!! Olcsó kölesönök !!
Tisztviselő kölesőnt
6-61/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! **Jelzalogkölesőnt** 4-4 1/2%-ra 4-62-3.05%-os annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra **Óvadókra** az érték 75%-ig **Katonaiszteknek** hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel, **Tarozhitelt, Váltókölesőnt** gyorsan és előnyösen folyósítunk. **Ingatlanok, erők, bányák adásvétele. Osztalysorsjegyek** hivatalos áron. Mindenféle bankigyelet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmaztatnak! **Kun és Társa** bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, V. Lipótkörút 29. II. em. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 23430

Légszész és villamos csillárok
legelőnyösebben szerezhető be **Kulcsár Sándor** bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Deseffy-u. 9-11.

Beszélőgépek
kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok részlet-fizetésre is olcsón kaphatók.
MAGY. IPAR ES KERESKEDELMI R.-T. BUDAPEST,
VI., Király-utca 76. sz.
Kérjen árjegyzéket!

INGYEN PRÁGÁB, MINT MÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYITÁSOK
MINDEN ÉRTÉKESÉGET KÉPEZ ÉS PASZPARTYVAL 55-68 CM MAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA 8 HÍMBE
OLAJKÉP
ARA 10 KORONA. KÉPVISELŐM MINDENNYIT FELVÁLTATNOM.
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN
RÁFAEL PÉNTYRENYITŐ ÉS PASZPARTYVAL ÉS PASZPARTYVAL
BUDAPEST, VI. KER. RÁKÓCZI-UT 32
KÜLTÖTTÉVEL AZ 1908. JÁN. PÁRÉNT
MEZETEHOZI KALLITÁST
OSZTALYÉL; KERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.

De profundis ...

Budapest, január 16.

Elgondolkozom. Eltűnősködöm. Üres óráimban visszapillantok a múlt század hatvanas éveire. Személyes tapasztalataim vannak. Így nézem a népnevelés terén a fejlődés folyamát. Valóságos Gergely-napja ez. Mintha erősen fújna és csipne a tavaszi szél. Mintha hópehelyeket kavarna ide-oda. Mintha az ég napja a hópehelyeket megolvasztaná, csak azért, hogy higítsák a sarat. A sivar szél az akkori tanfelügyelők, az ég napja a kormány. A tiszta hópehelyek a néptanítók. Ne adj isten, hogy csak egyetlenegy néptanítót is kineveztek volna tanfelügyelőnek. Redves tüzifa volt szegény. Nem vigyázták meg, hogy ennek a korhadt fának tiszta a lángja. Magyarország tizenöt-huszezer tanítója közt, nem hogy ötvenet, de egy nem sok, annyit sem találtak, ki tanfelügyelőnek való lett volna. Pedig még a kataszterek kara is megtisztelte a tanfelügyelők testületét egy disztaggal. Itt-ott bejutott egy-egy írónak s húzta a jármót, s ha volt előkelő, befolyásos pártfogója, még képzőintézeti tanár is lehetett belőle, de csak nagyon kivételesen. A képzőintézeti tanárságra minősítésül főbbnek vették egy gimnazista gyerek érettségi bizonyítványát s egyévi külföldi tanulmányutat. Ilyenekből hazajövetelük után mindjárt még igazgató is lehetett. Ha egy ilyet csak segéd-tanárnak neveztek ki, az duzzogott.

Egy nemzetiségi képzőt államosítottak, az ott működő egyetlen tanárt is átvették leltárilag. A miniszteri biztosnak azzal állottak elő, hogy eddig minden tárgyat ő tanított, kineveztek a természettudományok tanárának. Az ő nyomán, mikor a természettani eszközök megérkeztek, nem tudta, mirevalók a szerek.

Egyeseket kiküldtek egy évre gazdasági tanulmányokra. Gazdasági intézetek nem voltak. Hazajövet a körülmények szerint lett belőlük gyakorlóiskolai tanító, vagy jogtanár.

Egy állami képző igazgatója a magyar ifjúságra gyöngye nyomást gyakorolt, hogy vagy a román, vagy a ruthen nyelvet tanulja. Az ifjúság tisztességesen tanulta is e nyelveket. Az órákon megjelent magyar ifjaktól nem lehetett se dakoromanizálni, se

panszlavizálni. A kormány pedig Déván egy önálló tisztán román tanfolyamot szervezett. Ide a magyar nyelv vékony kis társalgó füzetek egyszer-máskor vendéglátóba bekukkanhatott. Déván a kormány maga dakoromanizált.

Csak most negyven év múlva jelentette ki a kormány hallgatagon, hogy annak az igazgatónak igaza volt. Most már a képzőkben a nemzetiségek nyelvét is tanítják. Apponyinak tekintélye kellett ahhoz, hogy ezt az irányt általánosítsa.

De előfordultak még furább dolgok is. A dévai képző igazgatója tudott románul. Athelyezték Máramaroszigetre. A máramaroszigeti igazgató nem tudott románul. Athelyezték Dévára. Elképzelhető, hogyan igazgathatta a dévai képző román folyamát. Ilyen a szenvedély! Elemészti a józan ész s átka az adminisztrációnak. Az igazságot lábball tiporja. Az egyének lánczait megfordítja, de sorsa rosszabbra válik.

Valamivel később az országgyűlés a tanítók fizetését meg akarta javítani. Maga az akkori miniszter állott ellen. Lemondással fenyegetődzött. A tanítók fizetését javítani nem merték. A miniszter győzött, diadallal vonult termeibe s a tanítók koplaltak tovább.

Az a csoda történt, hogy aki nem vetett, aratott, mihelyt valaki megszületett, meg is halt azonnal keresztség nélkül s a tanügy kímült vérkeresztségben.

A tanítók hálások lehetnek Apponyi iránt. Nekem meggyőződés, hogy ily szépen soha se rendezték volna anyagi ügyeiket, ha nem ő a miniszter. A szálláspénz ügye meglehetősen szépségi hiba ugyan, de azt hiszem, hogy ennek nem Apponyi az oka. Lassan-lassan rendbe jó ez is, mert nem lehet, hogy be ne látnák, hogy a tanítók itt nagy kárt vallanak. A szálláspénzek emelkedésének a hírére a szállásbér is felszökött, s így a tanítók azt is veszítik, amit nem kapnak s azt is, amit a készből pótolniok kell.

Az a három törvény a népoktatás ügyének nagy fordulója. Nemesak az állami tanítók ügyét, de a felekezetiét is felkarolta. A tiszteletbeli igazgatói intézmény által kímelt a kitűnő tanítókat. Ilyen a nagy lélek! Ilyen a nagy államférfiu!

De vizsgáljuk meg ez intézményeket a gyakorlatban. A tiszteletbeli igazgatók kö-

zött sok a férfi, kevesebb a nő. Pedig a jelesebb tanítók valóságos igazgatók, tollnokok, tanfelügyelők lehetnek, s így már ez uton is jutalmat nyertek. A nők elől azonban ez állások el vannak zárva. A tiszteletbeli igazgatóságoknál tehát főképpen a tanítónőkre kell tekinteni. Azt hiszem, a nagy lélek szándéka a végrebajtásban elfutott. Mert különben az egyenlő köteleességek alapján a tanítónőket is ugyanazon jogokban kell részesíteni. Meg kell előtük is nyitni az igazgatói, tollnoki s tanfelügyelői állásokat.

Nem észszerű megyék szerint osztani meg ez állásokat. Nem az egyes megyék, de az ország jeles tanítóit illeti a jutalom. Ne csak a tanfelügyelő, de a tanítóegyesület is terjeszsen fel jelölteket. A minisztérium pedig szigorúan vizsgáltsa meg ez iskolákat a maga szakközvegeivel. Az ily véleményes jelentések alapján aztán már lehet dönteni. Mert hiába, több szem többet lát. A tanfelügyelő elfogult is lehet, az egyesület pedig pajtáskodhatik. De azért kiegészíti egymást. Egyik a másiknak ellenőre s az ajánlások nem lesznek könnyelműek, vagy pártosok, mert mind a kettőnek a háta mögött ott van a miniszteri biztos. Nem az itt a kérdés, ki van rászorulva. Ez az intézmény nem táptintezet. Én legalább így fogom fel a miniszter ur szándékát. Azt hiszem, e dolognál óvatosságra, s nagy körültekintésre van szükség, mert „minden jól kerül ki a teremő kezéből, az ember kezei között azonban minden megromlik.“ Kell olyan alap is, mely a szív ügyeit is intézi, de a tiszteletbeli igazgatóság nem a szív ügye, ez nagyon is az értelem tárgya. A jeles tanítónak s társainak is van szívük, de értelmük is s a szurás fáj nekik. Minden ügynél szabadítsa föl magát a minisztérium nemesak a politikai vigéceztől, de még a felekezeti őrszemektől is. Kinevezik magukat melléktanfelügyelőségnek s addig különösen a tanfelügyelőségnek s minisztériumnak, míg céljukat el nem érik. Könnyen tehetik. Felelősségre ugy sem vonhatók. Olyanok, mint a héja, lecsapnak a tanfelügyelő jelöltjére s a maguk jelöltjeit viszik diadalra. Így megy ez aztán más kinevezéseknél is. Én sajnálom a tanfelügyelőt, ki e helyzetbe jut. Vagy behunyja szemét, s halad hátra — vakra, vagy sarkára áll. Az első esetben az ügy szenved s a tanítók elidegenednek tőle. A második esetben azonban az isten legyeneki irgalmas. Legjobban sajnálom azonban

Az apagyilkos.

Írta: J.H. Rosny.

Mindketten elnémultunk. Az est langyos volt s a parton átlátszó kőd derengett. A park vöröslő bükkfái, az akácok és sycamore-ok halkán susogtak; a rózsakertből oly édes illatot hozott a szellő, hogy az örök élet vágya fogott el bennünket. A csillagok halványodni kezdtek, faesüsről-faesüsré színü fény szökött, majd felkelt a téli hold s korallszínü areza leragyogott a halmokra.

Charles összeborzadt és kezébe rejtette arezát. Hallottam, amint sóhajtott.

— Nos? — kérdeztem esodálkozva.

— Ez gyermekkorom egy borzasztó estéjére emlékeztet — hebegte anélkül, hogy arezát felemelte volna és szíve megdobbant.

Csak nagy ritkán beszélt gyermekkoráról s ilyenkor is busan.

Gépiesen így szóltam:

— Uglátszik, gyermekkorod nem volt boldog?...

— Isteni volt egész a tizedik évemig. Azután a kinok kinjává lett... Nem tudok rá visszaemlékezni keserűség nélkül...

Egy tekintetet vetettem a vörös égi testre. Charles folytatta:

— Ez olyan valkamas, melyet még senki előtt sem tettem, noha titkom gyakran fogtogatott... Nem is tudom, hogy ma este miért vallom meg neked... hiába, az ember önmaga előtt is rejtély!... Bizonyára jobb volna magammal vinnem az átkos emléket a sirba...

Elhallgatott és mereven nézte a gyepet. Azután folytatta:

— Amint már mondtam, tíz éves voltam akkor. Kicsiny emberke, mint millió más, nem rossz, csak affektáló s eléggé szofogadó, de rendkívüli kíváncsisággal megverve, ami reugeteg oktalanság elkövetésére ragadott.

A lakásunk gyönyörű volt. Falunk lakunk, egy nagy birtokon, melynek élén atyám állott mint uradalmi intéző. Derék ember volt, szorgalmas, de nem kapzsi, aki lelkiismeretesen gondoskodott a családság tisztességes ellátásáról s nekünk is kényeimet biztosított, de a maga személyét illetőleg alig voltak igényei. A házunk a „kastély“ nevet viselte s tágas és díszes volt. Az épület legnagyobb részét anyánk a mi számunkra foglalta le. Két eseléd állott személyes rendelkezésünkre. Ezek ép oly boldogok voltak, mint magunk s legfőbb vágyuk az volt, hogy a házat csak akkor kelljen elhagyniok, ha majd a temetőbe viszik őket. A családságunk öt tagból állott: apa, anya, egy leány és két fiu. Család volt a szó nemes értelmében. Apánk komoly volt és éber, nyugodt természetű s nagyon hű feleségéhez és gyermekeihez. Anyánk már gyengébb volt, ligyább és érzékenyebb, jó gazdasszony s szerette a rendet és a esint. De a gyermekei jellemének képzéséhez nem értett. Ezer szerenese, hogy a jó sors oly eselédkehez juttatta, aminek Thérése, a szakácsnő és Eulalie, a szobaleány voltak, akik felügyelték arra, hogy a gyermekek gondosan tanulják feladataikat s mindenek felett megtanulják az engedelmisség művészetét.

Igy éltünk boldogan mindaddig, míg

apám egyszer megbetegedett. Hogy mi volt a baja, azt sohasem tudtam meg. A járásorvos gyógyszereket és pilulákat rendelt neki s anyám és Eulalia gondos szeretettel ápolták. Nekünk gyermekeknek reggel, délután és este szabad volt meglátogatnunk apánkat. Nagyon örült mindig látogatásainknak, melyek nem igen zavarták, mert rendszerint rövidek voltak.

Egy délután anyánk a faluban járt s Eulaliét is távozni láttam a hársfasor alatt. Valami különös kíváncsiság fogott el s minden áron látni akartam a beteget. Ez nem volt kimondottan megtiltva s én halkán felmentem a lépcsőn, kinyitottam az ajtót — és ott voltam a nagy kék szobában.

Atyám aludt. Arczával a falnak fordulva, jobboldalán feküdt. Lábujjhegyen közeledtem feléje és figyeltem rendszeres, erős lélekzetvételét. Azután körültekintettem. Az ágy mellett egy kis asztalkán egy vizes findza, egy pohár, két kicsiny orvosságos üveg, egy kis ezukordoboz állott. A pohár félig tele volt valami átlátszó folyadékkal. Hogy miért jött, kedvem megizelni a pohár tartalmát, az egyike a gyermeki jellem megfejtethetlen titkainak. Ujra hallgatództam: a beteg lélekzetvétele változatlanul szabályos volt. Azután kinyújtottam a kezemet és ajkaimhoz emeltem a poharat. Kétségtelen, hogy ezukros víz volt benne, de valami szirupizet s azonfelül kellemes illatát éreztem, mely rendkívül ízlett. Azután ittam egy kortyot, majd még egyet s mikor a poharat letettem kezemből — az üres volt. Nagyon megijedtem. Menekülni akartam, de nem mertem mozdulni. Azután eszembe jutott,

a minisztériumot, mely az ily bucsujárások valóságos martirja.

Mindenki csak a pártfogókat hajhászta. Így aztán az igyekezetnek, buzgóságnak, törekvésnek vége. Így a népoktatásnak el kell tespednie. A tölgy élél századokig s fejlődik zajtalanul, ha megvannak benne fejlődésének feltételei. De ha a szű veszi magát belé, hamar elsatnyul s megodvasodik. A néptanítók a népoktatás fájának a gyökerei. Ha a gyökereket kivágják, a fa elvész. Mert a munka nem fáraszt, sőt örvendetes, ha hasznát látjuk. A munka valóságos nyugalom, ha elismerés a díja.

Ismertem egy igen jeles néptanítót. Buzgalommal szolgálta a tanügyet. Egy gimnáziumnál magánuton eximio modo matusra letette az érettségit s ezenfelül fel akarta magát szerelni nagy ismeretekkel. Miért, miért nem, pályát cserélt... elment postamesternek. Vannak, akiknek igen szép polgári iskolai oklevelük van. Nincsenek rájuk tekintettel.

Protekezió a világon mindig volt és lesz. Kiküszöbölési lehetetlen is. S talán nem is volna jó. Mert a minisztérium nem ismerhet mindenkit. Árkolja el tehát maga körül a földet s a hidon csak azokat eresztse át, akik bizonyos megállapított feltételeknek megfelelnek. Ezen feltételek keretén belül aztán lehet protekezió. A tanítói oklevél legyen mindennek az alapja, de az oklevél minden ne legyen. Vannak például tanfelügyelők, akiknek van ugyan tanítói oklevelük, de mint tanítók az iskolában soha se működtek. A tudónak levegőre van szüksége, hogy működhessenek. Hogyan foroghat a vizimalom kereke, ha nincs víze?

A tanfelügyelőknek kötelességüké kell tenni, hogy magasabb minősítéssel bíró tanítókat a minisztériumnak azonnal jelentésük be s a minisztérium ezeket nyilvántartassa. S ha a kerületben valamely magasabb állás megüresedik, a tanfelügyelő hívja fel, hogy folyamodjék. Népiszkolai igazgatóságokra ötévi, tollnokságra és segédtanfelügyelővé 10 évi működésnél előbb senki kinevezhető ne legyen. Az ily intézkedések némileg utját állják a protekezió hajhászatainak. Természetes, hogy csak ideiglenesen. Gyökereken csak úgy segíthetünk, ha a földet jó mélyre szántjuk. S e föld termőmagja a néptanító lesz. Oly rendszert kell behozni, mely a törekvő néptanító előtt utat nyit a hala-

dásra s biztosítja őt, hogy igyekezettel s arravalósággal elért ér.

Ennek első feltétele, hogy az oklevelek teljesen egymértékűek legyenek. Mindenki, akár felekezeti, akár állami képzőben tanult, állami bizottság előtt tegye le a képesítőt. A jelenlegi rendszerben nagy lehet a részrehajlás rekon- és ellenszenv szerint. Kijegyzések is szerepelhetnek: ezt fogom kérdezni, ezt nem. Okkal-móddal esetleg az írásbeli tételekhez is hozzá lehet férni. A tanárok is buzgóbbak, ítélőtekebbek szigorúbbak, mert nem ők lévén a vizsgázók, a nem arra valókat idejekorán elbuktatják. Mert hiába, egy magasabb testület ítélete az intézetre fényt, vagy árnyékot vet. Ez már maga egy igen lényeges orvossága a tultermelésnek.

A másik feltétel, hogy a képző az iskolának a sikeres tanítás eredményét biztosítsa. A mostani tanítóképzés ezt nem veszi eléggé figyelembe. Az ifjút fölveszik, tanítják, gyakorlóiskolába küldik s mégis, általában rengeteg a rossz iskolák száma. Ez onnan van, mert a tanítóknak általában nincs átadó képesség, nincs hivatás. A hivatásnak szárnyai vannak, de ehhez, hogy repüljön, alkalmas szellő kell. Ez a szellő pedig a már említett fokozatos előmenetel. Mikor a hatóságok az eredménytelenséget észre veszik, akkor a tanító már állomáson van s kinek volna lelke az ilyet kenyerétől megfosztani s esetleg családotól szelnek eresztetni.

Ezért, mikor az ifjú a képzőbe lép, az első évben ne tanuljon egyebet, mint szigoruan a szoros értelemben vett népiszkolai anyagot, egy fél évig a gyakorló iskolában szemlélődve s külön szaktanár (kiváló néptanító) által elméletileg fejtegetve, ugy magát a népiszkolai tananyagot, mint a tananyag határát és átadása módját, kizárva minden elméletet. Az egyik tanárunk volna a gyakorló-iskolai tanító, a másik, aki másnap vagy egy más órában a megfigyeléseket számon kérné s a megfigyelésekre megtanítaná. Az első év tehát nem volna egyéb, mint a pusztán népiszkolai tananyag teljes elsajátítása s a tanítás módjának szemléltető oktatása. A második félévben a növendékek kellő utasítás, előkészület mellett már tanítónak is. Így tűnnek ki már az első évben, hogy van-e a növendékeknek a gyermekek felfogásához illő átadó képességök, tudnak-e figyelmeztetni, alkalmasan, javítólag büntetni. Ha a testület arról győződnek meg, hogy

Nem volt erőm szólni, csak négnán intettem.

— Te... keverted ezt?

Halántékain izzadság gyöngyözött, hangja egyre rekedtebbé lett s tekintete kimondhatatlan szeretettel, szomorúsággal és megadással arezomom pihent. Borzasztó volt!

— Jó, jó... — mormogta. — De édesanyád ne tudja meg soha, soha! Hallottad: soha!...

Azután erőtlően visszahanyatlott. Negyedóra múlva halott volt.

A park legsötétebb zugába menekültem. Órákig bujdosom ott, lesújtva az iszonyat érzésétől s kétségbeesve. Éreztem, hogy anyámnak nem szabad megtudni a titkot, de tudtam azt is, hogy képtelen leszek azt megőrizni.

A házban nagy volt a zavar és kétségbeesés. Hiányomat csak késő este vették észre s mikor megtaláltak, anyám elé vittek.

Kérdőzködött, de én semmiről sem tudtam.

Most már bizonyos voltam benne, hogy nem fogom magamat elárulni.

És még ma is, husz évvel a szomorú esemény után, vannak perceim, mikor apám rejtett tekintetét látom. És hasztalan ismétlem magammal, hogy akaratlanul és öntudatlanul követtem el tettemet, hogy az nem más, mint egy gyermek beszámíthatatlan cselekvése. — halálom órájáig üldözni fog a tudat, hogy rettenetes büntényt követtem el, hogy apagyilkos vagyok!

ilyen képességek nincsenek meg benne, most még minden nagyobb baj nélkül eltávolítható. Csak a természet az igaz. Ami nem természetes, az valótlanság, hamis látszat. Ilyen az okos ember eljárásának a módja. Mikor már a baj idült, nehéz gyógyítani. A szellemi élet rendjét is a természet törvényei szerint kell berendezni. Ez a második eljárás újra akadályozná a tultermelést. Még pedig a haszontalan tultermelést. Jó volna, ha a zene a közép és polgári iskolákban rendszeres tantárgy volna, hogy a képzőkben ne kezdődjenek, de folytatnák.

Igy jutna az ifjú a képzőbe, melynek olyan szervezetet kellene adni, hogy a neveléstani tárgyakat: lélektan, logika, testtan, módszertan, neveléstan, nevelés története nagy terjedelemben tanítanák, egyelő tárgyakat pedig olyan módon, hogy az ifjú egy részről tudományos képzettséggel láttatnák el, más részről pedig alkalmassá válnék magasabb tudományos készségek elsajátítására minden különös iskola nélkül, egészen magánuton is.

Egy ilyen tanítóképzés utján a népoktatásügyi intézeteket: elemi és polgári iskola s tanítóképző egyesítéseni lehetne. Senki se lehessen polgári iskolai tanító, ha nem volt elemi tanító, ne lehessen képzőtanár, ha nem működött polgári iskolában s ne lehessen tanfelügyelő képzőtanárkodás nélkül. Az egyetemre itt nincs szükség. Nem egyetem kell ide, de hivatás. A hivatáshoz pedig erő. Ezt az erőt a fokozatos előmenetel adja meg, ha csakis a lankadatlan igyekezetet jutalmazza. A fokozatos előmenetel a hivatás lankad. Az pedig nagy baj, ha az ember gyöngébb mint hivatása. A tudományos képzettség azon mérve, melyet a budai paedagógium nyújt, képezit mindenkit, hogy fokozatosan a népoktatásügyi intézetek legmagasabb állására is eljusszon. Ide nem észszerű máshonnan szedett erőket bevonnai s a néptanítóknak mintegy utját állani. Természetellenesnek látom, hogy néptanítók legyenek tanfelügyelők s ügykörükből kivigyék a polgári iskolákat s képzőket. Ez a tanfelügyelők megalázása. A tanítók fokozatos fizetése ugy amint most van, megmaradhat, mert ezt már oklevelek alapján is megérdemlik. De viz-gázhassanak a paedagógiumban, mint rendszeres, vagy magántanulók. Így nyílnak meg előttük s csakis ő előttük a magasabb népoktatásügyi állások. A segédtanfelügyelő-felügyelő megyei járások szerint magasabb képzettségű tanítóra lehetne bízni, kik mellett segédek működnek s ezek helyettesítenek, míg ők a járásban látogatnának. Így lenne a népoktatás egységes. Így haladhatna a tanító a maga körében képességei s nem protekezió szerint előre. Így akadnának hivatott egyének ez állásra, ami engem e cikkem magírására ösztönzött. S ez a reform még elesőbb volna, mint a mostani. Régen hajókázunk már. Ideje, hogy partra szálljunk.

Madzsar János.

hogy a hibát jóvá lehetne tenni. Vízet töltöttem a pohárba és cukrot tettem bele. Mikor a cukor feloldódott, találmra vettem az egyik orvosságos üvegesét s annak tartalmából is töltöttem a pohárba. Megízleltem az italt: hiányzott belőle a szirup-iz és az aromatikusság illat.

— A másik üvegből is tölteni kell hozzá — gondoltam magamban.

Ugy tettem s ezuttal úgy találtam, hogy a keverék ize az előbbi.

Azután, mint aki jól végezte dolgát, lábujjhegyen elhagytam a szobát és kimentem játszani a gyepre.

Félórával később visszatérni láttam Eulaliét. Felment apám szobájába s alig lépett be az ajtón, sikeltani hallottam. Nem tudom, minő sötét előérzet fogott el, de rögtön befutottam a házba. A szobaleány sápadtan kisietett a lépcsőre s érthetetlen szavakat mormolt. A félig nyitott ajtón meg láttam apámat. Halálos sápadtan az ágyon feküdt s kezeivel heves mozdulatokat tett. Az ajtóban habozva és tanácstalanul állt Eulalie. E perczen apám észrevett engem. Tekintetünk találkozott s én minden tagomban remegni kezdtem.

— Eulalie! — szólt rekedten a beteg. — Siessen a gyógyszerért s hozzon hánytatószeret...

Eulalie elsietett s apám rémült arczi fejezéssel így szólt:

— Charles!

Reszkette hozzáléptem. Lesújtó tudatomban a történeteknek.

Atyám hebegve szólt:

— Te itt voltál azalatt, míg aludtam?

Kiváló minőségű borpárlat

Dékány Péter

ÉS TÁRSA

PROMONTORI COGNACGYÁRÁBÓL
MINDENÜTT KAPHATÓ!

MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐN

RÓDOSI TESTVÉREK

BUDAPEST, V. SZABADSÁG-TÉR 1. sz. 10.

BUDAPESTI HELVI KÉPVISELŐ

WACK KERESZTÉLY

IV. GERLÓCZY UTCA 2. sz. 10. sz. 10.

IRODALOM.

* Két novellás könyv. Vértesy Gyulának két új könyve jelent meg a könyvpiacra. Nem tudom bizonyosan, de úgy gondolom, hogy az író azokat a tárczanovelláit gyűjtötte össze ebben a két termetes kötetben, amelyek elszórtan a fővárosi napilapok tárczarovatában és a szépirodalmi folyóiratok hasábjain megjelentek. Ezt onnan gondolom, hogy egyik-másik írására visszaemlékeztem most, hogy másodszer olvastam a kötetben. Ezt azonban csak azért említem meg, hogy figyelmeztessenem a Vértesy Gyula intímebb közönségét ezekre a tárczára, amelyek között bizonyára ott lehet az az írás is, amelyik bizonyára mély nyomokat hagyott a lelkekben. Azt hiszem, mindenki úgy van vele, hogy ami megkapta a szívünket, amit első pillanatra megszerettünk, az része lett egy kicsit az életünknek, azt óhajtjuk, mert bírása egy szemernyi-vel meghittébb teszi mindennapi környezetünket, legyen az kép, szobor, szöveg, könyv vagy más egyéb apróság. Meg vagyok győződve róla, hogy a Vértesy Gyula két új novellás kötetében nagyon sok olyan írás van, amelyhez intím, mély hatások fűződnek, mert Vértesy Gyula, par excellence intím hatásokra törekvő író. Azt hiszem, ez a legnagyobb dicséret, amit íróról mondani lehet. Intím hatások kiváltására csak intellektuális közönség alkalmas; intellektuális közönség szeretetét elérni, tehát magát az intím hatást kiváltani belőle csak artistikusan finom írással lehet. Vértesy Gyulát pedig egy nagyon választékos ízlésű közönség szereti, az írásai tehát föltétlenül finomnak és artistikusnak kellenek, hogy legyenek. Azok is. Az Egyetértés olvasói igen jól tudják ezt, mert Vértesy finom, mélyen járó írásainak a női közönségünk soraiban igen sok barátja van. Éppen ezért nincs is szükség rá az íróra, hogy nagyon rébuszosan ajánlgassam. E helyett egyszerűen csak közhírré teszem, hogy a két kötet megjelent. Az egyiknek a címe „Az élet”, a másiké „Rabszolgák”. Azt Singer és Wolfner adta ki, ezt a Franklin-társulat. Ára az első könyvnek 2 kor. 50 fillér, a másodiké 4 korona.

* Uj Idők. A magyar családok kedvelt hetilapja az Uj Idők magas színvonalu tartalommal jelent meg e héten is. A lap élén ott találjuk Herceg Ferenc gyönyörű regényének, „A királyné intárjának” a folytatását, amelyet Innocent, a népszerű festőművész illusztrált. A szépirodalmi olvasmányok között ott találjuk Lovik Károly elbeszélését, Kóbor Tamás novelláját, Bulwer világhírű regényének, „Pompeji utolsó napjai”-nak egy önálló részletét, amelynek a délszlávországi nagy pusztulás ad aktualitást. Spalte Sándor „Odalenn a déli határon” az annektált tartományokról ír érdekes cikket, amelyet fényképfelvételek tarkítanak, míg egy másik cikket Sudermann új regényéről, az „Énekek-énekéről” szól. Szabolcska Mihály és Zempléni Árpád verse, Mühlbeck humoros fejtéce: Gárdonyi Géza új darabjához, „A falusi verebekhez”, a délszlávországi földrengésről érdekes fényképek egészítik ki a lap amugy is gazdag tartalmát. Előfizetési ára negyedrőre 4 korona.

* A „Vasárnapi újság” január 17-iki száma legnagyobb közleményében a messinai földrengéssel foglalkozik, egész sereg érdekes képet mutat be a nagy katasztrófáról, melyekből fogalmat lehet alkotni a pusztulás arányairól. Egyéb képsorozatok: teli képek Budapestről s a Tatrából. Szépirodalmi olvasmányok: Ady Endre és Bodor Aladár versei, Garvay Andor novellája, Williamson angolból fordított regénye, Bihar Imre cikke a messinai tengerszorosorról. Egyéb közlemények: tárczazikkek a hétről, Joannovic György és Szamosy László arcképe és nekrológja s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték stb. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedrőre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félrőre két kor. 40 fill.

* A Századok januári füzeté az új szerkesztő, dr. Borovszky Samu szerkesztésében pontosan jelent meg a kitűzött időre. Két nagyobb tanulmányt tartalmaz; az egyik dr. Madzar Imre „Egyének és tömegek a történelemben” című történetelméleti dolgozata, tulajdonképp mélyelműjű polémia a szociáldemokrata felfogással, mely a tömegek szerepének óhajt a történetírásban tulsúlyt juttatni az egyének fölé. A másikban dr. Tárczy Károly „A munkási ezéhek történetét” ismerteti, érde-

kes képet nyújtván, csak egy város keretében is, a régi iparos-osztályok nemzeti érzésű és vallásos-keleti életéről. A kisebb közlemények során nevezetes adalék Prónai cikke, melyben Mikes Kelemen mint „actor” (színjátszó) mutatja be egy régi iskolai drámában. A további közlemények során a Thaly-plakett átadásának részletes leírása (magának a plakettnek sikerült reprodukciójával); az új szerkesztő programja, személyi, bibliográfiái és vegyes közlések teszik változatos tartalmúvá a füzetet, mely élénk szerkesztői érzékről tesz tanúbizonyosságot s nemcsak a tudósok, hanem a történetkedvelők érdekeit is szem előtt tartja.

* Sztrájk. A Mártonffy Márton szerkesztésében megjelent Iparosok Olvasótára XV. évfolyamának 1. füzeté granátú ügyesen és vonzóan megírt elbeszélés jelent meg Hegedüs Zsigmondtól Sztrájk cím alatt, mely az iparosok életéből vett példababá mutatja be a sztrájk káros és romboló hatását s egyben előtárja a jövő képét, melyben a nemzetköziség és vallástalanság jelszavai már nem fognak uralkodni a munkástömegeken s mikor a szellemileg érett és önálló munkásság kiképződte már helyét a politikai önállóság mezején is. Az erős hazafias szellemében írt munkát a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) Könyvkiadóhivatala adta ki; ára 60 fillér.

Szerkesztői üzenetek.

Régi nóta. Bizony, az. Régi-régi és nagyon szomorú nóta. De éppen olyan régi és éppen olyan szomorú dolog az is, hogy az élet nem virágos kert, amelynek a rózsával borított utain a fiatal leánykák boldogan sétálgatnak egy életen át és amelynek a bokrai magül elbujtatott troubadurok zümmögnek a fülükbe Puccini-muzsikát. Az élet még a nagyon bájos és a nagyon mélabusan író fiatal hölgyek számára is rejteget sötét, komor dolgokat, amelyek olyan ósdiak, mint maga az élet és az a bizonyos régi nóta. Az a valaki, akit Nagysád szeret, az az Ő nagyon sokszor szegény és nagyon sokszor olyan senmi, akiből csak egy-két esztendő múlva lehet minden. Hogy az Ő esetében ez a minden egy háromszor koronás folyamamérnöki állást jelent, az nem sokat változtat a dolgon. Az is megesik, hogy a másik, akit Nagysád ki nem állhat, véletlenül öreg, kellenetlen bácsi, — de sok, sok százezer korona boldog tulajdonosa, akinek annyi a pénze, amennyi óneki emberi számítás szerint sose lesz.

Et quid nunc? Ilyen dolgokból könnyedén, minden nagyobb emóció nélkül nem szoktak az emberek kilábolni. Akárhogy legyen is, a dilemma egy kis lelki megérződatáshoz vezet. Azért még nem kell olyan rettenetes késébeesni és mindenképp fölött nem kell „aszszetört” szivekről és egyebekről tragikuskodni. Az Őn fiatalága néhány hét múlva éppen olyan virágzó, könnyű és muzsikás lesz, mint volt az eset előtt, amely néhány hét múlva nem is lesz olyan nagy és olyan megérző.

Sokkal okosabb, ha egészségesen, józanul gondolkodik és megpróbálja vizsgálni magamagát. Ha a szerelmük igazán mély és egy egész életre szóló, akkor maradjon meg a holnapi 3000 korona mellett és dobja el a mai szízeseket. De legyen bizonyos annak a szerelmének a mélysége és legyen biztos az a 3000 korona. Mert a nyomor, amelynek esetleg nekimennek, higgye el, rettenetes és a kutyahóban lantoló szerelm csak az ősi románcsokra él. És semmiesetre se felejtse el, hogy nemcsak az a kettő van a világon. A szeretett szegény és a gazdag kérő. Ha az első elutasítja, mert nem szereti és ha azt veszi észre, hogy a másodikhoz való szerelme sem volt az igazi, még mindig egy darab élet áll ön előtt, tele boldogsággal és tele melegséggel. Az életnek még nincs vége ott, ahol jelenleg állani méltóztatik. És az élet, ez a csunya és ez a rossz, amelyre most olyan kedvesen haragszik, ha nem is rózsákert, de nem is olyan bűnös és kietlen valami, mint amilyenek most látja.

É deklaráció. Önnek van igazsága. Shakespeare egy régi mondából dolgozta fel „Hamlet”-et. A „Hamlet” monda első nyoma a Saxo Grammaticus-ban jelentkezik először. Belleforest novellájában (1564) már kerékesebb alakot ölt. Nash szerint 1587-ben már volt egy „Hamlet” című dráma. 1594-ben a Newington-Butts-ban játszottak egy „Hamlet” című drámát, melyet sokan Shakespeare ifjúkori művének tartják. Mostani alakját 1601—2-ben kapta. Az említett mondan kívül Shakespeare a skóciai emányok — Lord Darreley meggyilkoltatása és özvegye, Stuart Mária házassága Lord Bothwell-el — is befolyásolhatták. Hamlet első személyesítője Burbadge Richard, Shakespeare barátja volt. London legelső Állandó színházában, a „Blackfriars-Theatre”-ben játszották. Burbadge korának ünnepeit színtársávé volt. „Szépség a szemek, zene a fülnek”, írták játékról. Kereste a legnagyobb nehézségeket, hogy legyőzhesse azokat. Hamletet, Shakespeare utasította szerint hővének vette, most „nyugalom és mozdulatlanúság kövérséget idéz elő”, — s mint az ilyen

szervezőtől szokásos: a szanvedélyes kitérésnél asztratikusan rövid lélegzéssel, szaggatottan beszélt.

T. Lajos. Az 1908. évi 28. törvényzikk 30. szakasza értelmében 1500 lakoson felüli községben 240 koronánál kevesebb nem lehet. Ezenkívül a helyi önkormányzatok is adhat 100 koronát meg nem haladó helyi pótlékot, ha a község által nyújtható dízes mellett okleveles bába nem pályázott. Az új törvényben megállapított pótlékok 1908. szeptember 1-étől számított joghatálytalaványesek, azonban az erről szóló szakaszban a bábák kifejezetten felmentve vannak, hanem csak a közsegi és körorvosok.

A. F. előzetes. A vizsgálóbíró a legkorrektebbül járt el. Tehát nem lehet őt a felettes hatóságnál felelősségre vonni.

S. Ottó. Szárny, elsépelet és silányul stílizált téma. Ezek után a további működésre nem buzdítottuk.

Leányka. Az a fiatalember ritka előrelátással tette azt, amit tett. Az ön cselekedete nem érdemelt méltóbb jutalmat.

Egyetemi hallgató. A lapok már hetekkel ezelőtt megírták, hogy mikor lesznek az egyetemi beírások. Ön már elkészít, mert 18-ára, a beíratási idő utolsó napjára nem lehet Budapesten.

Gondos mama. Igen, azt megszokták tenni, hogy vidékiek feljönnek a fővárosi balokra, különösen akkor, ha ismerősöket találnak ott.

Előzetes. Ezek az adatok nem állnak rendelkezésünkre. A felvilágosítást csakis az illető igazgatóság adja meg.

Érdelkődő. A miniszterelnök fizetése negyvenezer korona. A miniszterelnöki palotában fényes lakást kap. A miniszterek javadalmazása huszonnégyezer korona és azonkívül négyezer korona lakáspénz.

Magánművés. Abban az iskolában a legújabb rendelt szerit magánvizsgát nem lehet tenni.

T. Ilona. Versével bár volt jelentkezőni, Szerén. Egész bátran hozzá mehet. Mert hiszen ismeri azt a közmondást, hogy: jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok.

M—t. Hát bizony ez nem illik. Az ilyesmit rendszerint azok a lányok teszik meg, akik nem nagyon értékesek s akik alkalmat akarnak szolgáltatni a garzon uraknak arra, hogy egy kis szentelenedést megengedjenek maguknak.

Előzetes fia. Nincs időnk arra, hogy ilyen számok kikeresésével foglalkozzunk.

Új olvasó. Ha a nő huszonnégy éves kora előtt férjhez megy, azonnal nagykoru lesz. A váltóképességet azonban az esetben sem szerzi meg huszonnégy éves kora előtt.

Zsolna. Csak nem kívánhatja, hogy mások magánygyoibe beleavatkozzunk.

Vitathozó. Ez a rovat nem arra való, hogy a két neves író kvalitásait összehasonlítsuk.

L. Kati. Helyesírást és a kis porcellánhabát tanulja meg öltöztetni, kárjuk szepen.

Politikus. A parlament hétfőn, 18-án tartja első ülését a szünetben.

T. Zs. A verse a többivel szemben határozott haladást mutat, de még nem érte el azt a nivót, hogy közzöljék.

Rózsá. Az idealizmusra, amelyről leveleiben beszélt, hü tükre az ön tiszta női lelkének. Azért nem ajánlhatjuk önnök azt, amire szülei akarják ráveenni.

Bódog. Csak azt jegyezze meg, hogy az ilyen hiábavaló tervezetek és légvárak az ön továbbra is így folytatott életmódja mellett, sohasem mehetnek teljesedésbe.

Fibis jegyző. A pestvidéki törvényszék angol hítes tolmácsa Somogyi Ede. Lakik: VII., Dohány-utca 56. szám alatt.

Ref. felkész. Hajdusoboszló. I. A „Kulturharez” című vezércikk írója lapunk belső munkatársa, dr. Benda Jenő. 2. Református vallású. 3. Nőben. 4. Szőke. „Kulturharez”. Önnök is a fentebbit üzenjük.

R. Fosztár. A beküldött versek gyengék, nem közzöljék.

Reichstätti herceg. Szívesen rendelkezésükre bocsátanók, de már nincsenek meg az összes számok, 1909. Kérhet, de nem hiszünk, hogy kapna.

Klementis. Brassó. I. volt a pernyertes.

H. E. Dobsina. A cikke sovra kerül, csak egy kis türelmet kérünk.

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle Emulsió az elsatnyulástól megmenti és rendes erőhöz és vidámsághoz segíti őket.

Aggódo szülők ezrei nézték elragadtatva

gyermekük egészségének rohamos javulását. Még akkor is, ha a gyermek a tejet visszautasítja, a

SCOTT-féle Emulsiót szívesen fogadja és könnyen emészti meg.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50.

Kapható minden gyógytárban.

AN Emulsióvási
lásal a SCOTT
féle módszer ved
jegyét — a ha
lász — körjűk
Egyetembe venai

TELEFON
929

BIZTOSITÁSI

TELEFON
929

ÉS KÖZGAZDASÁGI LAPOK

Főszerkesztő: Dr. Hermán Ferencz országgyűlési képviselő.

E lap 15 évi fennállása alatt fényesen beigazolta szükséges és nélkülözhetetlen voltát és méltán rászolgált arra a hatalmas pártfogásra, melyben a szakkörök részesítették és hivatalból is ajánlották. A lapot egy szerkesztőbizottság vezeti s így a lap a magyar és osztrák monarchia összes lapjai között

a legjobban értesült szakújság,

amely pontosan beszámol a biztosító-intézetek működéséről, közli a kinevezéseket, előléptetéseket, fontosabb biztosítási pereket, híreket, belföldi eseményeket. „Külföld“ rovatában beszámol az idegen országokban történekről. — A lap mindig friss, változatos és hasznos,

mert aki állást és tisztviselőt keres

az is leghamarább e lapnál érhet céljára. — A lap rendszeres, állandó rovatai:

Üzleti szemle: az összes intézetek fogalmának, mérlegeinek ismertetését, megbirálását foglalja magában.

Törvénykezés: a biztosítási és pénzügyi judicatura, külföldi államok törvényhozási mozgalmi és egyéb idevágó szakkérdések megvitatása.

Napihírek: az összes bel- és külföldi fontosabb események ismertetése.

Közgazdaság: az elmúlt hét közgazdasági eseményeinek bőszes ismertetése és megbeszélése.

Külföld: rovata páratlan a maga nemében s úgy értesülések, valamint a külföldi biztosító intézetek eseményei ismertetésében még a legrégibb külföldi lapokat is tulszárnyalja.

Minden számában aktuális, önálló cikkek vannak a szakma összes ágazataiból s ezenkívül a lapot még egy külön rovat is, «Tisztviselők ügyei» teszi nélkülözhetelenné.

A lap mindig pártatlan, magas színvonalu

Legközelebb a bizt. törvényjavaslatot ismerteti.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona. Negyed évre 3 korona.

Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól

Budapest, VI. kerület, Vörösmarty - utca 43. szám.

Fligh
kozta
mind
kettő,
juhoz
„az ő
a ket

Nord
Buda

1909. január 17.

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

HETI MELLÉKLETE AZ „EGYETÉRTÉS”-NEK

A délolaszországi földrengés után. — Egy utca Palmiban, a mely a tökéletes pusztulás képét mutatja.

A halálos ellenségek.

Írta: VÁRADI ANTAL.

Jaques Brie hegedűművész volt, Henry Flight zongorajátzó. Sajátságos módon találkoztak össze. Kentuckyban vendégszerepelt mind a kettő, egy napon lépett fel mind a kettő, egyik a nagy vendéglőben a „kék borjuhoz», a másik a spiritisták gyűléstermében „az örök élethez” címezve. Sokat remélt mind a kettő s belebukott mind a kettő.

Nordenskjöld, a híres sarkutazó, aki a napokban Budapesten járt és az Urániában felolvasást tartott utazásairól.

Másnap találkoztak egy kávéház előtt. Sherryt ivott az egyik, limonádót a másik. Mondanom sem kell, hogy az utóbbi a zongoraművész volt. Majd hangos célzásokat kezdtek tenni egymásra, többről-többre, szóról-szóra, majd szitokra, végül üveg pohárra került a sor s a hegedűművészt törött fejjel, a zongorászt felhasított orral vitték el a helyszínéről. A kórházban egymás mellé kerültek. Jaques Brie a hetvenkilencedik ágyon feküdt, Henry Flight pedig a nyolcvanadikon. Mikor Brie kiabált, Flight azt mondá, hogy szebben visit, mint hegedül, mikor pedig Flightot kötözték, Brie jajgatott, hogy ő azt nem bírja nézni, úgy érzi magát, mintha Flightot hallaná zongorázni.

Egy márciusi reggel aztán Brienek megengedte az orvos, hogy elhagyhassa a kórházat. Brie azt mondta, hogy nem megy, a mig Flight föl nem gyógyul.

— Vajjon miért? — kérde ez.
— Mert mi már ezután nem válunk el egymástól.

— S együtt mit fogunk csinálni?

— Hangversenyezőnk.

— Az ördögbe! . . .

— Hallgasson meg. Egyenkint megbuktunk, együtt diadalokat fogunk aratni. Különkülön egymással verekedtünk, együtt a publikumot győzzük le.

— Ön bolond.

— Csak annyira, mint ön. Nem messze állunk különben egymástól. Ön zérus, én egyes vagyok. Együtt tízet fogunk kitenni.

Halmi Artur festőművész, akinek a műveiből rendezett kiállítás a napokban nyílt meg fővárosban.

A mentő-csapatok működése a rombadőlt Messinában. — Katonák a sebesültek nyoszörgése után indulva ráakadnak néhány élve eltemetett emberre.

Ha én leszek elől, ön mindig egyes marad.

— De én leszek elől.

— Azaz . . .

— Jó Ne vesszünk össze ezen. Lesz még erre elég alkalmunk. De gondolja meg ön, hogy mi a legnagyobb mértékben magunkra vontuk a város figyelmét.

— Annak ön az oka.

— Gömbasága

— Bocsánat: művészetem. De hagyjuk ezt.

— Hagyjuk hát Ez érdekelt-ég csak úgy fog számunkra gyümölcsöket teremni, ha azt együtt való fölépésünk által fokozzuk. Gondolja meg ön! a két verekedő virtuóz együtt a pódiumon!

— Hah, megálljon, ez nem rossz.

— Én homlokomat, ön az orrát ragasztja be. Karöltve jelenünk meg s a Brahms duóját fogjuk először játszani.

— A „variations concertantes“-t?

— Azt, a melyben zongora és hegedű hírköznak. Vérbe sem kerül. Átvisszük a verekedést a művészeti térre, legalább nem kerülünk kórházba.

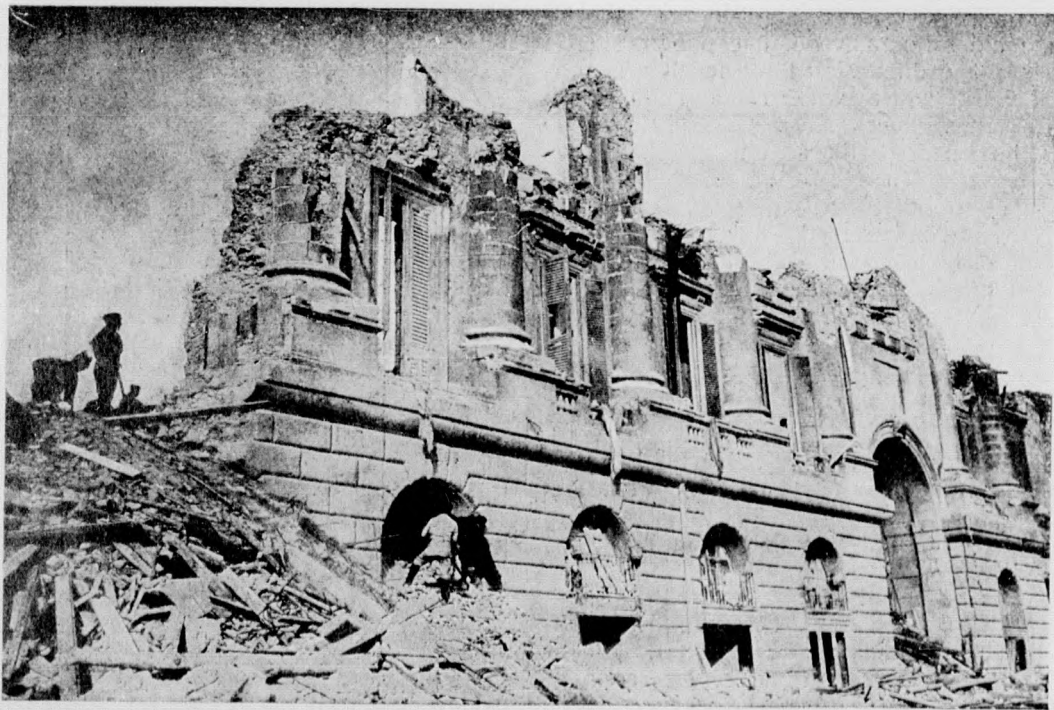
— Áll. Gondoskodják ön falragaszokról.

— Megyek. De még egyet.

— Nos?

Messina legfényesebb palotasora, az úgynevezett „Pallazata“ romokban. — Itt laktak a leggazdagabb arisztokraták és ezen a soron álltak régi, dicsőséges idők történelmi nevezetességű épületei.

A messinai „Corso Vittorio Emanuele“ egyik arisztokrata palotája. — A hatalmas épület úgy összeomlott, mint egy kártyavár és maga alá temette a főuri családot.

— Ne feledje ön, hogy azért —

— Halálos ellenségek vagyunk.

— Versenytársak.

— Életre, halálra!

— Jó napot.

— Isten önnel!

Brie eltávozott s még azon a délután ott pompáztak a falragaszok minden utcá-sarkon.

A közönség szorongásig megtöltötte a hangversenytermet. A siker óriási volt. Néhány hang még azt is kiáltotta, hogy „birokra! birokra!“ A két művész mosolyogva hajította meg magát. Megölelték egymást.

Azóta mindig együtt járnak, folytonosan azt hangoztatván, hogy halálos ellenségek.

A calaise csatornán egyszer nagy viharban keltek át. Több mint háromszáz angol volt a hajón. Brie félreszójtja Flightot.

— Ön amerikai?

— Telivér. Mintha nem tudná.

— Nos hát, én meg francia vagyok.

— Ez sem újság előttem.

— De az újság lenne, ha mi illő belépti, jobban mondva föllépti díjért vészben, viharban a Mnemosyne földézetén hangversenyt adnánk az angoloknak?

— Pompás gondolat. Nem is öntől került ki.

— Az mindegy, de jó.

— Menjen ön a szalonba, hirdesse ki a hangversenyt.

Brie megindult. A szalonban ásitozott a hányatott, na yobbbrészt angol publikum.

— Uraim s ha úgy tetszik: hölgyeim! Készakarva tettem hátra az önök megszólítását myladies, mert a hirdetés nem gyöngéd idegeknek szól. Mi három n, én Jaques Brie, társam Henry Flight és Mr. Vihar hangversenyt adunk a Mnemosyne földézetén. En hegedűn játszom, társam zongorán. Vihar ő virtuózsága pedig rajtunk, a tengeren és az égen. Részvételi díj egy font személyenkint. A hölgyek, kiknek éte drágább, két fontot fizetnek, ha van kedvök vállalkozni. A hangverseny két perc múlva kezdődik!

Egy kövér skót lady volt az első a földézetre tolongók surában. Mondanunk sem kell, hogy a szalon csaknem üresen maradt. A hangverseny háromszáz fonton felül jövedelmezett.

Másszor nem tudtak megosztolni hetvenöt centimeen. Flight pört indított Brie ellen az eltulajdonított centime miatt; a pör folyt elkeseredetten két esztendőn át, hanem azért naponkint együtt ebédeltek.

Időközben Flight megházasodott. Madridban vet el egy hevesvérű sennorát, ki a negyedik hónapban megszökött valami alcantárai lovarral. Brie utra kelt utána, Szevillában utólérte és megölte.

Flight kilencezer reall fizetett szabadlábra helyeztetéseért, megköszönte neki a boszuallást s kihívta egy pár pisztolyra, Brie elfogadta és lelőtte a Flight jobb fülét. Mind a két fél belenyugodott.

Kairóban egy bepólyált fejű nábob azt mondta Flightról, hogy kontár. Brie a fejéhez vágta a hegedűjét az Abu ben — nem tudom kicsodának s mikor Flight megköszönte neki, azt mondta rá:

— Csak a magam renomméjának megőrzéseért tettem, nem pedig ön miatt. Magam is meg vagyok győződve, hogy ön kontár.

— Kö-zönöm. Hasonok pen.

Igy ment ez nyolc éven át, mignem Szentpétervárott Flightnek is támadt egy okos gondolata.

— Ide szándékozik ön fagyni? — kérde Briet.

— Nem, hanem legalább meg akarok melegedni.

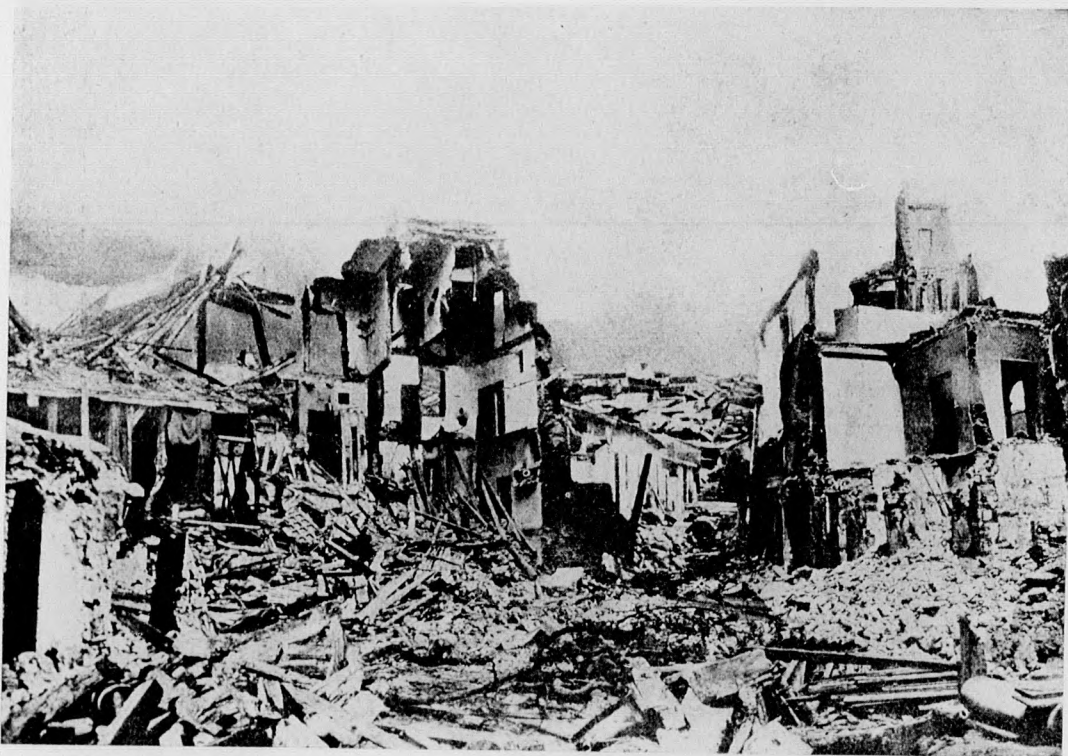
— Ugy kövesse tanácsomat.

— Nos, mi az!

— Menjünk Khinába hangversenyezni. Ott

A messinai pályaudvarral szemközt levő szálloda romjai. — Az épület, amelyben sok idegen lakott, egy pillanat alatt romhalmazzá változott. A törmelék alatt sok agyonzuzott ember fekszik.

A földrengés után. — Részlet az egykor virágzó olasz kereskedővárosból, Messinából.

Találkoztak-e ott tul? ki tudja. Ha találkoztak, annyi bizonyos, hogy e szókkal köszöntötték egymást:

— Apropos! Kérje el szent Dávid kollégától a hegedűjét. Engem szent Cecilia barátnőnk már szerencsétlenül egy pianóval. Ma este Pergolese Stabat materjét vesszük elő.

— Helyes Gondoskodjék egy pár csillagról világítás végett. Hanem azért —

— Halálos, azaz hogy halhatatlan ellenségek maradunk!

— Mindörökre!

Egy pohár bor.

Irtá: PIERRE FONTEBRIDE.

Hang sem hallatszott, szellő sem lengett. Mély csend feküdt mindenben. A természet aludni látszott.

A constantinei magaslatok felett nagy, vöröslő csillagok égtek. A kaszárnyára és a katonai börtönre a langyos afrikai éj ezüstfáylán keresztül leragyogott a tojásdad hold. A kikövezett, elhagyott udvarokban csaknem nappali világosság derengett.

A katonai kórház lelkésze sem aludt ezen az augusztusi éjszakán. Szikár alakja végig-

még nem járt se hegedű, se zongora. Meg aztán ott meleg is van

— Ön előszeretettel viseltetik a mandulametszésű szemek iránt.

— Kikérek minden célzást boldogult feleségemre.

— Boldogult? Igen, a mennyiben öntől megszabadult.

— S vajjon mi áll önnek útjában, hogy hasonlóképp boldoguljon?

— Semmi. Azért utazom Khinába még ma.

— En is. Gondoskodjék a mállharól.

S két hó múlva Pekingben zengették Beethovent és Mozartot. Csakhogy a khinai jóvedelem nem állott arányban a khinai mandarinok gazdagságával. A világért sem lehetett a publikumot fizetésre hangolni. Pedig már azt is kihirdették, hogy csak kijövetelkor kell fizetni. A khinaiak erre azt mondták, hogy legjobban úgy jönni ki, a mint az ember bemegy valahová s nem fizettek

A mellett Briet a sárgaláz is elővette. Flight ott virasztott az ágya mellett s játszotta neki mulattatásul a Sonate pathetiqueot.

Annak utóhangjainál halt meg szegény Brie Ugyis mindig azt állította életében, hogy Beethoven harmóniája az égbe emel. Legalább üdvözült.

Csakhogy a sárgaláz ragadás s Flight kénytelen volt képzelmében a Dom Sebastian gyászindulójának hangjait dörgetve halni meg.

A „Banca d'Italiana” palotájának romjai Messinában. — A romok alatt a bank aranykészletét és értékpapirjait hiány nélkül megtaláltak.

siklott a kicsiny kert fasorain, melyekre a magánzárkák félig befalazott ablakai nyíltak. A rovarok órája éppen éjfél ütött. A pap nagyot sóhajtott, azután kinyitott egy kicsiny ajtót és borus homlokkal belépett a folyosóra.

Oh, a vén abbé nem szerette ezeket a gyászos éjszakai utakat, melyek mindannyiszor egy emberélet erőszakos halálát jelentették! Terhére volt a súlyos kötelesség, mely azt követelte, hogy jelen legyen, mikor a halálraitéteknek tudtukra adják kegyelmi kérvényük elvetését. Ugy érezte ilyenkor, mintha neki is része volna a szerencsétlenek halálában.

Egy szürke kapu előtt őrtálló zouávok tisztelegve a fezhöz emelték kezüket. A szárnysegéd a lelkészhez csatlakozott s együtt indultak szomorú utjukra.

Cellájában az elítélt édesdeden aludt s nem ébredt fel sem a vasajtó nyikorgására, sem a belépők lepteinek zajára. A porkolábnak kellett felráznia álmából.

A fiatal katona megdörzsölte szemeit, azután meglátva a szárnysegédet, felállt és katonás állásba vágta magát. A tiszt ünnepélyesen viszonzta a köszöntést, azután egy papírról olvasni kezdte:

„A hadosztályparancsnok tudatja . . . -el, a IV. gyalogvadászzászlóalj közemberével, hogy a köztársaság elnöke elvetette nevezettnek kegyelmi kérvényét s a haditörvényszék halálos ítéletét megerősítette.“

Azután kissé meghatott hangon hozzátette:

— Az ítélet végrehajtására a mai nap reggele tüzetett ki.

A reitentes szavak elhangzottak. Az elítélt arca halotthalványra vált s a halotti csendben hallani lehetett fogai vacogását.

— Kiván ön valamit? Akarja, hogy a plebános ur ön mellett maradjon? — kérdezte a szárnysegéd.

A szerencsétlen ember tekintete a tisztról a papra tévelygett. Azután hirtelen összeszedte magát és így szólt:

— Meginnám egy pohár bort.

A szárnysegéd parancsot akart adni egy katonának, de a lelkész nyersen a szavába vágott:

— Öltözködjél fel! — szólt az elítélthez.

Azután a többiekhez fordult:

— Misét fog hallgatni. Azután majd vele maradok . . .

* * *

A kicsiny kápolnában a miséző papon és az elítélten kívül, ki az első padosorban térdelt, senki sem volt.

Mise után az abbé, ki eddig kéréltlenül szigorúnak és nyersnek látszott, bevezette a halálra ítéltet a sekrestyébe. Itt egy kicsiny asztalka le volt terítve hófehér abroszszal. Az asztalon, egy tálon sütemény állott.

A vén pap fehér bort töltött egy pohárba, azután így szólt:

— Nesze fiam, az áldozati boromból! Igyál és egyél!

A legény nem mert hozzányulni.

— Itt van a pohár borod, amit kívántál, édes fiam — szólt nyájasan a lelkész.

A legény zokogni kezdett, miközben az abbé gyengéd, szeretetteljes szavakkal vigasztalta.

— Oh, ha mindig így beszéltek volna hozzám! — kiáltott fel végre az elítélt.

Azután visszanyerte lassan-lassan a nyugalomát s jóízűen elköltötte a süteményt és a bort.

Mikor evvel készen volt, kissé bátortalanul s reszkető hangon így szólt:

— Plebános ur, nekem nincs családom és van hatvan frankom a börtön parancsnokánál. Az ön kápolnájában az oltárterítő már igen kopott. Láttam. Vásároljon ezen a pénzen újat . . .

* * *

A börtön mögött van egy elhagyott hely, melyen magasabbra és bujábbra nő a fű, mint egyebütt. Am a kecskék nem nyulnak hozzá soha és magyát nem szedik fel az ég madarai. Ezt a darab földet az elítéltek vére áztatja.

Temető Messina egy utcáján. — A ledől falak egy egész családot megöltek és a szerető rokonok ott, a helyszínen, az utcán sirt ástak és eltemették a holtakat. Nyugvóhelyüket egyszerű fakereszt jelöli.

A Messinából menekültek megérkezése a palermói pályaudvaron. Minden Palermóba érkező vonat zsúfolásig megtelt megrémült emberekkel, akik vagyonkájuk romjaival futnak a halál torkából.

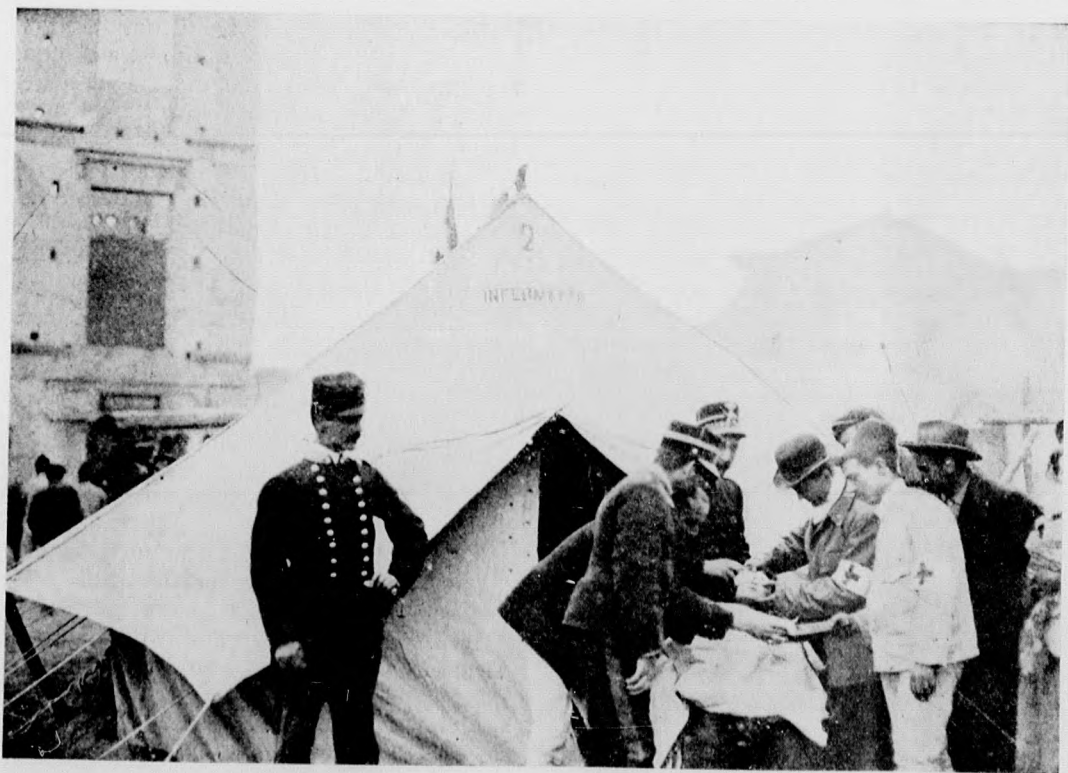
Gyászmenet Nápolyban. — Az óriási katasztrófa hírére Nápolyban gyászmenetek jártak az utcán és imádkoztak az elhaltak lelki üdvéért. Ugyanekkor a templomokban is gyászsztentiszteleteket tartottak.

Messinában az utcákon nagy ládákat tákolnak össze. Ezekben szállítják a halottakat a tömegsírokba vagy a tengerpartra, hogy a tengerbe süllyessék.

Segítség a katasztrófa által sújtottaknak. — Az egész világ részvéte Dél-Olaszország felé fordul és mindentől sűrűn érkeznek az adományok. Bécsben az önkéntes mentőegyesület gyűjtőhelyet rendezett be, ahonnan a vasútra szállítják az adományokat. Képünk egy ilyen transport elindulását ábrázolja.

Tábori kórház Messina utcáin. — A romok fölé sátrakat emeltek, amelyekben polgári és katonasorvosok emberföldítési munkát végeznek a sebesültek kezelésével.

Itt furta keresztül az abbé védencének fejét két órával később a halálhozó golyó.

* * *

Az öreg abbé régen nyugalomba vonult s helyét új, fiatalabb pap foglalta el a constantinei börtönben.

De évenként, augusztus 30-án a hófehér aggastyán megjelenik a börtön kápolnájában és misét mond a szegény elítélteért, kinek pompás oltárterítője ott díszlik az oltár kövén.

Az áldozatok.

Irta: CAMILLE MAUCLAIR.

Midőn akkor este Eveline Fernet asszony belépett barátnőjének, Aimée Sarda asszony kis szalonjába, Aimée arcának sáppadtságán nyomban észrevette, hogy valami szerencsétlenség történt.

— Mi történt, drágám? . . . Gyermekeid?

— Nem, — szólt hirtelen s alig hallható hangon, Sarda asszony. — Maximeről van szó . . . Még nem jött meg.

Fernet asszony tettetett nyugalommal így szólt:

— Bizonyosan meg fog jönni. Ezen ne emészd magad.

— Már tegnap reggel elment. Vártam ebédre, vártam vacsorára, — nem jött haza. Átvirrasztottam az éjszakát, várom most is . . . és semmi hír sincs róla!

— Ah! — sóhajtott aggodalmaskodva Fernet asszony.

Szeretetteljes gonddal övezte mindig gyermekora kedves barátnőjét, aki, mint annak idején ő is, művészhez ment feleségül. Maxime Sarda nem volt rossz ember és szerette feleségét, de gyenge volt és rabja szeszélyeinek. Bogara volt, hogy a régi mesterek is tultették magukat a társadalmi szokások korlátain, s hogy igazi művészek kötelessége őket mindenben követni, miért is egy-egy kaland nála nem okozott lelkiismeret fordulást. A szegény szerelmes fiatal asszony ilyenkor közel volt a kétségbeeséshez. Eveline Fernet, az idősebb barátnő, aki nem vette ily tragikusan az életet, nem egy ízben szárította fel könnyeit. Özvegy-sége óta ez a ház lett második otthona. Most így szólt:

— Értem a nyugtalanságodat, de azért . . .

— Ah, ne akarj vigasztalni! — vágott szavába a fiatal asszony. — Te tudod, hogy Maxim sohasem távozott el mellőlem anélkül, hogy valami okot, vagy mondjuk, ürügyet ne talált volna ki. Te ismered életemet, szenvedéseimet, titkon ontott könnyeimet . . . Maxim állhatatlan és hűtlen, ha tudtán kívül szenvedéseket is okozott nekem, de kegyetlen nem tudna lenni . . . Tegnap, mikor eltavozott, vidámnak és boldognak látszott. És én is boldog voltam, mert te tudhatod, milyen ritkán lehet őt megelégedettnak látni. Ah, mily drágán kellett megfizetni ezt a boldogságot! Erzem, hogy nem fogom őt többé sohasem viszontlátni. Ő elment szó nélkül, — ez annyi, mintha meghalt volna.

Fuldokló zokogásba tört ki, Eveline Fernet magához szorította és megcsókolta.

— Ne hidd ezt, — szólt. — Ne essél kétségbe, a gyermekeidre kérlek! Gondolj ezekre. A férfi, aki téged kinez és meggyötör, bizonyára él. Talán találkozott valakivel, aki nagyobb vonzóerőt gyakorol rá, mint mások. Csak a szokottnál súlyosabban csal meg téged . . . ez az egész!

Aimée Sarda szomorúan mosolygott.

— Nem. Akkor visszatért volna. Azt nem szeretheti jobban, mint engem. Máskor is mindig hazajött.

— Majd visszajön most is. Én minden körülmények közt nálad maradok.

A két barátnő e naptól kezdve együtt lakott. A leggondosabb kutatás eredménytelen maradt. A barátok kötelességszerűen tudakozni kezdtek Maxime Sarda után Aimée Sarda, mint egy bánatos özvegy, megrettent, gyermekeivel elzárkózott előlük.

A messinai „Via Liberté”-n álló templom romjai. — A kövek alatt sok templomba menekült ember lelte halálát.

Pusztulás Messinában. — A chilei és mexikói követségek rombadőlt palotái.

Időről-időre így szólt Eveline Fernethez:

— Láthatod, hogy meghalt.

Eveline fejét rázta:

— Nem hiszem. Elutazott egy nővel.

Aimée felsikoltott:

— És így szenvedni hagyni bennünket. Ezt soha, de soha nem fogom neki megbocsátani!

Egy délután Fernet asszony így szólt barátjának:

— Rize asszony van itt. A szalonban vár rád.

— Berthe de Rize? Tehát megjött Caíroból?

Fernet asszony különös arckifejezéssel felelt:

— Ugyanakkor utazott oda férjével, mikor a tied eltűnt . . . Na de mindegy, most itt van!

— Kérlek, fogadd, — szólt bágyadtan Aimée — Nem volna erőm elmondani, hogy mi történt . . .

Késő volt, Rize asszony belépett.

— Aimée! — szólt. — En erőszakkal behatoltam. Minden áron beszélnem kell önnel. Kérem, hallgasson meg! . . .

A három asszony egymásra tekintett. Eveline Fernet halotthalványra vált.

— Ön volt! — kiáltott fel fájdalommal. — Csak azt mondja meg, hogy él-e?

— Igen, — felelt Rize asszony. — De most hallgasson meg. Megígérem, hogy azután többé soha-em kerülök szeméi elé. Nem kérem bocsánatát, de ön majd maga ítélhet, hogy miért követtem el ezt a gaztettet . . . Az ön férje szerelmi vallomást tett nekem. Tudom, hogy rendkívüli ember s azt hittem, hogy önnél nem találja fel boldogságát, melyet megérdemel. Ön tudja, hogy férjemet, ezt az önző költőt nem tudom szeretni. O csak eszméinek él. Mikor elhatároztuk, hogy Caíroba utazunk, pillanatnyi szeszélyének engedelmessé, faképnél hagyott s elment a havasok közé hangulatot gyűjteni Nos, én az ön férjével mentem Caíroba. Most itt vagyok, mert meggyőződtem róla, hogy én sem tudom boldoggá tenni. O akarta, hogy ezt önnel megmondjam. Ön annyira szerette . . . önnel gyermekei vannak . . . bocsásson meg neki! Ez a mi sorsunk, akik művészek feleségivé lettünk!

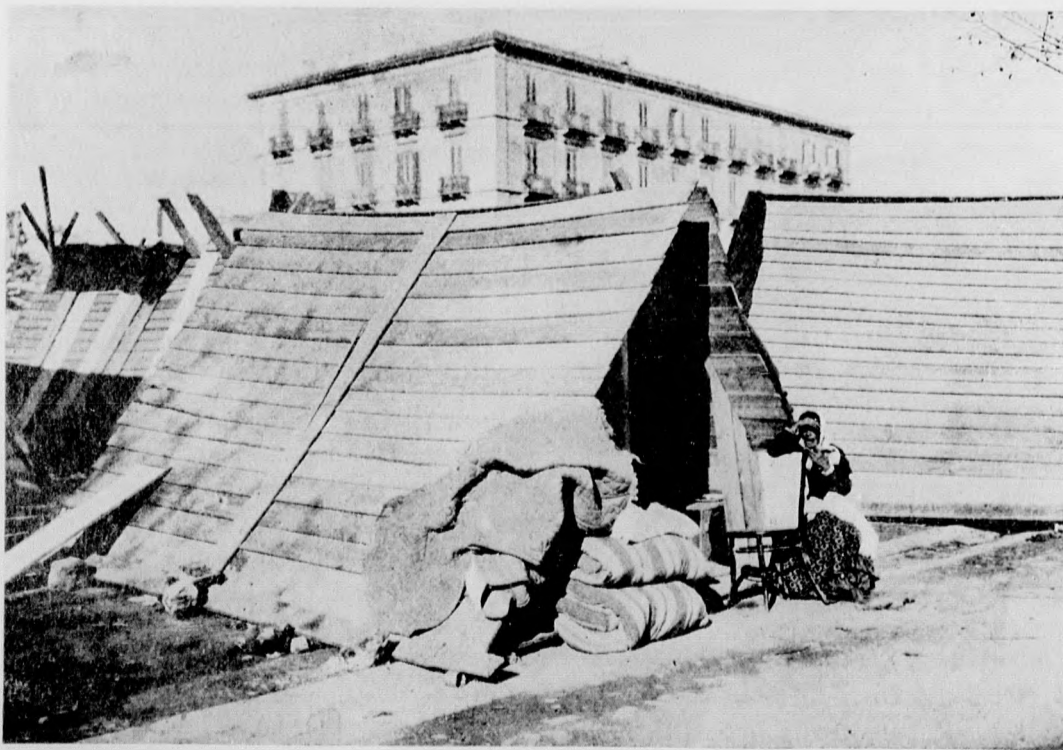
A három asszony gyűlölet nélkül, de szívükben rettegéssel egymásra tekintett. A szűkületben a három sápadt arc olyan volt, mint az örök kétségbeesés.

Jel a tulvilágból.

Irta: EDMOND HARACOURT.

Alig ismertem Robert Pacome urat s ha nevét hibátlanul le tudom írni, az annak köszönhető, hogy névjegye előttem fekszik. Egyetlen egyszer találkoztam vele életemben s ez a jelentéktelen esemény három vagy négy évvel ezelőtt történt. Emlékezetemben e derék ember képe elmosódik a sok ezer ismerős ismeretlen közt, akikkel a sors egyszer, kétszer szokott összehozni.

Ha nem csalódom, egy közös ismerősünk estélyén találkoztunk s a véletlen úgy akarta, hogy nekem a Pacome-házaspár mellett jelöl-

Paloták helyén deszkakunyhók. — Az életben maradtak szükségük Messinában.

ték ki helyemet. A kávé után is, mikor a vendégek csoportokba verődtek, együtt maradtam a párral Banális beszélgetés között telt az idő s ha jól emlékezem, a lélek halhatatlanságáról beszélgettünk, ami Pacome asszonyt kiválóan érdekelni látszott.

Tegnap kis kocsimon végigmentem a boulevardon, mikor egy szemközti jövő bérkocsiban megláttam egy urat, aki fürkészőleg rám tekintett. Tekintetünk találkozott s agyamon átvillant a gondolat, hogy ezt az arcot, ezeket a szemeket valamikor és valahol már láttam. Az ismeretlen kalapjához emelte kezét, majd intett a kocsisnak, aki menten megállítani igyekezett a kocsit. A kocsis még nem állt meg, midőn az idegen kiugrott belőle és felém sietett.

— Én is leszálltam és eléje mentem.

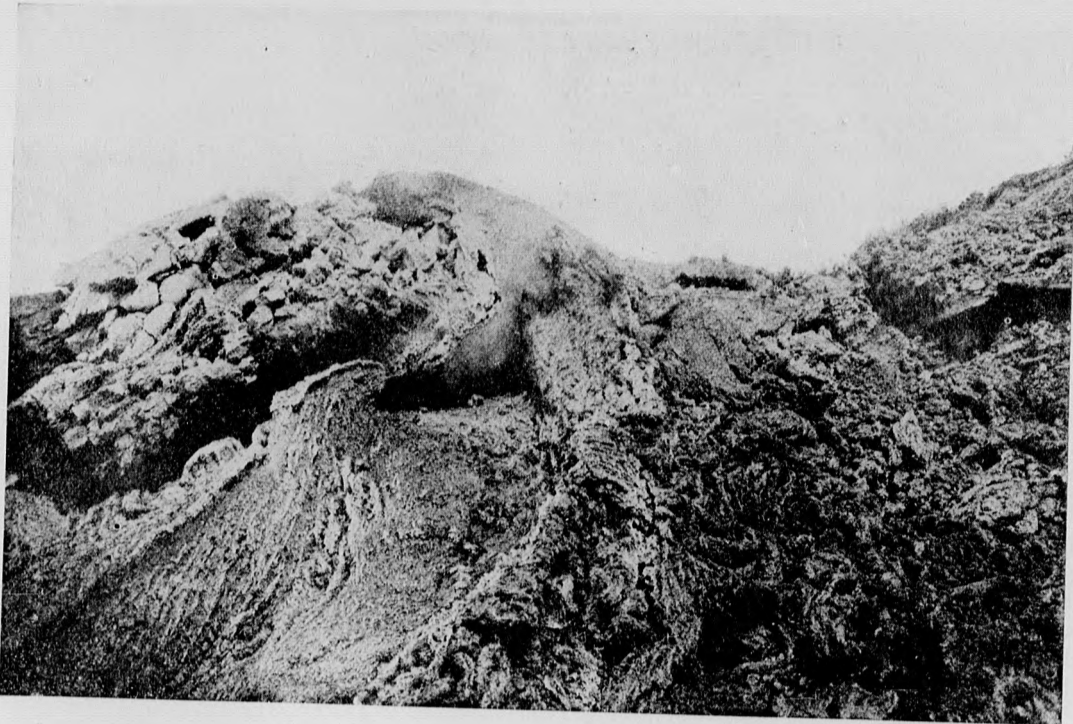
— Ah, uram! — szólt, megszorítva mindkét kezemet — ön nem is sejtí, mennyire örülök, hogy találkoztunk. Talán még emlékszik rám . . . Robert Pacome vagyok.

— Nagyon örülök a viszontlátásnak!

— Ép ma reggel gondoltam önre. Senki-vel sem találkozhattam volna, akinek látása nagyobb örömet szerezne.

— Igazán kedves.

— Ön látja, hogy gyászban vagyok. A feleségem nincs többé, uram! Huszonhét éves

Olaszország egyik elpusztítója: a Vezuv. — Képzünk az ugynevezett „Kis krater“ látha'ó, melyhez Napolyból sok idegen rándul ki.

Egy kettéhasadt ház Messinában. — Az egyik része teljesen rombadólt, a másik megállt. Az épületet mintha késsel metszettek volna ketté.

— Nem véletlen, uram, mert én azzal a szándékkal indultam el, hogy önt meglássam. Ő, egyedül ő volt az, aki lépteimet úgy irányította, hogy önt megtaláljam. Még pedig azért, mert üzenetet kell átadnom tőle.

— Nekem?

— Igen, önnek. — Robert, — szólt hozzám, — te halálom után három hónappal levelet kapsz tőlem, ami arra rá van írva, azt tudasd azzal az urral, aki nem hisz a lélek halhatatlanságában. Mert aznap találkozni fogsz vele. Igen, uram, ezt mondta. S a levelet ma reggel meg is találtam íróasztalom fiókjában. Ő írta.

— Halála után?

— Dehogy. Még életében. Csak ez az egy mondat volt a papíron: A lélek halhatatlan. Fölkerekedtem, hogy ezt önnel tudassam és íme, találkoztunk!

Megrázta kezemet, a kocsi- ból még egyszer felém intett és elrobogott, miközben én elgondolkodva néztem utána.

korában meghalt, most lesz három hónapja. A legnemesebb nő, a legjobb feleség és milyen mélyen érző lélek! Egyike Edgar Poe nőalakjainak: egy Ligeia, egy Morella! Igazán csupa lélek volt az egész asszony. Ön, sajnos, csak kevéssé ismerte, de ő sohasem felejtte el az ön szavait, emlékszik még, ott a parkbeli tó partján, mikor a lélek halhatatlanságáról beszélgettünk? Oh, hányszor ismételte ő ezeket a szavakat!

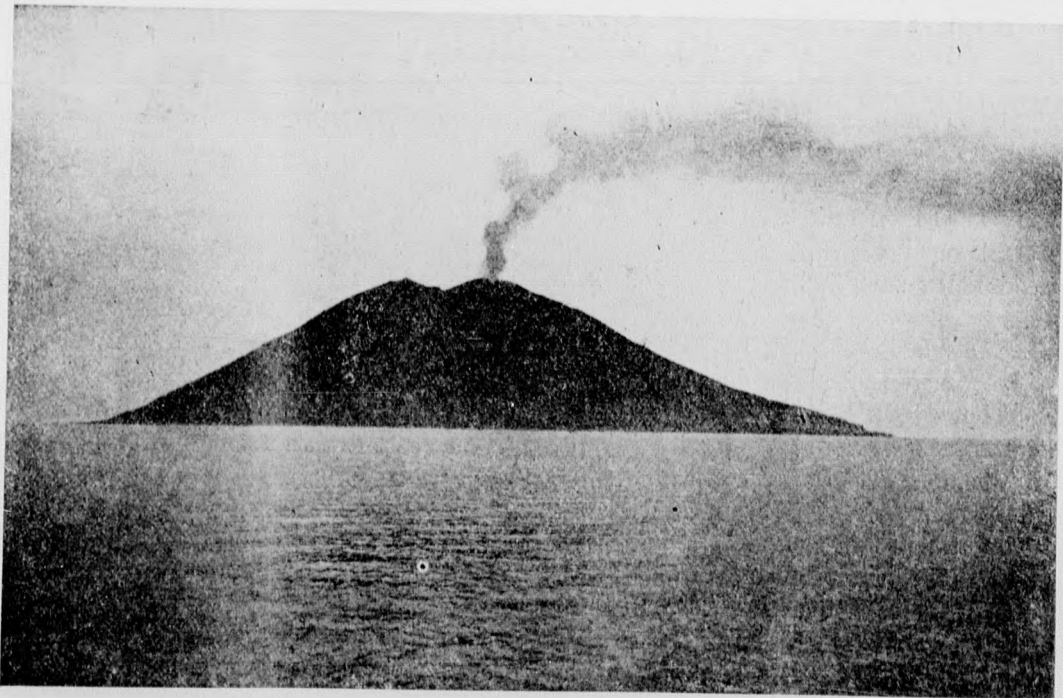
— Az én szavaimat?

— Igen. Ön azt mondta: Ki fog valaha életjelt adni a túlvilágból? Soha semmi jel sem fogja velünk tudatni, hogy ez a túlvilág létezik. — Ön ezt mondta és a feleségem mosolygott. És látta, válaszképp az ön akkori szavaira, ő most megadta a jelet. Tudtuk, hogy meg fog halni, én is, ő is, és ő nyugodtan várta halála érkezését.

— Róbert — szólt — a halál semmi, mert a lélek halhatatlan. Be fogom neked bizonyítani.

És még mielőtt meghalt, előre megmondta, hogy három hónap múlva találkozni fogok ön- nel. Íme, találkozunk

— Mindenesetre kelemes véletlen . . .

Olaszország másik elpusztítója: a „Stromboli“ tűzhányó. Örökké füstölgő krátereivel. Ennek, a Vezuvnak és az Aetnának tulajdonítják a gyakori földrengéseket, amelyek Olaszországot pusztítják.

A REICHSTADTI HERCEG EMLÉKIRATAI.

REGÉNY.

28

Az orvos segítségért kiáltott és a besiető emberek segélyével ágyra emelte az ájultat. Amikor magához tért, mosolyogva szólt az orvoshoz:

— Mindenem túl vagyok. Sohasem gondolok többé arra a leányra, aki oly gyalázatosan kijátszott.

Este egy sovány, körülbelül ötven éves ember jelentkezett kihallgatásra.

— Hogy hívják Önt? — kérdezte a herceg.

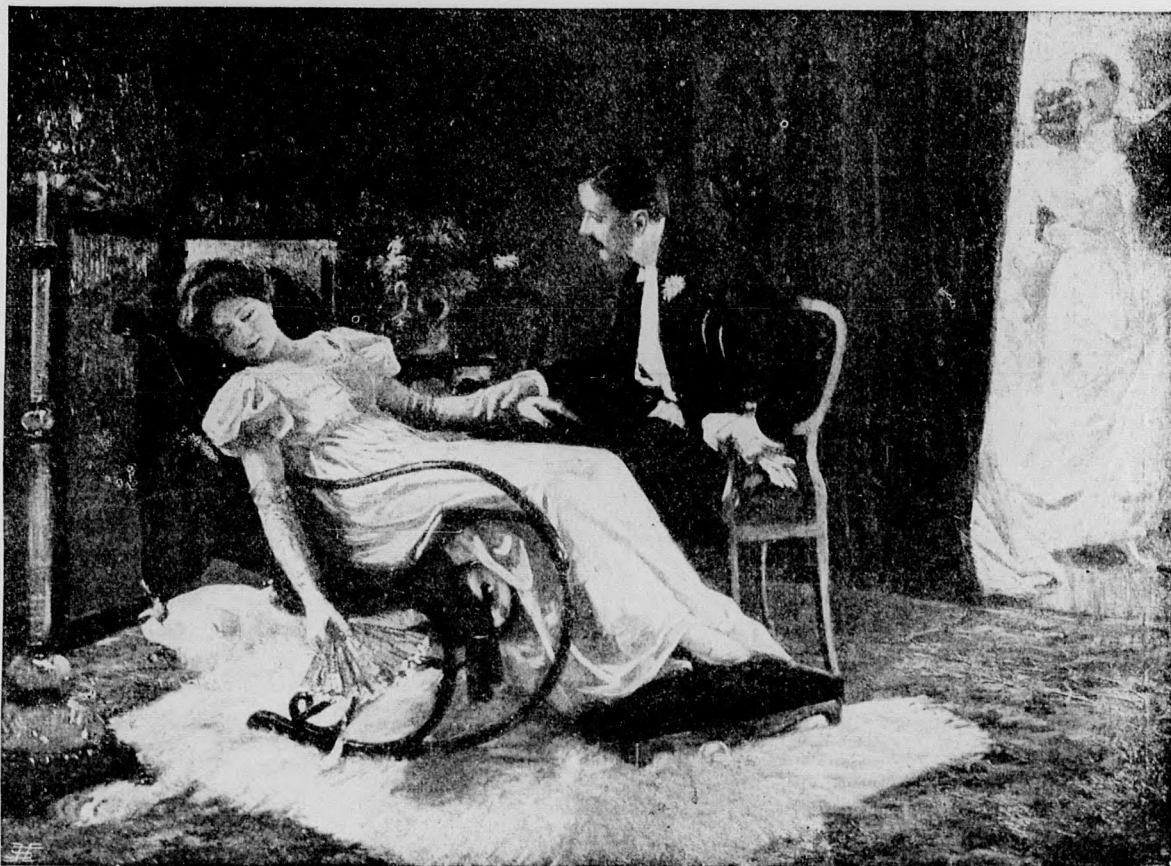
— Guigal kapitány — felelte az idegen.

A herceg módfelel izgatott lett és csaknem eszméletét veszítette. A doktor szitko-

kodalom, ha temetés, találkozni akart szerelmével. Másnap reggel csakugyan utra keltek és elértek egy palota elé, amely előtt nagy tömeg tolongott. Köröskörül hatoltak az őrségen és beléptek egy terembe, amelyben viaszgyertyák égtek. A teremben egy ágyon egy holttest feküdt: Napoleon fia. A leány éleket sikoltott és elájult. Többen orvosért kiáltottak és elősietett az orvos, akit már ismerünk. Az orvos keserű szemrehányással illette a kapitányt, akit azzal vádolt, hogy árulásával gyilkosa lett a hercegnek. A kapitány hevesen tiltakozott:

mélte. Suttogva adták tova, hogy a hatalmas miniszter lassu méreggel pusztította el a herceget. Metternich emlékirataiban megírja, hogy a reichstadti herceget gyors növése pusztította el.

A császárnak régi terve volt, hogy unokáját őrnagyi ranggal egy prágai ezredhez nevezze. Később a tervében csak a herceg egészségének megromlása akadályozta meg. A fiatal ember a gyors növés következtében oly sovány lett, hogy mindenki szánta. Amikor 1831. június 15-én alezredese lett egy Bécsben állomásozó magyar ezrednek, már magában vi-

Szeret-e?

Könyves Kálmán jogosításával.

zódva kergette el az idegent. A kapitány szomorúan tért haza és leányát kereste, de nem találta. Kutatta az egész házban, majd karddal fölfegyverkezve kisértette a faszorba, ahol rábukkant Ellára. A leány megijedt és kérlelte apját, hogy ne bántsa a fiatal embert.

A fiatal szerelmes azonban aznap este nem jött találkára. És nem jött másnap sem, hiába leste fegyveresen a kapitányt.

Néhány napi leselkedés után az apa végre így szólt leányához.

Lemondok bosszúról, ha megmondod, ki a csábító.

A leány egy ideig habozott, azután így szólt:

— Nevét nem tudom, de bizonyos, hogy udvari ember és tiszt.

A kapitány és leánya erre kezdtek sorba járni a templomokat, nyilvános helyiségeket, ahol udvari emberek megfordulnak, de a keresett tisztet nem találták sehhol.

Egy este így szólt leányához Guigal:

— Holnap szomorú ünnepség lesz Bécsben, oda el kell mennünk.

A leány beleegyezett. Mit bánta ő, ha la-

— Én semmit sem tettem. Lehet, hogy leányom gyónató papjának elárulta titkát és hogy a pap ezt a titkot eladta, de én nem tudok semmiről semmit.

Pár perc alatt minden kitisztázódott és a két kemény férfi együtt sirt a halottas ágy lábánál. Amikor pedig a leány magához tért, az apja gyöngéden karjaiba vette és így szólt hozzá:

— Ella, a te gyermeked az én gyermekem lesz és az apja nevét fogja viselni. A neve: Napoleon lesz.

Nem állítjuk, hogy a reichstadti herceget ez a szerelem ölte meg. A fiatal ember tüdőbeteg volt, de az bizonyos, hogy bizonyos kicsepangások megkurtították amúgy is rövid életét. Érezvén a szórakozás szükségét, möhön rohant bele az élet forgatagába. Ez volt az alapja annak, hogy Bécsben a legkülönfélébb szerelmi kalandok hőseül emlegették. Így beszéltek, hogy Elsler Fannyval élt szerelmi viszonyban, amit különben a híres táncosnő határozottan tagadott.

A szóbeszéd Metternich herceget sem ki-

selte a halál csiráját. Orvosai hiába intették, hogy kímélje magát, nem használt semmiféle intézés. Az orvos ezredétől elküldte Schönbrunnba, a fiatal herceg azonban itt sem ügyelt magára. Egy vadászaton nagyon meghűt, miáltal egészségi állapota rosszabbodott. Április havában teljesen elgyöngült. A legszeretőbb ápolás nem tudott segíteni rajta. Végso perceiben makacsul ragaszkodott az élethez.

— Csak nem halok meg ilyen fiatalon — sóhajtott.

Egy francia művész, aki átutazóban volt, engedélyt nyert, hogy a haldoklót lássa. A beteg lázas arccal, ziháló mellel utolsó üdvözlését küldte Franciaországnak. Végre 1832 június 21-én megkezdődött a haláltusa és röviddel ezután meghalt Napoleon fia. Julius 24-én temették a korán elhunytat. Bécs gyászolt és zokogott Ajaccio is. Csak Franciaország mutatott mérsékletet a fájdalomban. A bonapartisták gyászoltak, de az ország érzéketlen maradt. Nem emlékeztek rá, hogy Napoleon fia az, aki a bécsi kapucinus-sírboltban nyugszik.

(Vége)